Simulare

Examenul de Bacalaureat Naţional
Limba şi literatura română
Clasa a XI-a
2017

Filiera teoretică – Profilul real

Filiera tehnologică

Filiera vocațională – Toate profilurile (cu excepția profilului pedagogic)

Conform modelului publicat de M.E.N.C.S. în 17-01-2017

Adrian Nicolae Romonți (coordonator)
Cristina Marian-Ionescu
Nadia Pascu
Alina Popa
Marius Popa
Teodora Doina Popescu

editura Delfin

Scanned with OKEN Scanner

Coordonator: Adrian Nicolae Romonți
Alina Popa, Cristina Marian-Ionescu, Marius Popa,
Nadia Pascu, Teodora Doina Popescu

Simulare
Examenul de Bacalaureat Național
Limba și Literatura Română

Clasa a XI-a
2017

Filiera teoretică – Profilul real
Filiera tehnologică
Filiera vocațională – Toate profilurile (cu excepția profilului pedagogic)

Editura Delfin
2017

Scanned with OKEN Scanner

Lucrarea este realizată în conformitate cu programa școlară în vigoare.

Consilier editorial: Dr. Clementina Ivan-Ungureanu
Coperta colecției: Adina Elena Crăciun
DTP: Daniel Fulga

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
Simulare Examenul de Bacalaureat Național - Limba și literatura română, clasa a XI-a, 2017 : Filiera teoretică - Profilul real, Filiera tehnologică, Filiera vocațională - Toate profilurile (cu excepția profilului pedagogic) / coord.: Adrian Nicolae Romonți, Alina Popa, Cristina Marian Ionescu, ... - București : Delfin, 2017
ISBN 978-606-8763-64-4

I. Romonți, Adrian Nicolae (coord.)
II. Popa, Alina
III. Ionescu, Cristina Marian

81
821.135.1.09

Editura Delfin, București
Comenzi și distribuție la tel.: 021 627 37 20,
0766 22 20 21, 0727 44 44 55
Comenzi online: www.librariadelfin.ro
E-mail: contact@edituradelfin.ro
www.edituradelfin.ro

Copyright © Editura Delfin, 2017
Toate drepturile asupra acestei cărți aparțin Editurii Delfin.
Reproducerea integrală sau parțială a textului sau a ilustrațiilor
din această carte este interzisă fără acordul prealabil scris al Editurii Delfin.

Scanned with OKEN Scanner

Cuvânt înainte

Dragi elevi/ Stimați colegi-profesori,

După cum bine știți, potrivit OMENCS nr. 3004/4.I.2017, elevii clasei a XI-a din anul școlar 2016-2017 vor susține simularea probei scrise la disciplina Limba și literatura română a examenului de bacalaureat național după o nouă structură a subiectului. Chiar dacă programa școlară nu s-a schimbat, am considerat necesară familiarizarea voastră cu cerințele actuale ale probei de simulare, din mai multe considerente. Pe de-o parte, vă înțelegem neliniștea, teama în fața schimbărilor ce vă pot influența devenirea școlară și, implicit, evoluția personală și profesională. Mai mult, înțelegem curiozitatea pe care orice schimbare o provoacă, dar și dorința de *a proba* noul și de a edifica eventualele *scăpări*.

Deci, dragi elevi, nu vă impacientați, nu sunteți singuri în fața noii provocări! În acest sens, prezenta lucrare își propune să vă ofere un instrument adecvat de recapitulare a conținuturilor programei și de exersare a competențelor pe baza noii structuri a subiectului.

Înainte de a porni în explorare și experimentare, parcurgeți următoarele precizări (ce detaliază relația dintre subiecte, punctaj și competențele de evaluat), atât de utile în înțelegerea modului de lucru pe care noua structură a subiectului de simulare îl propune.

Cerințele la proba scrisă – proba E. a) – la Limba și literatura română sunt structurate în continuare în trei subiecte. Vom descrie succint elementele de noutate la nivelul fiecărui subiect.

Subiectul I nu mai are ca punct de plecare, ca în anii precedenți, un text literar, ci suportul este un text nonliterar (memorialistic, epistolar, jurnalistic, juridic-administrativ, științific, argumentativ, mesaje din domeniul audio-vizualului). Mai mult, Subiectul I se disociază în 2 itemi.

Itemul A, semiobiectiv de tip întrebare structurată, este alcătuit din cinci sarcini de lucru a câte 4 puncte fiecare. Ca element de noutate, sarcinile nu mai vizează competențe de analiză și interpretare tematică, structurală și stilistică, ci urmăresc înțelegerea textului: decodificarea și comprehensiunea literară.

Lucrarea noastră vă propune 30 de texte-suport diferite, atent alese, ce se dovedesc a fi tot atâtea surse de cunoaștere. Așa că, dragi elevi, citiți textele, bucurați-vă de ele, descoperiți idei și lumi, iar apoi răspundeți, obligatoriu în enunțuri, celor 5 sarcini. Verificați-vă răspunsurile, utilizând sugestiile noastre de rezolvări.

Itemul B, subiectiv de tip eseu, vizează producerea unui text de tip argumentativ (formularea ipotezei, anunțarea poziției, construirea a două argumente, formularea concluziei). Însă, spre deosebire de anii precedenți, acum producerea propriului discurs trebuie să țină seama de textul-suport, iar punctajul alocat este de 20 de puncte.

Așadar, dragi elevi, trebuie să citiți cu atenție textul-suport și să-l înțelegeți, ca mai apoi să construiți un text argumentativ pe baza ideilor desprinse din el. Având în vedere diversitatea tipurilor de texte, multitudinea subiectelor și a tematicilor, *exercițiul* e singura voastră *armă*. În acest sens, lucrarea de față vă propune 30 de astfel de *exerciții*, cu recomandări de rezolvare.

Subiectul al II-lea este un item subiectiv de tip întrebare cu răspuns scurt, ce vizează interpretarea și/sau comentarea unui text integral sau a unui fragment de text literar, aparținând oricăruia dintre cele trei genuri: liric, epic sau dramatic. Punctajul alocat este de 10 puncte.

Dragi elevi, prin acest subiect nu se evaluaează doar comprehensiunea unui text literar, ci și puterea voastră de analiză tematică, structurală și stilistică. În acest sens, v-am pregătit 30 de texte literare (lirice, epice și dramatice) pentru a exersa și, după cum v-am obișnuit, vă puteți verifica sau fundamenta răspunsurile utilizând sugestiile noastre de rezolvare.

Subiectul al III-lea păstrează ideea eseului structurat, cu mici (dar esențiale și bine-venite) modificări: pentru conținut (care vizează aspecte de analiză tematică, structurală, stilistică a operelor literare studiate ce aparțin autorilor canonici, curentelor culturale/literare, perioadelor, speciilor literare și/sau a tipurilor de texte menționate în programa de bacalaureat), sunt trei repere formulate, renunțându-se la cel de-al patrulea. De asemenea, a fost regândită alocarea punctajului: 18 puncte pe conținut (6 puncte pentru fiecare reper) și 12 puncte pe redactare. Iar în vederea acordării punctajului pentru organizarea discursului, eseul nu mai trebuie să aibă minimum 600 de cuvinte ci minimum 400 (și, evident, să dezvolte subiectul propus).

Vă propunem în lucrarea de față și 30 de cerințe pentru subiectul al III-lea, care acoperă programa pentru simulare, dar și modele de eseuri structurate, care respectă noile repere.

Un element de noutate îl constituie alocarea a 10 puncte pentru redactarea întregii lucrări, punctaj ce se acordă indiferent dacă sunt abordate sau nu toate subiectele. Cele 10 puncte sunt defalcate astfel: utilizarea limbii literare – 3 puncte; ortografia – 3 puncte; punctuația – 3 puncte; așezarea în pagină, lizibilitatea – 1 punct.

Acum, dragi elevi, tot ce vă rămâne de făcut este să dați pagina și să începeți explorarea și experimentarea! Vă dorim spor și succes!

Autorii

Scanned with OKEN Scanner

Modelul nr. 1

- Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă **10 puncte** din oficiu.
- Timpul de lucru efectiv este de trei ore.

SUBIECTUL I (40 de puncte)

Citește următorul fragment:

La Geneva am cunoscut pe Erik Jackson, un student gata de absolvire la Oxford, om de cultură remarcabilă, literară (poetică, estetică), filosofică și prețuind îndeosebi literatura și poporul spaniol, cunoscând limba spaniolă și toată cultura Spaniei, făcând în stil de mare eseist briliante asociații de idei și comparații de filosofia culturii. Faptul că iubea și cultura latină, fiind totodată foarte englez, m-a făcut să-l admir îndeosebi, ca și demnitatea, tactul, finețea lui în relațiile cu mine. Ne-am împrietenit la toartă și îl consider cel mai de calitate om pe care l-am cunoscut la Geneva și poate peste hotare, de când am călătorit dincolo de granițele țării. [...]

Marile prietenii de felul acesta înnobilează, spiritualizează, purifică, făcând pe prieteni să trăiască doar pe cele mai înalte culmi spirituale. Așa ceva nu se întâlnește deseori în viață și în orice caz nu la orice fel de oameni. [...]

Prietenia cu Erik Jackson are și avantajul că nu ne-am văzut atât de mult și de îndelungat, încât să ne descoperim și scăderile sau defectele. A fost o prietenie de vacanță, o prietenie de zile mari, care s-a înmulțit și s-a prelungit, fără a se trece la banalități, familiarități, intimități, care de obicei strică sau distrug prieteniile. [...]

O anumită discreție, distanță, rezervă sunt necesare în marile prietenii. [...] Nicio clipă nu am avut impresia că totul venea numai de la mine sau numai de la el, ci din amândouă părțile, firesc, sincer, măsurat.

(Petru Comarnescu, *Jurnal. 1931-1937*)

A. Scrie pe foaia de examen răspunsul la fiecare dintre următoarele cerințe cu privire la text:

1. Explică sensul expresiei *nu am avut impresia* în text. **4 puncte**
2. Indică efectul întâlnirii cu *Erik Jackson*, așa cum reiese din textul dat. **4 puncte**
3. Menționează contextul în care a avut loc întâlnirea cu Erik Jackson, utilizând informațiile din textul dat. **4 puncte**
4. Precizează recomandarea făcută de Petru Comarnescu, din ultimul paragraf al textului, referitoare la marile prietenii. **4 puncte**
5. Prezintă, în 30-50 de cuvinte, o trăsătură de caracter a lui *Erik Jackson* rezultată din primul paragraf al textului. **4 puncte**

Notă! Răspunsurile vor fi formulate în enunțuri.

B. Redactează un text de 150-300 de cuvinte, în care să argumentezi dacă *o scurtă prietenie de o vacanță*, la care se referă fragmentul extras din *Jurnal. 1931-1937* de Petru Comarnescu, se poate transforma într-o prietenie de o viață. **(20 de puncte)**

În redactarea textului, vei avea în vedere următoarele repere:

- formularea ipotezei/tezei/premisei; **2 puncte**
- menționarea poziției pe care o ai față de ipoteza/teza/premisa formulată; **2 puncte**

Scanned with OKEN Scanner

- enunțarea și dezvoltarea corespunzătoare a două argumente adecvate poziției adoptate; **12 puncte**
- formularea unei concluzii pertinente; **2 puncte**
- utilizarea corectă a conectorilor în argumentare; **1 punct**
- respectarea precizării privind numărul de cuvinte. **1 punct**

Notă! În elaborarea răspunsului, te vei raporta la informațiile din fragmentul dat. Folosirea altor informații este facultativă.

SUBIECTUL al II-lea (10 puncte)

Prezintă, în minimum 50 de cuvinte, semnificațiile textului următor, evidențiind două trăsături ale romantismului:

Iubind în taină am păstrat tăcere,
Gândind că astfel o să-ți placă ție,
Căci în priviri citeam o veșnicie
De-ucigătoare visuri de plăcere.

Dar nu mai pot. A dorului tărie
Cuvinte dă duioaselor mistere;
Vreau să mă-nec de dulcea-nvăpăiere
A celui suflet ce pe al meu știe.

(Mihai Eminescu, *Iubind în taină*)

SUBIECTUL al III-lea (30 de puncte)

Redactează un eseu de minimum 400 de cuvinte, în care să prezinți *particularitățile de construcție a unui personaj* dintr-un *basm cult* studiat.

În elaborarea eseului, vei avea în vedere următoarele repere:
- prezentarea statutului social, psihologic, moral al personajului din basmul cult ales;
- evidențierea a două trăsături ale personajului ales prin câte o scenă/ secvență comentată;
- analiza, la alegere, a două componente de structură și de limbaj ale basmului cult ales, semnificative pentru construcția personajului, din seria: *acțiune, conflict, modalități de caracterizare, limbaj.*

Notă! Ordinea integrării reperelor în cuprinsul eseului este la alegere.

Pentru **conținutul** eseului vei primi **18 puncte** (câte 6 puncte pentru fiecare cerință/reper).
Pentru **organizarea** discursului vei primi **12 puncte** (*existența părților componente – introducere, cuprins, încheiere* – 3 puncte; *logica înlănțuirii ideilor* – 3 puncte; *abilități de analiză și de argumentare* – 3 puncte; *claritatea exprimării* – 2 puncte; *respectarea precizării privind numărul minim de cuvinte* – 1 punct).

În vederea acordării punctajului pentru organizarea discursului, eseul trebuie să aibă minimum 400 de cuvinte și să dezvolte subiectul propus.

- **Pentru redactarea întregii lucrări vei primi 10 puncte** (*utilizarea limbii literare* – 3 puncte; *ortografia* – 3 puncte; *punctuația* – 3 puncte; *așezarea în pagină, lizibilitatea* – 1 punct).

Scanned with OKEN Scanner

Modelul nr. 2

- Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă **10 puncte** din oficiu.
- Timpul de lucru efectiv este de trei ore.

SUBIECTUL I (40 de puncte)

Citește următorul fragment:

În domeniul culinar există o teorie care spune că cea mai bună mâncare este cea făcută cu cât mai puține ingrediente. Așa e și muzica în cartea mea de rețete. Impactul pe care îl poate avea muzica asupra unui ascultător/spectator este cu atât mai mare, cu cât pe scenă se află mai puțini artiști (care să-și expună ideile/opera) și cu cât spectatorul/ ascultătorul este mai însetat, adică nu a fost hrănit în exces înaintea concertului cu stimuli similari celor din concert.

O rețetă de muzică valabilă pentru oricine – dar mai ales pentru cei care preferă stimulii vizuali – este cea care spune că poți avea acces la muzica fină prin filmele pe care le vezi. [...]

Cum ar fi dacă ar exista rețete universal valabile pentru ascultat muzică? Rețete care să spună tuturor „cum se face". Ceva similar cu învățatul matematicii, care te ia de la 1+1 și care te duce la integrale. Ceva care, în muzică, să te ia „din pădurea cu alune" și să te ducă la clasic-jazz-experimental-improvizație?

Ar fi minunat și trist în același timp. Ar fi minunat, pentru că am ști că există un mod sigur de a ajunge la ceea ce contează, dar ar fi și trist, pentru că am ajunge toți la fel.

Da, sunt de părere că îți faci singur cartea cu rețete de muzică. O carte pe care nu o va mai citi nimeni în afară de tine, oricât de mult ți-ai dori, și de care ar trebui să te bucuri, pentru că ea este scrisă cu ceea ce ai simțit.

(Bogdan Bugoiu, *Cum să asculți muzica*)

A. Scrie pe foaia de examen răspunsul la fiecare dintre următoarele cerințe cu privire la text:

1. Explică sensul locuțiunii *în afară de* în text. **4 puncte**
2. Indică de ce anume ține impactul pe care îl poate avea muzica asupra ascultătorilor, așa cum reiese din textul dat. **4 puncte**
3. Menționează domeniul de comparație a muzicii, utilizând informațiile din textul dat. **4 puncte**
4. Precizează exemplul de rețetă pentru ascultat muzică, valabil pentru oricine, evocat în fragment. **4 puncte**
5. Prezintă, în 30-50 de cuvinte, perspectiva autorului Bogdan Bugoiu asupra cărții cu rețete de muzică, așa cum reiese din întregul text. **4 puncte**

Notă! Răspunsurile vor fi formulate în enunțuri.

B. Redactează un text de 150-300 de cuvinte, în care să argumentezi *dacă ar fi utilă redactarea unei cărți cu rețete universal valabile pentru receptarea muzicii*, la care se referă fragmentul extras din *Cum să asculți muzica* de Bogdan Bugoiu. **(20 de puncte)**

În redactarea textului, vei avea în vedere următoarele repere:

- formularea ipotezei/tezei/premisei; **2 puncte**
- menționarea poziției pe care o ai față de ipoteza/teza/premisa formulată; **2 puncte**
- enunțarea și dezvoltarea corespunzătoare a două argumente adecvate poziției adoptate; **12 puncte**

Scanned with OKEN Scanner

- formularea unei concluzii pertinente; **2 puncte**
- utilizarea corectă a conectorilor în argumentare; **1 punct**
- respectarea precizării privind numărul de cuvinte. **1 punct**

Notă! În elaborarea răspunsului, te vei raporta la informațiile din fragmentul dat. Folosirea altor informații este facultativă.

SUBIECTUL al II-lea (10 puncte)

Prezintă, în minimum 50 de cuvinte, semnificațiile textului următor, evidențiind două trăsături ale realismului:

Se află undeva în Țara Ardealului, între ținuturile Inidoarei și Albei, o apă viforoasă; oamenii dinspre câmpie îi zic Sebeșul, cei mai vechi de pe înălțimi îi zic încă Frumoasa. [...] Volbura apei tună între codri. Au trebuit sute de mii de ani puhoiului să spargă stânca și s-o lucreze cu bătaia-i nedomolită, fasonând-o cu o fantezie veșnic înnoită. [...] Din locurile acestea unde am petrecut și am stat privind, cu sufletul îmblânzit de dulceața lor, se desfășoară păduri după păduri, și iarăși păduri nesfârșite. Acolo-i împărăția sălbăticiunilor, cât țin munții și sihlele.*

(Mihail Sadoveanu, *Valea Frumoasei*)

*sihlă – pădure deasă de copaci tineri

SUBIECTUL al III-lea (30 de puncte)

Redactează un eseu de minimum 400 de cuvinte, în care să prezinți *particularitățile de construcție a unui personaj* dintr-o *nuvelă* studiată.

În elaborarea eseului, vei avea în vedere următoarele repere:
- prezentarea statutului social, psihologic, moral al personajului din nuvela aleasă;
- evidențierea a două trăsături ale personajului ales, prin câte o scenă/ secvență comentată;
- analiza, la alegere, a două componente de structură și de limbaj ale nuvelei alese, semnificative pentru construcția personajului, din seria: *acțiune, conflict, modalități de caracterizare, limbaj*.

Notă! Ordinea integrării reperelor în cuprinsul eseului este la alegere.

Pentru **conținutul** eseului vei primi **18 puncte** (câte 6 puncte pentru fiecare cerință/reper).
Pentru **organizarea** discursului vei primi **12 puncte** (*existența părților componente – introducere, cuprins, încheiere* – 3 puncte; *logica înlănțuirii ideilor* – 3 puncte; *abilități de analiză și de argumentare* – 3 puncte; *claritatea exprimării* – 2 puncte; *respectarea precizării privind numărul minim de cuvinte* – 1 punct).

În vederea acordării punctajului pentru organizarea discursului, eseul trebuie să aibă minimum 400 de cuvinte și să dezvolte subiectul propus.

- **Pentru redactarea întregii lucrări vei primi 10 puncte** (*utilizarea limbii literare* – 3 puncte; *ortografia* – 3 puncte; *punctuația* – 3 puncte; *așezarea în pagină, lizibilitatea* – 1 punct).

Scanned with OKEN Scanner

Modelul nr. 3

- Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă **10 puncte** din oficiu.
- Timpul de lucru efectiv este de trei ore.

SUBIECTUL I (40 de puncte)

Citește următorul fragment:

De mai bine de două mii și cinci sute de ani oamenii caută răspuns la întrebarea ce este fericirea? Problema nu e că nu l-au găsit, ci că au găsit prea multe. Și nu știu cum să aleagă. Această inflație a creat sentimentul că suntem cu toții experți în fericire, ceea ce a degradat semnificativ prestigiul subiectului. Dacă, pentru vechii greci, el era tema etică centrală, pentru noi a devenit prilej de zâmbete înțelegătoare.

Banii

Unii cred că o viață fericită e una în care ai bani. [...] Nimic nu îți lipsește. [....] Ce poate fi mai convingător decât asta? E neîndoielnic faptul că nu poți vorbi de o viață fericită dusă în mizerie și sărăcie. Pe de altă parte, însă, banii nu pot fi țelul suprem care să subordoneze toate eforturile noastre. Ei sunt mai degrabă un mijloc pentru atingerea tuturor scopurilor, mai înalte. La un moment dat, în ceas de cumpănă, recunoști că sănătatea, de pildă, e mult mai importantă decât banul. „Până la urmă tot într-o cameră locuiesc, chiar dacă am mai multe palate" – declara recent un alt bogătaș. [...] Unii, mai cârtitori, ar putea spune că bogătașului nostru mulțumit de sine îi lipsește totuși ceva esențial, anume caracterul, iar un om lipsit de caracter nu se poate spune că a avut o existență împlinită.

(Valentin Mureșan, *E de ajuns să fii fericit?*)

A. Scrie pe foaia de examen răspunsul la fiecare dintre următoarele cerințe cu privire la text:

1. Explică sensul sintagmei *mulțumit de sine* în text. **4 puncte**
2. Indică efectul găsirii prea multor explicații despre fericire, așa cum reiese din textul dat. **4 puncte**
3. Menționează un context în care oamenii pot fi fericiți, utilizând informațiile din textul dat. **4 puncte**
4. Precizează perspectiva autorului Valentin Mureșan, din ultimul paragraf al textului, referitoare la bani. **4 puncte**
5. Prezintă, în 30-50 de cuvinte, o trăsătură de caracter a bogătașului rezultată din ultimul paragraf al textului. **4 puncte**

Notă! Răspunsurile vor fi formulate în enunțuri.

B. Redactează un text de 150-300 de cuvinte, în care să argumentezi *dacă diversitatea definițiilor date fericirii*, la care se referă fragmentul extras din *E de ajuns să fii fericit?*, explică pe deplin acest concept. **(20 de puncte)**

În redactarea textului, vei avea în vedere următoarele repere:

- formularea ipotezei/tezei/premisei; **2 puncte**
- menționarea poziției pe care o ai față de ipoteza/teza/premisa formulată; **2 puncte**
- enunțarea și dezvoltarea corespunzătoare a două argumente adecvate poziției adoptate; **12 puncte**
- formularea unei concluzii pertinente; **2 puncte**
- utilizarea corectă a conectorilor în argumentare; **1 punct**
- respectarea precizării privind numărul de cuvinte. **1 punct**

Scanned with OKEN Scanner

Notă! În elaborarea răspunsului, te vei raporta la informațiile din fragmentul dat. Folosirea altor informații este facultativă.

SUBIECTUL al II-lea (10 puncte)

Prezintă, în minimum 50 de cuvinte, în ce constă conflictul interior al lui Mihu, evidențiind două mijloace de caracterizare utilizate în construcția acestui personaj.

Mihu nu plângea, nu-și săruta fata, chiar nu vorbea: el mormăia mereu ca un urs îndârjit. Îi era crescută Marta la suflet, și acum, când se gândea că veselia casei lui se depărtează, nimic nu-i pria, nimic nu-i era pe plac, nimeni nu știa să-i vorbească după dorință. Grozav i se părea lumea înrăutățită: argații, feciorii săi, nevasta, vecinii, toată lumea se schimbase, și numai Marta era, și chiar mai mult decât altădată, un leac de alinare pentru orișice suferință. Dar toate ca toate! Un lucru însă nu-i putea intra Mihului în cap: cum adică un flăcăiandru să vie, să-i ia fata din casă, și el însuși, care a crescut-o și a păstrat-o ca pe lumina ochilor săi, să zică: „Ia-o și te du cu ea!" Ceasuri întregi Mihu se plimba necăjit și frământat de gânduri prin casă și mereu își zicea: „Așa trebuie să fie! Nici alții nu sunt mai buni decât tine. Oricum o sucești, tot aici ajungi". Așa zicea el, dar nu se putea împăca cu acest gând.

(Ioan Slavici, *Gura satului*)

SUBIECTUL al III-lea (30 de puncte)

Redactează un eseu de minimum 400 de cuvinte, în care să prezinți *tema și viziunea despre lume* dintr-un *roman* studiat.

În elaborarea eseului, vei avea în vedere următoarele repere:

- evidențierea a două trăsături care fac posibilă încadrarea romanului studiat într-o tipologie, într-un curent cultural/ literar, într-o perioadă sau într-o orientare tematică;
- ilustrarea temei/temelor romanului prin referire la un episod/ secvență narativă;
- analiza, la alegere, a două componente de structură și de limbaj ale romanului ales, semnificative pentru tema și viziunea despre lume a autorului/a naratorului, din seria: *acțiune, conflict, relații temporale și spațiale, incipit, final, construcția subiectului, particularități ale compoziției, perspectivă narativă.*

Notă! Ordinea integrării reperelor în cuprinsul eseului este la alegere.

Pentru **conținutul** eseului vei primi **18 puncte** (câte 6 puncte pentru fiecare cerință/reper).
Pentru **organizarea** discursului vei primi **12 puncte** (*existența părților componente – introducere, cuprins, încheiere* – 3 puncte; *logica înlănțuirii ideilor* – 3 puncte; *abilități de analiză și de argumentare* – 3 puncte; *claritatea exprimării* – 2 puncte; *respectarea precizării privind numărul minim de cuvinte* – 1 punct).

În vederea acordării punctajului pentru organizarea discursului, eseul trebuie să aibă minimum 400 de cuvinte și să dezvolte subiectul propus.

- **Pentru redactarea întregii lucrări vei primi 10 puncte** (*utilizarea limbii literare* – 3 puncte; *ortografia* – 3 puncte; *punctuația* – 3 puncte; *așezarea în pagină, lizibilitatea* – 1 punct).

Scanned with OKEN Scanner

Modelul nr. 4

- Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă **10 puncte** din oficiu.
- Timpul de lucru efectiv este de trei ore.

SUBIECTUL I (40 de puncte)

Citește următorul fragment:

Dacă am ști dinainte ceea ce ni se va întâmpla, probabil că nu am mai vrea să trăim. Dacă am ști dinainte că abia după patru eșecuri poți câștiga o bătălie, n-am renunța la luptă. Eșecurile ne întăresc, ne determină să încercăm încă o dată și încă o dată până la o victorie probabilă. Eșecurile ne întrețin speranța, voința de a continua, dorința de a avea parte și de împliniri. Doar că pentru acestea suntem cel mai puțin pregătiți.

E mai ușor să învingi o singură dată, decât să îți consolidezi o poziție după o bătălie câștigată. Adversarul știe asta și își găsește mijloacele să devină el învingătorul, își adună forțele, își elaborează strategia, îți caută punctele slabe și așteaptă momentul în care să pornească atacul.

Viața e un război continuu. O succesiune de strategii și tactici ce presupune o continuă stare de veghe. Uneori obosim și renunțăm de bunăvoie la luptă, ori suntem blocați în propriile dileme, capabili de cele mai nesăbuite hotărâri. Chipul unui om la șaizeci și trei de ani are întipărite în ridurile de pe față, în cutele de sub pomeți, în privirea adunată între pleoape întreaga istorie a vieții lui. Suma tuturor evenimentelor prin care a trecut.

(Paul Eugen Banciu, *Despre glorie VI*, în *Orizont*)

A. Scrie pe foaia de examen răspunsul la fiecare dintre următoarele cerințe cu privire la text:

1. Explică sensul sintagmei *stare de veghe* în text. **4 puncte**
2. Indică două concepte/idei aflate în relație de antonimie din textul dat. **4 puncte**
3. Menționează efectele eșecurilor, la care se referă primul paragraf al textului dat. **4 puncte**
4. Precizează o recomandare făcută de Paul Eugen Banciu, ce se poate desprinde din primul paragraf al textului. **4 puncte**
5. Prezintă, în 30-50 de cuvinte, semnificația titlului *Despre glorie*, al textului de mai sus. **4 puncte**

Notă! Răspunsurile vor fi formulate în enunțuri.

B. Redactează un text de 150-300 de cuvinte, în care să argumentezi *dacă viața poate fi considerată un război continuu*, idee la care se referă fragmentul extras din *Despre glorie VI* de Paul Eugen Banciu. **(20 de puncte)**

În redactarea textului, vei avea în vedere următoarele repere:
- formularea ipotezei/tezei/premisei; **2 puncte**
- menționarea poziției pe care o ai față de ipoteza/teza/premisa formulată; **2 puncte**
- enunțarea și dezvoltarea corespunzătoare a două argumente adecvate poziției adoptate; **12 puncte**
- formularea unei concluzii pertinente; **2 puncte**
- utilizarea corectă a conectorilor în argumentare; **1 punct**
- respectarea precizării privind numărul de cuvinte. **1 punct**

Notă! În elaborarea răspunsului, te vei raporta la informațiile din fragmentul dat. Folosirea altor informații este facultativă.

Scanned with OKEN Scanner

SUBIECTUL al II-lea (10 puncte)

Prezintă, în minimum 50 de cuvinte, semnificațiile textului următor, evidențiind două principii ale ideologiei pașoptiste.

O, an prezis atâta, măreț reformator!
Începi, prefă, răstoarnă și îmbunătățează,
Arată semn acelor ce nu voiesc să creează;
Adu fără zăbavă o turmă ș-un păstor.

A lumii temelie se mișcă, se clătește,
Vechile-i instituții se șterg, s-au ruginit;
Un duh fierbe în lume, și omul ce gândește
Aleargă către tine, căci vremea a sosit!

(Grigore Alexandrescu, *Anul 1840*)

SUBIECTUL al III-lea (30 de puncte)

Redactează un eseu de minimum 400 de cuvinte, în care să prezinți *relația dintre două personaje* dintr-un *text narativ* aparținând lui *Ioan Slavici*.

În elaborarea eseului, vei avea în vedere următoarele repere:
- prezentarea statutului social, psihologic, moral etc. al fiecăruia dintre cele două personaje din textul narativ ales;
- evidențierea modului în care se manifestă relația dintre cele două personaje printr-o secvență/episod comentat;
- analiza, la alegere, a două componente de structură și de limbaj ale textului narativ ales, semnificative pentru relația dintre cele două personaje, din seria: *acțiune, conflict, modalități de caracterizare, limbaj*.

Notă! Ordinea integrării reperelor în cuprinsul eseului este la alegere.

Pentru **conținutul** eseului vei primi **18 puncte** (câte 6 puncte pentru fiecare cerință/reper).
Pentru **organizarea** discursului vei primi **12 puncte** (*existența părților componente – introducere, cuprins, încheiere* – 3 puncte; *logica înlănțuirii ideilor* – 3 puncte; *abilități de analiză și de argumentare* – 3 puncte; *claritatea exprimării* – 2 puncte; *respectarea precizării privind numărul minim de cuvinte* – 1 punct).

În vederea acordării punctajului pentru organizarea discursului, eseul trebuie să aibă minimum 400 de cuvinte și să dezvolte subiectul propus.

- **Pentru redactarea întregii lucrări vei primi 10 puncte** (*utilizarea limbii literare* – 3 puncte; *ortografia* – 3 puncte; *punctuația* – 3 puncte; *așezarea în pagină, lizibilitatea* – 1 punct).

Scanned with OKEN Scanner

Modelul nr. 5

- Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă **10 puncte** din oficiu.
- Timpul de lucru efectiv este de trei ore.

SUBIECTUL I (40 de puncte)

Citește următorul fragment:

Mama și tata erau foarte iubiți la Malta și St. Antonio ajunsese un locaș mereu plin cu musafiri. Mulți se perindau prin casa noastră și noi, copiii, primeam o bună parte din luarea lor aminte. Ne făcurăm nenumărați prieteni, mai ales printre ofițerii din marină; toată flota era, ca să zic așa, la cheremul nostru. [...]

Dar însemnătatea de căpetenie în viața noastră o aveau plimbările călare. Mama mea știa să fie neînduplecată și unele greșeli nu erau niciodată iertate, însă totdeauna ne dădea multă libertate, când era vorba de plăceri nevinovate. Îngăduise cu resemnare „patima nebunească" – cum zicea ea – ce o aveam pentru călărie și fiecare din noi primise în dar un cal. [...]

Din nenorocire, aveam pe acea vreme mare predilecție pentru noroi! Foarte rar ploua la Malta, dar, când ploua, era un adevărat potop și Massa se preschimba într-o mocirlă. Cu părere de rău trebuie să mărturisesc că atunci ne plăcea mai mult.

Atunci puneam la cale în hipodrom alergări și întreceri cu adevărat înfiorătoare, împreună cu prietenii noștri aspiranți din marină, și chiar cu câțiva mai înaintați în grad, însă destul de zglobii pentru a intra în jocurile noastre nebunatece, la care lua parte și Hobbs cel vesel. Scopul întrecerii era de a răzbate cu fulgerul prin bălțoace de noroi și de a vedea cine putea împroșca mai tare pe celălalt. Își poate oricine închipui rezultatul! După un înconjur al hipodromului, eram cu toții de nerecunoscut! Din fericire, cum am spus mai sus, ploua foarte rar în Malta.

Eram zvăpăiate, însă fără gânduri rele; jocurile noastre erau cât se poate de nevinovate, chiar când nu ne feream de noroi, iar mama era foarte înțeleaptă când ne lăsa, cu oarecare îngrădiri, bineînțeles, să petrecem după pofta noastră. În viața de la Malta ne bucuram de o binecuvântată și încântătoare libertate ce părea că ține de strălucirea soarelui și de bunăvoia tuturor oamenilor, care erau tineri și fericiți, fără gânduri ascunse.

(Maria, Regina României, *Povestea vieții mele*)

A. Scrie pe foaia de examen răspunsul la fiecare dintre următoarele cerințe cu privire la text:

1. Explică sensul expresiei *era la cheremul nostru* în text. **4 puncte**
2. Indică unul dintre jocurile preferate de copii, așa cum reiese din textul dat. **4 puncte**
3. Menționează care este scopul întrecerii, utilizând informațiile din text. **4 puncte**
4. Precizează atitudinea mamei, așa cum se desprinde din secvența: *Îngăduise cu resemnare „patima nebunească" – cum zicea ea – ce o aveam pentru călărie și fiecare din noi primise în dar un cal.* **4 puncte**
5. Prezintă, în 30-50 de cuvinte, perspectiva autoarei asupra jocului, rezultată din fragmentul dat. **4 puncte**

Notă! Răspunsurile vor fi formulate în enunțuri.

B. Redactează un text de 150-300 de cuvinte, în care să argumentezi *importanța jocului în viața copilului*, folosind informațiile din fragmentul extras din volumul *Povestea vieții mele* de Maria, Regina României. **(20 de puncte)**

Scanned with OKEN Scanner

În redactarea textului, vei avea în vedere următoarele repere:

- formularea ipotezei/tezei/premisei; **2 puncte**
- menționarea poziției pe care o ai față de ipoteza/teza/premisa formulată; **2 puncte**
- enunțarea și dezvoltarea corespunzătoare a două argumente adecvate poziției adoptate; **12 puncte**
- formularea unei concluzii pertinente; **2 puncte**
- utilizarea corectă a conectorilor în argumentare; **1 punct**
- respectarea precizării privind numărul de cuvinte. **1 punct**

Notă! În elaborarea răspunsului, te vei raporta la informațiile din fragmentul dat. Folosirea altor informații este facultativă.

SUBIECTUL al II-lea (10 puncte)

Prezintă, în minimum 50 de cuvinte, semnificațiile textului următor, evidențiind două trăsături ale romantismului.

Să cer un semn, iubito, spre-a nu te mai uita?
Te-aș cere doar pe tine, dar nu mai ești a ta;
Nu floarea vestejită din părul tău bălai,
Căci singura mea rugă-i uitării să mă dai.
La ce simțirea crudă a stinsului noroc
Să nu se sting-asemeni, ci-n veci să stea pe loc?
Tot alte unde-i sună aceluiași pârâu:
La ce statornicia părerilor de rău,
Când prin această lume să trecem ne e scris
Ca visul unei umbre și umbra unui vis?
La ce de-acu-nainte tu grija mea s-o porți?
La ce să măsuri anii ce zboară peste morți?

(Mihai Eminescu, *Despărțire*)

SUBIECTUL al III-lea (30 de puncte)

Redactează un eseu de minimum 400 de cuvinte, în care să prezinți *particularități de construcție a unui personaj* dintr-o *comedie* studiată.

În elaborarea eseului, vei avea în vedere următoarele repere:

- prezentarea statutului social, psihologic, moral etc. al fiecăruia dintre cele două personaje din textul narativ ales;
- evidențierea a două trăsături ale personajului ales prin câte o scenă/secvență comentată;
- analiza, la alegere, a două componente de structură și de limbaj ale comediei, semnificative pentru construcția personajului ales, din seria: *notațiile autorului, conflict, modalități de caracterizare, limbaj.*

Notă! Ordinea integrării reperelor în cuprinsul eseului este la alegere.

Pentru **conținutul** eseului vei primi **18 puncte** (câte 6 puncte pentru fiecare cerință/reper).
Pentru **organizarea** discursului vei primi **12 puncte** (*existența părților componente – introducere, cuprins, încheiere* – 3 puncte; *logica înlănțuirii ideilor* – 3 puncte; *abilități de analiză și de argumentare* – 3 puncte; *claritatea exprimării* – 2 puncte; *respectarea precizării privind numărul minim de cuvinte* – 1 punct).

În vederea acordării punctajului pentru organizarea discursului, eseul trebuie să aibă minimum 400 de cuvinte și să dezvolte subiectul propus.

- **Pentru redactarea întregii lucrări vei primi 10 puncte** (*utilizarea limbii literare* – 3 puncte; *ortografia* – 3 puncte; *punctuația* – 3 puncte; *așezarea în pagină, lizibilitatea* – 1 punct).

Scanned with OKEN Scanner

Modelul nr. 6

- Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă **10 puncte** din oficiu.
- Timpul de lucru efectiv este de trei ore.

SUBIECTUL I (40 de puncte)

Citește următorul fragment:

Am mărturisit altundeva că modelul după care m-am condus în viață a fost tatăl meu. Am iubit-o mult și pe mama, dar am crescut, de mic, în cultul tatălui. Am fost grozav de mândru când am aflat că la școală fusese trecut din clasa a doua direct în clasa a cincea, după care i se dăduse absolvența de șapte clase. Învățătorii și preoții din sat, împreună cu un comitet din Sibiu, interesat de ridicarea unor intelectuali români din satele aflate în acea margine a Imperiului Habsburgic, au vrut să-l trimită la liceu pe cheltuiala lor, dar s-au izbit de bunicul meu. Se povestea, încă în copilăria mea că, în timpul războiului, trimitea fetelor din sat versuri scrise pe coajă de mesteacăn și am văzut, apoi, studenți la Politehnică uluiți de ușurința cu care tata făcea, fără creion și hârtie, calcule geometrice în spațiu. Spre deosebire de mine, era o natură fericită, plăcută și extrem de sociabilă, iar faptul că nici notarul nu se descurca fără ajutorul lui în cartea funduară îi asigura un plus de respect în sat. Un singur cusur îi găseam tatei. Nu-i displăcea băutura. Nu era ca alții, certăreț la beție. Dimpotrivă, devenea excesiv de vesel și de vorbăreț. Căpăta atunci o mare dorință de a-și etala cunoștințele, în special cele legate de istorie, geografie și astronomie și, în ciuda faptului că vocea îi era stinsă, gâjâită*, urmare a celor trei zile cât fusese îngropat de un obuz în Primul Război Mondial, începea să cânte. [...]*

Tata obișnuia să se laude că băiatul lui va fi, cândva, „subsecretar de stat" și că va locui „într-un bloc, la etaj". Curios e că nu se avânta niciodată să zică „ministru". [...]

Ambițiile tatei nu mă tulburau. Eu aveam cu totul alte ambiții decât aceea de a deveni „subsecretar de stat". Pe la trei-patru ani, dorisem, fără să știu nimic despre Prometeu, să reinventez focul.

(Octavian Paler, *Autoportret într-o oglindă spartă*)

**carte funduară* – carte funciară;
**gâjâită* – răgușită

A. Scrie pe foaia de examen răspunsul la fiecare dintre următoarele cerințe cu privire la text:

1. Explică sensul expresiei *am crescut în cultul tatălui* în text. **4 puncte**
2. Indică una dintre fascinațiile exercitate de tată asupra copilului, așa cum reies din textul dat. **4 puncte**
3. Menționează un indice spațial existent în text. **4 puncte**
4. Precizează atitudinea tatălui față de băiatul său, așa cum se desprinde din secvența: *Tata obișnuia să se laude că băiatul lui va fi, cândva, „subsecretar de stat" și că va locui „într-un bloc, la etaj".* **4 puncte**
5. Prezintă, în 30-50 de cuvinte, o trăsătură a copilului, rezultată din finalul fragmentului. **4 puncte**

Notă! Răspunsurile vor fi formulate în enunțuri.

B. Redactează un text de 150-300 de cuvinte, în care să argumentezi *importanța modelelor în viața unui adolescent*, folosind informațiile din fragmentul extras din volumul *Autoportret într-o oglindă spartă* de Octavian Paler. **(20 de puncte)**

În redactarea textului, vei avea în vedere următoarele repere:
- formularea ipotezei/tezei/premisei; **2 puncte**

Scanned with OKEN Scanner

- menționarea poziției pe care o ai față de ipoteza/teza/premisa formulată; **2 puncte**
- enunțarea și dezvoltarea corespunzătoare a două argumente adecvate poziției adoptate; **12 puncte**
- formularea unei concluzii pertinente; **2 puncte**
- utilizarea corectă a conectorilor în argumentare; **1 punct**
- respectarea precizării privind numărul de cuvinte. **1 punct**

Notă! În elaborarea răspunsului, te vei raporta la informațiile din fragmentul dat. Folosirea altor informații este facultativă.

SUBIECTUL al II-lea (10 puncte)

Prezintă, în minimum 50 de cuvinte, semnificațiile textului următor, evidențiind două trăsături ale romantismului:

Când însuși glasul gândurilor tace,
Mă-ngână cântul unei dulci evlavii,*
Atunci te chem; chemarea-mi asculta-vei?
Din neguri reci plutind te vei desface?

Puterea nopții blând însenina-vei
Cu ochii mari și purtători de pace?
Resai din umbra vremilor încoace
Ca să te văd venind ... ca-n vis, așa vii!

(Mihai Eminescu, *Când însuși glasul*)

**evlavie* - comportare respectuoasă și admirativă față de cineva sau de ceva.

SUBIECTUL al III-lea (30 de puncte)

Redactează un eseu de minimum 400 de cuvinte, în care să prezinți *particularități de construcție a unui personaj dintr-un text narativ*, aparținând lui *Mihail Sadoveanu*.

În elaborarea eseului, vei avea în vedere următoarele repere:
- prezentarea statutului social, psihologic, moral etc. al personajului ales;
- evidențierea a două trăsături ale personajului ales prin câte o scenă/secvență comentată;
- analiza, la alegere, a două componente de structură și de limbaj ale textului narativ studiat, semnificative pentru construcția personajului ales, din seria: *acțiune, conflict, modalități de caracterizare, limbaj*.

Notă! Ordinea integrării reperelor în cuprinsul eseului este la alegere.

Pentru **conținutul** eseului vei primi **18 puncte** (câte 6 puncte pentru fiecare cerință/reper).
Pentru **organizarea** discursului vei primi **12 puncte** (*existența părților componente – introducere, cuprins, încheiere* – 3 puncte; *logica înlănțuirii ideilor* – 3 puncte; *abilități de analiză și de argumentare* – 3 puncte; *claritatea exprimării* – 2 puncte; *respectarea precizării privind numărul minim de cuvinte* – 1 punct).

În vederea acordării punctajului pentru organizarea discursului, eseul trebuie să aibă minimum 400 de cuvinte și să dezvolte subiectul propus.

- **Pentru redactarea întregii lucrări vei primi 10 puncte** (*utilizarea limbii literare* – 3 puncte; *ortografia* – 3 puncte; *punctuația* – 3 puncte; *așezarea în pagină, lizibilitatea* – 1 punct).

Scanned with OKEN Scanner

Modelul nr. 7

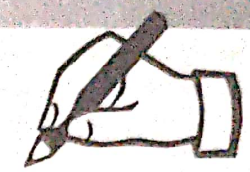

- Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă **10 puncte** din oficiu.
- Timpul de lucru efectiv este de trei ore.

SUBIECTUL I (40 de puncte)

Citește următorul fragment:

M-a cucerit de la cea dintâi lecție și a rămas preferatul meu până la moarte, câțiva ani mai târziu, Nicolae Moisescu, profesorul de științe naturale. Era înalt, foarte slab, aproape uscat, și părea mai bătrân decât era pentru că avea părul și mustățile albe. Vorbea încet, rar, parcă și-ar fi economisit forțele, și vorbea plimbându-se prin fața băncilor, cu pași mici, ușori, întretăiați de scurte opriri ca să poată privi mai bine, adânc, în ochi, unul din elevi. Zâmbea după fiecare frază, parcă ar fi vrut să sublinieze punctul și pauza care trebuiau s-o separe de fraza următoare. Întovărășea expunerea cu gesturi largi, lenețe, și atunci înțelegeai cât de perfect izbutise să-și dozeze puțina energie de care dispunea.

Avea acest obicei: venea cu microscopul în clasă și ne chema pe rând să privim, și apoi ne punea să desenăm pe tablă cele ce văzusem. Arareori unul din noi izbutea să reproducă, foarte aproximativ, acele stranii forme irizate, madreporice*, pe care le descopeream, le aburem, le pierdeam și le descopeream din nou, învârtind încet șurubul microscopului. M-a remarcat, cred, pentru că mă număram printre cei care se dovediseră în stare să deseneze ce vedeau. De atunci, nu m-a mai slăbit. Mă privea mereu în ochi, parcă mi-ar fi cerut părerea, îmi punea necontenit întrebări. Pe nesimțite, m-am trezit că sunt anumite taine pe care le înțelegeam. Erau tainele acelei puteri misterioase pe care Moisescu o numea „Natură", înțelegeam de ce fluturele de pădure are aripile de culoarea scoarței de copac, de ce ariciul este prevăzut cu țepi, de ce bărbătușii atâtor păsări sunt mai exuberant împodobiți decât femelele. [...] Lumea nu se mai arăta ca o aglomerare de vietăți și întâmplări fără legătură între ele, ci se dovedea a fi rezultatul unei voințe unice și irezistibile. [...] Dar mai cu seamă am învățat să iubesc și să disting felurite animale, îndeosebi reptilele, batracienii și insectele. Nicolae Moisescu ni le arăta în planșe colorate, sau împăiate, sau conservate în borcane cu alcool, în insectare. Apoi, le-am contemplat, cu întreaga clasă, la Muzeul de Științe Naturale de la Șosea. Am revenit de atunci, cu regularitate, în fiecare duminică, toată iarna aceea. Și cu câtă nerăbdare n-am așteptat să se desprimăvăreze, ca să pot, în sfârșit, să pornesc după insecte în pădurile din jurul Bucureștiului... Poate că pasiunea aceasta pentru științele naturale m-a salvat, m-a ajutat să traversez criza în care intrasem, aproape fără să-mi dau seama, și care nu era numai o criză de pubertate. Căci în afară de zoologie nu mă interesa nimic.*

(Mircea Eliade, *Memorii*)

**irizate* - care reflectă culorile curcubeului; **madreporice* - referitor la madrepori (Ordin de animale celenterate cu schelet calcaros bine dezvoltat și ramificat, care trăiesc în colonii mari în mările calde)

A. Scrie pe foaia de examen răspunsul la fiecare dintre următoarele cerințe cu privire la text:

1. Explică sensul expresiei *nu (m-) a (mai) slăbit în text* în text. **4 puncte**
2. Indică impactul pe care l-a avut asupra elevului întâlnirea cu profesorul de științe naturale, așa cum reiese din textul dat. **4 puncte**
3. Menționează care a fost în viziunea elevului calitatea esențială prin care consideră că a atras atenția profesorului Nicolae Moisescu. **4 puncte**
4. Precizează care este taina pe care elevul o descoperă prin interesul pentru științele naturale. **4 puncte**
5. Prezintă, în 30-50 de cuvinte, două trăsături ale profesorului, așa cum se desprind din primul paragraf al textului. **4 puncte**

Notă! Răspunsurile vor fi formulate în enunțuri.

Scanned with OKEN Scanner

B. Redactează un text de 150-300 de cuvinte, în care să argumentezi *dacă un profesor poate influența deschiderea elevului pentru o disciplină nouă*, valorificând informațiile din fragmentul extras din *Memorii* de Mircea Eliade. **(20 de puncte)**

În redactarea textului, vei avea în vedere următoarele repere:
- formularea ipotezei/tezei/premisei; **2 puncte**
- menționarea poziției pe care o ai față de ipoteza/teza/premisa formulată; **2 puncte**
- enunțarea și dezvoltarea corespunzătoare a două argumente adecvate poziției adoptate; **12 puncte**
- formularea unei concluzii pertinente; **2 puncte**
- utilizarea corectă a conectorilor în argumentare; **1 punct**
- respectarea precizării privind numărul de cuvinte. **1 punct**

Notă! În elaborarea răspunsului, te vei raporta la informațiile din fragmentul dat. Folosirea altor informații este facultativă.

SUBIECTUL al II-lea **(10 puncte)**

Prezintă, în minimum 50 de cuvinte, semnificațiile textului, evidențiind două trăsături ale ideologiei pașoptiste:

Sculați, frați de-același nume, iată timpul de frăție!
Peste Molna, peste Milcov, peste Prut, peste Carpați
Aruncați brațele voastre cu-o puternică mândrie
Și de-acum pe vecinicie
Cu toți mâinile vă dați!

Hai, copii de-același sânge! hai cu toți într-o unire
Libertate-acum sau moarte să cătăm, să dobândim.
Pas, români! lumea ne vede... Pentru-a Patriei iubire,
Pentru-a mamei dezrobire
Viața noastră să jertfim!

(Vasile Alecsandri, *Deșteptarea României*)

SUBIECTUL al III-lea **(30 de puncte)**

Redactează un eseu de minimum 400 de cuvinte, în care să prezinți *tema și viziunea despre lume* dintr-un *text narativ* aparținând lui *Ioan Slavici*.

În elaborarea eseului, vei avea în vedere următoarele repere:
- evidențierea a două trăsături ale textului narativ ales care fac posibilă încadrarea într-o tipologie, într-un curent cultural/ literar, într-o perioadă sau într-o orientare tematică;
- ilustrarea temei/temelor textului prin referire la un episod/ secvență narativă;
- analiza, la alegere, a două componente de structură și de limbaj ale textului ales, semnificative pentru tema și viziunea despre lume a autorului/a naratorului, din seria: *acțiune, conflict, relații temporale și spațiale, incipit, final, construcția subiectului, particularități ale compoziției, perspectivă narativă.*

Notă! Ordinea integrării reperelor în cuprinsul eseului este la alegere.

Pentru **conținutul** eseului vei primi **18 puncte** (câte 6 puncte pentru fiecare cerință/reper).
Pentru **organizarea** discursului vei primi **12 puncte** (*existența părților componente – introducere, cuprins, încheiere* – 3 puncte; *logica înlănțuirii ideilor* – 3 puncte; *abilități de analiză și de argumentare* – 3 puncte; *claritatea exprimării* – 2 puncte; *respectarea precizării privind numărul minim de cuvinte* – 1 punct).
În vederea acordării punctajului pentru organizarea discursului, eseul trebuie să aibă minimum 400 de cuvinte și să dezvolte subiectul propus.

- **Pentru redactarea întregii lucrări vei primi 10 puncte** (*utilizarea limbii literare* – 3 puncte; *ortografia* – 3 puncte; *punctuația* – 3 puncte; *așezarea în pagină, lizibilitatea* – 1 punct).

Scanned with OKEN Scanner

Modelul nr. 8

- Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă **10 puncte** din oficiu.
- Timpul de lucru efectiv este de trei ore.

SUBIECTUL I (40 de puncte)

Citește următorul fragment:

București, 11 Martie 1955

Draga mea Aurora,

Îmi vine să-ți scriu când mi-e dor de tine, tot așa cum mi-e greu să-ți vorbesc. Deocamdată nu înțeleg de ce este așa, înțeleg că te iubesc și iubirea turbură sufletul meu atât de mult, încât îl face inactiv. Oh, ar trebui să curgă de-a valma simțirea mea către tine, să se reverse ca un torent și bucuria să țâșnească pentru noi până la cer. Îmi dau seama că nu se întâmplă așa și înțeleg că e din pricina romanului care îmi cere, ca și ție, să nu mă pierd... [...]

Încât, iubita mea, nu mă neliniștesc că inima mea nu arde în văzul tău. Am însă bucuria secretă că tu știi că ea arde neîncetat, iar eu știu că în ziua când va fi eliberată de propriile ei ficțiuni va fi văzută mult mai mult decât a fost până acum... Mult mai mult!

Și acum să-ți spun că mi-e dor de ființa ta și de tot ce-mi amintește de ființa ta. Aș vrea să țin în mâini flanela ta. Ghetele tale galbene. Să-ți ating fața cu palmele, să mă bucur de ochii tăi. Mi-e dor de gestul tău, a cărui finalitate e smulgerea unui fir din părul tău rămas rărit pe creștet. Mi-e dor de glasul tău, de mișcările domoale ale trupului tău.

Trupul tău a început să facă parte din mine însumi și, dacă n-aș fi ceea ce sunt, ar trebui să fiu disperat în loc să-ți scriu aceste rânduri calme.

Te iubesc neîncetat, de dimineață și până seara. Mă uit la lucrurile din jur și mă uit afară prin ferestrele mele mari. Stau liniștit la masă, mă gândesc la tine, mă uit la lucruri ...

Lemnul uscat al mesei tresare. Piatra rece a străzii arde. Vântul și ploaia capătă glas, Aurora! Există pretutindeni! Ea există neîncetat în toate și pentru totdeauna.

(Eugen Simion, *Portretul scriitorului îndrăgostit. Marin Preda (Scrisori către Aurora)*)

A. Scrie pe foaia de examen răspunsul la fiecare dintre următoarele cerințe cu privire la text:

1. Explică sensul expresiei *inima mea nu arde în văzul tău* în text. **4 puncte**
2. Indică formula de adresare, așa cum reiese din textul dat. **4 puncte**
3. Menționează cauza separării celor doi îndrăgostiți, utilizând informațiile din text. **4 puncte**
4. Precizează atitudinea îndrăgostitului, desprinsă din afirmația: *Am însă bucuria secretă că tu știi că ea arde neîncetat, iar eu știu că în ziua când va fi eliberată de propriile ei ficțiuni va fi văzută mult mai mult decât a fost până acum...* **4 puncte**
5. Prezintă, în 30-50 de cuvinte, relația dintre stările sufletești ale îndrăgostitului și decorul exterior, așa cum se desprinde din finalul fragmentului. **4 puncte**

Notă! Răspunsurile vor fi formulate în enunțuri.

Scanned with OKEN Scanner

B. Redactează un text de 150-300 de cuvinte, în care să argumentezi *dacă trăirea sentimentului iubirii îi modifică îndrăgostitului percepția asupra lumii*, folosind informațiile din fragmentul extras din *Portretul scriitorului îndrăgostit. Marin Preda (Scrisori către Aurora)* de Eugen Simion. **(20 de puncte)**

În redactarea textului, vei avea în vedere următoarele repere:

- formularea ipotezei/tezei/premisei; **2 puncte**
- menționarea poziției pe care o ai față de ipoteza/teza/premisa formulată; **2 puncte**
- enunțarea și dezvoltarea corespunzătoare a două argumente adecvate poziției adoptate; **12 puncte**
- formularea unei concluzii pertinente; **2 puncte**
- utilizarea corectă a conectorilor în argumentare; **1 punct**
- respectarea precizării privind numărul de cuvinte. **1 punct**

Notă! În elaborarea răspunsului, te vei raporta la informațiile din fragmentul dat. Folosirea altor informații este facultativă.

SUBIECTUL al II-lea (10 puncte)

Prezintă, în minimum 50 de cuvinte, semnificațiile textului următor, evidențiind două trăsături ale descrierii de tip portret:

[...] Un glas de bucium s-auzi deodată sunând tare din cetățuie, și vânătorii, deșteptați din zgomotoasa și sălbatica lor beție, printr-acea grea și pacinică chemare, se întoarseră cu larmă spre casă [...]. În fruntea lor mergeau călări, cu frâul legat de oblânc, Mihnea și feciorul său, Mircea Ciobanul; tatăl, om matur și vârtos, avea scrise pe fața sa păroasă și posomorâtă și-n ochii săi arzoi și-ncruntați, strășnicia caracterului său; băiatul, abia ieșit din copilărie, vădea o fire mai sălbatică, care-i și meritase porecla de Cioban.

Amândoi purtau cioboate de piele groasă, până la genunchi, poturi de dimie albă, un cojoc scurt, de oaie neagră, cu glugă la spate, și chimir cu oțele; la gât aveau grumăjer rotund de zale de fier, și-n cap o țurcă flocoasă, adusă la o parte; la brâu satâr și jungher.

(Alexandru Odobescu, *Mihnea Vodă cel rău*)

SUBIECTUL al III-lea (30 de puncte)

Redactează un eseu de minimum 400 de cuvinte, în care să prezinți *tema și viziunea despre lume reflectate* într-un *text poetic* studiat, aparținând lui *Mihai Eminescu*.

În elaborarea eseului, vei avea în vedere următoarele repere:

- evidențierea a două trăsături care fac posibilă încadrarea textului studiat într-o tipologie, într-un curent cultural/ literar, într-o perioadă sau orientare tematică;
- prezentarea temei/temelor prin câte o secvență comentată;
- analiza, la alegere, a două componente de structură și de limbaj ale textului poetic studiat, semnificative pentru tema și viziunea despre lume, din seria: *imaginar poetic, titlu, motiv poetic, figuri semantice/ tropi, elemente de prozodie.*

Notă! Ordinea integrării reperelor în cuprinsul eseului este la alegere.

Pentru **conținutul** eseului vei primi **18 puncte** (câte 6 puncte pentru fiecare cerință/reper).

Pentru **organizarea** discursului vei primi **12 puncte** (*existența părților componente – introducere, cuprins, încheiere* – 3 puncte; *logica înlănțuirii ideilor* – 3 puncte; *abilități de analiză și de argumentare* – 3 puncte; *claritatea exprimării* – 2 puncte; *respectarea precizării privind numărul minim de cuvinte* – 1 punct).

În vederea acordării punctajului pentru organizarea discursului, eseul trebuie să aibă minimum 400 de cuvinte și să dezvolte subiectul propus.

- **Pentru redactarea întregii lucrări vei primi 10 puncte** (*utilizarea limbii literare* – 3 puncte; *ortografia* – 3 puncte; *punctuația* – 3 puncte; *așezarea în pagină, lizibilitatea* – 1 punct).

Scanned with OKEN Scanner

Modelul nr. 9

- Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă **10 puncte** din oficiu.
- Timpul de lucru efectiv este de trei ore.

SUBIECTUL I (40 de puncte)

Citește următorul fragment:

Sunt uneori grozav de mulțumită că scriu. Foarte mulțumită. Pentru că pot să scriu tot ce vreau. Tot ce-mi trăsnește în cap, tot ce-mi vine să scriu, fără să adâncesc, fără să cizelez. Deoarece nimeni, niciodată nu va citi aceste caiete. Și atunci de ce oare nu scriu tot? De ce sunt lucruri pe care le trec cu vederea? Lucruri și idei care fac, poate, fondul adevărat al caracterului și temperamentului meu. [...]

Dacă din întâmplare cineva ar citi aceste pagini, n-aș vrea ca acel cineva să ia cunoștință de toate ascunzișurile și secretele mele. De toată nebunia, demența din care derivă uneori gândirea mea. Sunt grozav de fericită când spun: niciodată și nimeni, niciodată nimeni nu va ști că am gândit așa și așa. Niciodată nimeni nu va ști ce e în mine, în acest cap și în această inimă, care formează eul meu intim. E o ciudată fericire în asta. Să ai un colț de sine inaccesibil. Un colț pe care nimeni nu-l cunoaște. Un colț în care ideile sunt limpezi. Un colț în care gândirea mea dănțuie extravagantă și fantastică.Un colț în care uneori poți plânge singură atunci când toată lumea o vede pe Jenny râzând.

Amară fericire aceea a facultății de a-ți putea spune, în timp ce râzi și sporovăiești: „sufăr, dar nimeni nu poate să-mi vadă suferința, dispreţuiesc, dar nimeni nu-mi ghicește dispreţul și uneori îmi bat joc, vai, cum îmi bat joc în timp ce discut cu multă gravitate".

(Jeni Acterian, *Jurnalul unei fete greu de mulțumit*)

A. Scrie pe foaia de examen răspunsul la fiecare dintre următoarele cerințe cu privire la text:

1. Explică sensul expresiei *îmi bat joc* în text. **4 puncte**

2. Indică motivele pentru care autoarea simte nevoia și confortul confesiunii. **4 puncte**

3. Menționează în ce constă neliniștea autoarei în ceea ce privește consemnarea propriilor trăiri în jurnal, după cum reiese din textul dat. **4 puncte**

4. Precizează două avantaje pe care autoarea le găsește în scrierea jurnalului, așa cum reiese din text. **4 puncte**

5. Prezintă, în 30-50 de cuvinte, două trăsături ale autoarei, așa cum se desprind din secvența: *Amară fericire aceea a facultății de a-ți putea spune, în timp ce râzi și sporovăiești: „sufăr, dar nimeni nu poate să-mi vadă suferința, dispreţuiesc, dar nimeni nu-mi ghicește dispreţul și uneori îmi bat joc, vai, cum îmi bat joc în timp ce discut cu multă gravitate".* **4 puncte**

Notă! Răspunsurile vor fi formulate în enunțuri.

B. Redactează un text de 150-300 de cuvinte, în care să argumentezi dacă *prin intermediul unui jurnal intim autorul se poate confesa în totalitate*, valorificând informațiile din fragmentul extras din Jeni Acterian, *Jurnalul unei fete greu de mulțumit*. **(20 de puncte)**

În redactarea textului, vei avea în vedere următoarele repere:

- formularea ipotezei/tezei/premisei; **2 puncte**
- menționarea poziției pe care o ai față de ipoteza/teza/premisa formulată; **2 puncte**

Scanned with OKEN Scanner

- enunțarea și dezvoltarea corespunzătoare a două argumente adecvate poziției adoptate; **12 puncte**
- formularea unei concluzii pertinente; **2 puncte**
- utilizarea corectă a conectorilor în argumentare; **1 punct**
- respectarea precizării privind numărul de cuvinte. **1 punct**

Notă! În elaborarea răspunsului, te vei raporta la informațiile din fragmentul dat. Folosirea altor informații este facultativă.

SUBIECTUL al II-lea (10 puncte)

Prezintă, în minimum 50 de cuvinte, trăsăturile personajului la care face referire textul de mai jos, prin evidențierea a două mijloace de caracterizare:

Într-o dimineață din luna lui octombrie anul 1814, un june de 22 de ani, scurt la statură, cu fața oacheșă, ochi negri, plini de viclenie, un nas drept și cu vârful cam ridicat în sus, ce indică ambițiunea și mândria grosolană, îmbrăcat cu un anteriu de șamalagea* rupt în spate; cu picioarele goale băgate în niște iminei* de saftian* care fuseseră odată roșii, dar își pierduseră culoarea din cauza vechimii; la încingătoare cu niște călimări colosale de alamă; un astfel de june sta în scara caselor marelui postelnic* Tuzluc, rezimat de stâlpul intrării și absorbit în niște meditațiuni care, reflectându-se în trăsăturile feței sale lăsau să se vadă până la evidență că gândirea ce-l preocupa nu era decât planuri ambițioase, ce închipuirea lui cea vie îi punea înainte, și obstacolile ce întâmpină în realizarea lor.*

(N. Filimon, *Ciocoii vechi și noi*)

**anteriu* - haină lungă pe care o purtau în trecut boierii români și lăutarii; **șamalagea* - varietate scumpă de șam (damasc), de pânză orientală de bumbac și in; **iminei* - pantofi de modă turcească, cu căputa înconjurând călcâiul, făcuți din marochin și purtați în trecut de boieri; **saftian* - piele subțire și fină de capră (sau de oaie, de vițel), din care se confecționează articole de marochinărie și de galanterie; **postelnic* -titlu onorific dat unui boier de țară (cu atribuții administrative).

SUBIECTUL al III-lea (30 de puncte)

Redactează un eseu de minimum 400 de cuvinte, în care să prezinți *tema și viziunea despre lume* într-un *text dramatic* studiat, aparținând lui *I. L. Caragiale*.

În elaborarea eseului, vei avea în vedere următoarele repere:

- evidențierea a două trăsături care fac posibilă încadrarea textului studiat într-o tipologie, într-un curent cultural/ literar, într-o perioadă sau într-o orientare tematică;
- ilustrarea temei textului prin referire la o scenă/ secvență dramatică;
- analiza, la alegere, a două componente de structură și de limbaj ale textului ales, semnificative pentru tema și viziunea despre lume a autorului, din seria: *acțiune, conflict, relații temporale și spațiale, construcția subiectului, particularități ale compoziției, limbaj.*

Notă! Ordinea integrării reperelor în cuprinsul eseului este la alegere.

Pentru **conținutul** eseului vei primi **18 puncte** (câte 6 puncte pentru fiecare cerință/reper).

Pentru **organizarea** discursului vei primi **12 puncte** (*existența părților componente – introducere, cuprins, încheiere* – 3 puncte; *logica înlănțuirii ideilor* – 3 puncte; *abilități de analiză și de argumentare* – 3 puncte; *claritatea exprimării* – 2 puncte; *respectarea precizării privind numărul minim de cuvinte* – 1 punct).

În vederea acordării punctajului pentru organizarea discursului, eseul trebuie să aibă minimum 400 de cuvinte și să dezvolte subiectul propus.

- **Pentru redactarea întregii lucrări vei primi 10 puncte** (*utilizarea limbii literare* – 3 puncte; *ortografia* – 3 puncte; *punctuația* – 3 puncte; *așezarea în pagină, lizibilitatea* – 1 punct).

Scanned with OKEN Scanner

Modelul nr. 10

- Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă **10 puncte** din oficiu.
- Timpul de lucru efectiv este de trei ore.

SUBIECTUL I

(40 de puncte)

Citește următorul fragment:

Arta de a prinde răzlețe raze de lumină, de a le înmănunchia și de a desena cu ele nu este nicio miraculoasă întâmplare dintr-un basm, nici taina vreunui vrăjitor. Ea reprezintă încununarea îndelungilor strădanii ale omului, care a izbutit ca din sticlă, metal, puțin argint și celuloid să facă o „cutie a Pandorei" care la dorința lui fixează, într-o frântură de clipă, imaginile ce le îndrăgește sau de care are trebuință.

Spre deosebire de poveste, însă, cutiuța metalică nu se supune capriciului. Ea ascultă numai de cei care, cu răbdare și perseverență, se străduiesc să o cunoască. Ea răsplătește numai pe cei care au dobândit priceperea de a alege acele scene și subiecte ce, odată transpuse în imagine, își dezvăluie semnificația fără tălmaci.*

Tainele micii cutiuțe nu sunt greu de pătruns, căile ce trebuie urmate în folosirea ei nu sunt greu de străbătut, dacă la dorința de a izbândi se alătură și o călăuză.

Lucrarea de față urmărește tocmai să îndrume pe fotograful amator începător prin întregul labirint al fotografiei moderne executate cu ajutorul materialelor fotosensibile negru-alb.

(Alexandru Dincu, *Manualul fotografului amator*)

**tălmaci* - traducător

A. Scrie pe foaia de examen răspunsul la fiecare dintre următoarele cerințe cu privire la text:

1. Explică sensul locuțiunii *spre deosebire de* în text. **4 puncte**
2. Indică tema/subiectul fragmentului dat. **4 puncte**
3. Menționează două aspecte/elemente folosite ca termeni de comparație pentru arta fotografiei, utilizând informațiile din textul dat. **4 puncte**
4. Precizează, pe baza textului citat, calitățile pe care trebuie să le dețină cel care utilizează aparatul de fotografiat. **4 puncte**
5. Prezintă, în 30-50 de cuvinte, semnificația expresiei *„cutia Pandorei"*, punând-o în relație cu arta fotografiei, după cum reiese din textul citat. **4 puncte**

Notă! Răspunsurile vor fi formulate în enunțuri.

B. Redactează un text de 150-300 de cuvinte, în care să aduci argumente despre *importanța studierii unei lucrări de îndrumare pentru fotograful amator începător*, folosind informațiile din textul de mai sus. **(20 de puncte)**

În redactarea textului, vei avea în vedere următoarele repere:

- formularea ipotezei/tezei/premisei; **2 puncte**
- menționarea poziției pe care o ai față de ipoteza/teza/premisa formulată; **2 puncte**
- enunțarea și dezvoltarea corespunzătoare a două argumente adecvate poziției adoptate; **12 puncte**
- formularea unei concluzii pertinente; **2 puncte**
- utilizarea corectă a conectorilor în argumentare; **1 punct**
- respectarea precizării privind numărul de cuvinte. **1 punct**

Scanned with OKEN Scanner

Notă! În elaborarea răspunsului, te vei raporta la informațiile din fragmentul dat. Folosirea altor informații este facultativă.

SUBIECTUL al II-lea (10 puncte)

Prezintă, în minimum 50 de cuvinte, semnificațiile textului următor, prin evidențierea a două procedee/ mijloace de realizare artistică.

Un suvenir poetic, coroana vieții mele,
Ce mângâie și-nvie duioasă-inima mea,
Și care se unește cu harpele din stele*
Când mă închin la tine, o! dragă, lină stea!

Tu dar ce prin iubire, la a iubirii soare,
Ai deșteptat în mine poetice simțiri,
Primește-n altă lume aceste lăcrimioare
Ca un răsunet dulce de-a noastre dulci iubiri!

(Vasile Alecsandri, *Steluța*)

**harpă* – instrument muzical

SUBIECTUL al III-lea (30 de puncte)

Redactează un eseu de minimum 400 de cuvinte, în care să prezinți *particularitățile de construcție a unei nuvele* studiate.

În elaborarea eseului, vei avea în vedere următoarele repere:
- precizarea a două caracteristici ale speciei literare nuvelă, existente în opera literară studiată;
- analiza, la alegere, a două componente de structură și de limbaj ale nuvelei alese, din seria: *acțiune, conflict, relații temporale și spațiale, perspectivă narativă, construcția subiectului.*
- evidențierea relațiilor dintre două personaje, reprezentative pentru nuvela studiată.

Notă! Ordinea integrării reperelor în cuprinsul eseului este la alegere.

Pentru **conținutul** eseului vei primi **18 puncte** (câte 6 puncte pentru fiecare cerință/reper).
Pentru **organizarea** discursului vei primi **12 puncte** (*existența părților componente – introducere, cuprins, încheiere* – 3 puncte; *logica înlănțuirii ideilor* – 3 puncte; *abilități de analiză și de argumentare* – 3 puncte; *claritatea exprimării* – 2 puncte; *respectarea precizării privind numărul minim de cuvinte* – 1 punct).

În vederea acordării punctajului pentru organizarea discursului, eseul trebuie să aibă minimum 400 de cuvinte și să dezvolte subiectul propus.

- **Pentru redactarea întregii lucrări vei primi 10 puncte** (*utilizarea limbii literare* – 3 puncte; *ortografia* – 3 puncte; *punctuația* – 3 puncte; *așezarea în pagină, lizibilitatea* – 1 punct).

Scanned with OKEN Scanner

Modelul nr. 11

- Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă **10 puncte** din oficiu.
- Timpul de lucru efectiv este de trei ore.

SUBIECTUL I (40 de puncte)

Citește următorul fragment:

Capitolul I – Dispoziții generale și definiții

Art. 6

Respectarea și garantarea drepturilor copilului se realizează conform următoarelor principii:

a) respectarea și promovarea cu prioritate a interesului superior al copilului;

b) egalitatea șanselor și nediscriminarea;

d) primordialitatea responsabilității părinților cu privire la respectarea și garantarea drepturilor copilului;

Capitolul II - Drepturile copilului

Secțiunea 2 - Mediul familial și îngrijirea alternativă

Art. 35

(1) Copilul are dreptul să crească alături de părinții săi.

(2) Părinții au obligația să asigure copilului, de o manieră corespunzătoare capacităților în continuă dezvoltare ale copilului, orientarea și sfaturile necesare exercitării corespunzătoare a drepturilor prevăzute în prezenta lege.

Art. 37

Copilul are dreptul să fie crescut în condiții care să permită dezvoltarea sa fizică, mentală, spirituală, morală și socială. În acest scop, părinții sunt obligați:

a) să supravegheze copilul;

b) să coopereze cu copilul și să îi respecte viața intimă, privată și demnitatea;

c) să informeze copilul despre toate actele și faptele care l-ar putea afecta și să ia în considerare opinia acestuia;

d) să întreprindă toate măsurile necesare pentru realizarea drepturilor copilului lor;

Art. 47

(2) Părinților sau, după caz, reprezentanților legali, le revine responsabilitatea de a asigura cele mai bune condiții de viață necesare creșterii și dezvoltării copiilor; părinții sunt obligați să le asigure copiilor locuință, precum și condițiile necesare pentru creștere, educare, învățătură, pregătire profesională, precum și un mediu de viață sănătos.

(Legea 272/2004 privind protecția și promovarea drepturilor copilului, republicată în 2014)

A. Scrie pe foaia de examen răspunsul la fiecare dintre următoarele cerințe cu privire la text:

1. Explică sensul enunțului: *să îi respecte demnitatea* în text. **4 puncte**

2. Indică două obligații pe care le au părinții în ceea ce privește creșterea copilului, așa cum reies din textul dat. **4 puncte**

3. Menționează unul dintre drepturile copilului, utilizând informațiile din text. **4 puncte**

4. Precizează un principiu prin care se respectă și se garantează drepturile copilului, identificat în Capitolul I al legii date. **4 puncte**

5. Prezintă, în 30-50 de cuvinte, o trăsătură esențială a părinților, rezultată din informațiile cuprinse în ultimul articol. **4 puncte**

Notă! Răspunsurile vor fi formulate în enunțuri.

Scanned with OKEN Scanner

B. Redactează un text de 150-300 de cuvinte, în care să argumentezi *rolul părinților în dezvoltarea unui copil*, folosind informațiile din articolele extrase din *Legea 272/2004 privind protecția și promovarea drepturilor copilului, republicată în 2014*. **(20 de puncte)**

În redactarea textului, vei avea în vedere următoarele repere:
- formularea ipotezei/tezei/premisei; **2 puncte**
- menționarea poziției pe care o ai față de ipoteza/teza/premisa formulată; **2 puncte**
- enunțarea și dezvoltarea corespunzătoare a două argumente adecvate poziției adoptate; **12 puncte**
- formularea unei concluzii pertinente; **2 puncte**
- utilizarea corectă a conectorilor în argumentare; **1 punct**
- respectarea precizării privind numărul de cuvinte. **1 punct**

Notă! În elaborarea răspunsului, te vei raporta la informațiile din fragmentul dat. Folosirea altor informații este facultativă.

SUBIECTUL al II-lea (10 puncte)

Prezintă, în minimum 50 de cuvinte, semnificațiile textului următor, evidențiind două trăsături ale ideologiei pașoptiste:

Seara răspândește umbrele-i ușoare.
Și melancolia trece gânditoare.

Dar Ștefan cel Mare, rătăcit prin văi,
Dintr-un corn de aur cheamă bravii săi.

Inima-i zdrobită ca a lui oștire;
Țara-i întristată ca a lui gândire![...]

- „Fraților de arme, fala românească!
Dacă o să piară țara părintească,

Dacă-n cartea soartei este însemnat
A pieri poporul cel mai lăudat,

Cel puțin atuncea piară vitejește
Remușcând toiagul care îl lovește!"[...]

(Dimitrie Bolintineanu, *Visul lui Ștefan cel Mare*)

SUBIECTUL al III-lea (30 de puncte)

Redactează un eseu de minimum 400 de cuvinte, în care să prezinți *particularități de construcție a unui personaj* dintr-un text narativ studiat, aparținând lui Ion Creangă.

În elaborarea eseului, vei avea în vedere următoarele repere:
- prezentarea statutului social, psihologic, moral etc. al personajului ales;
- evidențierea a două trăsături ale personajului ales prin câte o scenă/secvență comentată;
- analiza, la alegere, a două componente de structură și de limbaj ale textului narativ studiat, semnificative pentru construcția personajului ales: *acțiune, conflict, relații temporale și spațiale, construcția subiectului, perspectiva narativă, modalități de caracterizare, limbaj*.

Notă! Ordinea integrării reperelor în cuprinsul eseului este la alegere.
Pentru **conținutul** eseului vei primi **18 puncte** (câte 6 puncte pentru fiecare cerință/reper).
Pentru **organizarea** discursului vei primi **12 puncte** (*existența părților componente – introducere, cuprins, încheiere* – 3 puncte; *logica înlănțuirii ideilor* – 3 puncte; *abilități de analiză și de argumentare* – 3 puncte; *claritatea exprimării* – 2 puncte; *respectarea precizării privind numărul minim de cuvinte* – 1 punct).
În vederea acordării punctajului pentru organizarea discursului, eseul trebuie să aibă minimum 400 de cuvinte și să dezvolte subiectul propus.

- **Pentru redactarea întregii lucrări vei primi 10 puncte** (*utilizarea limbii literare* – 3 puncte; *ortografia* – 3 puncte; *punctuația* – 3 puncte; *așezarea în pagină, lizibilitatea* – 1 punct).

Scanned with OKEN Scanner

Modelul nr. 12

- Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă **10 puncte** din oficiu.
- Timpul de lucru efectiv este de trei ore.

SUBIECTUL I (40 de puncte)

Citește următorul fragment:

O, și eu credeam că nu pot iubi, și eu îmi închipuiam că vina nu este în mine, ci în ele, în femeile care nu merită să fie iubite!... Astăzi însă știu și înțeleg că iubirea este făcută pentru cei umili, că cei mândri nu vor putea iubi niciodată... Cei mândri își închipuiesc că nu au trebuință de inimă; ei nu vor decât să cucerească, mereu să biruiască; ei cred, în sfârșit, că și în iubire succesul e tot. Dorințele lor poate se vor împlini, poftele lor poate vor fi mulțumite, da... dar, vai, iubirea n-au s-o cunoască niciodată.

Căci iubirea cere supunere, o supunere oarbă, ca și credința. În iubire n-ai să fii convins niciodată, n-ai să aștepți probe niciodată. Tot ce nu e supunere și devotament nu e iubire. Trebuie să trăiești mult, trebuie să suferi mult, trebuie să pricepi mult pentru ca inima ta să fie în stare a primi iubirea. Cei ambițioși, cei mândri, cei obraznici și nerecunoscători nu pot ști ce este iubirea și, așa, cei mai mulți dintre noi de-abia la vârsta de cinzeci de ani începem să înțelegem iubirea, atunci, deci, când e prea târziu...

Pe mine viața m-a frământat, m-a umilit; mie viața mi-a mulcomit glasul. Astfel am ajuns să nu mai spun că ele nu merită să fie iubite, ci strig pretutindeni: știu să iubesc fiindcă am învățat a plânge, a suspina și a mă resemna!*

Astăzi aș vrea și eu să nu iubesc, aș vrea să fiu iar mândru, ambițios, cuceritor... Dintr-asta se vede că sunt îndrăgostit! [...]

Te iubesc pentru că mă iubești: acesta este un schimb, dar nu e iubire. Te iubesc pentru că te iubesc, și nimic mai mult; te iubesc numai pentru că te iubesc; aici începe iubirea. Îți mulțumesc din suflet că te iubesc: acesta e cântecul iubirii. Omul îndrăgostit nu zice: te iubesc pentru că ești oacheșă; nici: te iubesc pentru că ești bună. Omul îndrăgostit zice: te iubesc cu toate că ești oacheșă, cu toate că ești bună și te-aș iubi chiar dacă ai fi blondă sau dacă ai fi rea..

(Liviu Rebreanu, *Mărturisire*)

**a mulcomi* – a liniști

A. Scrie pe foaia de examen răspunsul la fiecare dintre următoarele cerințe cu privire la text:

1. Explică sensul sintagmei *cântecul iubirii* în text. **4 puncte**
2. Indică una dintre dorințele autorului, așa cum reiese din textul dat. **4 puncte**
3. Menționează o consecință a iubirii, utilizând informațiile din text. **4 puncte**
4. Precizează atitudinea oamenilor mândri cu privire la iubire, desprinsă din afirmația: *Cei mândri își închipuiesc că nu au trebuință de inimă; ei nu vreau decât să cucerească, mereu să biruiască; ei cred, în sfârșit, că și în iubire succesul e tot.* **4 puncte**
5. Prezintă, în 30-50 de cuvinte, concepția autorului despre iubire, rezultată din ultimul paragraf al fragmentului dat. **4 puncte**

Notă! Răspunsurile vor fi formulate în enunțuri.

B. Redactează un text de 150-300 de cuvinte, în care să argumentezi *dacă acțiunile oamenilor pot fi considerate drept morale în funcție de cantitatea de iubire investită*, folosind informațiile din fragmentul extras din *Mărturisire* de Liviu Rebreanu. **(20 de puncte)**

Scanned with OKEN Scanner

În redactarea textului, vei avea în vedere următoarele repere:
- formularea ipotezei/tezei/premisei; **2 puncte**
- menționarea poziției pe care o ai față de ipoteza/teza/premisa formulată; **2 puncte**
- enunțarea și dezvoltarea corespunzătoare a două argumente adecvate poziției adoptate; **12 puncte**
- formularea unei concluzii pertinente; **2 puncte**
- utilizarea corectă a conectorilor în argumentare; **1 punct**
- respectarea precizării privind numărul de cuvinte. **1 punct**

Notă! În elaborarea răspunsului, te vei raporta la informațiile din fragmentul dat. Folosirea altor informații este facultativă.

SUBIECTUL al II-lea (10 puncte)

Prezintă, în minimum 50 de cuvinte, semnificațiile textului următor, evidențiind două trăsături ale ideologiei pașoptiste.

Voi ce stați în adormire, voi ce stați în nemișcare,
N-auziți prin somnul vostru acel glas triumfător,
Ce se-nalță pân' la ceruri din a lumii deșteptare,
Ca o lungă salutare
Către-un falnic viitor?

Nu simțiți inima voastră că tresare și se bate?
Nu simțiți în pieptul vostru un dor sfânt și românesc
La cel glas de înviere, la cel glas de libertate
Ce pătrunde și răzbate
Orice suflet omenesc?

(Vasile Alecsandri, *Deșteptarea României*)

SUBIECTUL al III-lea (30 de puncte)

Redactează un eseu de minimum 400 de cuvinte, în care să prezinți *particularități de construcție a unui personaj* dintr-un *roman* studiat.

În elaborarea eseului, vei avea în vedere următoarele repere:
- prezentarea statutului social, psihologic, moral etc. al personajului ales;
- evidențierea a două trăsături ale personajului ales prin câte o scenă/secvență comentată;
- analiza, la alegere, a două componente de structură și de limbaj ale textului narativ studiat, semnificative pentru construcția personajului ales: *acțiune, conflict, perspectivă narativă, modalități de caracterizare, limbaj.*

Notă! Ordinea integrării reperelor în cuprinsul eseului este la alegere.
Pentru **conținutul** eseului vei primi **18 puncte** (câte 6 puncte pentru fiecare cerință/reper).
Pentru **organizarea** discursului vei primi **12 puncte** (*existența părților componente – introducere, cuprins, încheiere* – 3 puncte; *logica înlănțuirii ideilor* – 3 puncte; *abilități de analiză și de argumentare* – 3 puncte; *claritatea exprimării* – 2 puncte; *respectarea precizării privind numărul minim de cuvinte* – 1 punct).
În vederea acordării punctajului pentru organizarea discursului, eseul trebuie să aibă minimum 400 de cuvinte și să dezvolte subiectul propus.

- **Pentru redactarea întregii lucrări vei primi 10 puncte** (*utilizarea limbii literare* – 3 puncte; *ortografia* – 3 puncte; *punctuația* – 3 puncte; *așezarea în pagină, lizibilitatea* – 1 punct).

Scanned with OKEN Scanner

Modelul nr. 13

- Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă **10 puncte** din oficiu.
- Timpul de lucru efectiv este de trei ore.

SUBIECTUL I (40 de puncte)

Citește următorul fragment:

Hrana, la fel ca apa și aerul, înseamnă viață. Începând din luna mai și până la sfârșitul anului, ne vom concentra asupra mâncării și a provocării de a hrăni populația globală estimată la nouă miliarde până în 2050.

Ar fi bine să fim atenți cum e produsă hrana noastră și cât de sustenabilă, eficientă și sigură este. Aproape 40% din teritoriul lipsit de gheață din lume este cedat agriculturii. Culturile agricole au impact asupra rezervelor de apă, care pot fi poluate de scurgerile de pesticide și îngrășăminte. Afectează clima, emanând, după unele măsurători, mai multe gaze cu efect de seră decât toate mașinile, camioanele și avioanele lumii. Barajele rearanjează și perturbă râurile pentru a asigura apă pentru culturi. Peisajele sunt defrișate de copaci pentru a crea terenuri agricole.*

Pentru a spune povestea, vom merge în savane din Africa, fabrici de prelucrare a cărnii din Brazilia și câmpuri din Vestul Mijlociu american. Pentru a arăta cum ne susține spiritual hrana, vom sta la mese din Mexic, Filipine, Belarus și Pakistan. Ne vom uita la frontiera cultivării oceanului, cu plusurile și minusurile acvaculturii.*

La fel ca în cazul tuturor resurselor necesare vieții – apă, aer, energie – nevoia trebuie echilibrată cu sustenabilitatea. Îndeplinindu-ne obligația față de omenire, nu trebuie să ne neglijăm responsabilitatea față de Pământ.

(Chris Johns, *Hrana ne dă de gândit*, *www.natgeo.ro*)

**sustenabilitate* – calitatea unei activități de a se desfășura fără a epuiza resursele disponibile;
**acvacultură* – creșterea plantelor și animalelor acvatice în scopul comercializării

A. Scrie pe foaia de examen răspunsul la fiecare dintre următoarele cerințe cu privire la text:

1. Explică sensul verbului *au impact* în text. **4 puncte**
2. Indică cele trei elemente care sunt asociate vieții, din primul paragraf al textului dat. **4 puncte**
3. Menționează scopul comunicării, utilizând informațiile din al doilea paragraf al textului dat. **4 puncte**
4. Precizează locurile care vor fi vizitate, dar și finalitatea acestor călătorii, după cum reiese din al treilea paragraf al textului dat. **4 puncte**
5. Prezintă, în 30-50 de cuvinte, semnificația titlului *Hrana ne dă de gândit*, punând-o în relație cu textul. **4 puncte**

Notă! Răspunsurile vor fi formulate în enunțuri.

B. Redactează un text de 150-300 de cuvinte, în care să argumentezi *dacă oamenii au o responsabilitate vitală față de Pământ*, idee desprinsă din articolul *Hrana ne dă de gândit* de Chris Johns. **(20 de puncte)**

În redactarea textului, vei avea în vedere următoarele repere:
- formularea ipotezei/tezei/premisei; **2 puncte**

Scanned with OKEN Scanner

- menționarea poziției pe care o ai față de ipoteza/teza/premisa formulată; **2 puncte**
- enunțarea și dezvoltarea corespunzătoare a două argumente adecvate poziției adoptate; **12 puncte**
- formularea unei concluzii pertinente; **2 puncte**
- utilizarea corectă a conectorilor în argumentare; **1 punct**
- respectarea precizării privind numărul de cuvinte. **1 punct**

Notă! În elaborarea răspunsului, te vei raporta la informațiile din fragmentul dat. Folosirea altor informații este facultativă.

SUBIECTUL al II-lea (10 puncte)

Prezintă, în minimum 50 de cuvinte, semnificațiile textului următor, evidențiind două trăsături ale realismului:

După prebegirea domnului Dimitrie Cantemir, Moldavia rămăsese într-o stare tulburată. Duhurile era aţâţate şi inimile îngrijite. Planul lui Cantemir, mai mult personal decât obştesc*, izbutise numai a da prepusuri* Porţei, care începuse a privi Moldavia ca o ţară duşmănească şi cine ştie ce urâte urmări ar fi avut starea aceasta, dacă din o norocită întâmplare nu s-ar fi rânduit domn Nicolai Mavrocordat. Acesta era unul dintr-acei oameni rari care stau ascunşi în umbră, până ce timpul şi întâmplările îi scot la lumină. El, deşi moldav de viţă, fusese născut la Fanar şi crescut în diplomaţia acea grecească, din care ades izbucnea mari lucruri, mari pozne. Înzestrat şi cu duh firesc, el cunoştea mai toate limbile Europei; era bun cârmuitor, aspru către aristocraţi, pre care ştia a-i ţinea în respect, şi blând către norod*.*

(Costache Negruzzi, *Regele Poloniei și Domnul Moldaviei*)

**prebegirea* – (aici) plecarea; **obștesc* – colectiv, public;
**prepusuri* – bănuieli, suspiciuni; **norod* - popor

SUBIECTUL al III-lea (30 de puncte)

Redactează un eseu de minimum 400 de cuvinte, în care să prezinți *relația dintre două personaje* dintr-o *nuvelă* studiată.

În elaborarea eseului, vei avea în vedere următoarele repere:
- prezentarea statutului social, psihologic, moral etc. al fiecăruia dintre cele două personaje din nuvela aleasă;
- evidențierea modului în care se manifestă relația dintre cele două personaje prin două secvențe/episoade comentate;
- analiza, la alegere, a două componente de structură și de limbaj ale nuvelei alese, semnificative pentru relația dintre cele două personaje, din seria: *acțiune, conflict, modalități de caracterizare, limbaj.*

Notă! Ordinea integrării reperelor în cuprinsul eseului este la alegere.

Pentru **conținutul** eseului vei primi **18 puncte** (câte 6 puncte pentru fiecare cerință/reper).
Pentru **organizarea** discursului vei primi **12 puncte** (*existența părților componente – introducere, cuprins, încheiere* – 3 puncte; *logica înlănțuirii ideilor* – 3 puncte; *abilități de analiză și de argumentare* – 3 puncte; *claritatea exprimării* – 2 puncte; *respectarea precizării privind numărul minim de cuvinte* – 1 punct).

În vederea acordării punctajului pentru organizarea discursului, eseul trebuie să aibă minimum 400 de cuvinte și să dezvolte subiectul propus.

- **Pentru redactarea întregii lucrări vei primi 10 puncte** (*utilizarea limbii literare* – 3 puncte; *ortografia* – 3 puncte; *punctuația* – 3 puncte; *așezarea în pagină, lizibilitatea* – 1 punct).

Scanned with OKEN Scanner

Modelul nr. 14

- Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă **10 puncte** din oficiu.
- Timpul de lucru efectiv este de trei ore.

SUBIECTUL I (40 de puncte)

Citește următorul fragment:

În anul morții tatei s-a născut primul meu băiat, Antony, iar Nicolas a venit un an mai târziu, să-i țină companie. Deși aceste apariții luminoase ne-au umplut pe amândoi, atât pe mine, cât și pe Alexandra, mama lor, de un sentiment de uimire și recunoștință, ca în fața unui miracol, ce te face să crezi cu toată ființa în Cel de Sus, totuși, odată cu bucuria divină, au apărut, natural, noile responsabilități pământești și imediate. Pentru un an, am decis că voi lucra foarte puțin profesional, ca să pot dedica cel mai mult timp copiilor și să învăț să fiu tată. Un an nu e destul. Poate nici o viață. Pe acest teren extrem de delicat, vorbele lui Brook mi-au sunat din nou foarte adevărate: ca părinte, la fel ca și în teatru, ca să înveți, trebuie mai întâi să dez-înveți, în primul rând toate șabloanele mecanice despre educație și despre raporturile dintre părinte și copii. În relația mea cu ei mi-au fost de ajutor calmul, blândețea, observația atentă, dar în special încrederea. Un copil, ca și un actor, are nevoie de încrederea ta, vrea să simtă că va primi sprijinul tău în orice ar face, că ești cu el, și te bucuri când reușește, iar dacă eșuează, îl accepți și rămâi de partea lui. Dacă lecția din teatru mi-a folosit la ceva, a fost să ajung, după încercări și eșecuri, la concluzia că metodele violente nu au șanse să ducă la un rezultat bun. Cel puțin nu în cazul meu. [...]

La fel și în relația cu copiii. Ca să-i educ pe copii, trebuie să învăț să mă educ întâi pe mine. Și cred că la acest capitol majoritatea suntem în clasa întâi. Nu cred că vârsta schimbă ceva. Întâmplarea a făcut să devin părinte târziu, la patruzeci și trei de ani, exact cât avea tatăl meu când m-am născut eu. Simt o adâncă empatie față de el acum, când știu cât de nepregătiți și neșcoliți suntem cu toții în acest rol.

Am încercat să nu le insuflu pasiunea mea pentru teatru copiilor mei, ca să le respect dezvoltarea și propria individualitate fără să-i expun excesiv influențelor care m-au marcat pe mine.

(Andrei Șerban, *O biografie*)

A. Scrie pe foaia de examen răspunsul la fiecare dintre următoarele cerințe cu privire la text:

1. Explică sensul locuțiunii *să (-i) țină companie* în text. **4 puncte**

2. Indică impactul pe care l-a avut în viața părinților venirea pe lume a celor doi copii, așa cum reiese din textul dat. **4 puncte**

3. Menționează care au fost în viziunea biografistului calitățile esențiale care l-au ajutat în relația cu propriii copii. **4 puncte**

4. Precizează în ce constă asemănarea dintre copil și actor, după cum se desprinde din textul dat. **4 puncte**

5. Prezintă, în 30-50 de cuvinte, perspectiva autorului asupra meseriei de părinte, așa cum reiese din fragmentul: *Am încercat să nu le insuflu pasiunea mea pentru teatru copiilor mei, ca să le respect dezvoltarea și propria individualitate fără să-i expun excesiv influențelor care m-au marcat pe mine.* **4 puncte**

Notă! Răspunsurile vor fi formulate în enunțuri.

B. Redactează un text de 150-300 de cuvinte, în care să argumentezi *dacă se poate vorbi despre existența unor șabloane în educație*, valorificând informațiile din fragmentul extras din *O biografie* de Andrei Șerban. **(20 de puncte)**

Scanned with OKEN Scanner

În redactarea textului, vei avea în vedere următoarele repere:
- formularea ipotezei/tezei/premisei; **2 puncte**
- menționarea poziției pe care o ai față de ipoteza/teza/premisa formulată; **2 puncte**
- enunțarea și dezvoltarea corespunzătoare a două argumente adecvate poziției adoptate; **12 puncte**
- formularea unei concluzii pertinente; **2 puncte**
- utilizarea corectă a conectorilor în argumentare; **1 punct**
- respectarea precizării privind numărul de cuvinte. **1 punct**

Notă! În elaborarea răspunsului, te vei raporta la informațiile din fragmentul dat. Folosirea altor informații este facultativă.

SUBIECTUL al II-lea (10 puncte)

Prezintă, în minimum 50 de cuvinte, semnificațiile textului următor, prin evidențierea a două trăsături specifice ideologiei pașoptiste:

Noaptea-i dulce-n primăvară, liniștită, răcoroasă,
Ca-ntr-un suflet cu durere o gândire mângâioasă.
Ici, colo, cerul dispare sub mari insule de nori,
Scuturând din a lui poale lungi și răpizi meteori.

Pe un deal în depărtare un foc tainic strălucește
Ca un ochi roș de balaur care-adoarme și clipește.
Sunt păstori în șăzătoare sau vro ceată de voinici ?
E vro tabără de care sau un rond de tricolici ?

Către munți prin întuneric un lung bucium se aude.
El aminte suvenirul celor timpuri negre, crude,
Când din culme-n culme noaptea buciumele răsunau
Și la lupte sângeroase pe români îi deșteptau.
.....

(Vasile Alecsandri, *Noaptea*)

SUBIECTUL al III-lea (30 de puncte)

Redactează un eseu de minimum 400 de cuvinte, în care să prezinți *tema și viziunea despre lume* dintr-un *text narativ*, aparținând lui *Ion Creangă*.

În elaborarea eseului, vei avea în vedere următoarele repere:
- evidențierea a două trăsături care fac posibilă încadrarea textului studiat într-o tipologie, într-un curent cultural/ literar, într-o perioadă sau într-o orientare tematică;
- ilustrarea temei textului prin referire la o scenă/ secvență narativă comentată;
- analiza, la alegere, a două componente de structură și de limbaj ale textului ales, semnificative pentru tema și viziunea despre lume a autorului/a naratorului, din seria: *acțiune, conflict, relații temporale și spațiale, incipit, final, construcția subiectului, particularități ale compoziției, perspectivă narativă.*

Notă! Ordinea integrării reperelor în cuprinsul eseului este la alegere.

Pentru **conținutul** eseului vei primi **18 puncte** (câte 6 puncte pentru fiecare cerință/reper).
Pentru **organizarea** discursului vei primi **12 puncte** (*existența părților componente – introducere, cuprins, încheiere* – 3 puncte; *logica înlănțuirii ideilor* – 3 puncte; *abilități de analiză și de argumentare* – 3 puncte; *claritatea exprimării* – 2 puncte; *respectarea precizării privind numărul minim de cuvinte* – 1 punct).
În vederea acordării punctajului pentru organizarea discursului, eseul trebuie să aibă minimum 400 de cuvinte și să dezvolte subiectul propus.

- **Pentru redactarea întregii lucrări vei primi 10 puncte** (*utilizarea limbii literare* – 3 puncte; *ortografia* – 3 puncte; *punctuația* – 3 puncte; *așezarea în pagină, lizibilitatea* – 1 punct).

Scanned with OKEN Scanner

Modelul nr. 15

- Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă **10 puncte** din oficiu.
- Timpul de lucru efectiv este de trei ore.

SUBIECTUL I (40 de puncte)

Citește următorul fragment:

Polcovnicu Ioniță băuse în sănătatea însurăților un pahar de vin roșu de Dealul Răzvadului și prinsese la limbă. După ce se uită una după alta la semnele de vitejie ale milițianului, îi zise:*

- Măi Vișane, cine ți-a dat ție astea?

- Căpitanu, îi răspunse Vișan; mi le-a dat din partea domnitorului, an când ne-am întors din țara turcească.

- Dar fost-ai tu la bătălie? Dat-ai piept cu turcu? Luat-ai vreun tun, vreo cetate?

- Ce să dai piept cu turcul, domnule, că nu te lasă nici să-i vezi, ședeau ascunși ca viezurii sub pământ; și-apoi batalionul nostru s-a brodit să nu fie nici când s-a luat Grivița, nici la căderea Plevnei, eram trimiși tocmai la Radișteni, pândeam să nu lăsăm să intre nici convoi și ajutoare, nici să iasă turc din cetate. [...] Apoi, după predarea lui Osman-pașa, ne-am dus de am înconjurat Vidinu; acolo, pe când așteptam din ceas în ceas să iasă la luptă dreaptă, ne-am pomenit că ardică* steag alb și trămit la gheneraru nostru să-i închine cetatea. Am intrat în Vidin parcă era sărbătoare, cu muzica în capul regimentului...*

Bătrânul, după ce ascultă povestea soldatului, oftă zicând:

- Ei! și eu m-am bătut cu turcu în tinerețea mea; am intrat în Plevna cu Kamenski și cu Suvaroff și nu mi-a dat nimenea nicio cruce! ...

Eram băiețandru când m-am scris la cazaci cu bietul Tudor* al nostru. [...] Îmi aduc aminte ca acum, era în ziua de Ignat când am trecut Dunărea pe gheață și ne-am așezat în meterezuri. Cum ne-au simțit spurcații de turci, au început să dea năvală asupra noastră. [...] Pe-atunci nu erau puști d-astea lungile până la bătălie, ci venea moartea de-ți sta dinainte ceasuri întregi, de-o vedeai bine în față. [...] S-au bătut bine, foarte bine, băieții noștri de astăzi, dar să știți, domnule, că și noi n-am fost mai pe jos în vremea noastră. Ne băteam sabie cu sabie, spangă cu spangă, piept cu piept, dar cine ne-a știut? Că pe-atunci nu erau d-alde Alecsandri, să ne cânte vitejiile și să ne înalțe în ochii lumii.*

(Ion Ghica, *Scrisori către V. Alecsandri*)

**polcovnic* – grad militar corespunzător colonelului; **s-a brodit* – s-a nimerit; **ardică* – ridică; **cazac* – soldat dintr-o unitate de cavalerie; membru al unei colectivități etnice rusești, formată din oameni liberi; **Tudor Vladimirescu* – conducătorul Revoluției de la 1821 și al pandurilor

A. Scrie pe foaia de examen răspunsul la fiecare dintre următoarele cerințe cu privire la text:

1. Explică sensul expresiei *să-i închine cetatea* în text. **4 puncte**
2. Indică una dintre localitățile cucerite de armata turcească, așa cum reiese din textul dat. **4 puncte**
3. Menționează una dintre consecințele capturării lui Osman – pașa, utilizând informațiile din text. **4 puncte**
4. Precizează atitudinea bătrânului Ioniță, desprinsă din afirmația: *Ne băteam sabie cu sabie, spangă cu spangă, piept cu piept, dar cine ne-a știut? Că pe-atunci nu erau d-alde Alecsandri, să ne cânte vitejiile și să ne înalțe în ochii lumii.* **4 puncte**
5. Prezintă, în 30-50 de cuvinte, o trăsătură de caracter a tânărului soldat, așa cum se desprinde din replicile sale. **4 puncte**

Notă! Răspunsurile vor fi formulate în enunțuri.

Scanned with OKEN Scanner

B. Redactează un text de 150-300 de cuvinte, în care să argumentezi *dacă personajele participante la dialog au ca trăsătură de caracter definitorie modestia*, folosind informațiile din fragmentul extras din *Scrisori către V. Alecsandri* de Ion Ghica. **(20 de puncte)**

În redactarea textului, vei avea în vedere următoarele repere:
- formularea ipotezei/tezei/premisei; **2 puncte**
- menționarea poziției pe care o ai față de ipoteza/teza/premisa formulată; **2 puncte**
- enunțarea și dezvoltarea corespunzătoare a două argumente adecvate poziției adoptate; **12 puncte**
- formularea unei concluzii pertinente; **2 puncte**
- utilizarea corectă a conectorilor în argumentare; **1 punct**
- respectarea precizării privind numărul de cuvinte. **1 punct**

Notă! În elaborarea răspunsului, te vei raporta la informațiile din fragmentul dat. Folosirea altor informații este facultativă.

SUBIECTUL al II-lea (10 puncte)

Prezintă, în minimum 50 de cuvinte, semnificațiile textului următor, evidențiind două trăsături ale realismului:

Pe bătrânul Manole Păr-Negru îl dor șalele. De când măria sa Vodă a binevoit a-i îngădui hodină în sălașul lui de la Timiș, dăruindu-i și imașurile cele mari de la Prut, în ținutul Iașilor, comisul își simțește încheieturile scârțâind și mai ales îl dor șalele. Căci nu mai stă hojma în șa ca altădată, și nu se mai supără și nu se mai frământă, și nu mai dă porunci cu strășnicie, și nu mai are griji zi și noapte pentru herghelie și harmasarii domnești. Acuma bacii umblă cu oile de la munte la bălțile Prutului. [...] Și numai un drum se nevoiește a face, fie la Suceava, fie la Liov, ca să-l întâlnească pe Dămian, feciorul său, mare negustător în țară străină, și să primească gălbinii ce i se cuvin. Căci pentru negoțurile sale cu limbile străine se îngrijește acest vrednic fecior al său.

(Mihail Sadoveanu, *Frații Jderi*)

SUBIECTUL al III-lea (30 de puncte)

Redactează un eseu de minimum 400 de cuvinte, în care să prezinți *particularitățile comediei*, prin referire la o operă literară studiată.

În elaborarea eseului, vei avea în vedere următoarele repere:
- prezentarea a două caracteristici ale speciei literare comedia, existente în opera literară studiată;
- analiza, la alegere, a două componente de structură și de limbaj ale comediei studiate, din seria: *acțiune, conflict, construcția subiectului, particularități ale compoziției, limbajul personajelor, notațiile autorului.*
- evidențierea relației dintre două personaje ale comediei studiate.

Notă! Ordinea integrării reperelor în cuprinsul eseului este la alegere.
Pentru **conținutul** eseului vei primi **18 puncte** (câte 6 puncte pentru fiecare cerință/reper).
Pentru **organizarea** discursului vei primi **12 puncte** (*existența părților componente – introducere, cuprins, încheiere* – 3 puncte; *logica înlănțuirii ideilor* – 3 puncte; *abilități de analiză și de argumentare* – 3 puncte; *claritatea exprimării* – 2 puncte; *respectarea precizării privind numărul minim de cuvinte* – 1 punct).
În vederea acordării punctajului pentru organizarea discursului, eseul trebuie să aibă minimum 400 de cuvinte și să dezvolte subiectul propus.

- **Pentru redactarea întregii lucrări vei primi 10 puncte** (*utilizarea limbii literare* – 3 puncte; *ortografia* – 3 puncte; *punctuația* – 3 puncte; *așezarea în pagină, lizibilitatea* – 1 punct).

Scanned with OKEN Scanner

Modelul nr. 16

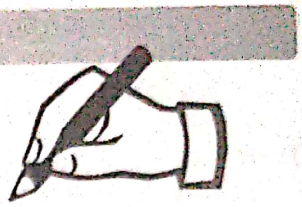

- Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă **10 puncte** din oficiu.
- Timpul de lucru efectiv este de trei ore.

SUBIECTUL I

(40 de puncte)

Citește următorul fragment:

Bădie Mihai,

Ai plecat și mata din Ieși, lăsând în sufletul meu multă scârbă și amăreală.

Să deie Dumnezeu să fie mai bine pe acolo, dar nu cred. Munteanul e frate cu dracul, dintr-un pol el face doi; ș-apoi dă, poate nu-s cu inima curată când grăiesc de fratele nostru că-i cu dracul, în loc să fie cu Dumnezeu.

Dar, iartă și mata, căci o prietinie care ne-a legat așa de strâns nu poate să fie ruptă fără de ciudă din partea aceluia care rămâne singur.

Această epistolie ți-o scriu în cerdacul unde de atâtea ori am stat împreună, unde mata, uitându-te pe cerul plin cu minunății, îmi povesteai atâtea lucruri frumoase... frumoase...*

Dar coșcogemite om ca mine, gândindu-se la acele vremuri, a început să plângă...*

Bădie Mihai, nu pot să uit acele nopți albe când hoinăream prin Ciric si Aroneanu, fără pic de gânduri rele, dar din dragostea cea mare pentru Ieșul nostru uitat și părăsit de toți.

Și dimineața când ne întorceam la cuibar, blagosloviți de aghiazma cea fără de prihană și atât iertătoare a Tincăi, care ne primea cu alai, parcă cine știe ce nelegiuire am făptuit și noi.

Ți-aș scrie mai multișor, însă a venit Enăchescu si trebuie să plec cu dânsul la tipografie.

Cu toată dragostea, Ionică.

Ieși, 1877, decembre

(Ion Creangă, *Oprere*, Vol. II)

**epistolie* - epistolă; **coșcogemite* - coșcogeamite = mare

A. Scrie pe foaia de examen răspunsul la fiecare dintre următoarele cerințe cu privire la text:

1. Explică sensul expresiei *cu inima curată* în text. **4 puncte**
2. Indică motivul supărării autorului, așa cum reiese din textul dat. **4 puncte**
3. Menționează care este spațiul scrierii scrisorii, utilizând informațiile din text. **4 puncte**
4. Precizează atitudinea autorului, așa cum se desprinde din secvența: *Dar coșcogemite om ca mine, gândindu-se la acele vremuri, a început să plângă.* **4 puncte**
5. Prezintă, în 30-50 de cuvinte, o trăsătură de caracter a lui Ionică, rezultată din fragmentul dat. **4 puncte**

Notă! Răspunsurile vor fi formulate în enunțuri.

B. Redactează un text de 150-300 de cuvinte, în care să argumentezi *dacă distanța poate afecta sau nu o relație sinceră de prietenie*, folosind informațiile din textul citat. **(20 de puncte)**

În redactarea textului, vei avea în vedere următoarele repere:
- formularea ipotezei/tezei/premisei; **2 puncte**
- menționarea poziției pe care o ai față de ipoteza/teza/premisa formulată; **2 puncte**

Scanned with OKEN Scanner

- enunțarea și dezvoltarea corespunzătoare a două argumente adecvate poziției adoptate; **12 puncte**
- formularea unei concluzii pertinente; **2 puncte**
- utilizarea corectă a conectorilor în argumentare; **1 punct**
- respectarea precizării privind numărul de cuvinte. **1 punct**

Notă! În elaborarea răspunsului, te vei raporta la informațiile din fragmentul dat. Folosirea altor informații este facultativă.

SUBIECTUL al II-lea (10 puncte)

Prezintă, în minimum 50 de cuvinte, semnificațiile textului următor, evidențiind două trăsături ale romantismului:

Când amintirile-n trecut
Încearcă să mă cheme,
Pe drumul lung și cunoscut
Mai trec din vreme-n vreme.

Deasupra casei tale ies
Și azi aceleași stele,
Ce-au luminat atât de des
Înduioșării mele.

Și peste arbori răsfirați
Răsare blânda lună,
Ce ne găsea îmbrățișați
Șoptindu-ne-mpreună.

(Mihai Eminescu, *Când amintirile*)

SUBIECTUL al III-lea (30 de puncte)

Redactează un eseu de minimum 400 de cuvinte, în care să prezinți *relația dintre două personaje* într-o comedie studiată.

În elaborarea eseului, vei avea în vedere următoarele repere:
- prezentarea statutului social, psihologic, moral etc. al fiecăruia dintre cele două personaje din comedia aleasă;
- evidențierea modului în care se manifestă relația dintre cele două personaje prin două scene/ secvențe comentate;
- analiza, la alegere, a două componente de structură și de limbaj ale comediei alese, semnificative pentru relația dintre cele două personaje, din seria: *acțiune, conflict, notațiile autorului, modalități de caracterizare, limbaj.*

Notă! Ordinea integrării reperelor în cuprinsul eseului este la alegere.

Pentru **conținutul** eseului vei primi **18 puncte** (câte 6 puncte pentru fiecare cerință/reper).
Pentru **organizarea** discursului vei primi **12 puncte** (*existența părților componente – introducere, cuprins, încheiere* – 3 puncte; *logica înlănțuirii ideilor* – 3 puncte; *abilități de analiză și de argumentare* – 3 puncte; *claritatea exprimării* – 2 puncte; *respectarea precizării privind numărul minim de cuvinte* – 1 punct).

În vederea acordării punctajului pentru organizarea discursului, eseul trebuie să aibă minimum 400 de cuvinte și să dezvolte subiectul propus.

- **Pentru redactarea întregii lucrări vei primi 10 puncte** (*utilizarea limbii literare* – 3 puncte; *ortografia* – 3 puncte; *punctuația* – 3 puncte; *așezarea în pagină, lizibilitatea* – 1 punct).

Scanned with OKEN Scanner

Modelul nr. 17

- Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă **10 puncte** din oficiu.
- Timpul de lucru efectiv este de trei ore.

SUBIECTUL I (40 de puncte)

Citește următorul fragment:

- Cântați pe un violoncel care datează din 1820. Cum l-ați căpătat, care este povestea lui?

- Până în 1992, când am cumpărat acest violoncel, am schimbat peste 30 de violoncele. Atunci am avut o șansă: imediat după Revoluție, când toată lumea s-a grăbit să cumpere apartamente, terenuri, case, eu am avut o intuiție clară – trebuia să-mi cumpăr un instrument. ...

- De ce ați ales să cântați tocmai la violoncel?

- Violoncelul a căpătat o poziție onorabilă, a treia în cadrul instrumentelor solistice, pentru că are acel timbru extrem de plăcut, mediu, pe care vioara nu-l are, are dimensiunea apropiată de vocea umană a exprimării și are un repertoriu senzațional. Poți face din 100 de violoncele o orchestră. Din 100 de viori cred că ar fi cam greu, pentru că le lipsesc sunetele grave, iar cu 100 de piane este imposibil.

- Care este satisfacția cea mai mare pe care v-o aduce muzica?

- Poate părea curios pentru anumite persoane, însă pe mine mă mulțumește să stau singur cu muzica. Aș putea petrece ore în șir descoperind, la violoncelul meu, sensuri noi ale muzicii. E o descoperire pe care o fac în fiecare zi și care mă bucură clipă de clipă. Recunosc, însă, că noi n-am exista ca artiști, dacă nu am avea cui să exprimăm aceste gânduri și sentimente. Feedback-ul vine din partea cealaltă, a oamenilor pe care noi îi împlinim sufletește, pentru că le oferim momente deosebite, așa cum noi le trăim în fiecare clipă. Dacă reușim să transmitem publicului acele momente de bucurie și de emoție, atunci este un lucru minunat, fiindcă acelea fac diferența dintre omul împlinit și omul cu dezamăgiri.

(*Interviu cu Marian Cazacu, www.adevărul.ro*)

A. Scrie pe foaia de examen răspunsul la fiecare dintre următoarele cerințe cu privire la text:

1. Explică sensul locuțiunii *clipă de clipă* în text. **4 puncte**
2. Indică tema interviului, așa cum reiese din textul dat. **4 puncte**
3. Menționează un reper temporal din textul de mai sus. **4 puncte**
4. Precizează locul pe care îl deține violoncelul în rândul instrumentelor muzicale, după cum reiese din textul dat. **4 puncte**
5. Prezintă, în 30-50 de cuvinte, o trăsătură de caracter a lui Marian Cazacu rezultată din textul de mai sus. **4 puncte**

Notă! Răspunsurile vor fi formulate în enunțuri.

B. Redactează un text de 150-300 de cuvinte, în care să argumentezi *dacă pasiunea pentru artă îi este suficientă omului pentru a trăi în acord cu sinele și cu lumea*, bazându-te pe informațiile oferite de interviul cu Marian Cazacu. **(20 de puncte)**

În redactarea textului, vei avea în vedere următoarele repere:

- formularea ipotezei/tezei/premisei; **2 puncte**
- menționarea poziției pe care o ai față de ipoteza/teza/premisa formulată; **2 puncte**
- enunțarea și dezvoltarea corespunzătoare a două argumente adecvate poziției adoptate; **12 puncte**

Scanned with OKEN Scanner

- formularea unei concluzii pertinente; **2 puncte**
- utilizarea corectă a conectorilor în argumentare; **1 punct**
- respectarea precizării privind numărul de cuvinte. **1 punct**

Notă! În elaborarea răspunsului, te vei raporta la informațiile din fragmentul dat. Folosirea altor informații este facultativă.

SUBIECTUL al II-lea (10 puncte)

Prezintă, în minimum 50 de cuvinte, semnificațiile textului următor, evidențiind două surse ale comicului:

CHIRIȚA, ION (în livrea)

***ION**: Cucoană... cucoană... jidovii* cei cu pricina de ieri au adus zece căpățâni de zăhar.*
***CHIRIȚA**: Numai?... târtanii* dracului... tot șaferi*!... De unde făgăduise 12 căpățâni... Las' că mi-or mai cădea ei la mână...*
***ION**: Să le primesc?*
***CHIRIȚA**: Auzi vorba?... Du-le în cămară!*
(Ion iese și începe a cără căpățânile prin fundul scenei câte două, două. El le duce în odaia din fund în stânga și, de câte ori trece, numără tare căpățânile, zicând: două, patru, șase, opt, zece.)
CHIRIȚA (în parte)*: Dulce-i viața de isprăvnicească*!... zăhărită viață!... Ai jandari la poartă, la scară, la ușă... și când ieși la primblare, ai alai pe lângă trăsură... Cu toate aceste de m-aș porni mai degrabă la Paris!... că m-am săturat de Moldova... of! de-ar veni azi monsiu Șarlă de la Iești să-mi aducă pasportu, m-aș porni cu nepusă masă... Pune-ți în gând efect ce-oi să fac la Paris ca isprăvnicească...*

(Vasile Alecsandri, *Chirița în provincie*)

**jidov* – evreu; **târtan* – nume dat evreilor, considerate persoane străine până în 1878;
**șafer* – mijlocitor, intermediar; **isprăvnicească* – soția ispravnicului, reprezentant al domnitorului

SUBIECTUL al III-lea (30 de puncte)

Redactează un eseu de minimum 400 de cuvinte, în care să prezinți *particularitățile de construcție a unui personaj* dintr-un *text narativ*, aparținând lui *Ion Creangă*.

În elaborarea eseului, vei avea în vedere următoarele repere:
- prezentarea statutului social, psihologic, moral al personajului din textul narativ ales;
- evidențierea a două trăsături ale personajului ales prin câte o scenă/secvență comentată;
- analiza, la alegere, a două componente de structură și de limbaj ale textului narativ ales, semnificative pentru construcția personajului, din seria: *acțiune, conflict, modalități de caracterizare, limbaj.*

Notă! Ordinea integrării reperelor în cuprinsul eseului este la alegere.

Pentru **conținutul** eseului, vei primi **18 puncte** (câte 6 puncte pentru fiecare cerință/reper).
Pentru **organizarea** discursului, vei primi **12 puncte** (*existența părților componente – introducere, cuprins, încheiere* – 3 puncte; *logica înlănțuirii ideilor* – 3 puncte; *abilități de analiză și de argumentare* – 3 puncte; *claritatea exprimării* – 2 puncte; *respectarea precizării privind numărul minim de cuvinte* – 1 punct).

În vederea acordării punctajului pentru organizarea discursului, eseul trebuie să aibă minimum 400 de cuvinte și să dezvolte subiectul propus.

- **Pentru redactarea întregii lucrări, vei primi 10 puncte** (*utilizarea limbii literare* – 3 puncte; *ortografia* – 3 puncte; *punctuația* – 3 puncte; *așezarea în pagină, lizibilitatea* – 1 punct).

Scanned with OKEN Scanner

Modelul nr. 18

- Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă **10 puncte** din oficiu.
- Timpul de lucru efectiv este de trei ore.

SUBIECTUL I

(40 de puncte)

Citește următorul fragment:

Am arătat la începutul acestui studiu că popoarele care locuiesc din preistorie până în perioada contemporană pe teritoriul vechii Dacii au suferit alternativ influența Orientului și Occidentului. După influența greacă din primele secole în. de Hr., urmează influența occidentală, datorată cuceririi lui Traian; invaziile barbare au rupt relațiile culturale cu Occidentul și Dacia se întoarce către Bizanț, o Romă elenizată și, la urma urmei, orientalizată. În fine, secolul al XVII-lea marchează orientarea culturii române către Occident. Astfel, personalități ca marele istoric Miron Costin descoperă latinitatea și Occidentul cu ajutorul umanismmului polonez; cronicarul Constantin Cantacuzino cunoaște direct Occidentul în Italia; marele Dimitrie Cantemir, omul universal, este ales membru al Academiei din Berlin și întreține corespondență cu cei mai mari înțelepți și filozofi ai epocii. În secolul următor continuă influența occidentală, fie prin intermediul școlilor fanariote, fie direct, la începutul secolului al XIX-lea, când apare în Transilvania curentul cunoscut sub numele de „Școala Ardeleană", care-și propunea, printre alte obiective, să elimine din limba română toate cuvintele de origine slavă. De atunci încoace cultura română a primit fără încetare influența occidentală, mai întotdeauna franceză, uneori italiană, iar în timpul generației celei mai celebre – epoca lui Eminescu –, germană.

Această alternanță între Orient și Occident a dat culturii române culte (o vom numi astfel pentru a o deosebi de cultura populară) o caracteristică absolut personală, greu de confundat. Este necesar să adăugăm că prin influență înțelegem extinderea orizontului spiritual, o fertilizare a resurselor creatoare proprii și niciodată o copie sau imitația unei valori străine. Niciodată nu s-a creat nimic cu o astfel de imitație, dimpotrivă imitația a produs întotdeauna rezultate mediocre și sterile pe care Istoria nu le păstrează. Cultura românească a cunoscut, desigur, ca oricare altă cultură, imitatori mediocri, care au copiat valorile la modă din Occident; dar, dacă ei au îndeplinit, poate, misiunea de a populariza ideile occidentale, nu au contribuit însă cu nimic la îmbogățirea patrimoniului spiritual românesc și, cu mult mai puțin, a celui european. Majoritatea creatorilor, după cum vom vedea, au asimilat o parte a culturii europene, dar au creat cu propriile lor forțe.

(Mircea Eliade, *Meșterul Manole*)

A. Scrie pe foaia de examen răspunsul la fiecare dintre următoarele cerințe cu privire la text:

1. Explică sensul expresiei *au rupt relațiile* în text. **4 puncte**

2. Indică personalitățile secolului al XVII-lea care marchează orientarea culturii române către Occident, așa cum reiese din textul dat. **4 puncte**

3. Menționează care au fost principalele influențe occidentale asupra culturii române, după cum reiese din textul dat. **4 puncte**

4. Precizează care este viziunea autorului în ceea ce privește înțelesul cuvântului *influență*. **4 puncte**

5. Prezintă, în 30-50 de cuvinte, două consecințe ale imitației unei culturi, așa cum se desprinde din secvența: *Niciodată nu s-a creat nimic cu o astfel de imitație, dimpotrivă imitația a produs întotdeauna rezultate mediocre și sterile pe care Istoria nu le păstrează. Cultura românească a cunoscut, desigur, ca oricare altă cultură, imitatori mediocri, care au copiat valorile la modă din Occident; dar, dacă ei au îndeplinit, poate, misiunea de a populariza ideile occidentale, nu au contribuit însă cu nimic la îmbogățirea patrimoniului spiritual românesc și, cu mult mai puțin, a celui european.* **4 puncte**

Notă! Răspunsurile vor fi formulate în enunțuri.

Scanned with OKEN Scanner

B. Redactează un text de 150-300 de cuvinte, în care să argumentezi *dacă există o dimensiune occidentală în cultura română*, valorificând informațiile din fragmentul extras din *Meșterul Manole* de Mircea Eliade.

(20 de puncte)

În redactarea textului, vei avea în vedere următoarele repere:

- formularea ipotezei/tezei/premisei; **2 puncte**
- menționarea poziției pe care o ai față de ipoteza/teza/premisa formulată; **2 puncte**
- enunțarea și dezvoltarea corespunzătoare a două argumente adecvate poziției adoptate; **12 puncte**
- formularea unei concluzii pertinente; **2 puncte**
- utilizarea corectă a conectorilor în argumentare; **1 punct**
- respectarea precizării privind numărul de cuvinte. **1 punct**

Notă! În elaborarea răspunsului, te vei raporta la informațiile din fragmentul dat. Folosirea altor informații este facultativă.

SUBIECTUL al II-lea

(10 puncte)

Prezintă, în minimum 50 de cuvinte, semnificațiile textului, evidențiind două mijloace / procedee de realizare artistică:

Luna iese dintre codri.
Noaptea toată stă s-o vadă.
Zugrăvește umbre negre
Pe linții de zăpadă.*
.....
Și-s cu neguri îmbrăcate
Lac, dumbravă și pădure.
Stele palid tremurânde
Ard pin negurile sure.

Lumea-n rouă e scăldată,
Lucioli pe lacuri zboară.*
Luna umbrei, umbra lunei
Se amestec, se-nfășoară.
.....
Înfășat în întuneric,
Eu nu văd, nu aud șoapte.
Ah, mă simt atât de singur!
Este noapte, noapte, noapte.

(Mihai Eminescu, *Luna iese dintre codri*)

**linţoliu* - giulgiu; **luciolă* - licurici

SUBIECTUL al III-lea

(30 de puncte)

Redactează un eseu de minimum 400 de cuvinte, în care să prezinți *tema și viziunea despre lume* dintr-un *text narativ* studiat, aparținând lui *Mihail Sadoveanu*.

În elaborarea eseului, vei avea în vedere următoarele repere:

- evidențierea a două trăsături care fac posibilă încadrarea textului studiat într-o tipologie, într-un curent cultural/ literar, într-o perioadă sau într-o orientare tematică;
- ilustrarea temei/temelor textului prin referire la un episod/ secvență narativă;
- analiza, la alegere, a două componente de structură și de limbaj ale textului ales, semnificative pentru tema și viziunea despre lume a autorului/a naratorului, din seria: *acțiune, conflict, relații temporale și spațiale, incipit, final, construcția subiectului, particularități ale compoziției, perspectivă narativă.*

Notă! Ordinea integrării reperelor în cuprinsul eseului este la alegere.

Pentru **conținutul** eseului vei primi **18 puncte** (câte 6 puncte pentru fiecare cerință/reper).

Pentru **organizarea** discursului vei primi **12 puncte** (*existența părților componente – introducere, cuprins, încheiere* – 3 puncte; *logica înlănțuirii ideilor* – 3 puncte; *abilități de analiză și de argumentare* – 3 puncte; *claritatea exprimării* – 2 puncte; *respectarea precizării privind numărul minim de cuvinte* – 1 punct).

În vederea acordării punctajului pentru organizarea discursului, eseul trebuie să aibă minimum 400 de cuvinte și să dezvolte subiectul propus.

- **Pentru redactarea întregii lucrări vei primi 10 puncte** (*utilizarea limbii literare* – 3 puncte; *ortografia* – 3 puncte; *punctuația* – 3 puncte; *așezarea în pagină, lizibilitatea* – 1 punct).

Scanned with OKEN Scanner

Modelul nr. 19

- Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă **10 puncte** din oficiu.
- Timpul de lucru efectiv este de trei ore.

SUBIECTUL I (40 de puncte)

Citește următorul fragment:

[...] expresiile feței pot fi controlate atunci când oamenii doresc acest lucru. De aceea, este greu de detectat adevărata stare a celor care intră în comunicare. Cu toate acestea, există zone ale chipului care scapă controlului individului, astfel încât ele pot emite mesaje relevante despre starea sufletească a unei persoane. Aceste zone se situează în jurul ochilor, frunții și al sprâncenelor.

Se afirmă că ochii sunt „fereastra sufletului", că ei exprimă cel mai bine trăirile interioare ale omului.

Prin intermediul ochilor, durata și intensitatea privirii sunt sincronizate, de obicei cu ritmul și fluența vorbirii. Se poate observa că o persoană care vorbește calm are o privire liniștită, iar intervalele la care își schimbă direcția privirii sunt mai lungi, în comparație cu o persoană care vorbește în ritm alert, la care mișcările ochilor sunt rapide.

Persoanele cu ezitări în exprimarea unor mesaje au privirea fixată în depărtare; prin contrast, persoanele care țin o expunere în mod fluent caută să capteze privirile auditoriului, mărind aderența vizuală cu acesta.

(Ioan Lupei, *Comunicarea - suport al negocierii*)

A. Scrie pe foaia de examen răspunsul la fiecare dintre următoarele cerințe cu privire la text:

1. Explică sensul expresiei *stare sufletească* în text. **4 puncte**
2. Indică zonele care scapă controlului individului, așa cum reiese din textul dat. **4 puncte**
3. Menționează o definiție dată ochilor, așa cum reiese din textul dat. **4 puncte**
4. Precizează cele două categorii umane aflate în opoziție, din al treilea paragraf al textului. **4 puncte**
5. Prezintă, în 30-50 de cuvinte, semnificația titlului *Comunicarea - suport al negocierii*, punând-o în relație cu textul. **4 puncte**

Notă! Răspunsurile vor fi formulate în enunțuri.

B. Redactează un text de 150-300 de cuvinte, în care să argumentezi *dacă expresia feței oglindește sau nu stările sufletești ale oamenilor*, având în vedere textul *Comunicarea - suport al negocierii* de Ioan Lupei. **(20 de puncte)**

În redactarea textului, vei avea în vedere următoarele repere:

- formularea ipotezei/tezei/premisei; **2 puncte**
- menționarea poziției pe care o ai față de ipoteza/teza/premisa formulată; **2 puncte**
- enunțarea și dezvoltarea corespunzătoare a două argumente adecvate poziției adoptate; **12 puncte**
- formularea unei concluzii pertinente; **2 puncte**
- utilizarea corectă a conectorilor în argumentare; **1 punct**
- respectarea precizării privind numărul de cuvinte. **1 punct**

Notă! În elaborarea răspunsului, te vei raporta la informațiile din fragmentul dat. Folosirea altor informații este facultativă.

Scanned with OKEN Scanner

SUBIECTUL al II-lea (10 puncte)

Prezintă, în minimum 50 de cuvinte, semnificațiile textului următor, evidențiind două trăsături ale realismului:

Cine-a întâlnit vrodată în calea sa un popă, îmbrăcat cu straie sărăcuțe, scurt la stat, smolit la față, cu capul pleș, mergând cu pas rar, încet și gânditor, răspunzând îndesat „sluga dumitale" cui nu-l trecea cu vederea, căscând cu zgomot când nu-și găsea omul cu care să stea de vorbă, făcând lungi popasuri prin aleiele ascunse ale grădinilor publice din Iași, câte cu o carte în mână, tresărind la cântecul păserelelor și oprindu-se cu mirare lângă moșinoaiele de furnici, dezmerdând iarba și florile câmpului, icoane ale vieții omenești, și apoi, cuprins de foame și obosit de osteneală și gândire, își lua cătinel drumul spre gazdă, unde-l aștepta sărăcia cu masa întinsă. Acesta era părintele Isaia Duhu, născut în satul Cogeasca-Veche din județul Iași.*

Patru pereți străini, afumați și îmbrăcați cu rogojini; teancuri de traftoloage *grecești, latinești, bulgărești, franțuzești, rusești și românești, pline de painjeni și aruncate în neregulă prin cele unghere, un lighean de lut cu ibric pentru spălat, în mijlocul odăiei, o pâne uscată pe masă și un motan ghemuit după sobă era toată averea sfinției-sale.*

(Ion Creangă, *Popa Duhu*)

**cătinel* - încet;
**rogojini* - împletituri de tulpini, frunze;
**traftoloage* - tratate, lucrări cu caracter special.

SUBIECTUL al III-lea (30 de puncte)

Redactează un eseu de minimum 400 de cuvinte, în care să prezinți *particularitățile de construcție a unui personaj* dintr-un *text dramatic* studiat.

În elaborarea eseului, vei avea în vedere următoarele repere:
- prezentarea statutului social, psihologic, moral al personajului din textul ales;
- evidențierea a două trăsături ale personajului ales prin câte o scenă/secvență comentată;
- analiza, la alegere, a două componente de structură și de limbaj aletextului dramatic studiat, semnificative pentru construcția personajului, din seria: *acțiune, conflict,notațiile autorului, modalități de caracterizare, limbaj.*

Notă! Ordinea integrării reperelor în cuprinsul eseului este la alegere.

Pentru **conținutul** eseului vei primi **18 puncte** (câte 6 puncte pentru fiecare cerință/reper).
Pentru **organizarea** discursului vei primi **12 puncte** (*existența părților componente – introducere, cuprins, încheiere* – 3 puncte; *logica înlănțuirii ideilor* – 3 puncte; *abilități de analiză și de argumentare* – 3 puncte; *claritatea exprimării* – 2 puncte; *respectarea precizării privind numărul minim de cuvinte* – 1 punct).

În vederea acordării punctajului pentru organizarea discursului, eseul trebuie să aibă minimum 400 de cuvinte și să dezvolte subiectul propus.

▶ **Pentru redactarea întregii lucrări vei primi 10 puncte** (*utilizarea limbii literare* – 3 puncte; *ortografia* – 3 puncte; *punctuația* – 3 puncte; *așezarea în pagină, lizibilitatea* – 1 punct).

Scanned with OKEN Scanner

Modelul nr. 20

- Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă **10 puncte** din oficiu.
- Timpul de lucru efectiv este de trei ore.

SUBIECTUL I (40 de puncte)

Citește următorul fragment:

Există două moduri de a privi omul: pe dinăuntru și pe dinafară. Temele personaliste, cu variațiile lor nenumărate, consideră individul o lume în lume. Privindu-l mai ales în interiorul lui, se descoperă acolo un sistem închis de perspective sufletești, omul cu individualitatea lui devine o axă de gravitație, un centru într-o mișcare de rotație. Conștiința lui, de care se minunează, devine un idol, o divinitate. El ajunge o feerică grădină care trebuie cultivată pentru ea însăși.

Ceea ce îl înconjoară: societatea, natura, universul devin instrumente docile și secundare pentru perfecțiunea personală, ori decoruri menite să pună în valoare, din perspective de contrast, divinitatea originalității personale. [...]

Literatura va veni să-l studieze în ipostazele lui rare și stranii, psihologia îl va studia „diferențial", morala îl va decreta „erou" sau „supraom", economia îi va consacra puteri de a exploata și de a fi liber s-o facă. [...]

Dar omul poate fi privit și din afară. Atunci, peisajul se schimbă. [...] Individul, bietul individ, e un infim detaliu dintr-un tot. Modestia, precaritatea lui ajung evidente. Societatea mai întâi și apoi natura îl copleșesc. [...] Lumea începe să existe. Omul, timid, așezat la locul lui, tinde să se completeze cu ceea ce îl înconjoară, să se extindă în față, năzuiește către realitate.

Căci realitatea aceasta există: ea nu e un simplu caz de interpretare a cunoașterii noastre. Realitatea este o rezistență care ne stabilește să o admitem, să o respectăm, o rezistență care ne așază la locul nostru.

(Mihai Ralea, *Fenomenul românesc*)

A. Scrie pe foaia de examen răspunsul la fiecare dintre următoarele cerințe cu privire la text:

1. Explică sensul expresiei *lume în lume* în text. **4 puncte**

2. Indică unul dintre instrumentele care perfecționează personalitatea umană, așa cum reiese din textul dat. **4 puncte**

3. Menționează cele două coordonate din care poate fi privit omul, utilizând informațiile din text. **4 puncte**

4. Precizează atitudinea omului prin raportare la realitate, desprinsă din afirmația: *Omul, timid, așezat la locul lui, tinde să se completeze cu ceea ce îl înconjoară, să se extindă în față, năzuiește către realitate.* **4 puncte**

5. Prezintă, în 30-50 de cuvinte, relația interior/ „dinăuntru" – exterior/ „din afară", rezultată din fragmentul dat. **4 puncte**

Notă! Răspunsurile vor fi formulate în enunțuri.

B. Redactează un text de 150-300 de cuvinte, în care să argumentezi *dacă omul se definește în raport cu sinele sau cu lumea în care trăiește*, folosind informațiile din fragmentul extras din *Fenomenul românesc* de Mihai Ralea. **(20 de puncte)**

În redactarea textului, vei avea în vedere următoarele repere:

- formularea ipotezei/tezei/premisei; **2 puncte**
- menționarea poziției pe care o ai față de ipoteza/teza/premisa formulată; **2 puncte**

Scanned with OKEN Scanner

- enunțarea și dezvoltarea corespunzătoare a două argumente adecvate poziției adoptate; **12 puncte**
- formularea unei concluzii pertinente; **2 puncte**
- utilizarea corectă a conectorilor în argumentare; **1 punct**
- respectarea precizării privind numărul de cuvinte. **1 punct**

Notă! În elaborarea răspunsului, te vei raporta la informațiile din fragmentul dat. Folosirea altor informații este facultativă.

SUBIECTUL al II-lea (10 puncte)

Prezintă, în minimum 50 de cuvinte, semnificațiile textului următor, evidențiind două modalități de caracterizare a personajelor:

Iorgovan era, ce-i drept, mai tânăr decât taică-său, însă tocmai fiindcă era mai tânăr și fiindcă îl avea pe Busuioc bogătoiul tată, învățase mai mult în viața lui și era oarecum mai cuminte: asta o simțea Iorgovan, dar Busuioc o știa, și în fundul inimii se bucura de ceea ce știe. Iorgovan umblase cinci ani de zile la școlile din Arad; era vorba să se facă „domn", fiindcă avea pe ce, și Busuioc visa nopți întregi la domnia feciorului său și nici n-avea de ce să nu viseze, fiindcă feciorul său era bun școlar. Într-o bună dimineață se pomenește însă cu el acasă.

- Taică, eu m-am gândit să mă dau și eu la plugărie, îi zisese el atunci.

Busuioc s-a uitat lung la el, a mai stat pe gânduri, apoi l-a întrebat:

- Care va să zică rămâi plugar ca mine; de ce nu mi-ai spus-o tu asta mai nainte? [...]

„Așa-i! - gândise Busuioc în el - tot mai bine plugar de frunte decât boier de rând".

(Ioan Slavici, *Pădureanca*)

SUBIECTUL al III-lea (30 de puncte)

Redactează un eseu de minimum 400 de cuvinte, în care să prezinți *tema și viziunea despre lume* într-o *nuvelă* studiată.

În elaborarea eseului, vei avea în vedere următoarele repere:

- evidențierea a două trăsături care fac posibilă încadrarea textului într-o tipologie, într-un curent cultural/ literar, într-o perioadă sau orientare tematică;
- prezentarea temei/temelor prin referire la un episod, secvență narativă;
- analiza, la alegere, a două componente de structură și de limbaj ale textului narativ studiat, semnificative pentru tema și viziunea despre lume a autorului/a naratorului, din seria: *acțiune, conflict, relații temporale și spațiale, construcția subiectului, perspectiva narativă.*

Notă! Ordinea integrării reperelor în cuprinsul eseului este la alegere.

Pentru **conținutul** eseului vei primi **18 puncte** (câte 6 puncte pentru fiecare cerință/reper).
Pentru **organizarea** discursului vei primi **12 puncte** (*existența părților componente – introducere, cuprins, încheiere* – 3 puncte; *logica înlănțuirii ideilor* – 3 puncte; *abilități de analiză și de argumentare* – 3 puncte; *claritatea exprimării* – 2 puncte; *respectarea precizării privind numărul minim de cuvinte* – 1 punct).

În vederea acordării punctajului pentru organizarea discursului, eseul trebuie să aibă minimum 400 de cuvinte și să dezvolte subiectul propus.

- **Pentru redactarea întregii lucrări vei primi 10 puncte** (*utilizarea limbii literare* – 3 puncte; *ortografia* – 3 puncte; *punctuația* – 3 puncte; *așezarea în pagină, lizibilitatea* – 1 punct).

Scanned with OKEN Scanner

Modelul nr. 21

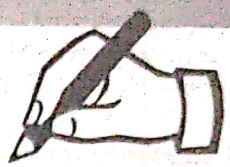

- Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă **10 puncte** din oficiu.
- Timpul de lucru efectiv este de trei ore.

SUBIECTUL I (40 de puncte)

Citește următorul fragment:

AGERPRES: *Volumul dumneavoastră autobiografic se numește „Acum știu cine sunt". Care sunt oamenii care v-au ajutat să aflați cine sunteți, de-a lungul timpului?*

Grigore Leșe: *Am scris cartea să mă arăt prin cuvânt, să spun că pe lume sunt oameni hâzi și oameni mândri, că viața mea continuă să fie o poveste și nu vreau să îmbătrânesc degeaba, că nu putem trăi în prezent invocând tot timpul trecutul, că trebuie să ai rădăcini. Am vrut să spun că viața îți roade inima, că muzica nemăsurată ține lumea, că dragostele nu-s furate și trăiesc până la moarte [...]. Înainte de a mă cunoaște a trebuit să mă risipesc. M-am risipit în muncă să nu știu cine sunt. Acum știu cine sunt. Și am vrut să spun că un muzician poate scrie bine. Cartea este împărțită în patru capitole. Am aduceri aminte, unde am vorbit despre anotimpuri, anotimpurile satului meu, unde vorbesc despre sărbători, despre desprimăvărare, de Paști. După aceea, sunt însemnări foarte multe. [...]*

AGERPRES: *Dumneavoastră locuiți în București, dar, în același timp, arta dumneavoastră are de-a face cu valorile tradiționale. Cum vă reîncărcați în orașul acesta?*

Grigore Leșe: *Știți cum? Rădăcina mea e din satul Stoiceni. [...] Eu mă pot duce în lume pe cărări, pe căi, în locuri, dar trebuie să știu un lucru, trebuie să știu să nu uit să mă întorc acasă. Eu nu m-am îndepărtat de satul meu. Mă duc de sărbători acolo, petrec în familie. Nu m-am îndepărtat de casă. Tradițiile acestea nu sunt numai în mediul sătesc. Sunt locuri în București unde mă simt foarte bine. Sunt oameni de peste tot. Oameni din Bucovina, oameni din Maramureș, sunt trăitori aici. Și trăiesc cu ei. Lumea s-a schimbat, timpul s-a schimbat, vremea s-a schimbat. Lumea e umblătoare. Nu trebuie să disperăm. Nu înseamnă că dacă trăiesc în București mă depărtez de tradiție. S-au făcut atâtea cercetări despre cultura tradițională. Lucrările există în biblioteci. Citesc în fiecare zi, sunt trăitor, așa cum am spus în lumea aceasta, nu sunt în afara ei. Știu cum merg lucrurile. Eu mă duc în lume și cânt în lume. Îmi trăiesc oamenii.*

(http://jurnalul.ro/25 dec. 2013)

A. Scrie pe foaia de examen răspunsul la fiecare dintre următoarele cerințe cu privire la text:

1. Explică sensul expresiei *să ai rădăcini*, în text. **4 puncte**
2. Menționează care este structura volumului autobiografic *Acum știu cine sunt*. **4 puncte**
3. Indică numele satului în care s-a născut artistul Grigore Leșe. **4 puncte**
4. Precizează atitudinea artistului față de semeni, desprinsă din afirmația: *Sunt locuri în București unde mă simt foarte bine. Sunt oameni de peste tot. Oameni din Bucovina, oameni din Maramureș, sunt trăitori aici. Și trăiesc cu ei.* **4 puncte**
5. Prezintă, în 30-50 de cuvinte, o trăsătură a artistului, rezultată din afirmația: *Înainte de a mă cunoaște a trebuit să mă risipesc. M-am risipit în muncă să nu știu cine sunt. Acum știu cine sunt.* **4 puncte**

Notă! Răspunsurile vor fi formulate în enunțuri.

B. Redactează un text de 150-300 de cuvinte, în care să argumentezi, pe baza fragmentului din interviul citat mai sus, *dacă viața departe de locurile natale rupe sau nu legătura omului cu tradiția.*

(20 de puncte)

Scanned with OKEN Scanner

În redactarea textului, vei avea în vedere următoarele repere:
- formularea ipotezei/tezei/premisei; **2 puncte**
- menționarea poziției pe care o ai față de ipoteza/teza/premisa formulată; **2 puncte**
- enunțarea și dezvoltarea corespunzătoare a două argumente adecvate poziției adoptate; **12 puncte**
- formularea unei concluzii pertinente; **2 puncte**
- utilizarea corectă a conectorilor în argumentare; **1 punct**
- respectarea precizării privind numărul de cuvinte. **1 punct**

Notă! În elaborarea răspunsului, te vei raporta la informațiile din fragmentul dat. Folosirea altor informații este facultativă.

SUBIECTUL al II-lea (10 puncte)

Prezintă, în minimum 50 de cuvinte, semnificațiile textului următor, evidențiind două trăsături ale romantismului:

Neguri albe, strălucite
Naște luna argintie,
Ea le scoate peste ape,
Le întinde pe câmpie;
.....

Lângă lac, pe care norii
Au urzit o umbră fină,
Ruptă de mișcări de valuri
Ca de bulgări de lumină,
Dându-și trestia-ntr-o parte,
Stă copila lin plecată,
Trandafiri aruncă roșii
Peste unda fermecată.

(Mihai Eminescu, *Crăiasa din povești*)

SUBIECTUL al III-lea (30 de puncte)

Redactează un eseu de minimum 400 de cuvinte, în care să prezinți *particularitățile de construcție a unui personaj* dintr-un *roman* studiat.

În elaborarea eseului, vei avea în vedere următoarele repere:
- prezentarea statutului social, psihologic, moral al personajului din romanul ales;
- evidențierea a două trăsături ale personajului ales, prin câte o scenă/ secvență comentată;
- analiza, la alegere, a două componente de structură și de limbaj ale romanului ales, semnificative pentru construcția personajului, din seria: *acțiune, conflict, modalități de caracterizare, limbaj.*

Notă! Ordinea integrării reperelor în cuprinsul eseului este la alegere.

Pentru **conținutul** eseului vei primi **18 puncte** (câte 6 puncte pentru fiecare cerință/reper).
Pentru **organizarea** discursului vei primi **12 puncte** (*existența părților componente – introducere, cuprins, încheiere* – 3 puncte; *logica înlănțuirii ideilor* – 3 puncte; *abilități de analiză și de argumentare* – 3 puncte; *claritatea exprimării* – 2 puncte; *respectarea precizării privind numărul minim de cuvinte* – 1 punct).

În vederea acordării punctajului pentru organizarea discursului, eseul trebuie să aibă minimum 400 de cuvinte și să dezvolte subiectul propus.

- **Pentru redactarea întregii lucrări vei primi 10 puncte** (*utilizarea limbii literare* – 3 puncte; *ortografia* – 3 puncte; *punctuația* – 3 puncte; *așezarea în pagină, lizibilitatea* – 1 punct).

Scanned with OKEN Scanner

Modelul nr. 22

- Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă **10 puncte** din oficiu.
- Timpul de lucru efectiv este de trei ore.

SUBIECTUL I (40 de puncte)

Citește următorul fragment:

Luat în totalitate, M. Sadoveanu e un mare povestitor, cu o capacitate de a vorbi autentic enormă, asemănător lui Creangă și Caragiale, mai inventiv decât cel dintâi, mai poet decât cel de-al doilea, deși fără echilibrul artistic al lui Caragiale. Prin gura sa vorbește un singur om, simbolizând o societate arhaică, dar spre deosebire de Eminescu, societatea aceasta este analizată în toate instituțiile ei. Opera scriitorului e o arhivă a unui popor primitiv ireal: dragoste, moarte, viață agrară, viață pastorală, război, totul e reprezentat. Cu o inteligență de mare creator, scriitorul a fugit de document, ridicându-se la o idee generală. Dacă Sadoveanu nu a creat oameni, a creat însă un popor, pus într-un decor sublim și aspru, măreț fabulos. [...]

Omul personifică în chipul cel mai izbitor opera: voinic, trup mare, cap voluminos, gesturi cumpănite de oier, vorbire îmbelșugată, dar prudentă și monologică, ocolind disputa; însă lăsarea în jos a gurii, zâmbetul împietrit al feții aduc pe față o nepăsare felină; ochii nelămuriți, reci, venind de departe și trecând peste prezent, sunt ai unei rase necunoscute.

(George Călinescu, *Istoria literaturii române de la origini până în prezent*)

A. Scrie pe foaia de examen răspunsul la fiecare dintre următoarele cerințe cu privire la text:

1. Explică sensul expresiei *luat în totalitate* în text. **4 puncte**
2. Indică efectul comparației operei lui Sadoveanu cu cea a lui Eminescu, așa cum reiese din textul dat. **4 puncte**
3. Menționează importanța operei lui Sadoveanu, utilizând informațiile din textul dat. **4 puncte**
4. Precizează două trăsături de caracter ale lui Mihail Sadoveanu, desprinse din ultimul paragraf al textului. **4 puncte**
5. Prezintă, în 30-50 de cuvinte, atitudinea pe care o are George Călinescu față de opera și personalitatea lui Mihail Sadoveanu, după cum se poate desprinde din textul dat. **4 puncte**

Notă! Răspunsurile vor fi formulate în enunțuri.

B. Redactează un text de 150-300 de cuvinte, în care să argumentezi dacă *personalitatea artistului*, la care se referă fragmentul extras din *Istoria literaturii române de la origini până în prezent* de George Călinescu, *își lasă sau nu amprenta asupra operei sale*. **(20 de puncte)**

În redactarea textului, vei avea în vedere următoarele repere:
- formularea ipotezei/tezei/premisei; **2 puncte**
- menționarea poziției pe care o ai față de ipoteza/teza/premisa formulată; **2 puncte**
- enunțarea și dezvoltarea corespunzătoare a două argumente adecvate poziției adoptate; **12 puncte**
- formularea unei concluzii pertinente; **2 puncte**
- utilizarea corectă a conectorilor în argumentare; **1 punct**
- respectarea precizării privind numărul de cuvinte. **1 punct**

Scanned with OKEN Scanner

Notă! În elaborarea răspunsului, te vei raporta la informațiile din fragmentul dat. Folosirea altor informații este facultativă.

SUBIECTUL al II-lea (10 puncte)

Prezintă, în minimum 50 de cuvinte, semnificațiile textului următor, evidențiind două trăsături specifice textului dramatic (notațiile autorului, limbaj, modalități de caracterizare):

RICĂ: (Coboară încet pe fereastră pe unde a ieșit; este prăfuit de var, ciment și cărămidă; părul îi este în neorânduială; pălăria ruptă; e galben și tras la față; tremură și i se încurcă limba la vorbă; i se nălucește a spaimă din când în când și îl apucă slăbiciune la încheieturi.) *Am scăpat până acum! Sfinte Andrei, scapă-mă și de acu încolo: sunt încă june*! Geniu bun al venitorului României, protege-mă; și eu sunt român!* (răsuflă din greu și își apasă palpitațiile.) *O ce noapte furtunoasă! Oribilă tragedie!* (i se pare că aude ceva și tresare.) *Ce de peripețiuni!... Ies pe fereastră și pornesc pe dibuite pe schele! ... Destinul mă persecută implacabil... Schelele se-nfundă; nici o scară... Cocoana perfidă mă indusese în eroare... Vreau să mă-ntorc și d-odată auz pe inimici venind în fața mea pe schele. O iau înapoi fără să știu unde merg; mă împiedic de un butoi cu țiment... O inspirațiune,... - eu ca poet am totdeauna inspirațiuni! - m-ascunz în butoi! Pașii inimicilor s-apropie în fuga mare, mulți inși trec iute pe lângă butoiul meu înjurându-mă; eu, ca june cu educațiune, mă fac că n-auz... Toți se depărtează.. Ies binișor din butoiul meu, mă târăsc de-a bușele pe schele și mă pomenesc înapoi aci... Ce să fac? Pe unde să ies? ... Ah! Cum m-ai speriat!* (îi vine rău.)

SPIRIDON: *Domnule, musiu*, tot aici ești? E foc mare, trebuie să fugi! Dacă o pune mâna pe dumneata, te omoară...*

RICĂ: *Mă omoară?... Scapă-mă, băiete, scoate-mă de aici... Pe unde să ies?* (pornind spre ușa din dreapta, pe unde a intrat Spiridon.) *Pe aici...*

(I.L. Caragiale, *O noapte furtunoasă*)

**june* - tânăr; **musiu* - domnule

SUBIECTUL al III-lea (30 de puncte)

Redactează un eseu de minimum 400 de cuvinte, în care să prezinți *relația dintre două personaje* dintr-un *text narativ* studiat, aparținând lui *Ion Creangă*.

În elaborarea eseului, vei avea în vedere următoarele repere:
- prezentarea statutului social, psihologic, moral etc. al fiecăruia dintre cele două personaje din textul narativ ales;
- evidențierea modului în care se manifestă relația dintre cele două personaje prin două secvențe/ episoade comentate;
- analiza, la alegere, a două componente de structură și de limbaj ale textului narativ ales, semnificative pentru relația dintre personaje, din seria: *acțiune, conflict, modalități de caracterizare, limbaj*.

Notă! Ordinea integrării reperelor în cuprinsul eseului este la alegere.

Pentru **conținutul** eseului vei primi **18 puncte** (câte 6 puncte pentru fiecare cerință/reper).
Pentru **organizarea** discursului vei primi **12 puncte** (*existența părților componente – introducere, cuprins, încheiere* – 3 puncte; *logica înlănțuirii ideilor* – 3 puncte; *abilități de analiză și de argumentare* – 3 puncte; *claritatea exprimării* – 2 puncte; *respectarea precizării privind numărul minim de cuvinte* – 1 punct).
În vederea acordării punctajului pentru organizarea discursului, eseul trebuie să aibă minimum 400 de cuvinte și să dezvolte subiectul propus.

▶ **Pentru redactarea întregii lucrări vei primi 10 puncte** (*utilizarea limbii literare* – 3 puncte; *ortografia* – 3 puncte; *punctuația* – 3 puncte; *așezarea în pagină, lizibilitatea* – 1 punct).

Scanned with OKEN Scanner

Modelul nr. 23

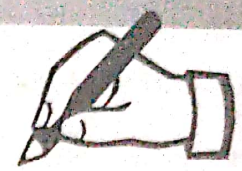

- Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă **10 puncte** din oficiu.
- Timpul de lucru efectiv este de trei ore.

SUBIECTUL I (40 de puncte)

Citește următorul fragment:

Relațiile dintre părinți și copii sunt complicate și încărcate psihologic de sensuri pe care nu prea ne pierdem timpul să le analizăm sau să le înțelegem. Adesea m-am gândit că părinții nu-și cunosc copiii și nici copiii nu-și cunosc părinții.(...)

La un moment dat am fost la liceul fiului meu să fac o cercetare privind percepțiile reciproce între părinți și copii. Există un test psihologic foarte util în acest sens. Copilul trebuie să completeze douăzeci de afirmații incomplete. Pentru o mai mare ușurință, am folosit acest test doar cu zece afirmații. Fiecare afirmație începea așa: „Eu sunt...". Deci el trebuie să se analizeze și să spună cum crede că este. Evident, nu este vorba de atribute fizice, ca de plildă „Eu sunt slab" sau „Eu sunt cu ochii albaștri", ci doar de atribute psihologice. La fel, am cerut și părinților să completeze testul cu cele zece afirmații, care erau astfel: „Fiul meu/ fiica mea este...", folosind, de asemenea, atribute care nu erau fizice.(...) Am dat acest test și colegilor, astfel că fiecare copil completa acest test pentru toți colegii lui, descriindu-i în termeni psihologici. Spre uimirea mea, copiii se cunoșteau mai bine între ei decât îi cunoșteau părinții lor. Părinții nu au fost în stare să scrie zece atribute, ci doar câteva care se refereau la statutul de elevi al copiilor lor – au note mari sau mici –, își fac ordine în camera lor și ajută sau nu la treburi domestice. Nimic despre cât de sociabili sunt copiii lor, nimic despre felul în care ei reacționează la eșec – și nu neapărat la note – sau la succes, dacă sunt altruiști, egoiști, invidioși, săritori la nevoie, sensibili, dominatori, încăpățânați etc. În schimb, colegii lor s-au referit la personalitatea colegilor lor, mai degrabă la cum sunt ei ca indivizi și mai puțin la cum sunt ei ca elevi. Putem deduce că pentru părinți copiii sunt elevi, iar pentru colegi copiii sunt copii. Probabil că și pentru copii – acest test cu percepția copiilor asupra părinților nu l-am mai făcut – părinții sunt doar părinți.

(Aurora Liiceanu, *Prin perdea*)

A. Scrie pe foaia de examen răspunsul la fiecare dintre următoarele cerințe cu privire la text:

1. Explică sensul expresiei *nu ne pierdem timpul* în text. **4 puncte**
2. Indică motivul pentru care autoarea își propune să facă testul psihologic pe un grup-țintă părinți-copii. **4 puncte**
3. Menționează în ce constă testul pe care autoarea îl aplică părinților și copiilor, după cum reiese din textul dat. **4 puncte**
4. Precizează două aspecte esențiale pe care autoarea le descoperă la finalul testului, așa cum reiese din text. **4 puncte**
5. Prezintă, în 30-50 de cuvinte, două caracteristici ale relației părinte-copil / copil-părinte, așa cum se evidențiază în secvența: *Putem deduce că pentru părinți copiii sunt elevi, iar pentru colegi copiii sunt copii. Probabil că și pentru copii – acest test cu percepția copiilor asupra părinților nu l-am mai făcut – părinții sunt doar părinți.* **4 puncte**

Notă! Răspunsurile vor fi formulate în enunțuri.

B. Redactează un text de 150-300 de cuvinte, în care să argumentezi *dacă există sau nu, în prezent, o fisură în relația părinte-copil*, valorificând informațiile din fragmentul extras din *Prin perdea* de Aurora Liiceanu. **(20 de puncte)**

Scanned with OKEN Scanner

În redactarea textului, vei avea în vedere următoarele repere:
- formularea ipotezei/tezei/premisei; **2 puncte**
- menționarea poziției pe care o ai față de ipoteza/teza/premisa formulată; **2 puncte**
- enunțarea și dezvoltarea corespunzătoare a două argumente adecvate poziției adoptate; **12 puncte**
- formularea unei concluzii pertinente; **2 puncte**
- utilizarea corectă a conectorilor în argumentare; **1 punct**
- respectarea precizării privind numărul de cuvinte. **1 punct**

Notă! În elaborarea răspunsului, te vei raporta la informațiile din fragmentul dat. Folosirea altor informații este facultativă.

SUBIECTUL al II-lea (10 puncte)

Prezintă, în minimum 50 de cuvinte, semnificațiile textului următor, prin evidențierea a două trăsături specifice ideologiei pașoptiste:

Deschid sfânta carte unde se află înscrisă gloria României, ca să pun înaintea ochilor fiilor și câteva pagini din viața eroică a părinților lor. Voi arăta acele lupte urieșe pentru libertatea și unitatea națională, cu care românii, supt povața celui mai vestit și mai mare din voievozii lor, încheiară veacul al XVI-lea. Povestirea mea va cuprinde numai opt ani (1593-1601), dar anii istoriei românilor cei mai avuți în fapte vitejești, în pilde minunate de jertfire către patrie. Timpuri de aducere aminte glorioasă! Timpuri de credință și de jertfire! Când părinții noștri, credincioși sublimi, îngenucheau pe câmpul bătăliilor, cerând de la Dumnezeul armatelor laurii biruinței sau cununa martirilor, și astfel îmbărbătați, ei năvăleau, unul împotrivă a zece, prin mijlocul vrăjmașilor; și Dumnezeu le da biruință, căci el e sprijinitorul pricinilor drepte, căci el a lăsat libertatea pentru popoare, și cei ce se luptă pentru libertate se luptă pentru Dumnezeu.

Moștenitori ăi drepturilor pentru păstrarea cărora părinții noștri au luptat atâta în veacurile trecute, fie că aducerea aminte a acelor timpuri eroice să deștepte în noi simtimentul datoriței ce avem d-a păstra și d-a mări pentru viitorime această prețioasă moștenire.

(N. Bălcescu, *Românii supt Mihai-voievod Viteazul*)

SUBIECTUL al III-lea (30 de puncte)

Redactează un eseu de minimum 400 de cuvinte, în care să prezinți *tema și viziunea despre lume* într-un *text poetic* studiat, aparținând lui *Mihai Eminescu*.

În elaborarea eseului, vei avea în vedere următoarele repere:
- evidențierea a două trăsături care fac posibilă încadrarea textului studiat într-un curent cultural/literar, într-o perioadă sau într-o orientare tematică;
- ilustrarea temei/temelor textului prin referire la câte o imagine/idee/secvență poetică;
- analiza, la alegere, a două elemente de compoziție și de limbaj ale textului poetic studiat, semnificative pentru tema și viziunea despre lume a poetului, din seria: *imaginar poetic, titlu, incipit, relații de opoziție și de simetrie, motiv poetic, laitmotiv, figuri semantice, elemente de prozodie.*

Notă! Ordinea integrării reperelor în cuprinsul eseului este la alegere.

Pentru **conținutul** eseului vei primi **18 puncte** (câte 6 puncte pentru fiecare cerință/reper).

Pentru **organizarea** discursului vei primi **12 puncte** (*existența părților componente – introducere, cuprins, încheiere* – 3 puncte; *logica înlănțuirii ideilor* – 3 puncte; *abilități de analiză și de argumentare* – 3 puncte; *claritatea exprimării* – 2 puncte; *respectarea precizării privind numărul minim de cuvinte* – 1 punct).

În vederea acordării punctajului pentru organizarea discursului, eseul trebuie să aibă minimum 400 de cuvinte și să dezvolte subiectul propus.

▶ **Pentru redactarea întregii lucrări vei primi 10 puncte** (*utilizarea limbii literare* – 3 puncte; *ortografia* – 3 puncte; *punctuația* – 3 puncte; *așezarea în pagină, lizibilitatea* – 1 punct).

Scanned with OKEN Scanner

Modelul nr. 24

- Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă **10 puncte** din oficiu.
- Timpul de lucru efectiv este de trei ore.

SUBIECTUL I

(40 de puncte)

Citește următorul fragment:

În mod paradoxal, odată cu perfecționarea uluitoare a mijloacelor de locomoție, oamenii au uitat, în genere, să călătorească inteligent. Ceea ce s-a câștigat în extensiune și viteză s-a pierdut în intensitate și nivel calitativ. Se pare că în Occident turismul, cu emoții garantate și amintiri standardizate comercial, a înlocuit uimirea și surpriza, proprii călătoriei, ca act de cunoaștere.(...) Turismul neavizat de azi practică o călătorie de consum, devorând imagini-impresie, dint-un vid lăuntric.

Călătoria autentică se cuvine a fi delimitată față de alte modalități ale deplasării în spațiul geografic. Un diplomat sau un funcționar comercial nu călătorește, propriu-zis decât în subsidiar; ei se află într-o misiune cu finalități precise; încheierea unor acorduri interstatale, contractarea sau vânzarea unor produse etc. Adevăratul călător se deplasează la modul gratuit, de dragul călătoriei înseși. Un om de finanțe trebuie să călătorească, nolen-volens, pentru că profesiunea îi impune realizarea unor tranzacții. Că, dotat cu inteligență și cultură, se uită și prin jur, pe unde umblă, e o chestiune ce nu ține de esența misiunii sale, aceasta având scop bine determinat, străin voiajului pur și simplu. În mod paradoxal, nici autorii memorialelor de călătorie nu practică peregrinarea gratuită. Pentru că notele de călătorie se investesc cu atributul artei când voiajul nu se mai îndeplinește de dragul lui însuși, când devine un pretext ce depășește simțitor simpla, dar dificila artă de a călători.

Insul aflat într-o misiune sau voiajând din interes își subordonează călătoria, o transformă într-un gest cu valoare instrumentală. Scriitorii, autorul de memoriale de călătorie împlinesc o dublă mișcare, de subordordonare și consecutiv de supraordonare față de voiajul întreprins. Cu alte cuvinte, se pierd prin străinătate ca să se regăsească. Ceea ce ne oferă apoi, acel precipitat format în conștiința și imaginația lor, nu e o cronologie exactă și seacă a unei călătorii. Ci un fals jurnal de călătorie, formularea agreabilă, antrenantă, alertă a unei filosofii a culturii și a istoriei, a unor vaste incursiuni în psihologia și sociologia popoarelor și epocilor istorice.

(Radu Enescu, *Ab urbe condita. Eseuri despre valoarea omului și umanismul valorilor*)

A. Scrie pe foaia de examen răspunsul la fiecare dintre următoarele cerințe cu privire la text:

1. Explică sensul expresiei *în extensiune* în text. **4 puncte**
2. Indică motivul pentru care oamenii *au uitat să călătorească inteligent*. **4 puncte**
3. Menționează de ce un diplomat sau un om de afaceri *nu călătorește decât în subsidiar*. **4 puncte**
4. Precizează în ce sens *notele de călătorie* se investesc cu atributul artei, așa cum reiese din text. **4 puncte**
5. Prezintă, în 30-50 de cuvinte, de ce un jurnal de călătorie este un fals jurnal, așa cum se desprinde din secvența: *Scriitorii, autorul de memoriale de călătorie împlinesc o dublă mișcare, de subordordonare și consecutiv de supraordonare față de voiajul întreprins. Cu alte cuvinte, se pierd prin străinătate ca să se regăsească. Ceea ce ne oferă apoi, acel precipitat format în conștiința și imaginația lor, nu e o cronologie exactă și seacă a unei călătorii. Ci un fals jurnal de călătorie, formularea agreabilă, antrenantă, alertă a unei filosofii a culturii și a istoriei, a unor vaste incursiuni în psihologia și sociologia popoarelor și epocilor istorice.* **4 puncte**

Notă! Răspunsurile vor fi formulate în enunțuri.

Scanned with OKEN Scanner

B. Redactează un text de 150-300 de cuvinte, în care să argumentezi *dacă oamenii din ziua de azi au uitat sau nu să călătorească inteligent*, valorificând informațiile din fragmentul extras din *Ab urbe condita. Eseuri despre valoarea omului și umanismul valorilor* de Radu Enescu. **(20 de puncte)**

În redactarea textului, vei avea în vedere următoarele repere:

- formularea ipotezei/tezei/premisei; **2 puncte**
- menționarea poziției pe care o ai față de ipoteza/teza/premisa formulată; **2 puncte**
- enunțarea și dezvoltarea corespunzătoare a două argumente adecvate poziției adoptate; **12 puncte**
- formularea unei concluzii pertinente; **2 puncte**
- utilizarea corectă a conectorilor în argumentare; **1 punct**
- respectarea precizării privind numărul de cuvinte. **1 punct**

Notă! În elaborarea răspunsului, te vei raporta la informațiile din fragmentul dat. Folosirea altor informații este facultativă.

SUBIECTUL al II-lea **(10 puncte)**

Prezintă, în minimum 50 de cuvinte, mesajul următorului text, evidențiind două mijloace/procedee artistice:

Zdrobită geme inima-n mine;
În flăcări, chinuri arz ne-ncetat;
Viața-mi toată o am în tine,
Dar tu de mine te-ai depărtat.

Ești tu o fee? Ești zeitate?
Sau, ca iubirea, vii a-ncălzi
Un suflet rece ce nu mai bate,
În noaptea urii din zi cu zi?

De ești aproape, pieptu-mi palpită;
De ești de față, eu mă uimesc;
La glasu-ți mintea îmi e răpită;
Dar mi-ești străină, și mă-ngrozesc...

(Cezar Bolliac, *Zdrobită geme inima-n mine*)

SUBIECTUL al III-lea **(30 de puncte)**

Redactează un eseu de minimum 400 de cuvinte, în care să prezinți *tema și viziunea despre lume* într-un *text dramatic* studiat.

În elaborarea eseului, vei avea în vedere următoarele repere:

- evidențierea a două trăsături care fac posibilă încadrarea textului studiat într-o categorie, într-un curent cultural/ literar, într-o perioadă sau într-o orientare tematică;
- ilustrarea temei/temelor textului prin referire la câte o scenă/ secvență semnificativă;
- analiza, la alegere, a două componente de structură și de limbaj ale textului ales, semnificative pentru tema și viziunea despre lume a autorului, din seria: *acțiune, conflict, relații temporale și spațiale, construcția subiectului, particularități ale compoziției, notațiile autorului.*

Notă! Ordinea integrării reperelor în cuprinsul eseului este la alegere.

Pentru **conținutul** eseului vei primi **18 puncte** (câte 6 puncte pentru fiecare cerință/reper).

Pentru **organizarea** discursului vei primi **12 puncte** (*existența părților componente – introducere, cuprins, încheiere* – 3 puncte; *logica înlănțuirii ideilor* – 3 puncte; *abilități de analiză și de argumentare* – 3 puncte; *claritatea exprimării* – 2 puncte; *respectarea precizării privind numărul minim de cuvinte* – 1 punct).

În vederea acordării punctajului pentru organizarea discursului, eseul trebuie să aibă minimum 400 de cuvinte și să dezvolte subiectul propus.

- **Pentru redactarea întregii lucrări vei primi 10 puncte** (*utilizarea limbii literare* – 3 puncte; *ortografia* – 3 puncte; *punctuația* – 3 puncte; *așezarea în pagină, lizibilitatea* – 1 punct).

Scanned with OKEN Scanner

Modelul nr. 25

- Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă **10 puncte** din oficiu.
- Timpul de lucru efectiv este de trei ore.

SUBIECTUL I (40 de puncte)

Citește următorul fragment:

1848. Revoluția izbucni dintr-odată, din iunie 1848, în urma mișcărilor revoluționare din Apus. Unii din foștii studenți din Franța, ca frații Dimitrie și Ion Brătianu, de pildă, care, la Paris, în zilele revoluționare din februarie 1848, se pare că participaseră activ, aveau să dovedească, la București, o mare măiestrie în conducerea mulțimilor. De această dată, „strada se mișca" în spatele unor căpetenii cu program bine definit; satele se mișcau și ele, căci Eliade Rădulescu, în fruntea unui embrion de guvern revoluționar, lansa, la 21 iunie 1848, Proclamația de la Izlaz, care le arăta țăranilor scopurile revoluției. La București, sub presiunea străzii și a unei fracțiuni a armatei, Bibescu semna, peste două zile, noua constituție – apoi va abdica și se va retrage în străinătate. Timp de trei luni, guvernul revoluționar se va strădui să aplice un program de reforme. Printre altele, comitete mixte, alcătuite din proprietari și din țărani, aveau să pună la punct modalitățile de împărțire a pământului. [...]*

Rusia însă veghea. Așa cum avea să dea ajutor armat Austriei ca să zdrobească revoluția ungară, ea obligă Turcia să înfrângă revoluția din Muntenia. La 25 septembrie, armata turcească trecea Dunărea. [...] Bucureștii erau tăiați în două; în zona turcească, nu au fost măsuri de reprimare, în zona rusească însă, căpeteniile care nu fugiseră au fost ridicate și deportate în Rusia. [...]

Cei mai mulți dintre capii revoluției erau acum în exil: frații Golescu, împreună cu alții, se aflau sub supraveghere în Turcia, la Brusa; Ion Ghica, la Constantinopol; frații Brătianu, Rosetti și cei mai mulți alții, la Paris. Ca în toate emigrațiile, discordia pătrunsese printre ei. Se constituiseră grupuri antagoniste bazate, uneori, pe dușmănii trainice.

În mijlocul acestui dezastru, Nicolae Bălcescu – care, la început, încercase zadarnic să-i împace, în Transilvania, pe unguri și pe români, în lupta împotriva Rusiei – ... bolnav, descurajat, se retrăgea în Franța. [...]

(Neagu Djuvara, *Între Orient și Occident*)

**Ion Heliade Rădulescu* - scriitor, filolog și om politic român, considerat cel mai important ctitor din cultura română prepașoptistă

A. Scrie pe foaia de examen răspunsul la fiecare dintre următoarele cerințe cu privire la text:

1. Explică sensul expresiei *strada se mișca* în text. **4 puncte**
2. Indică o consecință a trecerii Dunării de către armata turcească, așa cum reiese din textul dat. **4 puncte**
3. Menționează localitatea în care se află în exil Ion Ghica, utilizând informațiile din text. **4 puncte**
4. Precizează atitudinea lui Nicolae Bălcescu, desprinsă din afirmația: *Nicolae Bălcescu – care, la început, încercase zadarnic să-i împace, în Transilvania, pe unguri și pe români, în lupta împotriva Rusiei – ... bolnav, descurajat, se retrăgea în Franța.* **4 puncte**
5. Prezintă, în 30-50 de cuvinte, efectul izgonirii capilor revoluției în exil, rezultată din finalul fragmentului dat. **4 puncte**

Notă! Răspunsurile vor fi formulate în enunțuri.

B. Redactează un text de 150-300 de cuvinte, în care să argumentezi *dacă mișcările sociale sunt importante sau nu în dobândirea libertății și independenței naționale*, folosind informațiile din fragmentul extras din volumul *Între Orient și Occident* de Neagu Djuvara. **(20 de puncte)**

Scanned with OKEN Scanner

În redactarea textului, vei avea în vedere următoarele repere:
- formularea ipotezei/tezei/premisei; **2 puncte**
- menționarea poziției pe care o ai față de ipoteza/teza/premisa formulată; **2 puncte**
- enunțarea și dezvoltarea corespunzătoare a două argumente adecvate poziției adoptate; **12 puncte**
- formularea unei concluzii pertinente; **2 puncte**
- utilizarea corectă a conectorilor în argumentare; **1 punct**
- respectarea precizării privind numărul de cuvinte. **1 punct**

Notă! În elaborarea răspunsului, te vei raporta la informațiile din fragmentul dat. Folosirea altor informații este facultativă.

SUBIECTUL al II-lea (10 puncte)

Prezintă, în minimum 50 de cuvinte, semnificațiile textului următor, evidențiind două trăsături ale ideologiei pașoptiste:

Culcat pe-aste ruine, sub care adâncită
E gloria străbună și umbra de eroi,
În liniște, tăcere, văd lumea adormită
Ce uită-n timpul nopții necazuri și nevoi.
Dar cine se aude și ce este ăst sunet?
Ce oameni sau ce armii și ce repede pas?
Pământul îl clătește războinicescul tunet,
Zgomot de taberi, șoapte, trece, vâjâie-un glas...
.....
Dar unde sunt acestea? S-au dus! Au fost părere.
Căci armele, vitejii și toate au tăcut.
Așa orice mărire nemicnicită piere!

(Grigore Alexandrescu, *Adio la Târgoviște*)

SUBIECTUL al III-lea (30 de puncte)

Redactează un eseu de minimum 400 de cuvinte, în care să prezinți *relația dintre două personaje* într-un *roman* studiat, aparținând lui *Mihail Sadoveanu*.

În elaborarea eseului, vei avea în vedere următoarele repere:
- prezentarea statutului social, psihologic, moral etc. pentru fiecare dintre pesrsonajele alese;
- evidențierea unei trăsături a fiecăruia dintre personajele ales prin câte o scenă/secvență comentată;
- analiza, la alegere, a două componente de structură și de limbaj ale textului narativ studiat, semnificative pentru relația dintre personaje, din seria: *acțiune, conflict, perspectivă narativă, modalități de caracterizare, limbaj.*

Notă! Ordinea integrării reperelor în cuprinsul eseului este la alegere.
Pentru **conținutul** eseului vei primi **18 puncte** (câte 6 puncte pentru fiecare cerință/reper).
Pentru **organizarea** discursului vei primi **12 puncte** (*existența părților componente – introducere, cuprins, încheiere* – 3 puncte; *logica înlănțuirii ideilor* – 3 puncte; *abilități de analiză și de argumentare* – 3 puncte; *claritatea exprimării* – 2 puncte; *respectarea precizării privind numărul minim de cuvinte* – 1 punct).
În vederea acordării punctajului pentru organizarea discursului, eseul trebuie să aibă minimum 400 de cuvinte și să dezvolte subiectul propus.

- **Pentru redactarea întregii lucrări vei primi 10 puncte** (*utilizarea limbii literare* – 3 puncte; *ortografia* – 3 puncte; *punctuația* – 3 puncte; *așezarea în pagină, lizibilitatea* – 1 punct).

Scanned with OKEN Scanner

Modelul nr. 26

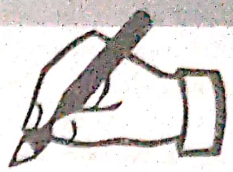

- Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă **10 puncte** din oficiu.
- Timpul de lucru efectiv este de trei ore.

SUBIECTUL I

(40 de puncte)

Citește următorul fragment:

În toamna anului 1947 tatăl meu era rechemat din misiunea diplomatică în Iugoslavia, iar eu îmi regăseam colegii de la liceul „Titu Maiorescu". Nu trecuse decât un an și jumătate de la plecarea mea în străinătate, dar aveam sentimentul că păşisem peste un prag de eră.[...] Băieții, deci, erau de nerecunoscut: fața le era năpădită de barbă, vocile se îngroșaseră, vorbeau „porcării". Pe mulți îi descopeream altfel decât îi lăsasem, pe alții, sosiți între timp, trebuia să-i judec și să-i clasific. [...]

Vreau să încep zugrăvirea acestei întovărășiri cu tine, Matei.

Curând după începutul acelui an școlar – era în septembrie 1948 – am văzut în clasa noastră un băiat cu părul, închis, subțirel, și care părea că cercetează, caută pe cineva cunoscut. Am intrat în vorbă cu el: se întâmpla să fii tu.

Cred că am început prin a merge sâmbetele la niște meciuri de football la stadionul „Venus", unde mai erau încă tribune de lemn atât de aproape de marginea terenului, încât aveai impresia că participi la joc sau că te găsești în marginea gropii cu lei, jucătorii fiind de fapt niște gladiatori; apoi, am aflat de la tine că luai lecții cu hispanistul Popescu-Telega și citeai pe Cervantes în original, ceea ce m-a făcut deodată să te văd altfel. Nu din întâmplare îmi amintesc de asta, ci pentru că relația noastră s-a desfășurat și s-a îmbogățit pe măsură ce se înmulțeau lecturile paralele, comentate în lungi discuții... Au fost ani când am fi socotit aproape de neconceput să nu ne vedem de două ori pe zi, ajutați în asta și de o școală total dezorganizată care îngăduia o practică foarte extinsă a chiulului, așa încât, de regulă, nu dădeam pe la liceu mai mult de patru zile pe săptămână.

(Matei Călinescu, Ion Vianu, *Amintiri în dialog. Memorii*)

A. Scrie pe foaia de examen răspunsul la fiecare dintre următoarele cerințe cu privire la text:

1. Explică sensul expresiei *am intrat în vorbă* în text. **4 puncte**
2. Indică momentul și motivul pentru care elevul de atunci, viitorul memorialist, trebuie să se întoarcă în țară. **4 puncte**
3. Menționează care este pasiunea comună a celor doi viitori prieteni, după cum reiese din textul dat. **4 puncte**
4. Precizează două trăsături ale lui Matei, așa cum reies din text. **4 puncte**
5. Prezintă, în 30-50 de cuvinte, relația de prietenie dintre cei doi băieți, așa cum se desprinde din secvența: *Nu din întâmplare îmi amintesc de asta, ci pentru că relația noastră s-a desfășurat și s-a îmbogățit pe măsură ce se înmulțeau lecturile paralele, comentate în lungi discuții... Au fost ani când am fi socotit aproape de neconceput să nu ne vedem de două ori pe zi...* **4 puncte**

Notă! Răspunsurile vor fi formulate în enunțuri.

B. Redactează un text de 150-300 de cuvinte, în care să argumentezi *dacă pasiunile comune pot constitui sau nu fundamentul prieteniilor trainice*, valorificând informațiile din fragmentul extras din *Amintiri în dialog. Memorii* de Matei Călinescu, Ion Vianu. **(20 de puncte)**

Scanned with OKEN Scanner

În redactarea textului, vei avea în vedere următoarele repere:
- formularea ipotezei/tezei/premisei; **2 puncte**
- menționarea poziției pe care o ai față de ipoteza/teza/premisa formulată; **2 puncte**
- enunțarea și dezvoltarea corespunzătoare a două argumente adecvate poziției adoptate; **12 puncte**
- formularea unei concluzii pertinente; **2 puncte**
- utilizarea corectă a conectorilor în argumentare; **1 punct**
- respectarea precizării privind numărul de cuvinte. **1 punct**

Notă! În elaborarea răspunsului, te vei raporta la informațiile din fragmentul dat. Folosirea altor informații este facultativă.

SUBIECTUL al II-lea (10 puncte)

Prezintă, în minimum 50 de cuvinte, mesajul următorului text, evidențiind două mijloace/procedee artistice:

Să stăpânim durerea care pe om supune;
Să așteptăm în pace al soartei ajutor;
Căci cine știe oare, și cine îmi va spune
Ce-o să aducă ziua și anul viitor?
.....
Așa zice tot omul ce-n viitor trăiește,
Așa zicea odată copilăria mea;
Și un an vine, trece, ș-alt an îl moștenește;
Și ce nădejdi dă unul, acelălalt le ia.
.....
Dar pe tine, an tânăr, te văz cu mulțumire!
Pe tine te dorește tot neamul omenesc!
Și eu sunt mică parte din trista omenire,
Și eu a ta sosire cu lumea o slăvesc!

(Gr. Alexandrescu, *Anul 1840*)

SUBIECTUL al III-lea (30 de puncte)

Redactează un eseu de minimum 400 de cuvinte, în care să prezinți *tema și viziunea despre lume* într-o *nuvelă* studiată. În elaborarea eseului, vei avea în vedere următoarele repere:
- evidențierea a două trăsături care fac posibilă încadrarea nuvelei studiate într-o tipologie, într-un curent cultural/ literar, într-o perioadă sau într-o orientare tematică;
- ilustrarea temei textului prin referire la un episod/ secvență narativă;
- analiza, la alegere, a două componente de structură și de limbaj ale nuvelei alese, semnificative pentru tema și viziunea despre lume a autorului/a naratorului, din seria: *acțiune, conflict, relații temporale și spațiale, incipit, final, construcția subiectului, particularități ale compoziției, perspectivă narativă.*

Notă! Ordinea integrării reperelor în cuprinsul eseului este la alegere.
Pentru **conținutul** eseului vei primi **18 puncte** (câte 6 puncte pentru fiecare cerință/reper).
Pentru **organizarea** discursului vei primi **12 puncte** (*existența părților componente – introducere, cuprins, încheiere* – 3 puncte; *logica înlănțuirii ideilor* – 3 puncte; *abilități de analiză și de argumentare* – 3 puncte; *claritatea exprimării* – 2 puncte; *respectarea precizării privind numărul minim de cuvinte* – 1 punct).
În vederea acordării punctajului pentru organizarea discursului, eseul trebuie să aibă minimum 400 de cuvinte și să dezvolte subiectul propus.

- **Pentru redactarea întregii lucrări vei primi 10 puncte** (*utilizarea limbii literare* – 3 puncte; *ortografia* – 3 puncte; *punctuația* – 3 puncte; *așezarea în pagină, lizibilitatea* – 1 punct).

Scanned with OKEN Scanner

Modelul nr. 27

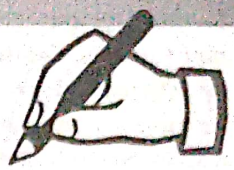

- Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă **10 puncte** din oficiu.
- Timpul de lucru efectiv este de trei ore.

SUBIECTUL I (40 de puncte)

Citește următorul fragment:

Alexandru cel Mare este fondatorul orașului Alexandria în anul 332 î.Ch., iar unul dintre generalii săi, Ptolemeu Soter, a preluat comanda Egiptului, stabilindu-și capitala în citadelă. Acesta a construit în oraș mari temple și palate, iar fiul său, Ptolemeu al II-lea Philadelphos a pus bazele bibliotecii, pornind de la fondul de cărți al bibliotecii personale a lui Aristotel. Ptolemeu al III-lea Euregetes a continuat lucrarea tatălui său, fiind decis să strângă în bibliotecă toată cunoașterea lumii până la acea dată. Acesta a decretat să fie achiziționate cât mai multe suluri (n.r. pergamente pe care se scria în acea perioadă), să fie copiate, urmând ca originalele să fie păstrate, iar copiile returnate. Istoricii susțin că s-a ajuns astfel ca fiecărui vas care tranzita Alexandria să îi fie rechiziționate sulurile, iar întreaga colecție de pergamente de la Atena a fost „împrumutată", cu unicul scop de a fi păstrate originalele la biblioteca din Alexandria. În final, colecția de pergamente a bibliotecii din Alexandria cuprindea între 500.000 și 700.000 de exemplare, fiind cea mai mare colecție cunoscută de lumea antică. Prin comparație, biblioteca din Roma conținea doar 20.000 de pergamente.

Pe lângă colecția impresionantă de papirusuri, Ptolemeii din Egipt au susținut financiar și o facultate care funcționa în cadrul bibliotecii, unde predau între 30 și 50 de profesori. De-a lungul vremii, printre aceștia s-au numărat cele mai strălucite personaje ale Antichității, fiind vorba de Euclid (părintele geometriei), Eratostenes (care a calculat circumferința Pământului), Arhimede (cel care a descoperit pârghia, șurubul și celebrul număr pi) și legendarul Galenius (cel care avea să devină cel mai influent creator de texte de medicină timp de 1.400 de ani). Biblioteca din Alexandria a făcut ca timp de 600 de ani orașul să devină centrul cultural și de învățământ al lumii mediteraneene.

Nu se știe cu exactitate nici astăzi în ce circumstanțe a fost distrusă biblioteca din Alexandria. Dispariția bibliotecii din Alexandria a fost catalogată de istoricii vremii ca unul dintre cele mai dramatice capitole din istoria omenirii, ce a aruncat Europa cu 1000 de ani în urmă în ceea ce privește dezvoltarea științei, medicinii, filozofiei, istoriei și literaturii. Distrugerea bibliotecii a fost catalogată ca „ziua în care istoria și-a pierdut memoria", scrie Joel Levy în cartea „Istorii pierdute".

În luna mai 2004, o echipă polono-egipteană a făcut o descoperire importantă, scoțând la iveală prin excavare un complex de amfiteatre și săli de cursuri. 13 săli de lectură au văzut lumina zilei după câteva mii de ani, fiecare fiind dotată cu câte un podium central pentru lector și nu mai puțin de 5.000 de locuri pentru cei care ascultau. Acestea sunt dovezi ale faptului că biblioteca din Alexandria a avut într-adevăr statut de universitate sau academie, scrie Joel Levy în cartea sa. Deocamdată, nu s-au descoperit urme ale depozitării de pergamente sau cărți în zona excavată, astfel că misterul bibliotecii din Alexandria continuă și astăzi.

(http://adevarul.ro/ secretele-bibliotecii-alexandria, 29 octombrie 2016)

A. Scrie pe foaia de examen răspunsul la fiecare dintre următoarele cerințe cu privire la text:

1. Indică sensul cuvântului *împrumutată*, în text. **4 puncte**
2. Precizează cine a pus bazele bibliotecii din Alexandria. **4 puncte**
3. Menționează ce dovezi au fost aduse faptului că biblioteca din Alexandria a avut statut de universitate sau academie. **4 puncte**
4. Explică de ce *Biblioteca din Alexandria a făcut ca timp de 600 de ani orașul să devină centrul cultural și de învățământ al lumii mediteraneene.* **4 puncte**

Scanned with OKEN Scanner

5. Prezintă, în 30-50 de cuvinte, semnificația secvenței: *Distrugerea bibliotecii a fost catalogată ca „ziua în care istoria și-a pierdut memoria".* **4 puncte**

Notă! Răspunsurile vor fi formulate în enunțuri.

B. Redactează un text de 150-300 de cuvinte, în care să argumentezi, pe baza articolului citat mai sus, *dacă biblioteca din Alexandria a fost sau nu importantă pentru istoria umanității.* **(20 de puncte)**

În redactarea textului, vei avea în vedere următoarele repere:

- formularea ipotezei/tezei/premisei; **2 puncte**
- menționarea poziției pe care o ai față de ipoteza/teza/premisa formulată; **2 puncte**
- enunțarea și dezvoltarea corespunzătoare a două argumente adecvate poziției adoptate; **12 puncte**
- formularea unei concluzii pertinente; **2 puncte**
- utilizarea corectă a conectorilor în argumentare; **1 punct**
- respectarea precizării privind numărul de cuvinte. **1 punct**

Notă! În elaborarea răspunsului, te vei raporta la informațiile din fragmentul dat. Folosirea altor informații este facultativă.

SUBIECTUL al II-lea (10 puncte)

Prezintă, în minimum 50 de cuvinte, semnificațiile textului următor, evidențiind două trăsături ale romantismului:

Noaptea-n Doma întristată, prin lumini îngălbenite
A făcliilor de ceară care ard lângă altare -
Pe când bolta-n fundul Domei stă întunecoasă, mare,
Nepătrunsă de-ochii roșii de pe mucuri ostenite,

În biserica pustie, lângă arcul în perete,
Genuncheată stă pe trepte o copilă ca un înger;
Pe-a altarului icoană în de raze roșii frângeri,
Palidă și mohorâtă Maica Domnului se vede.

Cufundat în întuneric, lâng-o cruce mărmurită,
Într-o umbră neagră, deasă, ca un demon El veghează,
Coatele pe brațul crucii le destinde și le-așază,
Ochii cufundați în capu-i, fruntea tristă și-ncrețită.

.....

(Mihai Eminescu, *Înger și demon*)

SUBIECTUL al III-lea (30 de puncte)

Redactează un eseu de minimum 400 de cuvinte, în care să prezinți *particularitățile de construcție a unui personaj* dintr-un *basm cult* studiat. În elaborarea eseului, vei avea în vedere următoarele repere:

- prezentarea statutului social, psihologic, moral al personajului din basmul cult ales;
- evidențierea a două trăsături ale personajului ales prin câte o scenă/ secvență comentată;
- analiza, la alegere, a două componente de structură și de limbaj ale basmului cult ales, semnificative pentru construcția personajului, din seria: *acțiune, conflict, modalități de caracterizare, limbaj.*

Notă! Ordinea integrării reperelor în cuprinsul eseului este la alegere.

Pentru **conținutul** eseului vei primi **18 puncte** (câte 6 puncte pentru fiecare cerință/reper).

Pentru **organizarea** discursului vei primi **12 puncte** (*existența părților componente – introducere, cuprins, încheiere* – 3 puncte; *logica înlănțuirii ideilor* – 3 puncte; *abilități de analiză și de argumentare* – 3 puncte; *claritatea exprimării* – 2 puncte; *respectarea precizării privind numărul minim de cuvinte* – 1 punct).

În vederea acordării punctajului pentru organizarea discursului, eseul trebuie să aibă minimum 400 de cuvinte și să dezvolte subiectul propus.

▶ **Pentru redactarea întregii lucrări vei primi 10 puncte** (*utilizarea limbii literare* – 3 puncte; *ortografia* – 3 puncte; *punctuația* – 3 puncte; *așezarea în pagină, lizibilitatea* – 1 punct).

Scanned with OKEN Scanner

Modelul nr. 28

- Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă **10 puncte** din oficiu.
- Timpul de lucru efectiv este de trei ore.

SUBIECTUL I (40 de puncte)

Citește următorul fragment:

Cu timpul înveți că unele cărți sigur nu le vei reciti, ele aduc o cunoaștere fragilă și temporară, pe altele doar le răsfoiești, iar pe altele le citești din timp în timp, de fiecare dată descoperind alte sensuri, alte asociații și alte înțelesuri. E firesc. De fiecare dată altcineva citește cartea. Înțelegi atât de bine acest lucru când citești ***Cartea schimbărilor****, care-ți promite schimbarea ta pe măsură ce-o citești, pentru că, înaintând în lectură, nu mai ești cel care erai când te-ai apucat de citit. Putem vorbi de modificările minții produse de lectură.[...]*

Generația mea a citit cu înverșunare. Desigur, nu erau tentațiile de astăzi și poate de aceea lectura era un diferențial important între tineri, care erau prieteni. Citeai și cititul, cultura, era o calitate recunoscută. I-am invidiat scriitorului Alberto Moravia – adolescent bolnav de ceva osos, care-l ținea la pat la acea vârstă – plăcerea trăită când îi veneau pachetele cu cărți acasă, ritual al contactului cu cărțile. Mai întâi se uita la titlu, la tabla de materii, la prefață, le mirosea. Cărțile miros, hârtia miroase. Când sunt noi, cărțile au un miros care nu are nume și care nu are asemănări cu altceva. [...] Generația mea citea noaptea cu veioza sub pătură. Astăzi, copiii nu dau de bănuit părinților că-și pierd noaptea nedormind. N-au nevoie de veioze, pentru că ecranul computerului este luminat, iar de citit pare că nu prea mai citesc. [...]

Literatura, da, e importantă, trebuie să citești literatură când ești copil și adolescent. [...]

Numai prin literatură poate cineva să se pună în locul celuilalt, să-i înțeleagă părțile diferite și contradictorii și să se abțină să devină prea necruțător.

(Aurora Liiceanu, *Prin perdea*)

A. Scrie pe foaia de examen răspunsul la fiecare dintre următoarele cerințe cu privire la text:

1. Explică sensul expresiei *își pierd noaptea* în text. **4 puncte**

2. Indică impactul pe care cărțile îl pot avea asupra cititorului, așa cum reiese din primul paragraf al textului dat. **4 puncte**

3. Menționează motivul pentru care autoarea îl *invidiază* pe scriitorul Alberto Moravia. **4 puncte**

4. Precizează în ce constau diferențele dintre cele două generații la care autoarea se referă în ceea privește relația cu literatura/cartea. **4 puncte**

5. Prezintă, în 30-50 de cuvinte, perspectiva autoarei asupra literaturii, așa cum reiese din fragmentul: *Literatura, da, e importantă, trebuie să citești literatură când ești copil și adolescent. [...]Numai prin literatură poate cineva să se pună în locul celuilalt, să-i înțeleagă părțile diferite și contradictorii și să se abțină să devină prea necruțător.* **4 puncte**

Notă! Răspunsurile vor fi formulate în enunțuri.

B. Redactează un text de 150-300 de cuvinte, în care să argumentezi *dacă destinul cărții se schimbă sau nu de la o generație la alta*, valorificând informațiile din fragmentul extras din *Prin perdea* de Aurora Liiceanu. **(20 de puncte)**

În redactarea textului, vei avea în vedere următoarele repere:

- formularea ipotezei/tezei/premisei; **2 puncte**
- menționarea poziției pe care o ai față de ipoteza/teza/premisa formulată; **2 puncte**
- enunțarea și dezvoltarea corespunzătoare a două argumente adecvate poziției adoptate; **12 puncte**

Scanned with OKEN Scanner

- formularea unei concluzii pertinente; **2 puncte**
- utilizarea corectă a conectorilor în argumentare; **1 punct**
- respectarea precizării privind numărul de cuvinte. **1 punct**

Notă! În elaborarea răspunsului, te vei raporta la informațiile din fragmentul dat. Folosirea altor informații este facultativă.

SUBIECTUL al II-lea (10 puncte)

Prezintă, în minimum 50 de cuvinte, semnificațiile textului următor, evidențiind două roluri ale indicațiilor scenice:

SCENA VII
Cei dinainte, IORGU
DAMIAN (alergând la ușă): *Ba-i el!... Inima-mi spune că-i el... Iată-l!...*
IORGU (intră și se aruncă în brațele moșului său): *Mon oncle!*
DAMIAN: *Vin', gugulea moșului!* (Îl sărută ș-apoi caută la el cu dragoste.) *Ian vedeți-l ce moțpan* mare s-a făcut! parcă-i Alexandru Machedon.*
IORGU (în parte): *Uf!* (Tare.) *Mon cher oncle, cât sunt de fericit!...*
DAMIAN: *D-apoi eu, fătul meu! d-apoi eu!... Vin' să te mai sărut o dată...* (Plângând.) *Când gândesc că nu l-am văzut doi ani de zile!... Ce vă pare, fraților?... așa că-i nostim? așa că-mi seamănă mie?*
GÂNGU: *Aud?... câte ceasuri?*
DAMIAN (luând pe Iorgu de mână): *Vină să faci cunoștință cu prietenii mei. D-lui îi slugerul Gângu, un prieten vechi a băbacă-tău. Nu-ți aduci aminte de el?*
IORGU: *Ha... Ian stă... Nicidecum.*
DAMIAN: *Da cum dracu l-ai și uitat?... El te-a purtat în brațe... adă-ți aminte când te jucai de-a baba-oarba cu Marghioliță, cu fata lui.*
IORGU (cautând cu lornionul la Gângu): *Ha... acum mă suvenarisesc.* (Apropiindu-se de Gângu.) *Mon cher monsiu Gângu, îmi pare bine că reînnoiesc amiciția cu d-ta.*

(Vasile Alecsandri, *Iorgu de la Sadagura*)

**moțpan* - domn, boier

SUBIECTUL al III-lea (30 de puncte)

Redactează un eseu de minimum 400 de cuvinte, în care să prezinți *tema și viziunea despre lume* într-un *text narativ* studiat, aparținând lui *Mihail Sadoveanu*. În elaborarea eseului, vei avea în vedere următoarele repere:

- evidențierea a două trăsături care fac posibilă încadrarea textului narativstudiat într-o tipologie, într-un curent cultural/ literar, într-o perioadă sau într-o orientare tematică;
- ilustrarea temei/temelor textului prin referire la câte o scenă/ secvență narativă;
- analiza, la alegere, a două componente de structură și de limbaj ale textului narativ ales, semnificative pentru tema și viziunea despre lume a autorului/a naratorului, din seria: *acțiune, conflict, relații temporale și spațiale, incipit, final, construcția subiectului, particularități ale compoziției, perspectivă narativă.*

Notă! Ordinea integrării reperelor în cuprinsul eseului este la alegere.
Pentru **conținutul** eseului vei primi **18 puncte** (câte 6 puncte pentru fiecare cerință/reper).
Pentru **organizarea** discursului vei primi **12 puncte** (*existența părților componente – introducere, cuprins, încheiere* – 3 puncte; *logica înlănțuirii ideilor* – 3 puncte; *abilități de analiză și de argumentare* – 3 puncte; *claritatea exprimării* – 2 puncte; *respectarea precizării privind numărul minim de cuvinte* – 1 punct).
În vederea acordării punctajului pentru organizarea discursului, eseul trebuie să aibă minimum 400 de cuvinte și să dezvolte subiectul propus.

- **Pentru redactarea întregii lucrări vei primi 10 puncte** (*utilizarea limbii literare* – 3 puncte; *ortografia* – 3 puncte; *punctuația* – 3 puncte; *așezarea în pagină, lizibilitatea* – 1 punct).

Scanned with OKEN Scanner

Modelul nr. 29

- Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă **10 puncte** din oficiu.
- Timpul de lucru efectiv este de trei ore.

SUBIECTUL I (40 de puncte)

Citește următorul fragment:

Numeroase și felurite sunt darurile artistice care împodobesc viața țăranului român. În apriga luptă, din revărsat de zori până în asfințit, - în violenta pasiune a pământului, a țărânei căreia îi smulge rodul, pe care o frământă cu sudoarea frunții și sângele său, - în tihna zilelor de sărbătoare, - în senina contemplare a splendorilor naturii în care-și duce traiul, care-l împresoară, căreia se dăruiește și în care se contopește cu un atotcuprinzător și naiv panteism, - înfrățindu-se cu pământul, codrul și vietățile, - păstrându-și dreapta credință în Dumnezeu și datinile strămunilor săi, - făcând din pieptu-i zid de apărare al legii și al moșiei, apărându-și sărăcia și nevoile și neamul, - în zbuciumul dramaticei istorii a neamului său și în orizontul ființei lui, în tot, oricând și oriunde, țăranul român află prilej spre a-și manifesta puternicul său instinct artistic.*

Coliba în care se adăpostește, unealta de muncă, vasele sunt atâtea motive pentru manifestarea, demonstrarea și afirmarea simțului pentru frumos al țăranului român. Cusături, țesături, alesături, cresături, ceramică, arhitectură, sculptura în lemn, minunatele troițe, fantasticele basme, eroii legendelor sunt elocvente mărturii și tot atâtea podoabe care izvorăsc din adâncurile firii Românului.

(G. Breazul, *Muzica populară românească, în vol. Dreptul la memorie*)

**panteism* - concepție filosofică ce identifică pe Dumnezeu cu întreaga natură

A. Scrie pe foaia de examen răspunsul la fiecare dintre următoarele cerințe cu privire la text:

1. Explică sensul expresiei *revărsat de zori* în text. **4 puncte**
2. Indică ipoteza fragmentului de mai sus. **4 puncte**
3. Menționează două contexte în care țăranul român își manifestă spiritul artistic, utilizând informațiile din textul dat. **4 puncte**
4. Precizează atitudinea pe care o are autorul G. Breazul față de *darurile artistice* ale țăranului român, după cum se poate desprinde din textul citat. **4 puncte**
5. Prezintă, în 30-50 de cuvinte, două trăsături de caracter ale țăranului român rezultate din ultimul paragraf al textului citat. **4 puncte**

Notă! Răspunsurile vor fi formulate în enunțuri.

B. Redactează un text de 150-300 de cuvinte, în care să argumentezi *dacă talentul artistic al oamenilor își lasă amprenta asupra mediului în care aceștia trăiesc*, valorificând informațiile din fragmentul citat din *Muzica populară românească* de G. Breazul. **(20 de puncte)**

În redactarea textului, vei avea în vedere următoarele repere:

- formularea ipotezei/tezei/premisei; **2 puncte**
- menționarea poziției pe care o ai față de ipoteza/teza/premisa formulată; **2 puncte**
- enunțarea și dezvoltarea corespunzătoare a două argumente adecvate poziției adoptate; **12 puncte**
- formularea unei concluzii pertinente; **2 puncte**

Scanned with OKEN Scanner

- utilizarea corectă a conectorilor în argumentare; **1 punct**
- respectarea precizării privind numărul de cuvinte. **1 punct**

Notă! În elaborarea răspunsului, te vei raporta la informațiile din fragmentul dat. Folosirea altor informații este facultativă.

SUBIECTUL al II-lea (10 puncte)

Prezintă, în minimum 50 de cuvinte, semnificațiile mesajului textului următor, prin evidențierea a două mijloace/procedee artistice:

[...] Istoria prin mine ia chip, se-nființează,
Și libertatea mumă a fericirii fac;
Eu timpului dau aripi, prin mine el viază,*
Și-n candidă fecioară eu pacea o prefac.*
La câmp și la cetate, în noapte și în rază,
În carceri, pe ruine, pe oamenii mari cânt;
Conserv ale lor nume în secoli de viază,
Fac vie-a lor țărână, dau suflet în mormânt. [...]
Târgoviștea e templu l-a mea călătorie
Și pe-ale ei ruine în pace mă așez,
Și lupte valoroase pe-ntinsa ei câmpie,
Și fapte mari, victorii naintea mea le văz.

(Ion Heliade Rădulescu, *Poezia*)

**viază* - trăiește; **candidă* - pură

SUBIECTUL al III-lea (30 de puncte)

Redactează un eseu de minimum 400 de cuvinte, în care să prezinți *particularitățile de construcție a unui personaj* dintr-o *comedie* studiată.

În elaborarea eseului, vei avea în vedere următoarele repere:
- prezentarea statutului social, psihologic, moral al personajului din comedia aleasă;
- evidențierea a două trăsături ale personajului ales prin câte o scenă/ secvență comentată;
- analiza, la alegere, a două componente de structură și de limbaj ale comediei alese, semnificative pentru construcția personajului, din seria: *acțiune, conflict, modalități de caracterizare, limbaj, registre stilistice, notațiile autorului.*

Notă! Ordinea integrării reperelor în cuprinsul eseului este la alegere.

Pentru **conținutul** eseului vei primi **18 puncte** (câte 6 puncte pentru fiecare cerință/reper).
Pentru **organizarea** discursului vei primi **12 puncte** (*existența părților componente – introducere, cuprins, încheiere* – 3 puncte; *logica înlănțuirii ideilor* – 3 puncte; *abilități de analiză și de argumentare* – 3 puncte; *claritatea exprimării* – 2 puncte; *respectarea precizării privind numărul minim de cuvinte* – 1 punct).

În vederea acordării punctajului pentru organizarea discursului, eseul trebuie să aibă minimum 400 de cuvinte și să dezvolte subiectul propus.

- **Pentru redactarea întregii lucrări vei primi 10 puncte** (*utilizarea limbii literare* – 3 puncte; *ortografia* – 3 puncte; *punctuația* – 3 puncte; *așezarea în pagină, lizibilitatea* – 1 punct).

Scanned with OKEN Scanner

Modelul nr. 30

- Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă **10 puncte** din oficiu.
- Timpul de lucru efectiv este de trei ore.

SUBIECTUL I

(40 de puncte)

Citește următorul fragment:

N-aș putea rosti cuvântul că aș fi făcut vreodată cercetări tocmai sistematice și cu stricte intenții monografice cu privire la satul românesc. Satul trăiește în mine într-un fel mai palpitant, ca experiență vie. Sunt fiu de preot – toată copilăria, o fantastic de lungă copilărie, adolescența, întâia tinerețe până la vârsta de douăzeci și atâția ani, le-am petrecut, cu întreruperi impuse de nomadismul sezonier al școlarului, la sat, sau în nemijlocită apropiere, în orice caz în necurmat contact cu satul natal. [...]

Voi vorbi despre satul românesc din amintire trăită și făcând oarecum parte din fenomen. Voi încerca în puține cuvinte să actualizez mai ales ceea ce copilul știe despre sat și despre orizonturile acestuia. Copilăria petrecută la sat mi se pare singura mare copilărie. Cine nu privește în urma sa peste o asemenea copilărie, mi se pare aproape un condamnat al vieții.

Copilăria și satul se întregesc reciproc alcătuind un întreg inseparabil. [...] Căci, pe cât de adevărat e că mediul cel mai potrivit și cel mai fecund al copilăriei e satul, pe atât de adevărat e că și satul la rândul lui își găsește suprema înflorire în sufletul copilului.

Mi-aduc aminte: vedeam satul așezat înadins în jurul bisericii și al cimitirului, adică în jurul lui Dumnezeu și al morților. Această împrejurare, care numai târziu de tot mi s-a părut foarte semnificativă, ținea oarecum isonul întregei vieți, ce se desfășura în preajma mea. Împrejurarea era ca un ton, mai adânc, ce împrumuta totului o nuanță de necesar mister. Localizam pe Dumnezeu în spațiul ritual de după iconostas, de unde îl presimțeam iradiind în lume. Nu era aceasta o poveste, ce mi s-a spus ca multe altele, ci o credință de neclintit. Făceam o tranșantă deosebire între „povestea poveste" și „povestea adevărată".

Satul se integrează într-un destin cosmic, într-un mers de viață totalitar, dincolo de al cărei orizont nu mai există nimic.

(Lucian Blaga, *Elogiul satului românesc* (Discurs de recepție în Academia Română))

A. Scrie pe foaia de examen răspunsul la fiecare dintre următoarele cerințe cu privire la text:

1. Explică sensul expresiei *Satul trăiește în mine* în text. **4 puncte**

2. Indică profesia tatălui autorului, așa cum reiese din textul dat. **4 puncte**

3. Menționează o circumstanță care îi amintește copilului de satul natal, utilizând informațiile din text. **4 puncte**

4. Precizează atitudinea scriitorului față de sat, desprinsă din afirmația: *Copilăria petrecută la sat mi se pare singura mare copilărie. Cine nu privește în urma sa peste o asemenea copilărie, mi se pare aproape un condamnat al vieții.* **4 puncte**

5. Prezintă, în 30-50 de cuvinte, imaginea satului proiectată în mintea copilului, rezultată din fragmentul dat. **4 puncte**

Notă! Răspunsurile vor fi formulate în enunțuri.

B. Redactează un text de 150-300 de cuvinte, în care să argumentezi *dacă satul românesc poate fi considerat sau nu un spațiu idilic*, folosind informațiile din fragmentul extras din *Elogiul satului românesc (Discurs de recepție în Academia Română)* de Lucian Blaga. **(20 de puncte)**

Scanned with OKEN Scanner

În redactarea textului, vei avea în vedere următoarele repere:

- formularea ipotezei/tezei/premisei; **2 puncte**
- menționarea poziției pe care o ai față de ipoteza/teza/premisa formulată; **2 puncte**
- enunțarea și dezvoltarea corespunzătoare a două argumente adecvate poziției adoptate; **12 puncte**
- formularea unei concluzii pertinente; **2 puncte**
- utilizarea corectă a conectorilor în argumentare; **1 punct**
- respectarea precizării privind numărul de cuvinte. **1 punct**

Notă! În elaborarea răspunsului, te vei raporta la informațiile din fragmentul dat. Folosirea altor informații este facultativă.

SUBIECTUL al II-lea (10 puncte)

Prezintă, în minimum 50 de cuvinte, semnificațiile textului următor, evidențiind două trăsături ale romantismului:

El îmbla ca-n vis... îmbla pe o generație de oameni... un sărman visător, sfărâmat de durere, doritor de moarte... El deschise repede ușa de la o treaptă ce ducea sub piramidă, luă făclia... și adânc departe sub piramidă se vedea sticlind un plan negru și strălucit... Parcă un ocean se mișcă mult sub piramidă... El privi în jos...

- O, lac! În curând vei cânta în capul meu cântările...[...]

Regele coborî iar la malul lacului... un podiș de prund, peste care apa trecuse, ducea la insulă... [...] Ajunse la insulă... În lumina roșie... prin umbra neagră a arborilor, pe lângă lungile traturi de flori, el merse până în mijlocul insulei... [...]

- Hm! Da, da! Aici trebuie să fie visul vieței mele... [...]

(Mihai Eminescu, *Avatarii faraonului Tlà*)

SUBIECTUL al III-lea (30 de puncte)

Redactează un eseu de minimum 400 de cuvinte, în care să prezinți *tema și viziunea despre lume* într-un *text narativ* studiat, aparținând lui *Ioan Slavici*.

În elaborarea eseului, vei avea în vedere următoarele repere:

- evidențierea a două trăsături care fac posibilă încadrarea textului studiat într-o tipologie, într-un curent cultural/ literar, într-o perioadă sau într-o orientare tematică;
- prezentarea temei textului prin referire la o scenă/ secvență comentată;
- analiza, la alegere, a două componente de structură și de limbaj ale textului narativ studiat, semnificative pentru tema și viziunea despre lume a autorului/a naratorului, din seria: *acțiune, conflict, relații temporale și spațiale, construcția subiectului, perspectivă narativă.*

Notă! Ordinea integrării reperelor în cuprinsul eseului este la alegere.

Pentru **conținutul** eseului vei primi **18 puncte** (câte 6 puncte pentru fiecare cerință/reper).
Pentru **organizarea** discursului vei primi **12 puncte** (*existența părților componente – introducere, cuprins, încheiere* – 3 puncte; *logica înlănțuirii ideilor* – 3 puncte; *abilități de analiză și de argumentare* – 3 puncte; *claritatea exprimării* – 2 puncte; *respectarea precizării privind numărul minim de cuvinte* – 1 punct).

În vederea acordării punctajului pentru organizarea discursului, eseul trebuie să aibă minimum 400 de cuvinte și să dezvolte subiectul propus.

- **Pentru redactarea întregii lucrări vei primi 10 puncte** (*utilizarea limbii literare* – 3 puncte; *ortografia* – 3 puncte; *punctuația* – 3 puncte; *așezarea în pagină, lizibilitatea* – 1 punct).

Scanned with OKEN Scanner

Posibile soluţii

Scanned with OKEN Scanner

Modelul nr. 1

SUBIECTUL I (40 de puncte)

A.

1. Expresia surprinde imposibilitatea de a presupune că prietenia dintre memorialist și Erik Jackson nu ar fi reciprocă.
2. Efectul întâlnirii cu Erik Jackson îl reprezintă legarea unei prietenii de vacanță, o prietenie de zile mari, care s-a înmulțit și s-a prelungit.
3. Întâlnirea cu Erik Jackson a avut loc la Geneva, cu ocazia unei vacanțe.
4. Recomandarea făcută constă în faptul că o anumită discreție, distanță, rezervă sunt necesare în marile prietenii.
5. O principală trăsătură de caracter care îi poate fi atribuită lui Erik Jackson este demnitatea, vizibilă nu doar în capacitatea acestuia de a impune respect prin propria erudiție, ci și în gesturile sale de o moralitate impecabilă, dovadă fiind finețea în relațiile cu memorialistul și rara calitate umană pe care acesta din urmă o evidențiază.

B.

- Este bine cunoscut faptul că o prietenie de vacanță este favorizată – de fiecare dată – de condițiile fericite în care se leagă și că o asemenea relație între oameni poartă amprenta unicității. Prietenia rămâne, prin excelență, semnul unei împărtășiri, al unei deschideri sincere față de semeni, iar vacanța se transformă, de cele mai multe ori, într-un răgaz al cunoașterii celuilalt. Însă, odată ce acest interval fast se apropie de sfârșit și suntem obligați să ne despărțim, ne aflăm, inevitabil, în fața unei probe: confruntați cu agitația cotidianului, depinde de noi dacă oamenii cu care ne-am petrecut viața preț de câteva zile ne vor rămâne sau nu apropiați. În consecință, ideea transmisă în *Jurnalul* lui Petru Comarnescu, și anume aceea că o scurtă prietenie de vacanță se transformă, de multe ori, într-o prietenie de o viață, exprimă un adevăr parțial: destinul unei astfel de relații este condiționat de oamenii implicați în prietenia cu pricina.
- Pe de o parte, am în vedere faptul că, de regulă, oamenii de calitate care se împrietenesc cu prilejul vacanțelor vin din zone foarte diferite și, din acest motiv, sunt extrem de dispuși să cunoască persoane noi, cu o experiență distinctă de a lor, ceea ce îi ajută să se îmbogățească din numeroase puncte de vedere. Grație bunăvoinței și deschiderii de care sunt capabili, acești oameni reușesc adeseori să depășească probele distanței, construind amiciții durabile. De pildă, Petru Comarnescu însuși decide să exemplifice un asemenea caz fericit („A fost o prietenie de vacanță, o prietenie de zile mari, care s-a înmulțit și s-a prelungit"), evidențiind calitatea umană a persoanelor implicate în prietenie („Ne-am împrietenit la toartă și îl consider cel mai de calitate om pe care l-am cunoscut la Geneva și poate peste hotare") și beneficiile esențiale ale unei astfel de apropieri: „Marile prietenii de felul acesta înnobilează, spiritualizează, purifică, făcând pe prieteni să trăiască doar pe cele mai înalte culmi spirituale".
- Pe de altă parte, trebuie să recunoaștem faptul că, de cele mai multe ori, infinitele sarcini care acaparează atenția oamenilor după revenirea din vacanță nu le mai permit acestora – în ciuda faptului că tehnologia ar facilita un asemenea contact – să păstreze legătura. Dacă ei nu dovedesc o voință aparte de a păstra o prietenie, ritmurile care se modifică și agitația vieții de zi cu zi îi determină să își canalizeze energia spre urgențele cotidiene și să „uite" de persoanele cu care s-au împrietenit în timpul relaxant al vacanței. De exemplu, atât romanul *Doi ani de vacanță*, al lui Jules Verne, cât și *Împăratul muștelor*, al lui William Golding, pot fi considerate, în fond, alegorii ale prieteniei care nu „rezistă" în condiții vitrege: momentele în care copiii sunt izolați pe insulă și, în locul distracției așteptate, sunt obligați să își formeze deprinderile unei vieți obișnuite marchează și apariția tensiunilor dintre ei.

Scanned with OKEN Scanner

▶ În concluzie, destinul unei scurte prietenii de vacanță depinde, în general, de calitatea umană a celor implicați, care sunt capabili doar în anumite cazuri să învingă problemele distanței și agitația cotidiană, factorii ce ne împiedică să păstrăm legătura cu cei aflați departe de noi.

SUBIECTUL al II-lea (10 puncte)

▶ Întregul discurs poetic se focalizează, în spiritul romantismului, pe tema iubirii, transformând lirismul (al cărui semn rămâne, printre altele, expresivitatea limbajului) într-o expresie a subiectivității. Încă din incipitul textului, se remarcă sentimentele puternice pe care eul le nutrește pentru ființa iubită, redate cu ajutorul adresării directe („Gândind că astfel o să-ți placă ție"). Trăirile ființei poetice sunt sugerate, în continuare, prin epitetul în inversiune „ucigătoare visuri", care denotă forța deosebită a dragostei, așezată sub semnul iluziei, în vreme ce inversiunea „a dorului tărie" trădează suferința accentuată a eului liric, cauzată de absența ființei îndrăgite și de imposibilitatea împlinirii iubirii.

SUBIECTUL al III-lea (30 de puncte)

▶ În textele epice, personajele sunt purtătoarele de semnificație ale mesajului transmis prin discursul narativ, fiind rotițele care pun în mișcare mecanismul universului ficțional. În basmul popular, personajele devin purtătoarele unor valori simbolice: Binele și Răul, în diversele lor ipostaze. Spre deosebire de textul popular, în basmul cult personajele reflectă viziunea despre lume a autorului. De aceea, în opera lui Ion Creangă, autorul recurge la o umanizare a fantasticului, astfel încât personajele nu numai că devin reprezentative pentru tipologiile umane din spațiul rural humulestean, ci sunt construite prin ambiguizarea trăsăturilor.

▶ Reprezentative pentru viziunea despre lume a lui Ion Creangă rămân particularitățile de construcție a personajului Harap-Alb, protagonistul basmului cult „Povestea lui Harap-Alb", publicat în revista „Convorbiri literare" în anul 1877.

▶ **Statutul social** al protagonistului este surprins încă din incipitul discursului narativ, când cititorul află că este mezinul craiului. Pe parcurs, apare în ipostaza de slugă a Spânului, ca, în final, să dobândească statutul de moștenitor la tronul împăratului Verde, echivalent, în plan simbolic, cu cel de inițiat. Din punct de vedere **psihologic**, firul narativ al basmului urmărește conturarea personalității fiului de crai, în urma probelor la care e supus de către Spân. Astfel, la început se dovedește naiv, nu se pricepe la oameni, fiind incapabil să distingă între aparență și esență. Nu intuiește esența divină a Sfintei Duminici, ce îi apare sub infățișarea de „babă gârbovă de bătrânețe", la fel cum nu își dă seama ca Spânul este același sub trei înfățișări. Dovedește maturitate în înțelegerea firii umane când intuiește în cei cinci năzdrăvani adevărate ajutoare ce-i vor fi de trebuință la curtea împăratului Roș. Egoismul reprezintă o altă slăbiciune a protagonistului. Așa se explică faptul că decide să-i ofere Sfintei Duminici bănuțul doar în momentul în care aceasta îi formulează viitoarea traiectorie inițiatică: „Fecior de crai, vede-te-aș împărat!". Se dovedește a fi milos când, în drum spre împăratul Roș, salvează nunta de furnici și le creează un adăpost albinelor. Totodată, traseul inițiatic al protagonistului se impune a fi analizat și din perspectiva **moralității**. Comportamentul său inițial îl plasează în sfera amoralității, fapt dovedit de încălcarea sfatului părintesc și acceptarea tovărășiei Spânului. Cu toate acestea, el trebuie absolvit de vină, având în vedere faptul că este imatur. Dobândirea maturității reflectă, însă, moralitatea personajului. Când se întoarce cu pielea cu nestemate din Pădurea Cerbului, rezistă tentației de a se îmbogăți, fiind loial jurământului depus în fața Spânului.

▶ **Principalele trăsături ale actantului** se desprind din caracterul său profund uman. Harap-Alb nu are puteri supranaturale și nici însușiri excepționale la fel ca eroii prezentați în basmele populare. Le deține în stare latentă și dobândește, prin trecerea prbelor impuse de Spân, o serie de calități excepționale. Aceste probe, însă, nu poate să le treacă singur, fiind ajutat, de aceea, atât de Sfânta Duminică, cât și de cele cinci personaje fabuloase. Spre exemplu, prima probă pe care protagonistul trebuie să o treacă este aducerea sălăților din Grădina Ursului. În această situație, este îndrumat de

Scanned with OKEN Scanner

Sfânta Duminică, ea fiind cea care îi oferă fiului de crai obiectele magice: o licoare cu somnoroasă, fiartă într-o vadră cu lapte dulce și miere. Tot de Sfânta Duminică este sfătuit și ajutat pentru trecerea celei de-a doua probe, când personajul feminin îi oferă sabia și obrăzarul lui Statu-Palmă-Barbă-Cot.

- Ultima probă necesită mai multe ajutoare datorită faptului că este proba cea mai dificilă și constă în aducerea fetei împăratului Roș la curtea împăratului Verde. La casa împăratului Roș, Harap-alb este supus la alte probe: proba focului în casa de aramă, pe care o trece cu ajutorul lui Gerilă, proba pământului și a apei, pe care o trece cu ajutorul lui Flămânzilă și Setilă, alegerea macului de nisip, la care este ajutat de furnici, straja nocturnă și prinderea fetei transformate în pasăre, peste care o trece ajutat de Ochilă și Păsări-Lăți-Lungilă, în vreme ce albina va ajuta la ghicirea fetei. Pe parcursul acestor probe, fiul de crai are ocazia de a se cunoaște pe sine, descoperindu-și însușiri exceptionale: milostenia și bunătatea față de ființele neajutorate, capacitatea de a-și face prieteni și capacitatea de a iubi.
- În plus, discursul epic dezvoltă un **conflict exterior**, între cele două forțe antinomice: Binele și Răul. Cu toate acestea, Creangă își construiește personajele pe principiul ambiguizării. De aceea, protagonistul nu reprezintă o întruchipare desăvârșită a Binelui, având un caracter profund uman, cu calități și defecte. Comportamentul personajului principal reflectă un conflict interior, o permanentă luptă a sinelui cu sinele, între cele două ipostaze ale sale: cea de neinițiat și cea de ființă inițiată.
- În aceeași ordine de idei, **modalitățile de caracterizare** a personajului sunt cele consacrate de textul epic: directe și indirecte. Astfel, slăbiciunea de caracter a protagonistului este evidențiată direct atât de narator, care afirmă despre el că este „boboc în felul său la trebi de-aistea", cât și de Sfânta Duminică, care îi spune „că este mai fricos decat o muiere". Gesturile, faptele, atitudinile personajului devin adevărate mijloace indirecte de caracterizare.
- În concluzie, particularitățile de construcție a personajului Harap-Alb rămân reprezentative pentru viziunea despre lume a unui autor a cărui intenționalitate artistică a fost aceea de a reconfigura structura consacrată a basmului popular dintr-o perspectivă realistă și simbolică.

Modelul nr. 2

SUBIECTUL I (40 de puncte)

A.

1. Expresia surprinde faptul că nimeni, cu excepția celui care își face singur cartea cu rețete de muzică, nu o va mai citi.
2. Impactul pe care îl poate avea muzica asupra unui ascultător este cu atât mai mare, cu cât pe scenă se află mai puțini artiști (care să-și expună ideile/opera) și cu cât ascultătorul este mai însetat, adică nu a fost hrănit în exces înaintea concertului cu stimuli similari celor din concert.
3. Domeniul de comparație al muzicii este cel culinar.
4. Rețeta de muzică valabilă pentru oricine – dar mai ales pentru cei care preferă stimulii vizuali – este cea care spune că poți avea acces la muzica fină prin filmele pe care le vezi.
5. Perspectiva asupra cărții cu rețete de muzică pe care Bogdan Bugoiu o construiește în text vizează, pe de o parte, unicitatea și subiectivitatea acesteia, prin ideea că propriul ei creator se transformă, în egală măsură, în propriul ei receptor, și, pe de altă parte, bucuria estetică pe care cartea este capabilă să o producă.

B.

- Se știe că modul în care oamenii se raportează la artă le păstrează, inevitabil, subiectivitatea. Muzica și categoriile ei – pentru care indivizii optează în chip extrem de diferit pe parcursul vieții – devin

Scanned with OKEN Scanner

unul dintre exemplele cele mai convingătoare ale unicității acestora și ale faptului că, prin genul muzical ales de orice receptor, acesta își mărturisește, în fond, felul de a fi. De aceea, consider că, așa cum susține și Bogdan Bugoiu în *Cum să asculți muzica*, ar fi cu totul inutilă redactarea unei cărți cu rețete universal valabile pentru receptarea muzicii, ținând cont nu doar de faptul că ar elimina unicitatea indivizilor, ci și de faptul că un asemenea tom ar anula bucuria descoperirii estetice.

- Pe de o parte, maniera în care oamenii aleg anumite genuri muzicale le trădează, de regulă, subiectivitatea și îi ajută să se înțeleagă mai bine pe ei înșiși prin arta pe care o „consumă". Dacă indivizii nu ar putea rezona cu muzica pe care o ascultă, dacă aceasta nu ar fi legată de propriile preferințe și de experiența personală, și-ar pierde orice sens. De exemplu, Bogdan Bugoiu insistă asupra ideii că fiecare om își construiește propria „relație" cu muzica („Da, sunt de părere că îți faci singur cartea cu rețete de muzică"), evidențiind faptul că o asemenea opțiune este eminamente personală („O carte pe care nu o va mai citi nimeni în afară de tine").
- Pe de altă parte, redactarea unei cărți cu rețete universal valabile pentru receptarea muzicii ar distruge definitiv plăcerea descoperirii estetice. O apropiere standardizată de orice formă de artă nu doar că îl împiedică pe receptor să mai parcurgă pașii unei cunoașteri fundamentale pentru dezvoltarea lui, dar îl și obligă să nu mai asocieze propriile preferințe în materie de muzică, pictură ori literatură cu universul său interior. Bunăoară, același Bogdan Bugoiu evocă pericolul existenței unei astfel de cărți („am ajunge toți la fel"), profilând legătura decisivă dintre muzică și stările ascultătorului („o carte [...] de care ar trebui să te bucuri pentru că ea este scrisă cu ceea ce ai simțit").
- În concluzie, redactarea unei cărți cu rețete universal valabile pentru receptarea muzicii ar fi cu totul inutilă, ținând cont nu doar de faptul că alegerea anumitor genuri muzicale este subiectivă, ci și de faptul că o asemenea carte ar anula bucuria descoperirii artistice.

SUBIECTUL al II-lea (10 puncte)

- Întregul discurs narativ se focalizează pe tema naturii și integrează, în spiritul realismului, o descriere minuțioasă a Sebeșului, constituind o reprezentare veridică a realității. Încă din incipitul textului, se remarcă delimitarea precisă a spațiului („Se află undeva în Țara Ardealului, între ținuturile Inidoarei și Albei, o apă viforoasă"), care este surprins cu ajutorul unei serii semnificative de detalii, redate cu ajutorul epitetelor („apă viforoasă", „sufletul îmblânzit") sau al repetițiilor („se desfășoară păduri după păduri, și iarăși păduri nesfârșite"). Or, asemenea figuri de stil denotă nu doar umanizarea unei naturi capabile să reflecte trăirile ființei, ci și farmecul aparte, rustic, al cadrului restituit prin universul operei.

SUBIECTUL al III-lea (30 de puncte)

- În textele epice, personajele sunt purtătoarele de semnificație ale mesajului transmis prin discursul narativ. Ele sunt rotițele care pun în mișcare mecanismul universului ficțional. Specific nuvelei este faptul că accentul cade pe construcția personajelor. În centrul discursului narativ se află protagonistul, celelalte personaje gravitând în jurul lui pentru a-i susține evoluția.
- „Moara cu noroc" de Ioan Slavici, operă publicată în volumul „Novele din popor", este o nuvelă psihologică de factură realistă, în care punctul de fugă al discursului narativ este Ghiță, în calitatea sa de protagonist. Existența sa ficțională nu poate fi, însă, imaginată în absența celorlalte personaje ale textului în care i se oglindesc calitățile și defectele.
- **Statutul social** al protagonistului este surprins încă din incipitul nuvelei, cititorul descoperindu-l în ipostaza cizmarului sărac, nemulțumit de propria condiție socială. Mai mult, apare în postura de *pater familias* în cadrul unei familii patriarhale. Conștientizând faptul că pe umerii săi apasă responsabilitățile familiei, decide să ia în arendă cârciuma de la Moara cu noroc, tocmai pentru a-i asigura un trai mai bun. Odată mutat la moară, devine cârciumar, schimbarea de statut social implicând metamorfoze și la nivelul statutului psihologic și moral.

Scanned with OKEN Scanner

- Din punct de vedere **psihologic**, Ghiță este, la început, un caracter puternic. Stăpân pe sine, încrezător în forțele proprii, nu ia în seamă sfaturile bătrânei sale soacre și se mută la Moara cu noroc. Sub influența Sămădăului, bărbatul își pierde treptat încrederea în sine și devine slab în fața tentației de a se îmbogăți, așa cum o mărturisește el însuși în secvența monologată: „Ei! Ce să-mi fac? Așa m-a lăsat Dumnezeu. Ce să-mi fac dacă e în mine ceva mai puternic decât voința mea? Nici cocoșatul nu e însuși vinovat că are cocoașe în spinare".
- Viziunea despre lume a autorului se reflectă, îndeosebi, la nivelul **statutului moral** al protagonsitului. Așa cum se prefigurează încă din titlu, textul nuvelei lui Slavici va urmări măcinarea, până la dispariție, a conștiinței lui Ghiță. Existența sa se înscrie inițial în sfera moralității: banul câștigat în mod cinstit, imaginea de om onest în fața colectivității rurale sau familia reprezentând valorile sale ontologice. Întovărășirea cu Licâ va duce însă la propria prăbușire morală: jură strâmb la proces, devenind, astfel, complice la jaf și la crimă. Se îndepărtează treptat de familie, ajungând chiar să regrete că are nevastă și copii și că nu-și poate asuma în totalitate riscul îmbogățirii alături de Licâ.
- De altfel, pe tot parcursul discursului narativ se relevă **caracterul slab**, **ușor influențabil**, al protagonistului, dar și **lașitatea** acestuia. Semnificativă, în acest sens, este prima întâlnire dintre Ghiță și Licâ, moment în care Sămădăul își impune în fața noului cârciumar propriile reguli: „Eu vreau să știu totdeauna cine trece pe aici, cine umblă pe drum, cine ce zice și cine ce face și voiesc ca, în afară de mine, să nu mai știe nimeni. Cred că ne-am înțeles!" Se observă, aici, modul diferit în care cele două personaje se raportează la relațiile interumane. Dacă, pentru Ghiță, relațiile dintre oameni se bazează pe încredere, pe respect, pentru Licâ, relația cu partenerul de afaceri înseamnă subordonare. La început, Ghiță pare să fie cuprins de junghiuri la amenințările Sămădăului ca, pe parcurs, aceste reacții să se transforme într-o chinuitoare măcinare sufletească, deoarece protagonistul nu găsește în el însuși resorturile necesare pentru a se sustrage influenței malefice a Sămădăului.
- În plus, discursul epic surprinde un **conflict exterior** reflectat în modul diferit de raportare la lume specific celor două mentalități pe care le surprinde nuvela: cea tradițională, bazată pe principii morale, și cea așa-zis modernă, capitalistă, în care valoarea supremă este banul. Această opoziție între mentalități devine un real pretext pentru ca autorul să dezvolte un amplu **conflict interior** traversat de protagonist. Astfel, sufletul lui Ghiță este scindat între două porniri pe cât de puternice, pe atât de contradictorii: pe de-o parte, dorința de a rămâne om cinstit alături de familie, iar, pe de altă parte, tentația îmbogățirii alături de Licâ Sămădăul.
- În aceeași ordine de idei, **modalitățile de caracterizare** a protagonistului sunt preponderent indirecte, prin fapte, vorbe, atitudini sau relația cu celelate personaje. Totodată, în vederea sondării realității interoare a actantului, autorul recurge la mijloace moderne de caracterizare, precum monologul interior sau stilul indirect liber.
- În concluzie, personajul Ghiță, protagonistul nuvelei „Moara cu noroc", devine reprezentativ pentru viziunea despre lume a unui autor care a recurs la principiile estetice ale realismului, pentru a surprinde metamorfozele din societatea rurală transilvăneană din a doua jumătate a secolului al XIX-lea.

Modelul nr. 3

SUBIECTUL I **(40 de puncte)**

A.

1. Sintagma surprinde sentimentul de satisfacție privind propria devenire.
2. Efectul găsirii prea multor explicații este apariția sentimentului că suntem cu toții experți în fericire, ceea ce a degradat semnificativ prestigiul subiectului.
3. Potrivit unora dintre oameni, o viață fericită e una în care ai bani.

Scanned with OKEN Scanner

4. Potrivit lui Valentin Mureșan, banii nu pot fi țelul suprem care să subordoneze toate eforturile noastre. Ei sunt mai degrabă un mijloc pentru atingerea tuturor scopurilor, mai înalte.
5. O trăsătură de caracter a bogătașului o constituie luciditatea, având în vedere că, în pofida averii pe care a dobândit-o, se dovedește capabil să înțeleagă imposibilitatea de a depăși „simplitatea" vieții, a avea bani nefiind niciodată, în realitate, un motiv de a te considera superior celorlați.

B.

- Fără îndoială că fericirea este o experiență eminamente subiectivă, pe care fiecare individ o trăiește în mod particular. Sentimentul de satisfacție și de împlinire personală este strict legat de provocările cu care oamenii se confruntă, de aspirațiile lor și de filosofia de viață pentru care optează. De aceea, consider că, așa cum susține Valentin Mureșan în *E de ajuns să fii fericit?*, diversitatea definițiilor date fericirii nu va fi niciodată capabilă să elucideze deplin o mare interogație a existenței, ținând cont nu doar de faptul că ar elimina unicitatea indivizilor, ci și de faptul că, în genere, condiția umană este o condiție a căutării.
- Pe de o parte, fericirea este, prin excelență, personală: este experimentată subiectiv și se construiește în funcție de biografia individului, de modul în care societatea îi propune concepția despre viață și de expectanțele pe care le are de la sine însuși. În acest sens, Valentin Mureșan sugerează diferențele de viziune asupra fericirii care pot fi întâlnite în societatea actuală („Unii cred că o viață fericită e una în care ai bani"), iar exemplele propuse traduc această singularitate a unei satisfacții care depinde, înainte de toate, de traseul existențial al fiecăruia („Până la urmă tot într-o cameră locuiesc, chiar dacă am mai multe palate").
- Pe de altă parte, condiția umană rămâne, fără nicio îndoială, o condiție a căutării. Oamenii din toate epocile și-au consumat existențele încercând să găsească fericirea și înțelegând, de prea puține ori, că răspunsurile găsite sunt parțiale și că devenirea personală ține tocmai de această practică a căutării. Bunăoară, același Valentin Mureșan evocă o istorie a umanității, marcată de cea mai semnificativă interogație filosofică („De mai bine de două mii și cinci sute de ani oamenii caută răspuns la întrebarea ce este fericirea?"), profilând imposibilitatea identificării unui răspuns definitiv („Problema nu e că nu l-au găsit, ci că au găsit prea multe").
- În concluzie, diversitatea definițiilor date fericirii nu va fi niciodată capabilă să elucideze deplin o asemenea chestiune a existenței, ținând cont nu doar de faptul că această ipoteză ar ignora coloratura individuală a omului, ci și de faptul că răspunsurile definitive la problematica fericirii nu se potrivesc cu o ipostază fundamentală a individului, aceea de căutător.

SUBIECTUL al II-lea (10 puncte)

- Întregul discurs narativ se focalizează pe conflictul interior al personajului Mihu, evidențiind tribulațiile unui tată obligat de cutumele sociale să își mărite fiica și să piardă astfel o ființă de care s-a atașat în chip absolut. Pe de o parte, se remarcă, în construcția actantului, caracterizarea directă din partea naratorului, care îl descrie ca fiind „necăjit și frământat de gânduri", profilând supliciul interior al personajului, căruia nu îi găsește o soluție. Pe de altă parte, caracterizarea indirectă, prin fapte („el mormăia mereu ca un urs îndârjit"), denotă condiția de introvertit a unui erou incapabil să-și exteriorizeze zbuciumul sufletesc.

SUBIECTUL al III-lea (30 de puncte)

- În lucrarea intitulată „Arca lui Noe", criticul literar Nicolae Manolescu distinge trei vârste ale romanului românesc: doric, ionic și corintic. Alături de „Ion", creația realist-obiectivă a lui Liviu Rebreanu, „Baltagul", opera lui Mihail Sadoveanu, este încadrată categoriei romanelor dorice. Cititorul poate observa, însă, o diferență stilistică, tematică și de viziune între cele două creații literare. Această diferență se datorează intenționalității celor doi scriitori. Astfel, dacă Liviu Rebreanu recurge la o literatură mimetică, pentru a înfățișa imaginea unui univers rural coerent și omogen, Mihail Sadoveanu

Scanned with OKEN Scanner

surprinde imaginea unei societăți în schimbare, aflată la confluența dintre tradiție și modernitate. În acest sens, intenția scriitorului moldovean nu mai este aceea de a reflecta mimetic, în propria creație, o lume, ci de a surprinde mecanismele de funcționare ale acesteia, modul în care ființa umană poate să se raporteze la existență. Așa se explică dimensiunea hibridă a prozei sadoveniene: roman realist cu substrat mitic.

- În primul rând, **autorul** „Baltagului" **își propune o reflectare veridică, verosimilă, a realității** societății moldovenești de la începutul secolului al XX-lea, o societate supusă metamorfozelor. Astfel, primele cinci capitole ale romanului dobândesc un caracter monografic, în sensul în care surprind în detaliu viața satului de munte, Măgura Tarcăului, o lume rurală, tradițională, patriarhală, care își conduce existența după legi nescrise. Începând cu capitolul al șaselea, drumul pe care îl va întreprinde Vitoria Lipan în căutarea soțului dispărut devine un pretext pentru ca autorul să aducă în fața cititorului o nouă lume, modernă, capitalistă, a legilor scrise, în care valoarea centrală este banul. În concepția lui Mihail Sadoveanu, modernitatea și tradiția nu reprezintă două mentalități antitetice, ci devin două forme complementare prin care omul se poate raporta la existență și la înțelegerea ei.
- În al doilea rând, **romancierul recurge la construcția de personaje tipologice**, reprezentative pentru societatea înfățișată de universul ficțional. Protagonista, Vitoria Lipan, întruchipează tipul muntencei, al femeii de la țară. Pe parcursul discursului narativ, însă, personajul feminin este urmărit în trecerea sa de la tipicitate la individualizare. Ceea ce o face unică pe Vitoria Lipan este capacitatea ei de adaptare la noua lume cu care intră în contact. De fapt, acest personaj devine reprezentativ pentru viziunea despre lume a autorului în măsura în care se remarcă, în comportamentul său, atât o latură mitică, cât și una îndreptată spre real. Ea va ajunge la aflarea adevărului, la descoperirea osemintelor soțului dispărut, făcând apel atât la vise, semne și superstiții, cât și la semnele realului.
- În aceeași ordine de idei, discursul epic abordează **tema condiției ființei umane**, nevoită să trăiască la confluența dintre tradiție și modernitate, două mentalități pe care, nemaiputând să le separe, le asimilează. Prima parte a discursului epic aruncă o lumină asupra vieții tradiționale din Măgura Tarcăului. Este o societate de tip patriarhal, în care bărbatul apare în ipostaza de *pater familias*. Familia Lipan este una de tip patriarhal, iar absența lui Nechifor este percepută de Vitoria ca o amenințare asupra omogenității și coerenței microuniversului său familial. De aceea, pornirea la drum în căutarea „marelui absent" își are mobilul în datoria morală a femeii de a asigura ordinea acestui „paradis în destrămare". Protagonista recurge la semne și vise pentru a înțelege tainele existenței. Astfel, visul în care Nechifor îi apare trecând o revărsare de ape, cu spatele întors către ea și cu fața spre apus, este interpretat de eroină ca un semn venit din lumea de dincolo. De asemenea, cântatul cocoșului cu pliscul întors către poartă este perceput ca un real semn de plecare. Comportamentul său reflectă și concepția bogumilică a omului tradițional asupra religiosului: protagonista se sfătuiește atât cu preotul Daniil, cât și cu baba Maranda, vrăjitoarea satului. De remarcat este faptul că Vitoria se dovedește o strașnică apărătoare a tradiției, a legilor acestei lumi proiectate în mit. Semnificativă, în acest sens, rămâne corecția administrată fiicei sale, Minodora, care părea deschisă spre modernitate: „Îți arăt eu ție coc, bluză și valtz, ardă-te para focului să te ardă! Nici eu, nici bunică-ta și nici bunică-mea n-au știut din acestea și în legea noastră trebuie să crești și tu. Dacă nu, îți leg o piatră de gât și te dau în Tarcău".
- Chiar dacă pornește cu sfială la drum, Vitoria reușește să se adapteze cu ușurință la regulile noii lumi. Cu toate acestea, nu renunță la bagajul de tradiții, astfel încât cinstește după datină cumetria de la Borca și nunta pe care o întâlnește la Cruci. Aceeași deschidere o manifestă și în momentul în care descoperă osemintele soțului în râpa dintre Suha și Sabasa. Respectă tradiția, jelindu-și bărbatul și aprinzându-i o lumânare, dar, în același timp, colaborează și cu autoritățile, acceptând să vorbească „prin sârmă" cu prefectul de la Piatra căruia îi va cere permisiunea să o lase să își îngroape soțul în „țintirim". Finalul romanului aduce în prim-plan ipostaza unei Vitorii adaptate la noua lume, fapt dovedit de momentul în care îl trimite pe Gheorghiță să „țesăle caii după moda cea nouă", promițând, totodată, că o va aduce și pe Minodora la parastasul de 40 de zile după tatăl său.

Scanned with OKEN Scanner

- **Conflictul** principal al romanului este unul exterior și nu constă, așa cum s-ar putea crede la o lectură de suprafață a textului, în ciocnirea între mentalitatea tradițională și cea modernă, capitalistă. Faptul că Vitoria Lipan s-a adaptat cu ușurință demonstrează ideea coexistenței celor două „lumi". În viziunea lui Sadoveanu, tensiunile apar atunci când noua orânduire se îndepărtează de la valorile morale impuse de societatea tradițională, generând excese. Este cazul lui Calistrat Bogza și al lui Ilie Cuțui, care au încercat să se îmbogățească prin mijloace necinstite. Rolul Vitoriei este, de aceea, unul justițiar, de restabilire a binelui și a ordinii unei lumi pe cale să degenereze în haos.
- **Cronotopul** relevă, înainte de toate, dimensiunea realistă a romanului, prin fixarea cu exactitate a timpului și a spațiului. Astfel, acțiunea romanului debutează toamna târziu, în preajma Sfântului Andrei, când Vitoria Lipan așteaptă vești de la soțul plecat să facă negoț cu oi la Dorna, și continuă până primăvara, femeia pornind la drum, alături de fiul său, în dimineața zilei de 10 martie. La fel ca timpul, spațiul ficțiunii este fixat prin toponime reale: Măgura Tarcăului, Călugăreni, Bicaz, Borca, Cruci, Dorna, Suha, Sabasa, Piatra Neamț etc. Însă aceste elemente de cronotop își dezvăluie și valoarea simbolică. În acest sens, muntele poate fi perceput ca un topos al înălțării spre spiritualitate. Aici se află satul Măgura Tarcăului, un univers al tradițiilor, spritualizat, păstrător al valorilor morale. În opoziție, se află „țara de jos", Ținutul Dornelor, care, în plan simbolic, pare a sugera îndepărtarea de spiritualitate și orientarea spre o nouă valoare, reprezentatată de ban. De asemenea, timpul își dezvăluie valențele simbolice. Toamna, ca anotimp al sfârșitului marchează, la nivelul discursului, finalul unei etape din existența familiei Lipan, în vreme ce dimineața zilei de primăvară, ce coincide cu pornirea la drum, anunță un nou început.
- În concluzie, romanul „Baltagul", scris de Mihail Sadoveanu, rămâne o creație reprezentativă pentru viziunea despre lume a autorului și pentru diversitatea tematică, stilistică și de viziune ce caracterizează proza românească din perioada interbelică.

Modelul nr. 4

SUBIECTUL I (40 de puncte)

A.

1. Expresia se referă la atenția necesară în cadrul unei lupte.
2. Două concepte aflate în relație de antonimie le reprezintă eșecul și victoria.
3. Eșecurile ne întăresc, ne determină să încercăm încă o dată și încă o dată până la o victorie probabilă, ne întreține speranța, voința de a continua și dorința de a avea parte și de împliniri.
4. O recomandare făcută de Paul Eugen Banciu este aceea de a nu renunța la luptă.
5. Titlul textului citat, *Despre glorie*, anticipează tematica fragmentului, în care se face referire nu doar la existență ca la o succesiune continuă de provocări, în care strategiile și tacticile sunt capabile să asigure succesul, ci și la importanța speranței, a continuării luptei, toate acestea rămânând o condiție esențială a victoriei.

B.

- Fără îndoială că viața, în genere, îi provoacă pe oameni la o luptă constantă (fie că un asemenea „război" se poartă cu răul din jur ori cu sinele), însă – dacă nu ar exista și intervale de acalmie – existența umană ar deveni insuportabilă. Perioadele de tensiune îi întăresc și îi maturizează pe indivizi, însă ele alternează, indiscutabil, cu momente ale păcii și ale bucuriei. De aceea, consider că teza pe care Paul Eugen Banciu o propune în *Despre glorie*, și anume aceea că viața este un război continuu, exprimă un adevăr parțial: chiar dacă, în anumite etape, biografia oricărui om este marcată de „războaie" interioare și exterioare, există însă, în egală măsură, în viața oricui, indispensabilele clipe de liniște.

Scanned with OKEN Scanner

- Pe de o parte, în existența oricărui om, intervine o serie de provocări și de tentații cu care acesta este nevoit să lupte: răul din societate, tendința umană de a alege calea cea mai ușoară (chiar dacă și cea mai periculoasă) sau dorința corectării propriilor defecte constituie semne ale unei lupte constante la care individul trebuie să participe, dar care are rolul de a-l maturiza. De exemplu, Paul Eugen Banciu mărturisește această implicare sistematică a omului în luptă („Viața e un război continuu. O succesiune de strategii și tactici ce presupune o continuă stare de veghe"), evidențiind efectele acestei implicări asupra persoanei („Chipul unui om la șaizeci și trei de ani are întipărite în ridurile de pe față, în cutele de sub pometi, în privirea adunată între pleoape întreaga istorie a vieții lui").
- Pe de altă parte, nu pot fi puse la îndoială intervalele de pace și de bucurie pe care le traversează orice om în propria biografie și care îi dau curajul de a continua o existență care, altminteri, ar deveni insuportabilă. O luptă necontenită nu doar că ar epuiza fizic și spiritual orice persoană, dar nu i-ar îngădui individului acel interval fundamental în care să învețe din „războiul" purtat. Bunăoară, toate marile basme pe care le-a creat umanitatea mizează pe un final fericit, în care, după o dificilă furtună ontologică, eroul are acces la „paradisul" sperat, la o viață fericită „până la adânci bătrâneți".
- În concluzie, ideea că viața este un război continuu exprimă un adevăr parțial, ținând cont de faptul că, în pofida marilor tensiuni din existența oricărui om, survin întotdeauna și momentele de pace, necesare unei înțelegeri a drumului parcurs și maturizării.

SUBIECTUL al II-lea (10 puncte)

- Întregul discurs poetic se focalizează pe tema renașterii naționale și integrează, în spiritul ideologiei pașoptiste, problematica unității poporului și a mesianismului poetului, reperabile prin referința la social prezentă în text. Încă din incipitul textului, se remarcă aluzia la o resurecție a națiunii, restituită cu ajutorul exclamației retorice („O, an prezis atâta, măreț reformator!"), în vreme ce marea teză a unității neamului, care a marcat ideologia primei jumătăți a secolului al XIX-lea, este sugerată prin intermediul inversiunii „Adu fără zăbavă o turmă și-un păstor". În aceeași ordine de idei, enumerațiile din versurile „A lumii temelie se mișcă, se clătește,/ Vechile-i instituții se șterg, s-au ruginit" relevă rolul mesianic al poetului, care nu doar că se transformă într-o voce a colectivității, ci mizează – în același timp – pe strategiile poetice ale epocii pentru a determina schimbări în societate.

SUBIECTUL al III-lea (30 de puncte)

- În textele epice, personajele sunt purtătoarele de semnificație ale mesajului transmis prin discursul narativ. Ele sunt rotițele care pun în mișcare mecanismul universului ficțional. Specific nuvelei este faptul că accentul cade pe construcția personajelor. În centrul discursului narativ se află protagonistul, celelalte personaje gravitând în jurul lui pentru a-i susține evoluția.
- „Moara cu noroc" de Ioan Slavici, operă publicată în volumul „Novele din popor", este o nuvelă psihologică de factură realistă, în care punctul de fugă al discursului narativ este Ghiță, în calitatea sa de protagonist. Existența sa ficțională nu poate fi, însă, imaginată în absența celorlalte personaje ale textului în care i se oglindesc calitățile și defectele. Reprezentativă, în acest sens, rămâne relația dintre Ghiță și Lică Sămădăul, urmărită pe tot parcursul firului narativ.
- **Statutul social** al protagonistului este surprins încă din incipitul nuvelei, cititorul descoperindu-l în ipostaza cizmarului sărac, nemulțumit de propria condiție socială. Mai mult, apare în postura de pater familias în cadrul unei familii patriarhale. Conștientizând faptul că pe umerii săi apasă responsabilitățile familiei, decide să ia în arendă cârciuma de la Moara cu noroc, tocmai pentru a-i asigura un trai mai bun. Odată mutat la moară, devine cârciumar, schimbarea de statut social implicând metamorfoze și la nivelul statutului psihologic și moral. Dacă Ghiță este un personaj rotund, Lică este un personaj plat, în sensul în care statutul său social, psihologic și moral rămâne nemodificat. El este Sămădăul, căpetenia porcarilor din zona Ineului.

Scanned with OKEN Scanner

- Din punct de vedere **psihologic**, Ghiță este, la început, un caracter puternic. Stăpân pe sine, încrezător în forțele proprii, nu ia în seamă sfaturile bătrânei sale soacre și se mută la Moara cu noroc. Sub influența Sămădăului, bărbatul își pierde treptat încrederea în sine și devine slab în fața tentației de a se îmbogăți, așa cum o mărturisește el însuși în secvența monologată: „Ei! Ce să-mi fac? Așa m-a lăsat Dumnezeu. Ce să-mi fac dacă e în mine ceva mai puternic decât voința mea? Nici cocoșatul nu e însuși vinovat că are cocoașe în spinare". În schimb, Lică, un adaptat al lumii capitaliste, este lipsit de măcinări interioare. Scopul său este să-și subordoneze partenerul de afaceri prin propriile-i slăbiciuni.
- Viziunea despre lume a autorului se reflectă, îndeosebi, la nivelul **statutului moral** al celor două personaje. Existența protagonistului se înscrie inițial în sfera moralității: banul câștigat în mod cinstit, imaginea de om onest în fața colectivității rurale sau familia reprezentând valorile sale ontologice. Întovărășirea cu Lică va duce însă la propria prăbușire morală: jură strâmb la proces, devenind, astfel, complice la jaf și la crimă. Se îndepărtează treptat de familie, ajungând chiar să regrete că are nevastă și copii și că nu-și poate asuma în totalitate riscul îmbogățirii alături de Sămădău. Pe acesta din urmă, principiile de viață îl plasează în afara sferei moralului. În viziunea lui, banul, afacerile necurate sau plăcerea de a ucide cu sânge rece reprezintă un adevărat *modus vivendi*.
- Relația dintre cele două personaje este urmărită pe tot parcursul discursului narativ. **Semnificativă** rămâne însă **prima întâlnire** dintre Ghiță și Lică, moment în care Sămădăul își impune în fața noului cârciumar propriile reguli: „Eu vreau să știu totdeauna cine trece pe aici, cine umblă pe drum, cine ce zice și cine ce face și voiesc ca, în afară de mine, să nu mai știe nimeni. Cred că ne-am înțeles!" Se observă, aici, modul diferit în care cei doi se raportează la relațiile interumane. Dacă, pentru Ghiță, relațiile dintre oameni se bazează pe încredere, pe respect, pentru Lică, relația cu partenerul de afaceri înseamnă subordonare. La început, Ghiță pare să fie cuprins de junghiuri la amenințările Sămădăului ca, pe parcurs, aceste reacții să se transforme într-o chinuitoare măcinare sufletească, deoarece protagonistul nu găsește în el însuși resorturile necesare pentru a se sustrage influenței malefice a Sămădăului. **Episodul narativ** ce surprinde dialogul dintre actanți, imediat după jefuirea arendașului și săvârșirea crimei, evidențiază ipostaza unui Ghiță ce devine conștient că a fost o unealtă în planurile lui Lică, afirmând plin de furie: „Tu nu ești om, Lică, ci diavol!". Sămădăul, mulțumit că și-a subordonat partenerul, îi răspunde ironic: „Tu, Ghiță, ești om cinstit, dar am făcut din tine om vinovat".
- În plus, textul nuvelei propune un **conflict exterior** al mentalităților, reflectat in modul diferit de raportare la lume a protagonistului și a Sămădăului. Ghiță provine dintr-o lume tradițională, în care banul se câștigă cinstit, iar relațiile interumane se bazează pe încredere. Pentru Lică, însă, singura realitate perceptibilă este banul, obținut prin afaceri murdare, iar relațiile de afaceri presupun subordonarea partenerului. Această opoziție între mentalități devine doar un pretext pentru ca autorul să dezvolte un amplu **conflict interior**, traversat de personajul principal al operei. Astfel, sufletul lui Ghiță este scindat între două porniri pe cât de puternice, pe atât de contradictorii: pe de-o parte, dorința de a rămâne om cinstit alături de familie, iar, pe de altă parte, tentația îmbogățirii alături de Sămădău.
- În aceeași ordine de idei, **modalitățile de caracterizare** a personajelor sunt cele consacrate de textul epic: directe și indirecte. În ceea ce îl privește pe Lică, autorul recurge la tehnica portretisticii, astfel încât elementele de portret fizic și vestimentar devin semnificative pentru a înțelege trăsăturile de caracter ale personajului. De pildă, Lică era „înalt și lat în umeri", ceea ce îi sugerează impozanța. Malițiozitatea e sugerată de aspectul fizic: „uscățiv, supt la față, cu ochii mici și verzi și sprâncenele împreunate la mijloc", la fel cum statutul său social de căpetenie a porcarilor este surprins indirect prin elementele de vestimentație: „cămașa subțire și albă ca floricelele", „pieptarul cu bumbi de argint", „biciul de carmajin, cu codoriștea de os, împodobită cu ghintulețe de aur". În cazul lui Ghiță, sunt utilizate mijloace moderne de caracterizare, prin care îi este sondată realitatea interioară: monologul interior și stilul indirect liber.
- În concluzie, relația dintre Ghiță și Lică Sămădăul, personajele nuvelei „Moara cu noroc", rămâne reprezentativă pentru viziunea despre lume a unui autor care a recurs la principiile estetice ale realismului, pentru a surprinde metamorfozele din societatea rurală transilvăneană din a doua jumătate a secolului al XIX-lea.

Scanned with OKEN Scanner

Modelul nr. 5

SUBIECTUL I (40 de puncte)

A.

1. Expresia surprinde ideea că toată flota era la discreția familiei.
2. Unul dintre jocurile preferate de copii erau întrecerile în hipodrom.
3. Scopul întrecerii era de a răzbate cu fulgerul prin bălțoace de noroi și de a vedea cine putea împroșca mai tare pe celălalt.
4. Mama dovedește o atitudine înțelegătoare.
5. Jocul reprezintă, în concepția autoarei, unul dintre răgazurile în care familia le acordă copiilor libertatea dorită și, cu toate că întrecerile prin noroi ar putea părea nepotrivite pentru o educație serioasă, acestea sunt un exercițiu ludic inocent, semn al înțelepciunii părintelui, care înțelege energia debordantă a tinereții.

B.

- Se știe că jocul este o activitate fundamentală a vârstei copilăriei, care le permite celor mici să realizeze primele conexiuni sociale și să „exerseze" – în cheie ludică – obiceiurile pe care le remarcă la adulți. De altminteri, jocurile se transformă, în egală măsură, într-un interval feeric, în care imaginația joacă un rol decisiv. De aceea, consider că, așa cum sugerează și Maria, Regina României, în textul *Povestea vieții mele*, jocul îndeplinește un rol crucial în viața copilului, nu doar pentru că îl pregătește pentru viața de mai târziu, ci și pentru că îl ajută să recepteze farmecul existenței.
- Pe de o parte, jocurile pentru care optează copiii încearcă să imite cutumele, meseriile și conversațiile adulților, antrenându-i în tot soiul de ipotetice „legături" sociale. Or, o asemenea predilecție evidențiază, în fond, miza formativă a ludicului, pregătindu-i pe cei mici pentru experiențele ulterioare ale vieții. De exemplu, Maria, Regina României, confirmă faptul că jocurile se derulau ca întreceri, care imită, de fapt, competiția socială („Atunci puneam la cale în hipodrom alergări și întreceri cu adevărat înfiorătoare").
- Pe de altă parte, jocul are rolul fundamental de a-l introduce pe copil în atmosfera de farmec a existenței, de a-i îngădui clipe de o fericire absolută, pe care le va păstra în forul său interior și la care va recurge, prin amintire, în clipele dificile ale biografiei. Văzute ca momente ale libertății, în care imaginația la care cei mici apelează îi integrează într-o lume de basm, jocurile fac parte din frumusețea de neuitat a lumii. Prin urmare, aceeași Maria, Regina României, propune ideea că jocurile erau clipe ale libertății („În viața de la Malta ne bucuram de o binecuvântată și încântătoare libertate"), relevând farmecul irepetabil al acestor trăiri idealizate („părea că ține de strălucirea soarelui și de bunăvoia tuturor oamenilor, care erau tineri și fericiți, fără gânduri ascunse").
- În concluzie, jocul îndeplinește un rol crucial în viața copilului, ținând cont nu doar de faptul că îl „antrenează" pentru responsabilitățile viitorului adult, ci și de faptul că îi oferă accesul la feeria lumii din care face parte.

SUBIECTUL al II-lea (10 puncte)

- Poezia citată se centrează, în spiritul romantismului, pe tema dragostei neîmplinite, transformând lirismul (al cărui semn rămâne, printre altele, expresivitatea limbajului) într-o expresie a subiectivității. Încă din incipitul textului, se remarcă suferința profundă a eului poetic, cauzată de imposibilitatea împlinirii iubirii, idee redată cu ajutorul epitetului „floarea vestejită". Lipsa de speranță a subiectului liric este sugerată, în continuare, prin inversiunea „singura mea rugă-i uitării să mă dai", denotând luciditatea atroce a eului poetic în fața unei iubiri pierdute, așezată sub semnul supliciului, după cum indică epitetul „simțirea crudă". Finalul discursului se transformă într-o meditație pesi-

Scanned with OKEN Scanner

mistă asupra existenței, absența iubirii fiind asimilată unei zădărnicii absolute a vieții, concepție restituită prin interogația retorică „La ce să măsuri anii ce zboară peste morți?".

SUBIECTUL al III-lea **(30 de puncte)**

- Teatrul își creează un microunivers propriu, în care dramaturgul se substituie naturii, creând personaje și locuri noi, făcând din vis realitate, pentru a aduce în fața spectatorului o lume inedită. Actorii sunt cei care dau viață personajelor plăsmuite de dramaturg, un adevărat Demiurg care creează viața din nimic. În comedie, unde intenționalitatea artistului este aceea de a stârni râsul, personajele surpind defecte ale ființei umane, fiind realizate, de aceea, prin linii caricaturale îngroșate.
- „O scrisoare pierdută" de I.L. Caragiale este o comedie de moravuri, în care autorul construiește o adevărată galerie tipologică de personaje cu punct de plecare în teatrul clasic. Dintre acestea se distinge Ștefan Tipătescu, particularitățile de construcție a acestui personaj devenind reprezentative pentru viziunea autorului asupra lumii.
- **Statutul social** al personajului este prezentat în „Lista cu Persoanele", plasată la începutul piesei. Cititorul află că Ștefan Tipătescu este prefectul județului, așadar unul dintre stâlpii puterii locale, cel mai important personaj în procesul electoral. Poziția sa marcantă este doar aparentă, în realitate comportamentul său fiind dictat de sentimentele de iubire pe care le manifestă față de Zoe.
- Din punct de vedere **psihologic**, Ștefan Tipătescu reprezintă un caracter slab, ușor influențabil. Personajul se autovictimizează, susținând că și-a sacrificat o carieră la centru „de dragul partidului și al lui Zoe". În realitate, însă, el nu face nimic pentru a-și depăși condiția, fiind un adaptat la lumea în care trăiește. Versatilitatea comportamentului său se reflectă în schimbările de atitudine, trecând brusc de la calm la furie. Acționează, de cele mai multe ori, impulsiv, fără a se gândi la consecințele propriilor decizii. Astfel, fără a încerca să găsească o soluție la situația tensionată generată de pierderea scrisorii, îi cere Zoei să fugă împreună, feriți de ochii lumii.
- La fel ca toate personajele comediei „O scrisoare pierdută", Ștefan Tipătescu are un comportament ce îl situează în afara sferei **moralului**. Deținând frâiele puterii, prefectul înțelege să conducă județul ca pe propria moșie. În acest sens, dispune arestarea, și apoi eliberarea lui Cațavencu, fără să aibă vreun temei legal. Mai mult, este dispus să îl susțină în alegeri pe contracandidatul politic doar pentru a o mulțumi pe Zoe.
- **Caracterul slab și impulsivitatea** personajului devin vizibile atunci când „Răcnetul Carpaților" anunță că în numărul de a doua zi va fi reprodusă „o interesantă scrisoare sentimentală a unui înalt personaj din localitate către o damă de mare influență". Fără să analizeze situația, îi ordonă lui Ghiță Pristanda să îl aresteze pe Cațavencu, dar Zoe îi dejoacă planurile și îl asigură pe contracandidatul politic de sprijinul său. Femeia joacă o adevărată comedie, recurgând la plânsete, leșinuri, țipete pentru a lupta cu încăpățânarea amantului. În cele din urmă, Tipătescu cedează în fața rugăminților și se retrage în umbra femeii pe care o iubește, recunoscându-i, astfel, autoritatea: „Ești candidatul Zoii, ești candidatul lui nenea Zaharia, prin urmare și al meu", îi va spune el lui Cațavencu.
- În plus, **conflictul principal** al piesei este unul **exterior** și constă în lupta pentru puterea politică, pentru obținerea funcției de deputat, între cele două tabere adverse: cea aflată la putere, care susține candidatura lui Tache Farfuridi, și opoziția, reprezentată de gruparea intelectualilor din redacția ziarului „Răcnetul Carpaților", care îl susține în alegeri pe avocatul Nae Cațavencu. Conflictul comic rezultă din surprinderea discrepanței dintre aparență și esență, dintre ceea ce vor să pară personajele și ceea ce sunt ele cu adevărat în realitate.
- În aceeași ordine de idei, **modalitățile de caracterizare** a personajului sunt cele consacrate de textul dramatic: directe și indirecte. Trăsăturile de caracter ale lui Ștefan Tipătescu reies îndeosebi din gesturile sale, din fapte, atitudini sau din relația cu celelalte personaje. Dialogul, ca mod de expunere principal în textul dramatic, devine o formă prin care personajul nu numai comunică, ci, mai ales, se comunică. Originalitatea lui Caragiale se reflectă în individualizarea personajelor prin onomastică și prin limbaj. De exemplu, prenumele prefectului face trimitere la personalitatea marcantă a lui Ștefan

Scanned with OKEN Scanner

cel Mare, în timp ce numele său, derivat cu cel mai banal sufix din onomastica românească, „-escu", îl plasează în anonimat.

- În concluzie, particularitățile de construcție a acestui personaj rămân reprezentative pentru viziunea despre lume a unui autor care a recurs la principiile estetice ale realismului și ale clasicismului, pentru a surpinde, din perspectivă critică și ironică, anatomia societății românești din a doua jumătate a secolului al XIX-lea.

Modelul nr. 6

SUBIECTUL I (40 de puncte)

A.

1. Expresia surprinde influența pe care a avut-o tatăl asupra dezvoltării copilului.
2. Copilul a fost fascinat în momentul în care a aflat că, la școală, tatăl său fusese trecut din clasa a doua direct în clasa a cincea, după care i se dăduse absolvența de șapte clase.
3. „Sibiu" este unul dintre indicii spațiali la care face referire textul.
4. Tatăl se dovedește mândru de fiul său.
5. Principala trăsătură care îl caracterizează pe copil o constituie elanul juvenil, dovedind – în spiritul tinereții – o încredere absolută în ceea ce poate să facă, dar și o anumită naivitate a celui aflat încă pe drumul cunoașterii, cuprins de fascinație în relația cu lumea pe care o descoperă.

B.

- Modelele umane constituie, indiscutabil, un element esențial în dezvoltarea adolescenților, aflați într-o etapă a existenței în care imitarea oamenilor demni de admirație îi ajută să se înțeleagă pe ei înșiși, dar și să își fixeze un sistem sănătos de valori, în funcție de care să se poată ghida pe tot parcursul vieții lor de mai târziu. De aceea, consider că, așa cum sugerează și Octavian Paler în textul *Autoportret într-o oglindă spartă*, a avea un model potrivit în timpul adolescenței este condiția primă a unei evoluții fericite, nu doar pentru că adolescența rămâne, prin excelență, un timp al admirației și al imitației, ci și pentru că un adevărat model îi oferă celui din jur șansa de a se înțelege cu mai mare ușurință pe sine.
- Pe de o parte, vârsta adolescenței este, de regulă, etapa în care oamenii sunt cei mai sensibili la anturajul pe care îl frecventează: tendințele imitative în această perioadă a vieții sunt firești și au rolul de a pregăti individul pentru contextele existențiale de mai târziu. Adolescenții îi imită, în chip absolut, pe cei pe care îi admiră și visează, de cele mai multe ori, să le semene în viitor. De pildă, Octavian Paler confirmă faptul că modelul său patern a rămas un reper constant în anii maturității („Am mărturisit altundeva că modelul după care m-am condus în viață a fost tatăl meu"), evidențiind admirația profundă nutrită pentru părintele său („Am fost grozav de mândru când am aflat că la școală fusese trecut din clasa a doua direct în clasa a cincea").
- Pe de altă parte, a avea șansa de a cunoaște un model autentic presupune, în egală măsură, șansa unei mai bune cunoașteri a sinelui. La vârsta complicată a adolescenței, când oamenii își „stabilesc" identitatea profundă, un model – cu care să se poată compara – este prima sursă care îi ajută să se configureze interior. Bunăoară, același Octavian Paler indică însemnătatea unei comparații permanente cu figura paternă, în pofida unor diferențe temperamentale („Spre deosebire de mine, era o natură fericită, plăcută și extrem de sociabilă"), relevând faptul că proiectele de carieră pe care i le prezicea tatăl nu i-au lezat niciodată libertatea („Ambițiile tatei nu mă tulburau").
- În concluzie, a avea un model potrivit în timpul adolescenței este condiția primă a unei evoluții fericite, ținând cont nu doar de faptul că tinerii sunt predispuși la imitație, ci și de faptul că oamenii de la care adolescenții se revendică le determină, adeseori, dorința de a se cunoaște pe sine.

Scanned with OKEN Scanner

SUBIECTUL al II-lea **(10 puncte)**

- Întregul discurs poetic se focalizează, în spiritul romantismului, pe tema iubirii, transformând lirismul (al cărui semn rămâne, printre altele, expresivitatea limbajului) într-o expresie a subiectivității. Încă din incipitul textului, se remarcă sentimentele puternice pe care eul le nutrește pentru ființa iubită, redate cu ajutorul interogației retorice („Atunci te chem; chemarea-mi asculta-vei?"). Trăirile subiectului liric sunt sugerate, în continuare, prin epitetul în inversiune „dulci evlavii", care denotă fascinația aparte a îndrăgostitului, așezată sub semnul divinizării, în vreme ce comparația „te văd venind... ca-n vis" reflectă ideea unei iubiri posibile, situată sub auspiciile iluziei, recuperarea iubitei din planul oniric evidențiind, în fond, un dor profund și nealinat al eului.

SUBIECTUL al III-lea **(30 de puncte)**

- Creația literară „Baltagul" de Mihail Sadoveanu, operă publicată în anul 1930, este un roman realist cu substrat mitic, în care personajul Vitoriei Lipan devine reprezentativ pentru viziunea despre lume a autorului.
- Din punct de vedere **social**, protagonista întruchipează tipologia muntencei. Familia Lipan este una de tip patriarhal, în care bărbatul este cel care inspiră legea, iar femeia veghează la perpetuarea ei. Absența lui Nechifor Lipan este resimțită de Vitoria ca un dezechilibru, ca o reală amenințare pentru omogenitatea și coerența microuniversului familial. În acest scop, femeia încearcă să-l conștientizeze și pe Gheorghiță de importanța călătoriei, de faptul că el urmează să devină capul familiei. Această mentalitate patriarhală se evidențiază în relația pe care mama o are cu cei doi copii ai săi: dacă față de Minodora este mai restrictivă, în raport cu Gheorghiță ea este mai permisivă.
- Vitoria Lipan se încadrează în **categoria „sufletelor tari"** ale literaturii române. Deși sufletul său plânge de durere, Vitoria dă dovadă de stăpânire de sine. Caracter puternic, ea reușește să-și ducă la îndeplinire scopul, și anume aflarea adevărului despre moartea soțului. Personajul feminin are o inteligență nativă, astfel încât reușește să se adapteze cu ușurință la legile noii lumi cu care intră în contact. Intuiește ce se află în sufletele oamenilor, îi descoase, pentru a obține informațiile de care are nevoie. Această intuiție a femeii îl uimește pe naivul Gheorghiță care spune despre ea că: „Mama asta trebuie să fie vreo fermecătoare, pentru că poate citi gândurile omului". De fapt, ea însăși își evidențiază această capacitate, în momentul în care i se adresează fiului: „Eu te pot ceti pe tine, măcar că nu știu carte". Așadar, Vitoria Lipan se constituie într-un adevărat model pentru tânărul neinițiat.
- Viziunea despre lume a autorului se reflectă, mai ales, la nivelul **statutului moral** al personajului feminin. Întregul comportament al Vitoriei îi reflectă verticalitatea. Aceasta respectă tradițiile și nu își poate găsi liniștea până în momentul în care realizează ritualul înmormântării, prin care sufletul soțului său va fi legat de lanțurile eternității. Chiar dacă pătrunde într-o lume nouă, Vitoria Lipan nu renunță la tradiție, astfel încât cinstește după datină cumetria de la Borca și nunta de la Cruci. În aceeași lege a tradiției încearcă să își educe și copiii. De aceea devine îndârjită, atunci când fiica ei, Minodora, pare deschisă spre nou. Inclusiv gestul final, când îl îndeamnă pe Gheorghiță să-l lovească cu baltagul pe Calistrat Bogza, trebuie interpretat ca fiind unul moral. „A răzbuna" înseamnă, pentru Vitoria, restabilirea binelui, a ordinii.
- În plus, în viziunea lui Mihail Sadoveanu, tradiția și modernitatea nu reprezintă două moduri diferite de înțelegere a lumii, ci devin forme complementare care ajută omul să descifreze tainele universului. În acest sens, **conflictul central** al romanului nu constă în ciocnirea dintre cele două mentalități. Tensiunile apar atunci când noua lume capitalistă generează excese, îndepărtându-se de la valorile morale după care funcționează lumea tradițională. Este vorba despre Ilie Cuțui și Calistrat Bogza, care au încercat să se îmbogățească prin mijloace necinstite. Aici se relevă și rolul Vitoriei. Aceasta trebuie să restabilească, prin actul justițiar, ordinea unei lumi ce pare să cadă în dezordine.
- În aceeași ordine de idei, **modalitățile de caracterizare** a eroinei *Baltagului* sunt cele consacrate de textul epic: directe și indirecte. În primele cinci capitole ale romanului, protagonista este caracteri-

Scanned with OKEN Scanner

zată preponderent indirect, comportamentul său fiind unul specific oricărei muntence. Tot în partea expozitivă a textului, naratorul omniscient recurge la caracterizare directă în vederea portretizării personajului feminin. Elementul central asupra căruia se oprește este privirea, ca oglindă a sufletului. În acest fel, naratorul dezvăluie atât frumusețea interioară a Vitoriei („deși nu mai era tânără, avea o frumusețe neobișnuită în privire"), cât și îngrijorarea acesteia („ochii îi străluceau ca într-un fel de ceață, în dosul genelor lungi, răsfrânte în niște cârligașe").

- **Una dintre secvențele textului**, care evidențiază trăsăturile protagonistei, este reprezentată de dialogul pe care Vitoria îl poartă cu Gheorghiță înainte de plecarea la drum. Acest schimb de replici se constituie într-o reală formă de caracterizare indirectă, ce relevă trăsăturile de caracter ale actantei. Deși Gheorghiță este încă inocent, mama adoptă o **atitudine convingătoare**, prin care să-l conștientizeze pe tânăr de faptul că, pentru el, începe o nouă etapă a vieții: „Înțelege că jucăriile au stat! Trebuie să te arăți bărbat! Eu alt sprijin pe lume nu mai am și îmi trebuie brațul tău".
- Momentul în care sunt descoperite osemintele lui Nechifor Lipan în râpa dintre Suha și Sabasa se constituie într-un alt episod narativ care pune în relief trăsăturile Vitoriei. Aceasta își păstrează **stăpânirea de sine**. Atentă la păstrarea tradiției, femeia își jelește soțul și îi aprinde o lumânare, dar, în același timp, colaborează și cu autoritățile. Acceptă să vorbească „prin sârmă" cu prefectul de la Piatra, căruia îi va cere permisiunea să o lase să își îngroape bărbatul în „țintirim".
- În concluzie, Vitoria Lipan rămâne un personaj reprezentativ pentru viziunea despre lume a unui autor care a optat pentru o scriere hibridă, roman realist cu substrat mitic, ca să evidențieze faptul că tradiția și modernitatea nu reprezintă două forme opozitive, ci complementare, prin care ființa umană se poate raporta la lumea în care trăiește.

Modelul nr. 7

SUBIECTUL I **(40 de puncte)**

A.

1. Verbul se referă la faptul că profesorul l-a urmărit pe elev îndeaproape.

2. Profesorul l-a cucerit pe elev de la cea dintâi lecție și a rămas preferatul său până la moarte.

3. Calitatea esențială prin care elevul consideră că a atras atenția profesorului o reprezintă faptul că se dovedea în stare să deseneze ce vedea.

4. Taina pe care elevul o descoperă este taina acelei puteri misterioase pe care profesorul o numea „Natură", înțelegând de ce fluturele de pădure are aripile de culoarea scoarței de copac, de ce ariciul este prevăzut cu țepi, de ce bărbătușii atâtor păsări sunt mai exuberant împodobiți decât femelele.

5. O primă trăsătură a profesorului o constituie calmul, calitate vizibilă în capacitatea impresionantă a acestuia de a-și doza energia și de a adopta un ritm potrivit înțelegerii, iar o a doua trăsătură o reprezintă faptul că se face agreabil, prin zâmbetul constant pe care îl afișează și prin care câștigă simpatia elevilor.

B.

- Este bine cunoscut faptul că profesorul – în calitatea sa de maestru și de cunoscător ireproșabil al unei discipline – devine cheia esențială prin care elevii sunt inițiați în tainele lumii. Relația cu elevii și capacitatea acestuia de a-i conduce spre noutate se dovedesc fundamentale în evoluția tinerilor. De aceea, consider că, așa cum susține și Mircea Eliade în Memorii, profesorul are rolul primordial în a influența deschiderea elevilor spre o disciplină nouă, având în vedere nu doar faptul că acesta devine, în repetate rânduri, un model al tinerilor, ci și faptul că este singurul capabil să le reveleze prin ce anume propriul domeniu este cu adevărat fascinant.
- Pe de o parte, un profesor autentic suscită admirația elevilor, reușește să și-i apropie, astfel încât aceștia să îl crediteze și să îl considere un model de urmat: în această relație fericită se concentrează,

Scanned with OKEN Scanner

de fapt, condiția unui maestru la care ucenicii se raportează în momentele de confuzie și de criză. De pildă, Mircea Eliade insistă asupra admirației pe care o nutrea pentru profesorul Nicolae Moisescu („M-a cucerit de la cea dintâi lecție, și a rămas preferatul meu până la moarte"), evidențiind ideea că o asemenea întâlnire s-a dovedit salvatoare („Poate că pasiunea aceasta pentru științele naturale m-a salvat, m-a ajutat să traversez criza în care intrasem, aproape fără să-mi dau seama, și care nu era numai o criză de pubertate").

- Pe de altă parte, fiind, în general, un excelent cunoscător al disciplinei pe care o predă, profesorul este și cel mai potrivit să le dezvăluie elevilor curiozitățile nebănuite ale domeniului său, zonele de mister ale fiecărei științe, secretul că orice om se poate pricepe mai bine pe sine însuși cunoscând detaliile universului exterior. Bunăoară, potrivit aceluiași Mircea Eliade, un profesor impecabil precum Mircea Moisescu știa să îi provoace pe copii la cunoaștere („Avea acest obicei: venea cu microscopul în clasă și ne chema pe rând să privim, și apoi ne punea să desenăm pe tablă cele ce văzusem"), revelându-le misterele științelor naturale („Pe nesimțite, m-am trezit că sunt anumite taine pe care le înțelegeam").
- În concluzie, profesorul are rolul primordial de a influența deschiderea elevilor spre o disciplină nouă, ținând cont de faptul că acesta reprezintă un model al tinerilor, dar și de faptul că un dascăl are posibilitatea de a le destăinui copiilor zonele fascinante ale propriei discipline.

SUBIECTUL al II-lea (10 puncte)

- Întregul discurs poetic se focalizează pe tema patriotică și integrează, în spiritul ideologiei pașoptiste, problematica unității naționale și a mesianismului poetului, reperabile prin aluzia la social prezentă în text. Încă din incipitul textului, se remarcă adresarea directă către receptor, invitat la a înfăptui idealul unirii, idee restituită cu ajutorul exclamației retorice („Sculați, frați de-același nume, iată timpul de frăție!"), în vreme ce marea teză a libertății poporului, care a marcat ideologia primei jumătăți a secolului al XIX-lea, este sugerată prin intermediul inversiunii „Libertate-acum sau moarte să cătăm, să dobândim". În aceeași ordine de idei, instigarea la implicare a cititorilor, invocând identitatea lor comună (după cum indică metafora din versurile „Pentru-a mamei dezrobire/ Viața noastră să jertfim"), relevă rolul mesianic al poetului, care nu doar că se transformă într-o voce a colectivității, ci mizează – în același timp – pe strategiile poetice ale epocii pentru a determina schimbări în viața națiunii.

SUBIECTUL al III-lea (30 de puncte)

- Cea de-a doua jumătate a secolului al XIX-lea este marcată de o serie de metamorfoze sociale, politice, economice și culturale, transformări regăsibile și în modul în care ființa umană înțelege să se raporteze la sine și la lumea în care trăiește. Aceste schimbări de viziune sunt reflectate și în literatură, prin apariția unui nou curent, manifestat ca o reacție antiromantică, curent care poartă numele de realism. Astfel, dacă pentru romantici, natura era percepută ca o sursă de inspirație transfigurată artistic prin fantezie, pentru scriitorii realiști, natura, întreaga realitate exterioară, devine un obiect de analiză, supus finei observații a artistului. În plan autohton, principiile estetice ale noului curent prind contur prin operele marilor clasici. Opera lui Ioan Slavici, fie că e vorba de nuvelistică, fie de romanul „Mara", reflectă preferința scriitorului pentru estetica realismului.
- Reprezentativă pentru viziunea scriitorului asupra lumii este creația literară „Moara cu noroc", o nuvelă psihologică de factură realistă, publicată în volumul „Novele din popor", în anul 1881.
- În primul rând, **dimensiunea realistă** a nuvelei se evidențiază la nivelul intenționalității actului artistic a scriitorului de a realiza o **literatură mimetică**. Universul ficțional creat de Ioan Slavici aduce în fața cititorului imaginea societății tradiționale românești din Ardeal de la sfârșitul secolului al XIX-lea, care pare să fie afectată de noua mentalitate mercantilă a epocii. În vederea obținerii efectului de iluzie a vieții, autorul construiește, prin Ghiță, un personaj în sufletul căruia se reflectă ciocnirea dintre cele două porniri pe cât de puternice, pe atât de contradictorii: pe de-o parte, dorința de a rămâne un om cinstit alături de familia sa, iar, pe de altă parte, dorința îmbogățirii alături de

Scanned with OKEN Scanner

Lică Sămădăul. Framântările interioare ale protagonistului, surprinse în planul discursului narativ, îi conferă nuvelei caracterul de proză psihologică.

- În al doilea rând, realismul prozei lui Slavici se evidențiază și la nivelul **construcției personajelor**, care întruchipează adevărate **tipologii umane**, reprezentative pentru societatea vremii. Bătrâna soacră reprezintă omul simplu, care dă glas înțelepciunii populare. Ana este femeia supusă, în cadrul familiei patriarhale, în vreme ce Lică devine reprezntativ pentru tipologia infractorului. Ghiță este, la început, tipul cizmarului sărac, nemulțumit de propria condiție socială, pe care vrea să și-o îmbunătățească. Pe parcursul discursului narativ, însă, personajul este urmărit de la tipicitate la individualizare. Ceea ce îl face unic este patima sa nefirească pentru bani, comportamentul său încadrându-l în tipologia parvenitului.
- În aceeași ordine de idei, nuvela își relevă aderența la estetica realismului și prin **tematica abordată**: cea a familiei. Această macrotemă a textului este dublată de tema psihologică a dezumanizarii, discursul narativ urmărind prăbușirea morală a protagonistului sub puterea mistuitoare a banului. În acest sens, incipitul operei dezvăluie ipostaza unui Ghiță stăpân pe sine. Conștient de postura sa de *pater familias*, decide să ia în arendă cârciuma de la Moara cu noroc, tocmai pentru a-și duce familia pe calea bunăstării. Stăpânirea de sine, siguranța în asumarea propriilor decizii se relevă în **episodul narativ** ce surprinde dialogul cizmarului cu bătrâna soacră: „Să stăm pe prispă la soare... eu uitându-mă la Ana, Ana la mine, amândoi la copilaș și dumneata la tustrei. Iată liniștea colibei!" Mutarea la cârciumă și apariția lui Lică Sămădăul marchează începutul declinului ontologic al protagonistului. Încrederea va fi înlocuită treptat de teamă, fapt ce reiese din comportamentul cârciumarului, care începe să-și ia măsuri de precauție: își cumpără pistoale de la Arad, își aduce doi câini de la Fundureni și își angajează o slugă nouă, pe Marti, „un ungur înalt cât un brad".
- În plus, viziunea despre lume a autorului se remarcă și la nivelul **elementelor de structură și de compoziție** ale textului narativ. Discursul epic al nuvelei dezvoltă, inițial, un **conflict exterior**, între mentalitatea tradițională, bazată pe valori morale, căreia îi dă glas bătrâna soacră a lui Ghiță, și mentalitatea capitalistă, fundamentată pe valori de schimb, în care puterea supremă este banul. Acest conflict exterior este doar pretextul pentru amplul **conflict interior** pe care îl dezvoltă textul, trăsătură specifică prozei de analiză psihologică. Așa cum se prefigurează încă din titlu, firul narativ al nuvelei urmărește măcinarea, până la dispariție, a constiinței protagonistului al cărui suflet este scindat între cele două chemări lăuntrice: cea a moralității și cea a banului.
- De asemenea, cronotopul este unul bine precizat, facând posibilă încadrarea nuvelei în estetica realistă. Acțiunea se desfășoară pe parcursul unui an, între două repere temporale cu valoare religioasă: de la Sfântul Gheorghe până la Paști. Se observă aici viziunea tradițională a unui autor, în concepția căruia existența ființei umane trebuie să se înscrie în sfera religiosului, a moralității. Nu întamplător, sfârșitul tragic al personajelor care au încălcat principiile etice a avut loc de sărbătoarea Paștelui, în tradiția populară, un moment în care sufletele sunt chemate la Judecata de Apoi. Spațiul ficțiunii este fixat prin toponime reale: Ineu, Fundureni, Arad, Oradea, Munții Bihorului etc.
- În concluzie, nuvela „Moara cu noroc" de Ioan Slavici rămâne reprezentativă atât pentru viziunea despre lume a autorului, cât și pentru realismul românesc din a doua jumătate a secolului al XIX-lea.

Modelul nr. 8

SUBIECTUL I (40 de puncte)

A.

1. Expresia surprinde faptul că tribulațiile îndrăgostitului nu sunt percepute de către Aurora.
2. Formula de adresare este „Draga mea Aurora".

Scanned with OKEN Scanner

3. Cauza separării o constituie scrierea romanului de către îndrăgostit.
4. Îndrăgostitul dovedește o atitudine optimistă.
5. Spațiul exterior reușește să oglindească, în fond, stările profunde ale îndrăgostitului, care identifică prezența iubitei în toate obiectele din jur, capabile să-i „mărturisească" sentimentele: „ferestrele [...] mari" trădează deschiderea spre ființa îndrăgită, „piatra rece" sugerează dorul și solitudinea autorului, iar „vântul și ploaia" îi obiectivează frământările continue.

B.

- Se știe că sentimentul iubirii îi determină pe oameni să idealizeze existența și să fie mai receptivi la frumusețile lumii exterioare, modificându-le, în esență, viziunea asupra realității obiective. De aceea, consider că, așa cum reiese și din scrisoarea adresată de către Marin Preda Aurorei, iubirea îi modifică îndrăgostitului percepția asupra lumii, ținând cont nu doar de faptul că îl determină să își idealizeze biografia, ci și de faptul că acesta ajunge să asocieze întregul univers prezenței constante a iubitei.
- Pe de o parte, orice persoană, atunci când se „confruntă" cu experiența inedită a iubirii, asumă un reflex al idealizării propriei biografii: optimismul și farmecul dragostei rămân semnele cele mai convingătoare ale frumuseții vieții. De pildă, Marin Preda insistă asupra impresiei absolutului pe care, în mod obișnuit, o generează erosul („Oh, ar trebui să curgă de-a valma simțirea mea către tine, să se reverse ca un torent și bucuria să țâșnească pentru noi până la cer"), evidențiind fericirea specifică sentimentului iubirii („Am însă bucuria secretă că tu știi că ea arde neîncetat").
- Pe de altă parte, îndrăgostitul încearcă, prin excelență, să asocieze întregul univers prezenței constante a iubitei, regăsind în toate cadrele exterioare și în propria ființă urmele ființei îndrăgite. Această „identificare" organică a iubitei cu lumea se situează sub auspiciile „coagulante" ale dragostei, dovedind, încă o dată, o transformare nodală care se petrece la nivelul viziunii asupra realității. Bunăoară, același Marin Preda evocă ideea omniprezenței iubitei („Există pretutindeni! Ea există neîncetat în toate și pentru totdeauna"), profilând capacitatea lumii de a reacționa la propriul „zbucium" („Lemnul uscat al mesei tresare. Piatra rece a străzii arde. Vântul și ploaia capătă glas").
- În concluzie, iubirea îi modifică îndrăgostitului percepția asupra lumii, ținând cont nu doar de faptul că îl „instigă" la o perpetuă poetizare a exteriorului, ci și de faptul că acesta ajunge să întrezărească prezența iubitei în întregul univers.

SUBIECTUL al II-lea (10 puncte)

- Întregul discurs – constituindu-se ca o descriere de tip portret – integrează trăsăturile fizice și trăsăturile morale ale personajelor Mihnea și Mircea. Astfel, naratorul insistă asupra detaliilor de fizionomie cvasi-grotești ale lui Mihnea („avea scrise pe fața sa păroasă și posomorâtă și-n ochii săi arzoi și-ncruntați, strășnicia caracterului său"), completate de elementele de vestimentație ale celor doi („la gât aveau grumăjer rotund de zale de fier, și-n cap o țurcă flocoasă, adusă la o parte; la brâu satâr și jungher"). Din punct de vedere moral, este sugerată fermitatea tatălui („un glas de bucium"), dar și comportamentul rudimentar al fiului („băiatul, abia ieșit din copilărie, vădea o fire mai sălbatică, care-i și meritase porecla de Cioban").

SUBIECTUL al III-lea (30 de puncte)

- Sfârșitul secolului al XVIII-lea este marcat, în plan european, de o serie de metamorfoze sociale, politice, economice, context care favorizează cristalizarea unui nou curent cultural, ce poartă numele de romantism. Apărut ca o reacție la rigorile impuse de clasicism, romantismul propune un nou mod de raportare a ființei umane la sine și la lumea în care aceasta trăiește. Astfel, dacă literatura clasică oglindea realitatea exterioară, noua literatură, romantică, va deveni expresia realității interioare a artistului, fantezia constituindu-se într-un nou mijloc de sondare a existenței. În plan autohton, originile curentului romantic trebuie căutate mult mai târziu, în scrierile reprezentanților generației

Scanned with OKEN Scanner

pașoptiste. În plus, romantismul românesc apare ca o prelungire a ideilor iluministe, având un caracter social, militant, fiind pus în slujba idealului de unitate națională. De-abia prin creația lui Mihai Eminescu principiile estetice ale romantismului se sincronizează cu modelul european.

- Reprezentativă pentru viziunea despre lume a poetului este opera literară „Luceafărul", o creație-sinteză de teme, idei și motive literare romantice.
- În primul rând, **caracterul romantic** al textului eminescian se evidențiază **la nivelul antitezei**, ca procedeu artistic preferat de reprezentanții acestui curent. Astfel, discursul liric dezvoltă antiteza dintre planul celest și planul teluric, dintre omul de geniu și omul comun, dintre cunoașterea apolinică și cea dionisiacă. În acest sens, autorul recurge la personaje-măști, ipostaze diferite ale aceluiași eu: Demiurgul și Luceafărul, ca întruchipări ale ființei superioare, respectiv Cătălin și Cătălina, ca ipostaze ale vulgului.
- În al doilea rând, se observă la nivelul discursului **amestecul de genuri literare**, ca **trăsătură specifică romantismului**. Epicul este evidențiat prin prezența personajelor-măști și a unui fir narativ ce poate fi structurat pe momentele subiectului. Lirismul poemei este reliefat atât de elementele de pastel din primul și ultimul tablou, cât și de meditația filosofică, în vreme ce caracterul dramatic al textului este susținut de secvențele dialogate dintre fata de împărat și Luceafăr, dintre Cătălin și Cătălina sau dintre Hyperion și Demiurg.
- În aceeași ordine de idei, **dimensiunea romantică** a operei eminesciene **se reflectă** și **în plan tematic**, discursul abordând trei teme majore: iubirea neîmplinită, natura – surprinsă în alternanța celest/teluric și tema filosofică a cunoașterii, prin evidențierea raportului antitetic dintre omul comun și omul de geniu. **Tabloul întâi** prezintă idila, proiectată în planul fantasticului, dintre Luceafăr și „o prea frumoasă" fată de împărat. Această poveste de dragoste devine, însă, în plan discursiv, doar pretextul pentru adevărata problematică pe care o propune poema: modul diferit de raportare la existență și la iubire a omului comun și a omului de geniu. Dacă, pentru fata de împărat, ca ipostaziere a vulgului, sentimentul iubirii se confundă cu dorința, cu atracția, și este, de aceea, superficial, în ceea ce-l privește pe Luceafăr, sentimentul înseamnă asumare și se naște în timp: „Îl vede azi, îl vede mâni,/ Astfel dorința-i gata./ El iar, privind de săptămâni,/ Îi cade dragă fata". De fapt, această raportare antitetică la eros relevă și tipul de cunoaștere pe care îl adoptă cei doi. Omul comun optează pentru o cunoaștere dionisiacă, bazată pe afecte, în vreme ce astrului celest îi este specific un alt tip de cunoaștere, cea apolinică. Existența fetei este una supusă efemerității, caracterizată prin non-cunoaștere, idee sugerată, în tabloul întâi, tocmai de metafora umbrei „Din umbra falnicelor bolți". Cu toate acestea, ea se simte atrasă de cunoașterea absolută, întruchipată de Luceafăr: „Ea pasul și-l îndreaptă". Dacă, pentru fata de împărat, îndrăgostirea de astrul celest presupune înălțare dincolo de limitele contingentului, pentru acesta din urmă, experimentarea unui nou tip de cunoaștere, pe baza afectelor, va însemna decăderea. În plus, în numele iubirii, Luceafărul este dispus să se sacrifice, coborând de două ori în planul limitat al fetei, prima metamorfoză având la bază spațiul acvatic, marea, în vreme ce metamorfoza secundă are loc prin regresiunea în Noaptea Cosmică. De asemenea, cele două antropomorfizări ale Luceafărului îi relevă natura dual: angelic-demonică. Spre deosebire de ființa superioară reprezentată de Luceafăr, fata de împărat nu pare dispusă a-și depăși propriile limite pentru a accede la o formă superioară de cunoaștere. Așa se explică și dublul ei refuz, în fața invitației pe care i-o adresează astrul de a-l urma în lumea lui nelimitată. De fapt, respingerea invitației are la bază conștientizarea de către omul comun a propriilor limitări ale ființei și incompatbilitatea cu lumea superioară a astrului: „Căci eu sunt vie, tu ești mort,/ Și ochiul tău mă-ngheață".
- De asemenea, cel de-al doilea tablou prezintă o altă poveste de iubire, de data aceasta, între cei doi muritori, Cătălin și Cătălina. Poetul recurge din nou la antiteză pentru a evidenția condiția socială precară și originea incertă a pajului Cătălin („Băiat din flori și de pripas") în opoziție evidentă cu condiția superioară a Luceafărului („Iar cerul este tatăl meu/ Și mumă-mea e marea... Și soarele e tatăl meu,/ Iar noaptea-mi este muma"). Fata de împărat însăși își pierde din unicitate, fiind individualizată prin nume. Derivarea moțională la care recurge poetul (Cătălin-Cătălina) are rolul de a reliefa tocmai compatibilitatea dintre cei doi. Această idilă reprezintă o altă fațetă a erosului, în

Scanned with OKEN Scanner

sensul în care evidențiază modul în care se raportează la iubire omul comun. Astfel, dacă Luceafărul îi adresa fetei de împărat o chemare într-un spațiu nelimitat, promițându-i să o facă stăpâna oceanelor și a cerului, Cătălin o atrage într-un spațiu al limitei, marcat de non-cunoaștere: „Și-n treacăt o cuprinse lin /Într-un ungher degrabă". Comportamentul Cătălinei în acest tablou este unul specific ființelor comune, atitudinea sa reflectând nestatornicia, în sensul în care fata oscilează între planul raționalului, cunoașterea apolinică reprezentată de Luceafăr, și cel al afectelor, cunoașterea dionisiacă, ipostaziată prin Cătălin. Adevărata condiție a omului comun este dezvăluită spre finalul tabloului, când Cătălina cade pradă afectelor, acceptând jocul seducției propus de Cătălin. În plus, cea care, odinioară, remarca incompatibilitatea cu lumea superioară a Luceafărului („Ochiul tău mă-ngheață„/ „Privirea ta mă arde"), în fața lui Cătălin își recunoaște echivalența de substanță: „Și-i zise-ncet:-Încă de mic/ Te cunoșteam pe tine,/Și guraliv și de nimic,/ Te-ai potrivi cu mine..." Insignifianța omului comun, a cărui existență este una derizorie, este sugerată și la nivelul limbajului, autorul recurgând la utilizarea frecventă a cuvintelor și a expresiilor din registrul popular al limbii: „bată-i vina", „arz-o focul", „din bob în bob" etc.

- În plus, **viziunea despre lume** a autorului se remarcă și **la nivelul elementelor de structură, de compoziție și de limbaj** ale textului poetic. Adevărat element paratextual, **titlul** anticipează ideea discursului, fiind în strânsă corelație cu mesajul transmis de text. Este format dintr-un substantiv articulat hotărât și desemnează personajul central în jurul căruia gravitează întreaga problematică a poemei. Luceafărul este un personaj romantic, excepțional, așadar o natură dual. Numele său poate fi considerat o deviere fonetică de la Lucifer, în mitologia iudeo-creștină, ipostază a îngerului decăzut. De asemenea, Luceafărul, pe numele său adevărat Hyperion, amintește de personajul din mitologia greacă, fiu al zeului celest, Uranus, și al Geei, zeița-Pământ.
- **Simbolul central** al textului este cel al ochiului care, prin repetiție, își relevă caracterul de laitmotiv. Astfel, în primul tablou, „ochii mari" ai fetei de împărat reprezintă intenția acesteia de a-și depăși limitările propriei ființe și de a accede la o formă superioară de cunoaștere. Simbolul este utilizat și în portretizarea antropomorfă a astrului celest: „Un mort frumos cu ochii vii". Deși a dobândit aspect de ființă umană, Luceafărul este lipsit de vitalitate, trăsătura sa fundamentală fiind cunoașterea. Totodată, simbolul ochiului este surprins în replica fetei de împărat, care își conștientizează nimicnicia, insignifianța în raport cu lumea superioară a Luceafărului: „Ochiul tău mă-ngheață".
- În concluzie, poezia „Luceafărul" de Mihai Eminescu rămâne o creație reprezentativă atât pentru viziunea despre lume a poetului, cât și pentru romantismul românesc din a doua jumătate a secolului al XIX-lea.

Modelul nr. 9

SUBIECTUL I **(40 de puncte)**

A.

1. Expresia se referă la faptul că fata îi ia, uneori, în derâdere pe cei cu care discută, afișând gravitate.

2. Autoarea simte nevoia și confortul confesiunii, întrucât poate să scrie tot ce vrea, tot ce-i trăsnește în cap, tot ce-i vine să scrie, fără să adâncească, fără să cizeleze.

3. Neliniștea autoarei în ceea ce privește consemnarea propriilor trăiri în jurnal este generată de teama că, din întâmplare, cineva ar putea citi aceste pagini și nu ar vrea ca acel cineva să ia cunoștință de toate ascunzișurile și secretele sale, de toată nebunia și demența din care derivă uneori propria ei gândire.

4. Două avantaje pe care autoarea le găsește în scrierea jurnalului le reprezintă faptul că poate scrie tot ce vrea, tot ce-i trăsnește în cap, tot ce-i vine să scrie, fără să adâncească, fără să cizeleze, deoarece nimeni, niciodată, nu va citi aceste caiete.

Scanned with OKEN Scanner

5. O primă trăsătură esențială a autoarei o reprezintă falsitatea, dovedită de contrastul major dintre ceea ce afișează înaintea celorlalți și ceea ce ascunde în propria interioritate, fie că este vorba despre suferință, fie că este vorba despre batjocură ori dispreț. O a doua trăsătură nodală o constituie mândria, vizibilă în dorința ei perpetuă de a-și masca slăbiciunile.

B.

- Fără îndoială că jurnalul intim se transformă, adeseori, în spațiul cel mai privat cu putință, într-un veritabil „depozit" al secretor și al întâlnirilor cu sine însuși. Cu toate acestea, ideea unei confesiuni totale nu poate fi decât o iluzie, de vreme ce un asemenea jurnal – ca orice formă de expresie – are propriile limite. De aceea, consider că, așa cum sugerează și Jeni Acterian în *Jurnalul unei fete greu de mulțumit*, ideea unui jurnal intim ca spațiu al confesiunii totale este o utopie, ținând cont nu doar de incapacitatea generală a limbajului de a permite o „traducere" deplină a sinelui pe foaia de hârtie, ci și de faptul că „siguranța" intimității pe care o presupune un astfel de jurnal poate fi oricând infirmată de posteritate.
- Pe de o parte, limbajul – în toate variantele sale, de la conversațiile cotidiene la monumentele literare ale umanității – se dovedește incapabil să exprime în chip exact interioritatea creatorului. Or, această mare temă a modernității, pe care o reprezintă limitele inerente ale cuvântului, vine să confirme faptul că un jurnal – oricât de „intim" ar fi – va păstra întotdeauna zone de indeterminare în transmiterea gândurilor autorului. De pildă, Ioana Bot demonstrează existența acestor „granițe" ale logosului în opera eminesciană, care actualizează o poetică a „crizei cuvântului și a limbajului sinucigaș, acolo unde cuvântul nu mai ajunge sau nu există".
- Pe de altă parte, „siguranța" intimității pe care o presupune un astfel de jurnal poate fi oricând infirmată de viitorul mai apropiat sau mai îndepărtat. Sunt celebre, în istoria culturii, editările postume ale unor confesiuni aparținând unor scriitori care s-au opus vehement, în timpul vieții, unui asemenea proiect, considerându-se că un atare gest ar ajuta la o mai bună înțelegere a biografiei și a bibliografiei lor. Or, astfel de „intruziuni" – legitimate, de regulă, cultural – atestă faptul că un jurnal „intim" poate deveni, la un moment dat, un jurnal public. Bunăoară, Jeni Acterian evocă neliniștile sale legate de o posibilă „descoperire" a însemnărilor sale („Dacă din întâmplare cineva ar citi aceste pagini, n-aș vrea ca acel cineva să ia cunoștință de toate ascunzișurile și secretele mele"), care s-a și produs, de altminteri, în posteritatea ei.
- În concluzie, ideea unui jurnal intim ca spațiu al confesiunii totale este o utopie, având în vedere nu doar limitele limbajului ca mijloc de expresie a interiorității, ci și faptul că dimensiunea „intimă" a unui jurnal se poate oricând transforma într-o dimensiune „publică".

SUBIECTUL al II-lea (10 puncte)

- Discursul epic se focalizează pe descrierea protagonistului, evidențiind ambiția și perfidia unui personaj căruia până și fizionomia îi confirmă planurile necinstite. Pe de o parte, se remarcă, în construcția actantului, caracterizarea directă din partea naratorului, care îl descrie ca fiind „absorbit în niște meditațiuni", sugerând planurile malefice – bazate pe falsitate și machiavelism – ale eroului. Pe de altă parte, caracterizarea indirectă, prin fizionomie („ochi negri, plini de viclenie, un nas drept și cu vârful cam ridicat în sus, ce indică ambițiunea și mândria grosolană"), denotă prefăcătoria și infatuarea specifice personajului.

SUBIECTUL al III-lea (30 de puncte)

- Cea de-a doua jumătate a secolului al XIX-lea este marcată de o serie de metamorfoze sociale, politice, economice și culturale, transformări regăsibile și în modul în care ființa umană înțelege să se raporteze la sine și la lumea în care trăiește. Aceste schimbări de viziune sunt reflectate și în literatură, prin apariția unui nou curent, manifestat ca o reacție antiromantică, curent care poartă numele de realism. Astfel, dacă pentru romantici natura era percepută ca o sursă de inspirație transfigurată

Scanned with OKEN Scanner

artistic prin fantezie („Natură, tu ești zeița mea!" afirma William Shakespeare), pentru scriitorii realiști natura, întreaga realitate exterioară, devine un obiect de analiză, supus finei observații a artistului („Natura, studiați natural"- după cum afirma Denis Diderot). În plan autohton, principiile estetice ale noului curent prind contur prin operele marilor clasici. Alături de Ioan Slavici sau Ion Creangă, întreaga creație artistică a lui I. L. Caragiale, de la schițe până la nuvele sau dramaturgie, reflectă preferința scriitorului pentru estetica realismului.

- Reprezentativă pentru viziunea scriitorului asupra lumii este creația literară „O scrisoare pierdută", o comedie de moravuri, în care se întâlnesc elemente de realism și de clasicism.
- În primul rând, **caracterul realist** al piesei caragialiene se evidențiază la nivelul **intenționalității actului artistic** a dramaturgului de a realiza o **literatură de tip mimetic**. Într-adevăr, la fel ca Balzac, Caragiale își imaginează lumea ca pe o imensă scenă de teatru, ca pe o vastă „comedie umană". Dar, spre deosebire de scriitorul francez, dramaturgul român nu respectă întocmai principiile estetice ale mimesisului. Pentru el, așa cum afirma Titu Maiorescu, realitatea devine doar un pretext pentru a crea, în operă, tipologii umane și situații cu un caracter general valabil. Caragiale reflectă, în creația sa, realitatea dintr-o perspectivă critică și ironică, astfel încât se poate afirma că **„O scrisoare pierdută" aparține realismului critic**.
- În al doilea rând, Caragiale respinge patetismul și retorismul exagerat din teatrul romantic, manifestând interes pentru principiile de creație ale clasicismului. Acest aspect este observabil, îndeosebi, **la nivelul construcției personajelor**, care întruchipează **caractere**, **tipologii umane**. Dramaturgul creează o adevărată galerie tipologică de personaje cu punct de plecare în comedia clasică. Cu toate acestea, originalitatea lui Caragiale constă în capacitatea de a-și individualiza personajele prin comportament, nume și limbaj. Zaharia Trahanache reprezintă tipul încornoratului, ramolit și dezechilibrat în viața politică, naiv și influențabil în plan familial. Ștefan Tipătescu este amorezul, Don-Juanul din comedia clasică, dar se identifică, prin comportament, și cu parvenitul din realism. Zoe Trahanache este adulterina și cocheta, distingându-se însă prin inteligență și prin modul în care luptă pentru a-și atinge scopul, de toate personajele feminine din teatrul caragialean. Ea se înscrie în categoria femeilor voluntare. Nae Cațavencu este tipul demagogului, al ipocritului, fiind surprins, în planul discursului dramatic, în ipostaza păcălitorului păcălit.
- În aceeași ordine de idei, **caracterul realist** al piesei se reflectă și în **plan tematic**. „O scrisoare pierdută" abordează tema moravurilor sociale, surprinse atât în plan politic, cât și în planul vieții de familie. Caragiale satirizează imaginea unei clase politice degradate din punct de vedere moral, o clasă politică pentru care demagogia, parvenitismul, șantajul, urmărirea interesului personal reprezintă un *modus vivendi*. Reprezentativ pentru această lume politică este personajul Nae Cațavencu, ale cărui trăsături caracteriale sunt evidențiate în timpul **discursului electoral**. Cațavencu este un personaj histrionic. Se îndreaptă spre tribună plin de importanță, tușește, bea apă, își șterge sudoarea de pe frunte, arătându-se, așadar, puternic emoționat. Deține arta disimulării, astfel încât începe să plângă, atunci când vorbește despre „țărișoara mea, România". Personajul este construit pe baza discrepanței dintre esență și aparență, o adevărată sursă a comicului de moravuri. Vrea să pară un bun patriot, care își dorește cu orice preț progresul țării, dar, în realitate, comportamentul său este axat pe parvenire. Întregul său discurs îi reflectă atât lipsa de cultură, prin utilizarea greșită a neologismelor (îi numește „capitaliști" pe locuitorii capitalei), cât și incoerența logică, prin formularea unor enunțuri total lipsite de sens („Industria română este admirabilă, sublimă am putea spune, dar lipsește cu desăvârșire").
- Nici în planul vieții de familie lucrurile nu par să stea altfel. Caragiale creează triunghiul conjugal, Zaharia Trahanache-Zoe-Ștefan Tipătescu, pentru a surprinde degradarea valorilor morale ce caracterizează noua clasă socială, burghezia. Scrisoarea de amor, trimisă de prefectul Tipătescu amantei sale, Zoe Trahanache, și pierdută de aceasta din urmă reprezintă punctul de fugă al întregului discurs dramatic. Imoralitatea devine cu atât mai pregnantă, cu cât un obiect intim, de interes personal produce un adevărat haos în lumea politică din capitala județului de munte. Epistola amoroasă devine un obiect de șantaj care îi asigură, cel puțin la nivel ipotetic, celui care o deține, puterea. Modul în care

Scanned with OKEN Scanner

relațiile personale influențează viața politică este surprins în **Scena VI, Actul al II-lea**, când Zoe joacă o adevărată comedie a slăbiciunii feminine, pentru a-l determina pe Tipătescu să-l susțină în alegeri pe Nae Cațavencu: „Dacă ambiția ta, dacă nimicurile tale politice le pui mai presus de rușinea mea, de viața mea, atunci lasă-mă! Să mor..." În cele din urmă, aparenta autoritate a prefectului cedează în fața sentimentelor, astfel încât acesta acceptă să-l susțină în alegeri pe contracandidatul politic, Nae Cațavencu

- Nu în ultimul rând, viziunea despre lume a autorului se remarcă și la **nivelul elementelor de structură și de compoziție** ale textului dramatic. **Conflictul principal** al piesei este unul exterior și constă în confruntarea pentru puterea politică, pentru obținerea funcției de deputat, între cele două tabere adverse: cea aflată la putere, care îl susține în alegeri pe Tache Farfuridi, și opoziția, reprezentată de intelectualii din redacția ziarului „Răcnetul Carpaților", care susține candidatura lui Nae Cațavencu. Acest conflict principal este particularizat prin altele secundare: între Ștefan Tipătescu și Nae Cațavencu, între Farfuridi-Brânzovenescu și reprezentanții puterii locale, între Tipătescu și Zoe. **Conflictul comic** are la bază discrepanța dintre esență și aparență, dintre ceea ce vor să pară personajele și ceea ce sunt ele, cu adevărat, în realitate.
- Spre deosebire de textul epic sau de cel poetic, textul dramatic **este structurat** în tablouri, acte, scene, replici ale personajelor. „O scrisoare pierdută" este o comedie în patru acte, fiecare act cuprinzând un număr variabil de scene. Replicile personajelor sunt redate prin intermediul dialogului, ca mod principal de expunere în textul dramatic. Didascaliile le oferă regizorului, scenaristului și actorilor informații relevante despre cronotop, despre mișcarea actorilor în scenă, despre mimica sau gestica acestora.
- Originalitatea dramaturgului se remarcă și la nivelul **particularităților de compoziție**. Tehnica utilizată este cea a amplificării treptate a conflictului, astfel încât tensiunea inițială generată de pierderea scrisorii de amor nu se rezolvă pe parcurs, ci acumulează treptat alte conflicte asemeni unui bulgăre de zăpadă în rostogolire. Tensiunea dramatică este susținută de intrările repetate în scenă ale Cetățeanului turmentat, de sosirea depeșei de la centru cu numele lui Agamemnon Dandanache, totul culminând cu împăcarea, în final, a celor două tabere politice adverse.
- În concluzie, comedia „O scrisoare pierdută" de I. L. Caragiale rămâne o creație reprezentativă atât pentru viziunea despre lume a autorului, cât și pentru realismul românesc din a doua jumătate a secolului al XIX-lea.

Modelul nr. 10

SUBIECTUL I (40 de puncte)

A.

1. Expresia surprinde diferența dintre poveste și cutiuța metalică.
2. Fragmentul dat se focalizează pe subiectul fotografiei și al inițierii în tainele acesteia.
3. Două aspecte/elemente folosite ca termeni de comparație cu arta fotografiei le reprezintă „miraculoasa întâmplare dintr-un basm" și „taina vreunui vrăjitor".
4. Cel care utilizează aparatul de fotografiat trebuie să dovedească răbdare, perseverență, străduință și priceperea de a alege scenele și subiectele ce, odată transpuse în imagine, își dezvăluie semnificația fără tălmaci.
5. „Cutia Pandorei", expresie care sugerează, în genere, curiozitatea umană și consecințele nefaste ale acesteia, a constituit – înainte de a fi deschisă – un simbol al conservării sigure: arta fotografiei reușește, în egală măsură, să păstreze frânturi ale trecutului, amintiri care se pot dovedi necesare mai târziu.

Scanned with OKEN Scanner

B.

- Desigur că orice inițiere într-un anumit domeniu al artei nu se poate realiza fără un maestru desăvârșit, care poate împrumuta – de multe ori – forma unei cărți. Fotograful amator poate descoperi, dacă este mânat de curiozitate și dispus să citească o lucrare de specialitate, o multitudine de surprize și de nuanțe ale artei fotografiei, o artă care se dovedește mult mai complexă decât ar părea într-o primă instanță. De aceea, consider că, așa cum susține și Alexandru Dincu în *Manualul fotografului amator*, studierea unei lucrări de îndrumare de către un fotograf începător rămâne esențială, pentru a-l iniția în labirintul dificil al artei și pentru a-i revela surprizele nebănuite ale imaginii.
- Pe de o parte, fotografia, la fel ca orice artă majoră a umanității, se transformă într-un adevărat labirint al cunoașterii: tehnicile variate, intuiția cadrelor și a momentelor potrivite sau recursul la tehnologia de ultimă oră sunt imposibil de asimilat fără „informație" din exterior, pe care o carte profesionistă o poate oferi cu rapiditate. De exemplu, Alexandru Dincu sugerează aventura labirintică a fotografiei („Lucrarea de față urmărește tocmai să îndrume pe fotograful amator începător, prin întregul labirint al fotografiei"), evidențiind complexitatea mijloacelor moderne de preluare a imaginii („fotografia modernă executată cu ajutorul materialelor fotosensibile negru-alb").
- Pe de altă parte, oamenii dezvoltă tendința etichetării oricărei forme de artă ca fiind accesibilă și facilă, înainte de a cunoaște cu adevărat detaliile și dificultățile producerii unor materiale de calitate. În cazul fotografiei, o carte „serioasă" izbutește, de multe ori, să trezească interesul posibililor pasionați prin surprizele pe care le dezvăluie în legătură cu arta imaginii. Astfel, același articol evocă însemnătatea unei descoperiri autentice a universului fotografiei („Ea ascultă numai de cei care, cu răbdare și perseverență, se străduiesc să o cunoască"), relevând dificultatea obținerii unor efecte convingătoare și durabile („Ea răsplătește numai pe cei care au dobândit priceperea de a alege acele scene și subiecte ce, odată transpuse în imagine, își dezvăluie semnificația fără tălmaci").
- În concluzie, studierea unei lucrări de îndrumare de către un fotograf începător rămâne esențială, ținând cont nu doar de faptul că un asemenea gest îl ajută să înțeleagă mecanismele complicate ale artei, ci și de surprizele pe care o asemenea întâlnire prin lectură le poate rezerva.

SUBIECTUL al II-lea (10 puncte)

- Întregul discurs poetic se focalizează pe tema iubirii. Încă din incipitul textului, se remarcă forța aparte a sentimentelor exprimate, redată cu ajutorul simbolisticii „steluței", o metaforă a iubitei pierdute prin moarte. Epitetul în inversiune „duioasă-inima" sugerează, în această ordine de idei, dragostea profundă pe care eul liric o nutrește pentru instanța feminină, în vreme ce exclamația retorică „Când mă închin la tine, o! dragă, lină stea!" denotă efortul nesfârșit al îndrăgostitului de a recupera o iubire situată acum sub auspiciile nefaste ale morții. De asemenea, inversiunea „Primește-n altă lume aceste lăcrimioare" profilează nu doar supliciul profund al eului poetic, frământat de solitudine, ci și dorința unei deschideri spre macrocosmos, sperând la o recuperare a dragostei într-un alt univers.

SUBIECTUL al III-lea (30 de puncte)

- Nuvela este o specie a genului epic, de întindere medie (situată între schiță și roman), cu o acțiune desfășurată pe un singur fir narativ. Are o intrigă riguros construită și un conflict concentrat. Spre deosebire de povestire, de exemplu, unde accentul cade pe situația prezentată și pe actul narării, în nuvelă accentul e pus pe complexitatea personajelor. În centrul discursului narativ se află protagonistul, celelalte personaje gravitând în jurul lui pentru a-i susține evoluția. De asemenea, dacă în povestire se observă subiectivitatea naratorială, în nuvelă se remarcă un grad înalt de obiectivitate.
- „Moara cu noroc", creația literară a lui Ioan Slavici, publicată în volumul „Novele din popor", este reprezentativă pentru specia literară nuvela.

Scanned with OKEN Scanner

- În primul rând, ca în orice altă nuvelă, și în „Moara cu noroc" **acțiunea se desfășoară pe un singur fir narativ**. Astfel, discursul epic urmărește dezumanizarea personajului principal, Ghiță, sub influența lui Lică Sămădăul. Orbit de dorința de înavuțire, protagonistul își pierde treptat încrederea în sine, imaginea de om cinstit în fața colectivității rurale, îndepărtându-se, în cele din urmă, de propria familie.
- În al doilea rând, **accentul cade pe construcția personajelor**, punctul de fugă al discursului fiind reprezentat de Ghiță. Existența sa ficțională nu poate fi imaginată însă în absența celorlalte personaje în care i se oglindesc calitățile și defectele. În relația cu bătrâna soacră se relevă opoziția dintre mentalități: cea tradițională, care promovează valorile religioase și familia patriarhală, conform căreia omul are un destin prestabilit, și cea așa-zis modernă, capitalistă, a cărei valoare supremă este banul. În relația cu Ana, la început, apare în ipostaza de soț iubitor și tandru ca, pe parcursul nuvelei, să se distanțeze treptat de aceasta. Cel care îi condiționează involuția ontologică, prăbușirea morală, este Lică, relația dintre cei doi fiind urmărită pe tot parcursul nuvelei.
- În aceeași ordine de idei, creația literară a lui Ioan Slavici respectă particularitățile nuvelei și la nivelul elementelor de structură și de compoziție ale textului narativ. Discursul epic al nuvelei dezvoltă, inițial, un **conflict exterior**, între mentalitatea tradițională, bazată pe valori morale, căreia îi dă glas bătrâna soacră a lui Ghiță, și mentalitatea capitalistă, fundamentată pe valori de schimb, în care puterea supremă este banul. Acest conflict exterior este doar pretextul pentru amplul **conflict interior** pe care îl dezvoltă textul, trăsătură specifică prozei de analiză psihologică. Așa cum se prefigurează încă din titlu, firul narativ al nuvelei urmărește măcinarea, până la dispariție, a constiinței protagonistului, al cărui suflet este scindat între cele două chemări lăuntrice: cea a moralității și cea a banului.
- **Cronotopul** este unul bine precizat, facând posibilă încadrarea nuvelei în estetica realistă. Acțiunea se desfășoară pe parcursul unui an, între două repere temporale cu valoare religioasă: de la Sfântul Gheorghe până la Paști. Se observă aici viziunea tradițională a unui autor, în concepția căruia existența ființei umane trebuie să se înscrie în sfera religiosului, a moralității. Nu întâmplător, sfârșitul tragic al personajelor care au încălcat principiile etice a avut loc de sărbătoarea Paștelui, în tradiția populară, un moment în care sufletele sunt chemate la Judecata de Apoi. Spațiul ficțiunii este fixat prin toponime reale: Ineu, Fundureni, Arad, Oradea, Munții Bihorului etc.
- Nu în ultimul rând, ca în orice altă nuvelă, și în „Moara cu noroc" se observă construcția complexă a personajelor. Narațiunea se împletește cu scene monologate sau cu pasaje de stil indirect-liber, în vederea conturării dimensiunii psihologice a protagonistului. Cel care îi condiționează involuția ontologică, prăbușirea morală, este Lică, **relația dintre cei doi** fiind urmărită pe tot parcursul textului. Semnificativă, în acest sens, este prima întâlnire dintre Ghiță și Lică, moment în care Sămădăul își impune în fața noului cârciumar propriile reguli: „Eu vreau să știu totdeauna cine trece pe aici, cine umblă pe drum, cine ce zice și cine ce face și voiesc ca, în afară de mine, să nu mai știe nimeni. Cred că ne-am înțeles!" Se observă, aici, modul diferit în care cei doi se raportează la relațiile interumane. Dacă, pentru Ghiță, relațiile dintre oameni se bazează pe încredere, pe respect, în ceea ce-l privește pe Lică, relația cu partenerul de afaceri înseamnă subordonare. Pentru început, Ghiță pare să fie cuprins de junghiuri la amenințările Sămădăului ca, pe parcurs, aceste reacții să se transforme într-o chinuitoare măcinare sufletească.
- Evoluția relației dntre cei doi este pusă în evidență și în timpul dialogului ce se desfășoară imediat după jefuirea arendașului și a crimei privind uciderea văduvei și a copilului. Ghiță devine conștient că a fost o unealtă în planul malefic al Sămădăului, afirmând plin de furie: „Tu nu ești om, Lică, ci diavol!". Porcarul, mulțumit că și-a subordonat partenerul, îi răspunde ironic: „Tu, Ghiță, ești om cinstit, dar am făcut din tine om vinovat".
- În concluzie, opera literară „Moara cu noroc" de Ioan Slavici rămâne reprezentativă atât pentru viziunea despre lume a autorului, cât și pentru specia literară nuvela.

Scanned with OKEN Scanner

Modelul nr. 11

SUBIECTUL I (40 de puncte)

A.

1. Expresia surprinde nevoia de a le acorda stimă copiilor și de a-i trata cu moralitate.
2. Părinții sunt obligați să le asigure copiilor locuință, precum și condițiile necesare pentru creștere, educare, învățătură, pregătire profesională.
3. Copilul are dreptul să crească alături de părinții săi.
4. Un principiu prin care se respectă și se garantează drepturile copilului este respectarea și promovarea cu prioritate a interesului superior al acestuia.
5. O trăsătură esențială a părinților o constituie calitatea lor de formatori ai copilului, ținând cont de rolul fundamental pe care și-l asumă în crearea unor bune condiții ale dezvoltării sale fizice, dar și de implicarea lor decisivă în vederea instruirii morale și intelectuale a propriului copil.

B.

- Fără îndoială că părinții rămân figurile cele mai semnificative ale dezvoltării propriului copil, nu doar prin eforturile susținute pe care le fac pentru a-i crea condiții de viață adecvate, ci și prin modelele în care se transformă pentru o ființă în devenire. De aceea, consider că, așa cum susține și *Legea 272/2004 privind protecția și promovarea drepturilor copilului, republicată în 2014*, rolul părinților în dezvoltarea unui copil este primordial, având în vedere nu doar responsabilitatea lor pentru îndeplinirea nevoilor imediate ale acestuia, ci și funcția lor de educatori.
- Pe de o parte, am în vedere faptul că, de regulă, părinții își canalizează întreaga energie și toate resursele de care dispun pentru a le asigura copiilor un cadru material prielnic dezvoltării. Fie că este vorba despre un mediu propice creșterii lor sau despre nevoile fundamentale de hrană și de îmbrăcăminte, responsabilitatea nodală pe care părinții o îndeplinesc nu poate fi pusă în discuție. De exemplu, articolul 47 din legea amintită insistă asupra ideii că fiecare părinte răspunde pentru condițiile de viață ale copilului său („părinții sunt obligați să le asigure copiilor locuință, precum și condițiile necesare pentru creștere"), evidențiind calitatea pe care acestea trebuie să o aibă în mod obligatoriu („un mediu de viață sănătos").
- Pe de altă parte, părinții îndeplinesc un al doilea rol crucial, acela de educatori. Mamele și tații se transformă, indiscutabil, în modelele primare de la care orice copil se revendică pe tot parcursul dezvoltării sale. Comportamentele părinților vor fi asimilate, în cele mai multe dintre cazuri, de viitorul adult, motiv pentru care calitatea învățăturii, a valorilor morale și a instruirii pe care le propun copiilor este absolut indispensabilă. Bunăoară, același articol evocă însemnătatea unei astfel de responsabilități („părinții sunt obligați să le asigure copiilor [...] condițiile necesare pentru creștere, educare, învățătură, pregătire profesională"), relevând importanța superlativului când vine vorba de problema educării („cele mai bune condiții").
- În concluzie, rolul pe care părinții și-l asumă în dezvoltarea unui copil se dovedește esențial, ținând cont nu doar de faptul că aceștia sunt responsabili pentru condițiile lui materiale de existență, ci și de rolul lor decisiv de formatori morali și intelectuali.

SUBIECTUL al II-lea (10 puncte)

- Întregul discurs poetic se focalizează pe tema patriotică și integrează, în spiritul ideologiei pașoptiste, problematica libertății naționale și sensibilitatea romantică, reperabilă prin atracția pentru trecutul istoric. Încă din incipitul textului, se remarcă delimitarea unui timp feeric („Seara răspândește umbrele-i ușoare"), al recuperării trecutului glorios, aflat în antiteză cu prezentul decăzut („Inima-i zdrobită ca a lui oștire/ Țara-i întristată ca a lui gândire!"), după cum suge-

Scanned with OKEN Scanner

reazâ epitetele „inima zdrobită" și „țara întristată". În aceeași ordine de idei, exclamația retorică „Fraților de arme, fala românească!" trădează revendicarea de la o identitate națională aflată sub semnul eroismului, chemată să recupereze o libertate pierdută: „Remușcând toiagul care îl lovește!".

SUBIECTUL al III-lea **(30 de puncte)**

▶ Vezi **Modelul nr. 1.**

Modelul nr. 12

SUBIECTUL I **(40 de puncte)**

A.

1. Expresia se referă la recunoștința exprimată pentru posibilitatea de a iubi.

2. O dorință a autorului o reprezintă faptul că, astăzi, ar vrea și el să nu iubească, să fie iar mândru, ambițios, cuceritor.

3. O consecință a iubirii o reprezintă faptul că nu sunt așteptate probe niciodată din partea celuilalt.

4. Oamenii mândri adoptă o atitudine egoistă, bazată pe simpla folosire a celuilalt.

5. Autorul prezintă o concepție asupra iubirii autentice, care depășește un simplu schimb sentimental între oameni – bazat pe simpatie reciprocă – și implică o deschidere absolută față de celălalt, o disponibilitate care nu mai ține cont nici de răspunsul primit din partea celui iubit, nici de aparențele ființei sale.

B.

▶ Se știe că iubirea este criteriul fundamental în funcție de care este evaluată existența oricărui om, dar și marele vis al umanității, sentimentul pe care orice individ îl caută necontenit pe parcursul întregii sale vieți. De aceea, consider că, așa cum susține și Liviu Rebreanu în *Mărturisire*, iubirea se dovedește esențială în biografia oricărei persoane, având în vedere nu doar faptul că acțiunile oamenilor sunt morale în funcție de cantitatea de iubire investită în acestea, ci și faptul că oricine experimentează nevoia de a fi iubit de semeni.

▶ Pe de o parte, orice om se poate considera împăcat cu propria conștiință în funcție de cât de multă iubire a investit în propria existență, iubire care se traduce în bunătatea față de cei din jur, în responsabilitatea cu care se raportează la alteritate și în respectul față de libertatea tuturor. De exemplu, Liviu Rebreanu insistă asupra iubirii care include loialitatea și stima („Tot ce nu e supunere și devotament nu e iubire"), evidențiind faptul că oamenii cu un comportament condamnabil nu cunosc adevărata dragoste („Cei ambițioși, cei mândri, cei obraznici și nerecunoscători nu pot ști ce este iubirea").

▶ Pe de altă parte, marea miză a oricărei persoane, de-a lungul întregii sale vieți, este să ajungă iubită: toate acțiunile pe care indivizii le întreprind vizează, în fond, nevoia lor de a fi apreciați, înțeleși sau recompensați. Or, toate aceste răspunsuri așteptate din partea celorlalți rămân, în esență, formele unei iubiri la care oamenii din toate epocile istoriei au aspirat și care le-a creat un anumit confort ontologic. Bunăoară, așa cum susține celebrul filosof Euripide, „iubirea este tot ce avem, este singura modalitate prin care ne putem ajuta unul pe celălalt", reliefând nevoia oricui de a fi implicat în dinamica dragostei.

▶ În concluzie, iubirea se dovedește – fără îndoială – esențială în biografia oricărei persoane, ținând cont de faptul că acest sentiment rămâne un criteriu absolut în funcție de care oamenii se orientează în lume, dar și de faptul că orice individ resimte o nevoie naturală de a primi dragoste din partea celor din jur.

Scanned with OKEN Scanner

SUBIECTUL al II-lea **(10 puncte)**

▶ Discursul poetic se focalizează pe tema renașterii naționale și integrează, în spiritul ideologiei pașoptiste, problematica libertății poporului și a mesianismului poetului, reperabile prin aluzia la social prezentă în text. Încă din incipitul textului, se remarcă adresarea directă către receptor, invitat la a medita asupra destinului patriei, idee restituită cu ajutorul interogației retorice („N-auziți prin somnul vostru acel glas triumfător?"), în vreme ce marea teză a libertății naționale, care a marcat ideologia primei jumătăți a secolului al XIX-lea, este sugerată prin intermediul metaforelor „glas de înviere" și „glas de libertate". În aceeași ordine de idei, instigarea la implicare a cititorilor, invocând nevoia schimbării, după cum indică epitetul „dor sfânt", relevă rolul mesianic al poetului, care nu doar că se transformă într-o voce a colectivității, ci mizează – în același timp – pe strategiile poetice ale epocii pentru a determina schimbări în viața națiunii.

SUBIECTUL al III-lea **(30 de puncte)**

▶ Vezi Modelul nr. 6.

Modelul nr. 13

SUBIECTUL I **(40 de puncte)**

A.

1. Expresia surprinde efectul pe care culturile agricole îl au asupra rezervelor de apă.
2. Trei elemente asociate vieții sunt hrana, apa și aerul.
3. Scopul comunicării este persuasiv.
4. Locurile care vor fi vizitate sunt savane din Africa, fabrici de prelucrare a cărnii din Brazilia și câmpuri din Vestul Mijlociu american, Mexicul, Filipinele, Belarusul, Pakistanul și frontiera cultivării oceanului. Finalitatea acestor călătorii este spunerea poveștii și a arăta cum ne susține spiritual hrana.
5. Titlul anticipează tematica textului, sugerând importanța unei reflecții serioase la provocările pe care le aduce creșterea accelerată a populației globale în materie de hrană. În acest sens, implicațiile directe ale agriculturii – văzută ca un proces extrem de dinamic la ora actuală – trebuie gândite în raport cu responsabilitatea față de Pământ.

B.

▶ Se știe că, mai cu seamă în ultimul secol, discursurile ecologice și marile provocări pe care dezvoltarea tehnologică a omenirii le-au adus în relația cu planeta au tras un important semnal de alarmă cu privire la răspunderea pe care orice individ o are în legătură cu mediul înconjurător. De aceea, consider că, așa cum susține și Chris Johns în *Hrana ne dă de gândit*, oamenii au o responsabilitate vitală față de Pământ, ținând cont nu doar de faptul că planeta este cea care le oferă resursele necesare hranei, ci și de faptul că acțiunile omenirii au o influență decisivă asupra evoluției Terrei.

▶ Pe de o parte, planeta este cea care îi oferă oricărei persoane resursele necesare alimentației, iar o lipsă de responsabilitate cu privire la modul în care sunt gestionate aceste resurse ar pune într-un pericol nemaiîntâlnit existența însăși a omenirii. De pildă, Chris Johns insistă asupra manierei în care hrana condiționează viața de pe planetă („Hrana, la fel ca apa și aerul, înseamnă viață"), evidențiind faptul că oamenii trebuie să reflecteze la un echilibru între necesități și resurse („La fel ca în cazul tuturor resurselor necesare vieții – apă, aer, energie –, nevoia trebuie echilibrată cu sustenabilitatea").

▶ Pe de altă parte, este evident că acțiunile umanității au o înrâurire covârșitoare asupra destinului pla-

Scanned with OKEN Scanner

netei și a capacității acesteia de a oferi condițiile necesare vieții. Marile progrese ale științei implică, în repetate rânduri, o serie de efecte nocive asupra Pământului, mai ales în ceea ce privește echilibrul componentelor sale fundamentale. Bunăoară, același Chris Johns evocă pericolele unei agriculturi excesive, prin impactul asupra apei și aerului („Culturile agricole au impact asupra rezervelor de apă, care pot fi poluate de scurgerile de pesticide și îngrășăminte. Afectează clima, emanând, după unele măsurători, mai multe gaze cu efect de seră decât toate mașinile, camioanele și avioanele lumii").

▶ În concluzie, oamenii au o responsabilitate vitală față de Pământ, ținând cont nu doar de faptul că planeta este cea care le asigură hrana indispensabilă vieții, ci și de faptul că toate acțiunile lor se repercutează – în linie pozitivă sau negativă – asupra mediului înconjurător.

SUBIECTUL al II-lea (10 puncte)

▶ Discursul narativ se focalizează pe tema istoriei și integrează, în spiritul realismului, o fixare obiectivă a cronotopului, completată de o perspectivă narativă obiectivă. Se remarcă, într-o primă instanță, delimitarea precisă a spațiului cu ajutorul toponimelor („Moldavia", „Fanar", „Europei"), dar și a timpului („după prebegirea domnului Dimitrie Cantemir"). În plus, perspectiva narativă a textului este una obiectivă, cu o viziune „dindărăt", care îi aparține unui narator omniscient, omniprezent și extradiegetic, ce realizează o narațiune la persoana a III-a, dovadă fiind formele pronominale („îi", „el") și verbale („știe", „era") la această persoană.

SUBIECTUL al III-lea (30 de puncte)

▶ Vezi **Modelul nr. 4**.

Modelul nr. 14

SUBIECTUL I (40 de puncte)

A.

1. Expresia se referă la faptul că Nicolas a venit pentru a nu-l lăsa singur pe fratele său.

2. Impactul asupra părinților constă în faptul că aceste apariții luminoase i-au umplut pe amândoi de un sentiment de uimire și recunoștință, ca în fața unui miracol, ce te face să crezi cu toată ființa în Cel de Sus, dar, odată cu bucuria divină, au apărut, natural, noile responsabilități pamântești și imediate.

3. Calitățile esențiale care l-au ajutat pe biografist în relația cu propriii copii au fost calmul, blândețea, observația atentă, dar, în special, încrederea.

4. Un copil, ca și un actor, are nevoie de încrederea ta, vrea să simtă că va primi sprijinul tău în orice ar face, că ești cu el, și te bucuri când reușește, iar dacă eșuează, îl accepți și rămâi de partea lui.

5. Vocația parentală constă, potrivit autorului, în a le permite copiilor să își manifeste unicitatea, să aibă libertatea unei opțiuni pentru propriile gusturi și pentru propriile pasiuni, fără ca autoritatea paternă să se imprime în chip absolut asupra evoluției lor și asupra deciziilor celor mai importante.

B.

▶ Fără îndoială că șabloanele în educație constituie unul dintre pericolele cele mai semnificative ale actualității, prin faptul că o formare „standardizată" a propriului copil, ținând cont de „modelele" sociale și de propria experiență de viață, mai degrabă decât de nevoile particulare ale celor mici, nu poate fi decât nefastă. De aceea, consider că, așa cum susține Andrei Șerban în *O biografie*, șabloanele în educație pot reprezenta un pericol evident, neținând cont de unicitatea copilului și deschizând, adeseori, o portiță pentru unele metode discutabile de educație.

Scanned with OKEN Scanner

- Pe de o parte, orice formă de educație trebuie adaptată – până la nivelul celor mai profunde nuanțe – expectanțelor și particularităților copilului, pentru a nu-i îngrădi libertatea și a-i îngădui să se formeze corect, dar, în același timp, potrivit unicității sale. Or, șabloanele în educație nu doar că încorsetează, de multe ori, unele aspirații legitime ale copiilor, dar le și înfrânează creativitatea, instaurând un regim al „fricii" cu efecte pe termen lung. Andrei Șerban însuși mărturisește nevoia respectării libertății copiilor în materie de alegeri („Am încercat să nu le insuflu pasiunea mea pentru teatru copiilor mei, ca să le respect dezvoltarea și propria individualitate"), evidențiind inutilitatea stereotipiilor educaționale („ca părinte, la fel ca și în teatru, ca să înveți, trebuie mai întâi să dezînveți, în primul rând toate șabloanele mecanice despre educație și despre raporturile dintre părinte și copii").
- Pe de altă parte, există numeroase situații în care șabloanele în educație devin scuză – sub semnul unei „tradiții" sociale – pentru unele excese în ceea ce privește pedepsele copiilor sau limitele care le sunt impuse. Deși încercarea părinților de a le asigura o evoluție sănătoasă celor mici este firească, rămâne, de asemenea, necesară o permanentă atenție la „granițele" metodelor de formare, fundamentând, mai degrabă, educația pe o atitudine înțeleaptă, calmă și încrezătoare. Bunăoară, același Andrei Șerban numește calitățile necesare unui părinte („În relația mea cu ei mi-au fost de ajutor calmul, blândețea, observația atentă, dar în special încrederea"), relevând pericolul violenței („Dacă lecția din teatru mi-a folosit la ceva, a fost să ajung, după încercări și eșecuri, la concluzia că metodele violente nu au șanse să ducă la un rezultat bun").
- În concluzie, șabloanele în educație pot reprezenta un pericol evident, având în vedere importanța adaptării metodelor de formare la nevoile particulare ale copilului, dar și gravitatea unor excese pe care le includ, adeseori, „stereotipiile educaționale".

SUBIECTUL al II-lea (10 puncte)

- Întregul discurs poetic se focalizează pe tema patriotică și integrează, în spiritul ideologiei pașoptiste, problematica libertății poporului și a mesianismului poetului, reperabile prin aluzia la social prezentă în text. Încă din incipitul textului, se remarcă imaginea unei patrii paradiziace, ale cărei ritmuri armonizate sunt asimilate identității naționale, idee evidențiată cu ajutorul metaforei „insule de nori" și al interogației retorice „Sunt păstori în șăzătoare sau vro ceată de voinici?". În plus, marea teză a luptei pentru libertatea neamului, care a marcat ideologia primei jumătăți a secolului al XIX-lea, este sugerată prin intermediul inversiunii „la lupte sângeroase pe români îi deșteptau". În aceeași ordine de idei, imaginea auditivă „un lung bucium se aude" relevă rolul mesianic al poetului, care mizează pe strategiile poetice ale epocii pentru a determina schimbări în societate.

SUBIECTUL al III-lea (30 de puncte)

- Definit ca o specie a epicului, basmul propune un univers ficțional centrat pe tema luptei dintre Bine și Rău, deznodământul surprinzând întotdeauna triumful forțelor Binelui. Personajele, fie ele ființe umane sau cu puteri supranaturale, sunt purtătoarele unor valori simbolice: Binele și Răul în diversele lor ipostaze. În basm, poate mai mult decât în cazul celorlalte specii ale genului epic, se remarcă utilizarea unor clișee compoziționale: formule narative tipice, motive literare specifice, cifre magice etc.
- „Povestea lui Harap-Alb" de Ion Creangă, operă publicată în revista „Convorbiri literare" (1877), aparține, prin trăsăturile sale definitorii, speciei literare basm cult. Creangă pornește de la schema consacrată a basmului popular, pe care o redimensionează în conformitate cu viziunea sa despre lume, caracterizată prin umanizarea fantasticului, dimensiunea simbolică a narațiunii, oralitatea stilului și umor.
- În primul rând, la fel ca în basmul popular, textul lui Creangă se focalizează pe **tema** luptei dintre Bine și Rău. Astfel, protagonistul, Sfânta Duminică, calul, regina furnicilor, crăiasa albinelor sau cele

Scanned with OKEN Scanner

cinci personaje himerice reprezintă întruchipări ale Binelui, în vreme ce Spânul sau împăratul Roș sunt ipostazieri ale maleficului. Dar dimensiunea simbolică a narațiunii, ca trăsătură specifică basmului cult, orientează lectura textului spre identificarea unei alte teme, și anume cea a inițierii. În acest sens, drumul parcurs de protagonist de la curtea tatălui spre împăratul Verde nu trebuie perceput ca un drum fizic, spre exterior, ci ca un traseu inițiatic spre desăvârșirea ființei, spre maturizare. Așadar, „Povestea lui Harap-Alb" își relevă caracterul de bildungsroman.

- În al doilea rând, dincolo de această împărțire a personajelor în ipostaze ale Binelui și ale Răului, **nota de originalitate a basmului cult se remarcă la nivelul construcției lor** pe principiul ambiguizării. Harap-Alb nu seamănă cu Făt-Frumos din basmul popular. El este lipsit de puteri supranaturale, având un caracter profund uman cu calități și defecte. Nici Spânul nu este întruchiparea absolută a maleficului. Acesta apare în ipostaza de maestru spiritual sever, fără de care inițierea protagonistului nu ar fi fost posibilă. Este, așadar, un rău necesar.
- În plus, tema luptei dintre Bine și Rău este ilustrată de relația care se stabilește între Harap-Alb și Spân. Este, înainte de toate, o relație specifică oricărui basm, între protagonist, Haprap-Alb, și antagonist, Spânul. De asemenea, această relație poate fi interpretată și prin prisma raportului dintre inițiator, Spânul, și inițiat, Harap-Alb. Odată trecut de proba impusă de tatăl deghizat în urs, mezinul craiului pornește la drum, rătăcindu-se în pădure, unde se întâlnește cu Spânul care îi apare sub trei înfățișări. Pentru că este încă imatur și nu se pricepe la oameni, crăișorul încalcă sfatul părintesc și acceptă tovărășia Spanului, în momentul în care acesta îl amenință că îl va lăsa să moară. **Secvența narativă a fântânii** este încărcată de valențe simbolice, amintind de taina botezului. Intrat în puț, mezinul craiului traversează o moarte simbolică în raport cu vechea sa identitate de ființă profană. Aici, va primi o nouă indentitate conferită de maestrul său spiritual, Spânul, care îi dă numele de Harap-Alb. Structura oximoronică a onomasticii dezvăluie adevărata însemnătate a traseului pe care va trebui să-l urmeze protagonistul. Acesta trebuie să cunoască umilința, condiția de slugă, pentru a putea dobândi, în cele din urmă, statutul nobiliar de moștenitor la tronul împăratului Verde. Mai mult, Spânul îl deposedează de arme, pentru că nu de acestea are nevoie fiul de crai, ci „să prindă la minte". Așadar, protagonistul va trebui să-și dovedească singur calitățile necesare pentru statutul de împărat, în urma trecerii probelor la care este supus de către Spân.
- În aceeași ordine de idei, **cronotopul**, surprins în incipit, este vag determinat, trăsătură prin care opera lui Creangă se apropie de textul popular. Timpul ficțiunii, sugerat prin imperfectul verbului „era", plasează acțiunea într-un *illo tempore*. Cu toate acestea, incipitul conține sugestii ale unui timp istoric, real, amintind de perioada Evului Mediu românesc: „țări bântuite de războaie cumplite", „drumuri pe ape și pe uscat impracticabile". La fel ca timpul, și spațiul ficțiunii este o coordonată nedeterminată: „într-o țară" locuiește craiul și cei trei fii ai săi, iar, „într-o altă țară mai depărtată", trăiește fratele său, împăratul Verde. Dar, spre deosebire de basmul popular, unde acțiunea se desfășoară pe două tărâmuri, în textul basmului cult, elementele de spațiu aparțin aceleiași lumi: grădina ursului, pădurea cerbului, ostrovul din mijlocul mării, unde locuiește Sfânta Duminică.
- De asemenea, **incipitul și finalul** devin, în basme, adevărate strategii de lectură, forme de comunicare între autor și cititor. În basmul popular, formula inițială fixează o existență – „A fost odată" – pe care, apoi, o neagă – „ca niciodată". Lectorul este avertizat, astfel, că va pătrunde într-un univers ficțional ce stă sub semnul fabulosului. Ideea este accentuată în final, cititorului întărindu-i-se convingerea că universul pe care tocmai se pregătește să-l părăsească a fost „o poveste", „o minciună". În basmul cult, formula inițială, „Amu cică era odată", plasează lumea ficțiunii sub semnul posibilului, conferindu-i, așadar, un aspect verosimil, în vreme ce formula finală aruncă o lumină asupra realității sociale din Moldova celei de-a doua jumătăți a secolului al XIX-lea, o societate în care stratificarea se face pe criterii economice: „Iară pe la noi cine are bani bea și mănâncă, iară cine nu, se uită și rabdă".
- În concluzie, „Povestea lui Harap-Alb" de Ion Creangă rămâne o creație reprezentativă atât pentru viziunea despre lume a autorului, cât și pentru specia literară basm cult.

Scanned with OKEN Scanner

Modelul nr. 15

SUBIECTUL I (40 de puncte)

A.

1. Expresia surprinde acordul turcilor de a-i preda cetatea generalului.
2. Una dintre localitățile cucerite de armata turcească a fost Grivița.
3. Una dintre consecințele capturării lui Osman-pașa a fost cedarea cetății de către turci.
4. Bătrânul Ioniță dovedește o atitudine mândră.
5. O trăsătură de caracter a tânărului soldat este mândria, vizibilă în tendințele sale de a justifica faptul că nu a reușit să dea piept cu turcii, „neșansă" care nu are legătură, sugerează acesta, cu o eventuală lipsă a curajului. În plus, o asemenea trăsătură este indicată de relatarea victoriei pe care propria armată a avut-o asupra turcilor odată cu predarea lui Osman-pașa.

B.

- Este bine cunoscut faptul că modestia este acea atitudine fundamentală a omului care nu încearcă mereu să iasă în evidență prin propriile atuuri, renunțând la a se lăuda în prezența celorlalți și la a-și revendica superioritatea față de semeni. De aceea, consider că personajele participante la dialogul inclus în fragmentul din *Scrisorile către V. Alecsandri* ale lui Ion Ghica nu au ca trăsătură de caracter definitorie modestia, ținând cont nu doar de faptul că își relatează cu patos victoriile, ci și de faptul că încearcă în permanență să își justifice importanța.
- Pe de o parte, am în vedere tendința persistentă a personajelor de a-și povesti reușitele în luptă, punându-se într-o lumină extrem de favorabilă și încercând să dovedească vitejia absolută de care au fost capabili. De pildă, tânărul relatează episodul în care armata sa a obținut cedarea cetății Vidinului de către turci („Apoi, după predarea lui Osman-pașa, ne-am dus de am înconjurat Vidinu; acolo, pe când așteptam din ceas în ceas să iasă la luptă dreaptă, ne-am pomenit că ardică steag alb și trămit la gheneraru nostru să-i închine cetatea"), evidențiind fastul care a însoțit propriul triumf („Am intrat în Vidin parcă era sărbătoare"), idee restituită și de bătrânul Ioniță („să știți, domnule, că și noi n-am fost mai pe jos în vremea noastră").
- Pe de altă parte, faptul că încearcă în permanență să își justifice importanța trădează, în esență, imaginea formidabilă pe care o construiesc despre sine, dar și dorința fiecăruia de a nu fi socotit inferior celuilalt, ceea ce constituie semnele evidente ale lipsei de modestie. Bunăoară, același tânăr justifică „neșansa" de a nu fi putut lupta cu turcii („Ce să dai piept cu turcul, domnule, că nu te lasă nici să-i vezi"), același tip de „explicație" fiind reluat de Ioniță în clipa în care motivează absența unui ecou al propriilor izbânzi („Ne băteam sabie cu sabie, spangă cu spangă, piept cu piept, dar cine ne-a știut? Că pe-atunci nu erau d-alde Alecsandri, să ne cânte vitejiile și să ne înalțe în ochii lumii").
- În concluzie, personajele participante la dialogul inclus în fragmentul din *Scrisorile către V. Alecsandri* ale lui Ion Ghica nu au ca trăsătură de caracter definitorie modestia, având în vedere nu doar obiceiul lor de a-și nara cu entuziasm victoriile, ci și faptul că își legitimează în permanență importanța.

SUBIECTUL al II-lea (10 puncte)

- Întregul discurs narativ integrează, în spiritul realismului, o fixare obiectivă a cronotopului, completată de o perspectivă narativă obiectivă. Se remarcă, într-o primă instanță, delimitarea precisă a spațiului cu ajutorul toponimelor („Timiș", „Suceava", „Liov"), dar și a timpului („de când măria sa Vodă a binevoit a-i îngădui hodină"). În plus, perspectiva narativă a textului este una obiectivă, cu o viziune „dindărăt", care îi aparține unui narator omniscient, omniprezent și extradiegetic, ce realizează o narațiune la persoana a III-a, dovadă formele pronominale („îl", „se") și verbale („a binevoit", „stă") la această persoană.

Scanned with OKEN Scanner

SUBIECTUL al III-lea (30 de puncte)

- Comedia este o specie a genului dramatic, în care se remarcă intenționalitatea artistului de a stârni râsul prin surprinderea unor moravuri sociale. Personajele, care întruchipează caractere, tipologii umane, sunt realizate în linii caricaturale. Conflictul comic are la bază discrepanța dintre aparență și esență, dintre ceea ce vor să pară personajele și ceea ce sunt ele, cu adevărat, în realitate. Finalul comediei este unul fericit.
- Opera literară „O scrisoare pierdută" de I.L.Caragiale aparține, prin trăsăturile sale definitorii, speciei literare comedie.
- În primul rând, la fel ca în orice altă comedie, și în „O scrisoare pierdută" se remarcă **intenția dramaturgului de a stârni râsul** în rândul spectatorilor. Așa se explică numeroasele tipuri de comic prezente la nivelul textului. Spre exemplu, comicul de moravuri, care este evident prin scopul artistului de a surprinde imaginea societății românești din a doua jumătate a secolului al XIX-lea, o societate „a formelor fără fond", după cum o numea Titu Maiorescu. În plan politic, Caragiale înfățișează o clasă socială pentru care demagogia, parvenitismul, șantajul, interesul personal reprezintă un modus vivendi. De asemenea, prin triunghiul conjugal, Zaharia Trahanache-Zoe-Ștefan Tipătescu, evidențiază degradarea valorilor morale în plan familial. Comicul de intenție este observabil la nivelul atitudinii dramaturgului în raport cu personajele sale. Față de Ghiță Pristanda, un personaj lipsit de pretenții exagerate, recurge la ironie, în vreme ce, față de Nae Cațavencu, un personaj cu pretenții ce nu corespund realității sale interioare, adoptă satira, îngroșându-i defectele. Comicul de situații este reprezentat de scenele ridicole în care sunt surprinse personajele: pierderea scrisorii de amor, intrările repetate în scenă ale Cetățeanului turmentat etc. Comicul de nume este evidențiat prin onomastica personajelor, precum Zaharia Trahanache care sugerează atât ramolitismul actantului, cât și caracterul său ușor influențabil sau Nae Cațavencu, al cărui nume sugerează atât demagogia, cât și ipocrizia. Rezonanța culinară a numelor personajelor Farfuridi și Brânzovenescu sugerează lipsa de personalitate a acestora. Ghiță Pristanda are un nume care-i relevă caracterul slugarnic, iar Cetățeanul turmentat evidențiază confuzia alegătorului de rând din pricina unei clase politice haotice. Comicul de limbaj se realizează prin: utilizarea greșită a formelor unor cuvinte („bampir" în loc de „vampir" – Ghiță Pristanda), utilizarea incorectă a neologismelor (Nae Cațavencu îi numește „capitaliști" pe locuitorii capitalei), ticuri verbale („Aveți puțintică răbdare" – Zaharia Trahanache), formularea unor enunțuri lipsite de logică („Industria română este admirabilă, sublimă am putea spune, dar lipsește cu desăvârșire" – Nae Cațavencu).
- În al doilea rând, dramaturgul respinge retorismul și patetismul, ca trăsături specifice teatrului romantic, manifestând interes pentru **tipologiile de personaje** din comedia clasică. De fapt, Caragiale creează în operă o adevărată galerie tipologică de personaje. Cu toate acestea, dramaturgul își individualizează personajele prin comportament, nume sau limbaj. Zaharia Trahanache este tipul încornoratului, naiv în viața de familie, ramolit în cea politică. Zoe Trahanache este reprezentativă pentru tipologia adulterinei, dar se distinge prin cochetărie și inteligență de celelalte personaje feminine din teatrul caragialean. Pentru că luptă pentru scopul său, poate fi încadrată în tipologia femeii voluntare. Ștefan Tipătescu este amorezul, Don-Juanul din teatrul clasic, însă comportamentul său amintește și de parvenitul din realism. Nae Cațavencu este reprezentativ pentru tipologia demagogului, dar este și un șantajist, ajungând, în cele din urmă, să fie păcălitorul păcălit.
- În aceeași ordine de idei, viziunea despre lume a autorului se remarcă și la nivelul **elementelor de structură și de compoziție** ale textului dramatic. **Conflictul principal** al piesei este unul **exterior** și constă în confruntarea pentru puterea politică, pentru obținerea funcției de deputat, între cele două tabere adverse: cea aflată la putere, care îl susține în alegeri pe Tache Farfuridi, și opoziția, reprezentată de intelectualii din redacția ziarului „Răcnetul Carpaților", care susține candidatura lui Nae Cațavencu. Acest conflict principal este particularizat prin altele secundare: între Ștefan Tipătescu și Nae Cațavencu, între Farfuridi-Brânzovenescu și reprezentanții puterii locale, între Tipătescu și Zoe. **Conflictul comic** are la bază **discrepanța** dintre esență și aparență, dintre ceea ce vor să pară personajele și ceea ce sunt ele, cu adevărat, în realitate.

Scanned with OKEN Scanner

- În plus, **cronotopul** este fixat la începutul piesei și are un caracter nedeterminat: „În capitala unui județ de munte, în zilele noastre". Se observă, aici, intenția dramaturgului de a crea, în operă, situații și tipologii umane cu un caracter etern valabil. Caragiale satirizează o societate românească a formelor fără fond, creând un adevărat comic de moravuri și de caractere.
- Spre deosebire de textul epic sau de cel poetic, textul dramatic este structurat în tablouri, acte, scene, replici ale personajelor. „O scrisoare pierdută" este o comedie în patru acte, fiecare act cuprinzând un număr variabil de scene. Replicile personajelor sunt redate prin intermediul dialogului, ca mod principal de expunere în textul dramatic. Didascaliile le oferă regizorului, scenaristului și actorilor informații relevante despre cronotop, despre mișcarea actorilor în scenă, despre mimica sau gestica acestora.
- Nu în ultimul rând, în comedie, personajele devin purtătoarele de semnificație ale mesajului transmis prin discursul dramatic. **Reprezentativă**, în conturarea viziunii despre lume a autorului, rămâne **relația dintre Ștefan Tipătescu și Zoe Trahanache**, urmărită pe tot parcursul discursului dramatic. Relația intimă dintre cele două personaje, dragostea pe care și-o poartă, reiese, înainte de toate, din conținutul scrisorii, pe care prefectul i-o adresează amantei sale, Zoe: „Scumpa mea Zoe, diseară venerabilul se duce la întrunire. Eu trebuie să stau acasă, pentru că aștept depeșe de la București, la care trebuie să răspunz pe dată. Nu mă aștepta, prin urmare, ci vino tu la mine, cocoșelul tău care te adoră și te sărută de o mie de ori. Fănică". Față de Zoe, Tipătescu se crede irezistibil, iar limbajul utilizat de acesta este de un comic savuros.
- Mai apoi, Scena VI din Actul al II-lea surprinde evoluția relației dintre cele două personaje. Zoe joacă o adevărată comedie a slăbiciunii feminine, pentru a-l determina pe Tipătescu să-l susțină în alegeri pe Nae Cațavencu: „Dacă ambiția ta, dacă nimicurile tale politice le pui mai presus de rușinea mea, de viața mea, atunci lasă-mă! Să mor..." În cele din urmă, aparenta autoritate a prefectului cedează în fața sentimentelor, bărbatul retrăgându-se în umbra femeii iubite, recunoscându-i, astfel, autoritatea.
- În concluzie, opera literară „O scrisoare pierdută" de Ion Luca Caragiale rămâne o creație reprezentativă atât pentru viziunea despre lume a autorului, cât și pentru specia literară comedia.

Modelul nr. 16

SUBIECTUL I (40 de puncte)

A.

1. Expresia surprinde ideea că scriitorul nu este nevinovat vorbindu-și de rău fratele.
2. Scriitorul este supărat din pricina plecării prietenului său.
3. Scrisoarea a fost redactată la Iași.
4. Scriitorul dovedește o atitudine nostalgică.
5. O trăsătură de caracter esențială a lui Ionică o reprezintă devotamentul față de prietenul său, vizibil nu doar în nostalgia profundă care îl încearcă din pricina plecării acestuia, ci și de rememorarea unor întâmplări feerice pe care le-au trăit împreună și care sunt semnul unei amiciții rare.

B.

- O prietenie autentică depășește limitele spațiului și ale timpului, dovedind simpatia reciprocă și devotamentul care îi leagă pe cei implicați într-o asemenea relație. De aceea, consider că, așa cum sugerează și scrisoarea pe care Ion Creangă i-o adresează lui Mihai Eminescu, o prietenie veritabilă nu poate fi învinsă niciodată de problemele distanței, nu doar pentru că apropierea reală dintre oameni îi determină să își caute reciproc prezența, ci și pentru că evoluția spectaculoasă a tehnologiei permite azi un contact rapid chiar și cu cei aflați la distanță.

Scanned with OKEN Scanner

- Pe de o parte, am în vedere faptul că, de regulă, o prietenie autentică include o apropiere sinceră, bazată pe afecțiune și pe admirație, între oameni, care îi determină să caute compania celuilalt și să investească timp într-o astfel de relație, fără a ține cont de problemele distanței. De pildă, Creangă își mărturisește dorul profund de amicul său, Eminescu („Ai plecat și mata din Iești, lăsând în sufletul meu multă scârbă și amăreală"), insistând asupra splendidelor momente pe care le-au petrecut împreună („Această epistolie ți-o scriu în cerdacul unde de atâtea ori am stat împreună, unde mata, uitându-te pe cerul plin cu minunății, îmi povesteai atâtea lucruri frumoase").
- Pe de altă parte, comunicarea este, în clipa de față, facilitată de progresele enorme ale tehnologiei, fără a mai vedea în distanța fizică un impediment. Prietenii autentici pot lua cu ușurință legătura în orice moment al zilei ori al nopții, reușind astfel să investească timp și energie în propria amiciție, chiar și atunci când se află la depărtare unii de alții. Bunăoară, dacă până și în timpul lui Ion Creangă și al lui Mihai Eminescu distanța era depășită prin intermediul corespondenței („Această epistolie ți-o scriu"), devine evident faptul că, la ora actuală, distanța nu mai poate reprezenta un obstacol în calea unei prietenii reale.
- În concluzie, o prietenie veritabilă nu poate fi degradată niciodată de problemele distanței, ținând cont nu doar de faptul că amicii autentici își doresc, în mod reciproc, compania, ci și de faptul că tehnica actuală favorizează contactul rapid al oamenilor.

SUBIECTUL al II-lea (10 puncte)

- Întregul discurs poetic se focalizează, în spiritul romantismului, pe tema iubirii, transformând lirismul (al cărui semn rămâne, printre altele, expresivitatea limbajului) într-o expresie a subiectivității. Încă din incipitul textului, se remarcă dorința profundă a regăsirii dragostei prin dinamica recuperatoare a amintirii, idee redată cu ajutorul epitetului dublu „drumul lung și cunoscut". În aceeași ordine de idei, inversiunea „ies și azi aceleași stele" sugerează umanizarea unei naturi capabile să reflecte trăirile ființei, macrocosmosul reușind să oglindească, în esență, interioritatea – aflată sub auspiciile erosului – a eului liric. În plus, asonanța „răsare blânda lună" evocă ideea unei naturi protectoare, paradiziace, care se transformă în cadrul ideal al împlinirii iubirii.

SUBIECTUL al III-lea (30 de puncte)

- Teatrul își creează un microunivers propriu, în care dramaturgul se substituie naturii, creând personaje și locuri noi, făcând din vis realitate, pentru a aduce în fața spectatorului o lume inedită. Actorii sunt cei care dau viață personajelor plăsmuite de dramaturg, un adevărat Demiurg care creează viața din nimic. În comedie, unde intenționalitatea artistului este aceea de a stârni râsul, personajele surpind defecte ale ființei umane, fiind realizate, de aceea, prin linii caricaturale îngroșate.
- „O scrisoare pierdută" de I.L. Caragiale este o comedie de moravuri, în care autorul construiește o adevărată galerie tipologică de personaje cu punct de plecare în teatrul clasic. Reprezentativă pentru viziunea despre lume a dramaturgului este relația dintre Ștefan Tipătescu și Zoe Trahanache, urmărită pe tot parcursul textului.
- În primul rând, **conflictul principal** al piesei este unul **exterior** și constă în lupta pentru puterea politică, pentru obținerea funcției de deputat, între cele două tabere adverse: cea aflată la putere, care susține candidatura lui Tache Farfuridi, și opoziția, reprezentată de gruparea intelectualilor din redacția ziarului „Răcnetul Carpaților", care îl susține în alegeri pe avocatul Nae Cațavencu. Acest conflict principal este particularizat prin altele **secundare**, între care se remarcă cel dintre Zoe și Șefan Tipătescu. Femeia încearcă să îl convingă pe Tipătescu să-l susțină în alegeri pe Cațavencu, astfel încât acesta să nu facă publică scrisoarea, iar imaginea ei de femeie onorabilă sa fie pătată. Cele două personaje sunt construite prin discrepanța dintre esență și aparență, diferența dintre pretenții și adevărata realitate proiectând personajele în ridicol, în niște situații de un comic savuros.

Scanned with OKEN Scanner

- În al doilea rând, **modalitățile de caracterizare** a celor două personaje sunt cele consacrate de textul dramatic: directe și indirecte. Trăsăturile de caracter ale actanților reies îndeosebi din gesturile lor, din fapte sau atitudini. Dialogul, ca mod de expunere principal în textul dramatic, devine o formă prin care personajele nu numai comunică, ci, mai ales, se comunică. Originalitatea lui Caragiale se reflectă în individualizarea personajelor prin onomastică și prin limbaj. De pildă, prenumele prefectului face trimitere la personalitatea marcantă a lui Ștefan cel Mare, în timp ce numele său, derivat cu cel mai banal sufix din onomastica românească, „-escu", îl plasează în anonimat. Astfel, prin onomastică, Caragiale surprinde discrepanța dintre pretențiile de persoană pubică autoritară ale prefectului și caracterul său slab, ușor influențabil, lăsându-se condus de sentimentele pe care le are față de Zoe.
- În aceeași ordine de idei, **statutul social** al celor două personaje este surprins încă din „Lista cu Persoanele", plasată la începutul piesei. Cititorul află că Ștefan Tipătescu este prefectul județului, așadar unul dintre stâlpii puterii locale, cel mai important personaj în organizarea procesului electoral. Puterea sa, autoritatea sunt doar niște aparențe, în realitate, comportamentul său fiind unul influențabil, dictat de sentimente. Despre Zoe aflăm că este „soția celui de mai sus", nevasta lui Zaharaia Trahanache, cu opt ani mai tânără decât acesta. Este singurul personaj feminin într-o lume a politicului, dominată de bărbați. Plasarea numelui său la finalul listei ar putea sugera lipsa de importanță a acestui personaj. În realitate, Zoe reușește să-i manipuleze pe toți bărbații din jurul său: se arată „simțitoare" față de Zaharia Trahanache, pe Tipătescu îl șantajează sentimental, determinându-l să-l susțină în alegeri pe Cațavencu, iar acestuia din urmă îi acceptă, în finalul operei, scuzele, consolându-l că mai există „camere" unde mai poate candida.
- Din punct de vedere **psihologic**, relația dintre cele două personaje este realizată pe baza antitezei dintre caracterul slab al lui Tipătescu și cel puternic al lui Zoe. În această relație de cuplu, Tipătescu reprezintă planul afectelor, iar Zoe pe cel al rationalului. Caracter ușor influențabil, prefectul cedează rugăminților femeii pe care o iubește, acceptând să-l susțină în alegeri pe contracandidatul politic. Tipătescu se autovictimizează, susținând că și-a sacrificat o carieră la centru „de dragul partidului și al lui Zoe". De fapt, el este un adaptat la lumea în care trăiește, complăcându-se în confortul pe care i-l asigură funcția de prefect. Impulsiv, trece de la o stare de calm detașat la amenințări la adresa lui Cațavencu. În schimb, Zoe, mult mai rațională, reușește să tempereze comportamentul impulsiv al amantului său, mai ales atunci când acesta îi cere să fugă împreună, feriți de ochii lumii.
- Viziunea despre lume a dramaturgului se reflectă, îndeosebi, la nivelul **statutului moral** al celor două personaje. La fel ca toate personajele din teatrul lui Caragiale, atât Zoe, cât și Ștefan Tipătescu au un comportament ce îi plasează în sfera imoralității. În fapt, intenția scriitorului este aceea de a surprinde moravurile societății românești din a doua jumătate a secolului al XIX-lea, caracterizată prin ceea ce Titu Maiorescu numea „o societate a formelor fără fond". Îmbătat de propria putere, prefectul înțelege să conducă județul ca pe propria moșie. În acest sens, el dispune, mai întâi, arestarea, și apoi eliberarea lui Cațavencu, fără vreun temei legal. De asemenea, nici el și nici Zoe nu au mustrări de conștiință pentru relația lor adulterină. Femeia este preocupată să salveze aparența, scopul ei fiind acela de a împiedica publicarea scrisorii de amor care i-ar putea periclita imaginea de femeie onorabilă. Niciun gest al său nu-i trădează intenția de a-și corecta comportamentul imoral.
- Relația intimă dintre cele două personaje, dragostea pe care și-o poartă, reiese, înainte de toate, din **conținutul scrisorii**, pe care prefectul i-o adresează Zoei: „Scumpa mea Zoe, diseară venerabilul se duce la întrunire. Eu trebuie să stau acasă, pentru că aștept depeșe de la București, la care trebuie să răspunz pe dată. Nu mă aștepta, prin urmare, ci vino tu la mine, cocoșelul tău care te adoră și te sărută de o mie de ori. Fănică". Față de Zoe, Tipătescu se crede irezistibil, iar limbajul utilizat de acesta este de un comic savuros.
- **Scena VI din Actul al II-lea** devine, de asemenea, reprezentativă pentru a surprinde relația dintre cele două personaje. Zoe joacă o adevărată comedie a slăbiciunii feminine, pentru a-l determina pe Tipătescu să-l susțină în alegeri pe Nae Cațavencu: „Dacă ambiția ta, dacă nimicurile tale politice le pui mai presus de rușinea mea, de viața mea, atunci lasă-mă! Să mor...". În cele din urmă, Tipătescu cedează în fața rugăminților și se retrage în umbra femeii pe care o iubește, recunoscându-i, astfel,

Scanned with OKEN Scanner

autoritatea: „Ești candidatul Zoii, ești candidatul lui nenea Zaharia, prin urmare și al meu", îi va spune el lui Cațavencu.

- În concluzie, relația dintre Ștefan Tipătescu și Zoe Trahanache rămâne reprezentativă pentru viziunea despre lume a unui autor care a recurs la principiile estetice ale realismului și ale clasicismului pentru a surprinde, dintr-o perspectivă critică și ironică, imaginea societății românești din a doua jumătate a secolului al XIX-lea, „o societate a formelor fără fond", după cum o caracteriza Titu Maiorescu .

Modelul nr. 17

SUBIECTUL I (40 de puncte)

A.

1. Expresia se referă la bucuria pe care o resimte permanent violoncelistul.
2. Tema interviului o reprezintă muzica și, în particular, cântatul la violoncel.
3. Un reper temporal îl reprezintă anul 1992.
4. Violoncelul ocupă a treia poziție în cadrul instrumentelor solistice.
5. O trăsătură esențială de caracter a lui Marian Cazacu o reprezintă fidelitatea față de arta pe care o practică, vizibilă nu doar în faptul că reușește să situeze pe prim-plan, în contexte foarte diferite de viață, pasiunea sa pentru un instrument muzical, ci și în timpul generos pe care îl acordă descoperirii unor noi sensuri ale muzicii cu ajutorul violoncelului.

B.

- Pasiunea pentru artă se poate transforma, indiscutabil, într-un atu semnificativ atunci când vine vorba despre relația cu sinele și cu cei din jur: rafinarea ființei umane, care se produce prin contactul cu formele culturii, îi ajută adeseori pe indivizi să fie mai deschiși față de alteritate. Însă, atunci când intervin excese, izolarea în artă ajunge să afecteze raporturile cu semenii și cu propria interioritate. De aceea, consider că, așa cum susține și Marian Cazacu, pasiunea pentru artă se poate dovedi esențială, dar nu îi este suficientă omului pentru a trăi în acord cu sinele și cu lumea, având în vedere, într-o primă instanță, rafinamentul ontologic pe care îl permite întâlnirea cu arta, dar și pericolele unei retrageri totale în orizontul culturii, renunțând la realitate.
- Pe de o parte, accesul oricărei persoane la arta de calitate îi permite acesteia să își formeze, de regulă, o viziune corectă asupra lumii și îi rafinează ființa, ajutând-o să adopte o anume eleganță în comportament și să aibă o atitudine morală în relația cu cei din jur și cu sinele. De exemplu, Marian Cazacu evocă acest câștig al „consumatorului" de artă, spre deosebire de cel care nu beneficiază de frumusețea culturii („Dacă reușim să transmitem publicului acele momente de bucurie și de emoție, atunci este un lucru minunat, fiindcă acelea fac diferența dintre omul împlinit și omul cu dezamăgiri"), evidențiind farmecul descoperirii („Aș putea petrece ore în șir descoperind, la violoncelul meu, sensuri noi ale muzicii").
- Pe de altă parte, trebuie avut în vedere și pericolul pe care îl constituie o izolare excesivă în artă, nemaipermițându-i celui pasionat un contact firesc cu realitatea. Lipsa unor receptori ai creațiilor le-ar dovedi, fără doar și poate, inutilitatea, întrucât cultura își asumă, prin excelență, această vocație a împărtășirii, a comunicării dintre autor și „interlocutor". Bunăoară, același Marian Cazacu pledează pentru însemnătatea primirii unui răspuns din partea receptorilor („Feedback-ul vine din partea cealaltă, a oamenilor pe care noi îi împlinim sufletește, pentru că le oferim momente deosebite, așa cum noi le trăim în fiecare clipă"), fără de care eforturile de a genera artă nu ar avea sens („Recunosc însă că noi n-am exista ca artiști, dacă nu am avea cui să exprimăm aceste gânduri și sentimente").

Scanned with OKEN Scanner

▶ În concluzie, pasiunea pentru artă se poate dovedi esențială, dar nu îi este suficientă omului pentru a trăi în acord cu sinele și cu lumea, ținând cont de faptul că întâlnirea cu splendorile culturii cizelează ființa, însă nu este suficientă pentru o împlinire autentică.

SUBIECTUL al II-lea **(10 puncte)**

▶ Textul citat se focalizează pe tema condamnării unor ambiții nejustificate ale personajului feminin. Încă din incipitul textului, se observă comicul de situație, reperabil în contrastul dintre nemulțumirea vocală a Chiriței („Numai?... târtanii dracului... tot șaferi!") și gestul acceptării imediate a căpățânilor de zahăr („Auzi vorba?... Du-le în cămară!"), ceea ce sugerează duplicitatea eroinei. Pe de altă parte, atrage atenția comicul de limbaj, evidențiat prin greșelile frecvente de limbă („primblare"), dublate de apelul la franțuzisme nejustificate („pasportu", „monsiu"), relevând tendința continuă a protagonistei de a părea ceea ce, în fond, nu este.

SUBIECTUL al III-lea **(30 de puncte)**

▶ Vezi **Modelul nr. 1**.

Modelul nr. 18

SUBIECTUL I **(40 de puncte)**

A.

1. Expresia surprinde faptul că invaziile barbare au întrerupt legăturile culturale cu Occidentul.
2. Personalitățile secolului al XVII-lea care marchează orientarea culturii române către Occident sunt Miron Costin, Constantin Cantacuzino și Dimitrie Cantemir.
3. Principalele influențe occidentale asupra culturii române au fost cea franceză, cea italiană și cea germană.
4. Mircea Eliade înțelege influența occidentală ca o extindere a orizontului cultural, o fertilizare a resurselor creatoare proprii, niciodată ca o copie sau o imitație a unei valori străine.
5. O primă consecință a imitației unei culturi o constituie, în fond, sterilitatea și mediocritatea rezultatelor obținute, care nu pot fi reținute de istorie și care nu pot avea capacitatea de a contribui la dezvoltarea patrimoniului autohton și european. O a doua consecință o reprezintă, în cazul particular al culturii române, popularizarea ideilor occidentale.

B.

▶ Fără îndoială că influența occidentală a avut un rol covârșitor asupra evoluției culturii române, orientând-o estetic și ideologic. Mai toate marile mișcări care au dinamizat dezvoltarea culturii autohtone moderne sunt de sorginte franceză, germană sau italiană, confirmând o predilecție a spațiului românesc pentru importul formelor artistice din Vest. De aceea, consider că, așa cum susține și Mircea Eliade în *Meșterul Manole*, există o dimensiune occidentală primordială în cultura noastră, având în vedere nu doar încercările umaniștilor de a argumenta latinitatea limbii și originea romană, comună, a tuturor românilor, ci și încercările de sincronizare a mediului autohton cu orientările apusene.

▶ Pe de o parte, am în vedere eforturile continue ale unor umaniști de seamă din secolul al XVII-lea, precum Miron Costin și Dimitrie Cantemir, de a deschide cultura română spre Vest, prin argumentarea latinității limbii române și a originii noastre romane. De exemplu, Mircea Eliade evocă această viziune pro-occidentală a numelor amintite („personalități ca marele istoric Miron Costin descoperă

Scanned with OKEN Scanner

latinitatea și Occidentul cu ajutorul umanismului polonez"), evidențiind secolul al XVII-lea ca un reper fundamental în relația noastră cu Apusul („În fine, secolul al XVII-lea marchează orientarea culturii române către Occident").

- Pe de altă parte, nu pot fi omise încercările de sincronizare a mediului autohton cu orientările apusene, specifice modernității noastre: de la generația pașoptistă, de pildă, care a asimilat deopotrivă clasicismul și romantismul francez, la marile racordări cu spiritul german care s-au produs odată cu opera lui Eminescu, întreaga istorie estetică a României se situează sub auspiciile Occidentului. Bunăoară, același Mircea Eliade pledează pentru existența clară a unor asemenea înrâuriri („cultura română a primit fără încetare influența occidentală, mai întotdeauna franceză, uneori italiană, iar, în timpul generației celei mai celebre – epoca lui Eminescu –, germană").
- În concluzie, dimensiunea occidentală pe care și-a asumat-o cultura română nu poate fi pusă la îndoială, ținând cont nu doar de eforturile umaniștilor din secolul al XVII-lea de a dovedi fondul nostru latin, ci și de marile proiecte de racordare a lumii auhtone la curentele culturale din Vest.

SUBIECTUL al II-lea (10 puncte)

- Întregul discurs poetic se focalizează pe tema naturii și a iubirii neîmplinite. Încă din incipitul textului, se remarcă umanizarea unei naturi capabile să reflecte trăirile ființei, idee redată cu ajutorul personificării „Și-s cu neguri îmbrăcate/ Lac, dumbravă și pădure". Epitetul „stele tremurânde" sugerează, în această ordine de idei, tribulațiile profunde ale eului poetic, ale cărui stări sunt proiectate la nivel macrocosmic, în vreme ce metafora „linţolii de zăpadă" denotă participarea întregii naturi la dezintegrarea interioară a subiectului liric, a cărui iubire se situează sub auspiciile morții. De asemenea, exclamația retorică „Ah, mă simt atât de singur!" profilează supliciul absolut al eului poetic, frământat de solitudine.

SUBIECTUL al III-lea (30 de puncte)

- Vezi **Modelul nr. 3.**

Modelul nr. 19

SUBIECTUL I (40 de puncte)

A.

1. Expresia surprinde dispoziția unei persoane.
2. Zonele care scapă controlului individului se situează în jurul ochilor, frunții și al sprâncenelor.
3. Ochii sunt „fereastra sufletului".
4. Există, într-o primă instanță, persoane care vorbesc calm, având o privire liniștită, și, în subsidiar, persoane care vorbesc în ritm alert, la care mișcările ochilor sunt rapide.
5. Comunicarea se dovedește un suport real în sensul indicat de titlu, având în vedere faptul că semnalele fizionomiei – care pot trăda, conform viziunii autorului, adevărata stare de spirit a interlocutorului, în opoziție sau nu cu ceea ce afișează – relevă nivelul de încredere care îi poate fi acordat în contextul unei negocieri.

B.

- Expresia feței reprezintă, fără doar și poate, unul dintre reperele cele mai sugestive care dezvăluie starea de spirit a unei persoane. Cu toate acestea, anumiți indivizi stăpânesc cu o atât de mare abilitate arta de a-și controla mișcările fizionomice, încât este extrem de dificil – cel puțin la o primă

Scanned with OKEN Scanner

vedere – să le fie intuită dispoziția. De aceea, consider că expresia feței poate fi, așa cum susține și Ioan Lupei în *Comunicarea – suport al imaginii*, atât un bun indicator al stării interioare a celor din jur, cât și o formă de inducere în eroare a semenilor.

- Pe de o parte, în mod firesc, oamenii își recunosc stările sau își anticipează reacțiile în funcție de ceea ce afișează la nivelul fizionomiei, iar un exercițiu al sincerității autentice ar presupune o anumită congruență între interioritatea și exterioritatea propriei ființe. De pildă, Ioan Lupei insistă asupra semnalelor pe care le transmite, în mod obișnuit, expresia feței („Se poate observa că o persoană care vorbește calm are o privire liniștită, iar intervalele la care își schimbă direcția privirii sunt mai lungi, în comparație cu o persoană care vorbește în ritm alert, la care mișcările ochilor sunt rapide").
- Pe de altă parte, există persoane care se dovedesc atât de abile în a-și masca – până și la nivelul fizionomiei – dispoziția, încât devine aproape imposibil ca oamenii din jur să le înțeleagă starea, cum se întâmplă în cazul celebru al actorilor, care – grație unor „antrenamente" susținute – devin experți în asemenea „camuflaje" sentimentale. Bunăoară, același Ioan Lupei confirmă capacitatea unor indivizi de a-și masca stările de spirit („expresiile feței pot fi controlate atunci când oamenii doresc acest lucru"), profilând dificultatea unei intuiri exacte a ceea ce se petrece în conștiința celorlalți („este greu de detectat adevărata stare a celor care intră în comunicare").
- În concluzie, expresia feței poate fi atât un bun indicator al stării interioare a celor din jur, cât și o formă de inducere în eroare a semenilor, având în vedere nu doar faptul că oamenii își recunosc, în genere, dispoziția în funcție de reacțiile fizionomice, ci și faptul că unele persoane reușesc să își ascundă perfect interioritatea.

SUBIECTUL al II-lea **(10 puncte)**

- Întregul discurs narativ integrează, în spiritul realismului, o fixare obiectivă a toposului, completată de o perspectivă narativă obiectivă. Se remarcă, într-o primă instanță, delimitarea precisă a spațiului cu ajutorul toponimelor („Iași", „Cogeasca-Veche"). În plus, perspectiva narativă a textului este una obiectivă, cu o viziune „dindărăt", care îi aparține unui narator omniscient, omniprezent și extradiegetic, ce realizează o narațiune la persoana a III-a, dovadă fiind formele pronominale („-l", „se") și verbale („a întâlnit", „lua", „aștepta") la această persoană.

SUBIECTUL al III-lea **(30 de puncte)**

- Vezi **Modelul nr. 5**.

Modelul nr. 20

SUBIECTUL I **(40 de puncte)**

A.

1. Expresia se referă la modul în care individul este un microcosmos într-un macrocosmos.
2. Societatea este un instrument care perfecționează personalitatea umană.
3. Cele două coordonate din care poate fi privit omul sunt interiorul și exteriorul ființei sale.
4. Atitudinea omului este bazată pe luciditate.
5. Relația dintre interior și exterior fundamentează, în esență, din punct de vedere ontologic, omul. Orientarea spre sine, spre dinamica internă a ființei, determină, de cele mai multe ori, egocentrismul, divinizarea propriei conștiințe, în vreme ce raportarea la exterior, la realitatea empirică, devine o cale a lucidității, a situării corecte în lume.

Scanned with OKEN Scanner

B.

- Este cunoscut faptul că maniera în care fiecare individ își percepe identitatea ține de două repere nodale: informațiile pe care le primește de la sine și răspunsurile din partea alterității. Or, cele două filoane ale cunoașterii propriei ființe nu pot fi puse într-o relație disjunctivă, ci, în chip obligatoriu, complementară. De aceea, consider că, așa cum sugerează Mihai Ralea în volumul *Fenomenul românesc*, identitatea unui om se configurează și în raport cu sinele, și în raport cu lumea în care trăiește, având în vedere faptul că persoana nu poate exista în afara conștiinței sale, dar și faptul că raporturile cu semenii îi condiționează felul de a fi.
- Pe de o parte, am în vedere faptul că „sediul" primar al identității noastre îl constituie conștiința, modul în care fiecare își proiectează imaginea despre sine. Individul nu poate exista strict în afara ființei sale, ci se definește ca un subiect, ceea ce îl face să fie, prin excelență, unic. De exemplu, Mihai Ralea subliniază numeroasele forme prin care cultura a abordat această componentă internă a umanului („Literatura va veni să-l studieze în ipostazele lui rare și stranii, psihologia îl va studia «diferențial», morala îl va decreta «erou» sau «supraom», economia îi va consacra puteri de a exploata și de a fi liber s-o facă").
- Pe de altă parte, există numeroase situații în care singura modalitate de situare corectă a omului în lume o reprezintă contactul cu alteritatea și informațiile pe care le primește din partea acesteia. Răspunsurile care vin din partea semenilor cu privire la chestiunea identității umane confirmă, ajustează sau reformează propria imagine despre sine. Astfel, același Mihai Ralea reliefează importanța unei raportări adecvate la real („Dar omul poate fi privit și din afară. Atunci, peisajul se schimbă"), amintind beneficiile unei astfel de viziuni („Lumea începe să existe. Omul, timid, așezat la locul lui, tinde să se completeze cu ceea ce îl înconjoară, să se extindă în față, năzuiește către realitate").
- În concluzie, identitatea unui om se configurează și în raport cu sinele, și în raport cu lumea în care trăiește, ținând cont nu doar de însemnătatea dimensiunii subiective a umanului, ci și de capacitatea relațiilor cu alteritatea de a-l situa pe individ, în mod corect, în univers.

SUBIECTUL al II-lea (10 puncte)

- Discursul narativ se focalizează pe evoluția personajului Iorgovan, evidențiind modul în care actantul se construiește din perspectiva tatălui. Pe de o parte, se remarcă, în construcția eroului, caracterizarea directă din partea naratorului, care îl descrie ca fiind „mai tânăr decât taică-său", profilând nevoia certă a unei maturizări a personajului, care se află în căutarea unui destin. Pe de altă parte, caracterizarea indirectă, prin limbaj („m-am gândit să mă dau și eu la plugărie"), denotă renunțarea actantului la propriul vis, dorind să se raporteze – prin propriul parcurs – la modelul patern.

SUBIECTUL al III-lea (30 de puncte)

- Vezi **Modelul nr. 7**.

Modelul nr. 21

SUBIECTUL I (40 de puncte)

A.

1. Expresia *să ai rădăcini* se referă la conștientizarea faptului că ești parte a unui loc, că ai conștiința existenței locului natal.
2. Volumul autobiografic *Acum știu cine sunt* este împărțit în patru capitole.
3. Numele satului unde s-a născut Grigore Leșe este Stoiceni.

Scanned with OKEN Scanner

4. Grigore Leșe prețuiește prezența oamenilor, indiferent unde se află sau de unde provin aceștia.
5. Din cuvintele artistului se poate deduce că este un om care a muncit mult, ca să se cunoască pe sine. Înaintarea în vârstă l-a făcut mai înțelept, iar cuvintele lui parcă sugerează că înțelepciunea vine din cunoașterea de sine, iar, odată cu înțelepciunea și cunoașterea de sine, vine și liniștea sufletească.

B.

- Tradiția este o moștenire culturală aparte, pentru că ea nu se învață, ci seamănă mai mult cu un dat al ființei. Prin această caracteristică depășește uneori religia care poate fi schimbată în timpul vieții. Dar tradiția reușește să rămână parte a sângelui și a sufletului care o poartă mai departe. Tradiția nu e legată de loc, ci de om, pentru că nu locul o perpetuează, ci omul, idee pe care o susține și Grigore Leșe.
- În primul rând, de cele mai multe ori, tradiția e o moștenire atât de veche, încât devine parte a memoriei ancestrale a practicanților ei care, chiar dacă nu își explică rostul, o performează, pentru că „așa s-a pomenit". Grigore Leșe este unul dintre cei care sunt conștienți că trebuie *să ai rădăcini*, pentru că ele nu înseamnă imobilizare, ci conștiință a valorilor pe care comunitatea le-a adunat de-a lungul timpului.
- În al doilea rând, tradiția nu e dependentă de spațiul sau de zona din care provine, pentru că ea aparține oamenilor. Atâta timp cât e o valoare vie, ea va fi perpetuată, indiferent de locul în care se află omul care o iubește. Grigore Leșe, aflat la București, deci departe de Maramureș și Bucovina, nu renunță la tradiție, pentru că el *își trăiește oamenii*, știe că ei sunt păstrători ai tradiției care, ca și el, maramureșeni sau bucovineni, trăiesc în București.
- În concluzie, viața departe de locurile natale nu înseamnă ruperea de tradiție, pentru că tradiția înseamnă conștiință ancestrală a valorilor, individualității și cunoașterii de sine și nu depinde de loc, ci de omul care îl sfințește.

SUBIECTUL al II-lea (10 puncte)

- Semnificațiile fragmentului extras din poezia *Crăiasa din povești* de Mihai Eminescu sunt construite pe baza unor mijloace artistice specifice imaginarului romantic eminescian. Imaginile vizuale (*umbră fină, lună argintie*) și figurile de stil (*neguri albe, strălucite* – oximoron sau *unda fermecată* – epitet) construiesc un peisaj paradiziac (specific imaginarului romantic), dominat de lună (motiv romantic), peisaj în centrul căruia se află idealul feminin, copila, ca o crăiasă-stăpână a acestui spațiu feeric.

SUBIECTUL al III-lea (30 de puncte)

- Vezi **Modelul nr. 6**.

Modelul nr. 22

SUBIECTUL I (40 de puncte)

A.

1. Expresia se referă la o abordare în linii generale a scriitorului.
2. Din comparația cu Eminescu, reiese că Sadoveanu este, mai degrabă, preocupat de aspectul instituțional, opera celui din urmă fiind o arhivă a unui popor primitiv ireal.
3. Opera lui Sadoveanu e o arhivă a unui popor primitiv ireal: dragoste, moarte, viață agrară, viață pastorală, război, totul e reprezentat. Cu o inteligență de mare creator, scriitorul a fugit de document, ridicându-se la o idee generală. Dacă nu a creat oameni, a creat însă un popor, pus într-un decor sublim și aspru, măreț fabulos.
4. Sadoveanu se dovedește, în egală măsură, prudent și pacifist.

Scanned with OKEN Scanner

5. Atitudinea lui George Călinescu față de opera și personalitatea lui Mihail Sadoveanu se bazează, în esență, pe apreciere și admirație, relevând contribuția decisivă pe care scriitorul a avut-o în literatura română, prin comparația cu trei dintre marii clasici – Caragiale, Creangă și Eminescu –, și evidențiind calitățile individului, pe care le-a preluat și opera sadoveniană.

B.

- Se cunoaște faptul că personalitatea artistului are, într-o formă sau alta, o influență covârșitoare asupra operei sale, de vreme ce ritmurile ființei și predilecțiile sale temperamentale se transformă, în repetate rânduri, în cadențe și legități ale literaturii create. De aceea, consider că, așa cum susține și George Călinescu în *Istoria literaturii române de la origini până în prezent*, există o anumită consonanță între personalitatea unui creator și creație, având în vedere nu doar faptul că scriitorul este incapabil să renunțe complet la propria subiectivitate, ci și faptul că orice autor își asumă un stil, în funcție de care acesta ajunge, în repetate rânduri, să fie recunoscut de cititori.
- Pe de o parte, un scriitor nu poate renunța complet – oricât ar încerca un asemenea exercițiu – la propria subiectivitate. Chiar dacă propria scriitură se rezumă la a fi o simplă imitație a operei unui autor genial, vor exista întotdeauna zone „redundante" ale textului respectiv care vor mărturisi intențiile conjuncturale ale imitatorului sau gusturile sale estetice. De exemplu, G. Călinescu amintește anume puncte de întâlnire ale operei lui Sadoveanu cu marea literatură a lui Eminescu, Creangă sau Caragiale („M. Sadoveanu e un mare povestitor, cu o capacitate de a vorbi autentic enormă, asemănător lui Creangă și Caragiale"), mizând însă, în egală măsură, pe elementele care țin de specificitatea sadoveniană („Prin gura sa vorbește un singur om, simbolizând o societate arhaică, dar spre deosebire de Eminescu, societatea aceasta este analizată în toate instituțiile ei").
- Pe de altă parte, o probă indubitabilă a faptului că personalitatea autorului își lasă amprenta asupra operei o constituie stilul scriitoricesc, în funcție de care un cititor avizat poate asocia cu rapiditate un text unui nume de valoare al literaturii, iar acest stil se identifică uneori – în chip paradoxal – cu o anumită conformație fizică a creatorului. În acest sens, același G. Călinescu indică predilecțiile tematice ale operei lui Sadoveanu, care țin de același orizont al stilului („dragoste, moarte, viață agrară, viață pastorală, război, totul e reprezentat"), profilând suprapunerea particularităților artei sale cu structura sa fizică („Omul personifică în chipul cel mai izbitor opera: voinic, trup mare, cap voluminos, gesturi cumpănite de oier, vorbire îmbelșugată, dar prudentă și monologică, ocolind disputa").
- În concluzie, există o anumită consonanță între personalitatea unui creator și creație, având în vedere nu doar faptul că un scriitor nu își poate „uita" complet subiectivitatea în momentul creației, ci și faptul că fiecărui mare autor îi poate fi asociat un stil care îl face recognoscibil.

SUBIECTUL al II-lea (10 puncte)

- Textul citat se focalizează pe o ironizare a experienței personajelor Rică și Spiridon. Într-o primă instanță, indicațiile scenice, așa-numitele didascalii, sunt utilizate cu rol descriptiv, surprinzând decorurile („pe fereastră", „spre ușa din dreapta"), dar și fizionomia („e galben și tras la față"), reacțiile („i se pare că aude ceva și tresare") ori gândurile personajelor („i se nălucește a spaimă din când în când"). În plus, limbajul actanților conferă textului o dimensiune comică, nu doar prin franțuzismele nejustificate („protege-mă", „musiu"), ci și prin greșelile de limbă („țiment").

SUBIECTUL al III-lea (30 de puncte)

- În textele epice, personajele sunt purtătoarele de semnificație ale mesajului transmis prin discursul narativ. Ele sunt rotițele care pun în mișcare mecanismul universului ficțional. În basmul popular, personajele devin purtătoarele unor valori simbolice: Binele și Răul, în diversele lor ipostaze. Spre deosebire de textul popular, în basmul cult personajele reflectă viziunea despre lume a autorului. De aceea, în opera sa, Ion Creangă recurge la o umanizare a fantasticului, astfel încât personajele

Scanned with OKEN Scanner

nu numai că devin reprezentative pentru tipologiile umane din spațiul rural humulesțean, ci sunt construite prin ambiguizarea trăsăturilor.

- „Povestea lui Harap-Alb" de Ion Creangă, operă publicată în revista „Convorbiri literare", este un basm cult în care relația dintre Harap-Alb și Spân devine semnificativă pentru viziunea despre lume a autorului.
- **Statutul social** al protagonistului este surprins încă din incipitul textului, când cititorul află că este mezinul craiului. Pe parcurs, apare în ipostaza de slugă a Spânului, ca, în final, să dobândească statutul de moștenitor la tronul împăratului Verde, echivalent, în plan simbolic, cu cel de inițiat. Dacă Harap-Alb este un personaj rotund, Spânul este un personaj plat, în sensul în care statutul său social, psihologic și moral rămâne nemodificat. El apare în postura de maestru spiritual sever, care joacă un rol decisiv în maturizarea eroului.
- Din punct de vedere **psihologic**, firul narativ al basmului urmărește conturarea personalității fiului de crai, în urma probelor la care e supus de către Spân. Astfel, la început, se dovedește naiv, nu se pricepe la oameni, fiind incapabil să distingă între aparență și esență. Nu intuiește esența divină a Sfintei Duminici, ce îi apare sub înfățișarea de „babă gârbovă de bătrânețe", la fel cum nu își dă seama că Spânul este același sub trei înfățișări. Dovedește maturitate în înțelegerea firii umane când intuiește în cele cinci personaje himerice adevărate ajutoare ce-i vor fi de trebuință la curtea împăratului Roș. Egoismul reprezintă o altă slăbiciune a protagonistului. Așa se explică faptul că decide să-i ofere Sfintei Duminici bănuțul doar în momentul în care aceasta îi formulează viitoarea traiectorie inițiatică: „Fecior de crai, vede-te-aș împărat!". Dovedește inițiativa propriilor acte, când, în drum spre împăratul Roș, salvează nunta de furnici și le creează un adăpost albinelor.
- Traseul inițiatic al protagonistului se impune a fi analizat și din perspectiva **moralității**. Crăișorul poate fi acuzat de imoralitate, atunci când încalcă sfatul părintesc și acceptă tovărășia Spânului. Cu toate acestea, el trebuie absolvit de vină, având în vedere că este încă imatur. Dobândirea maturității reflectă, însă, moralitatea personajului. Când se întoarce cu pielea cu nestemate din pădurea cerbului, rezistă tentației de a se îmbogăți, fiind loial jurământului depus în fața Spânului. În schimb, antagonistul are o existență plasată sub semnul imoralității. El recurge la viclenie, ca armă utilizată pentru a-și atinge scopul.
- Odată trecut de proba impusă de tatăl deghizat în urs, mezinul craiului pornește la drum, rătăcindu-se în padure, unde se întâlnește cu Spânul care îi apare sub trei înfățișări. Pentru că este încă imatur și nu se pricepe la oameni, crăișorul încalcă sfatul părintesc și acceptă tovărășia Spânului, în momentul în care acesta îl amenință că îl va lăsa să moară. **Secvența narativă** a fântânii este încărcată de valențe simbolice, amintind de taina botezului. Intrat în puț, mezinul craiului traversează o moarte simbolică în raport cu vechea sa identitate de ființă profană. Aici va primi o nouă indentitate conferită de Spân, care îi dă numele de Harap-Alb. Structura oximoronică a onomasticii dezvăluie adevărata însemnătate a traseului pe care va trebui să-l urmeze protagonistul. Acesta trebuie să cunoască umilința, condiția de slugă, pentru a putea dobândi, în cele din urmă, statutul nobiliar de moștenitor la tronul împăratului Verde. Mai mult, Spânul, în calitatea sa de maestru spiritual, îl deposedează de arme, pentru că nu de aceasta are nevoie fiul de crai, ci „să prindă la minte". Așadar, protagonistul va trebui să-și dovedească singur calitățile necesare pentru statutul de împărat.
- Finalul textului se constituie **într-o altă secvență narativă**, semnificativă pentru relația dintre cele două personaje. Harap-Alb a reușit să treacă de toate probele la care a fost supus de Spân, întorcându-se împreună cu fata împăratului Roș la curtea împăratului Verde. Aceasta îl deconspiră pe Spân, dezvăluindu-i adevărata identitate. Spânul îl acuză pe Harap-Alb de divulgarea secretului și îi retează capul, provocându-i, așadar, a doua moarte simbolică, de data aceasta definitivă în raport cu vechea sa identitate. Fata împăratului Roș este cea care îl învie pe protagonist, gest care marchează, în plan simbolic, dobândirea de către mezinul craiului a statutului de inițiat. Calul, tovarășul de drum al lui Harap-Alb, îl omoară pe Spân, semn că rolul său în procesul inițiatic a luat sfârșit.
- În plus, discursul epic dezvoltă un **conflict exterior**, între cele două forțe antinomice: Binele și Răul. Cu toate acestea, Creangă își construiește personajele pe principiul ambiguizării. De aceea,

Scanned with OKEN Scanner

protagonistul nu reprezintă o întruchipare desăvârșită a Binelui, având un caracter profund uman, cu calități și defecte. Nici Spânul nu este o reprezentare a maleficului desăvarșit, ca în basmul popular, el jucând un rol esențial în procesul maturizării mezinului de crai, fiind, așadar, un rău necesar. Comportamentul personajului principal reflectă un **conflict interior**, o permanentă luptă a sinelui cu sinele, între cele două ipostaze ale sale: cea de neinițiat și cea de ființă inițiată.

- Nu în ultimul rând, **modalitățile de caracterizare** a personajelor sunt cele consecrate de textul epic: directe și indirecte. Astfel, slăbiciunea de caracter a protagonistului este evidențiată direct atât de narator, care afirmă despre el că este „boboc în felul său la trebi de-aistea", cât și de Sfânta Duminică, personaj care îi spune „că este mai fricos decât o muiere". Gesturile, faptele, atitudinile personajelor sau relația dintre Harap-Alb și Spân devin, în planul discursului narativ, adevărate mijloace indirecte de caracterizare.
- În concluzie, relația dintre Harap-Alb și Spân rămâne reperezentativă pentru viziunea despre lume a unui autor a cărui intenționalitate artistică a fost aceea de a reconfigura structura consacrată a basmului popular dintr-o prespectivă realistă și simbolică.

Modelul nr. 23

SUBIECTUL I (40 de puncte)

A.

1. Expresia se referă la irosirea vremii.
2. Autoarea își propune să facă testul psihologic pe un grup-țintă părinți-copii pentru a realiza o cercetare privind percepțiile reciproce între părinți și copii.
3. Testul constă în completarea de către copil a zece afirmații incomplete, fiecare afirmație începând cu structura „Eu sunt...", menționând strict atribute psihologice. La fel, părinții completează testul cu cele zece afirmații, care debutează în varianta: „Fiul meu/ fiica mea este...", folosind, de asemenea, atribute care nu sunt fizice.
4. Două aspecte esențiale pe care autoarea le descoperă la finalul testului le reprezintă faptul că, în esență, copiii se cunoșteau bine între ei, dar și faptul că părinții îi cunoșteau mai puțin bine decât colegii de clasă.
5. O primă caracteristică a relației dintre părinți și copii o reprezintă, potrivit autoarei, superficialitatea, ținând cont de obsesia celor dintâi pentru condiția de elev a copiilor, neglijându-le fondul sufletesc. O a doua caracteristică o constituie posibilitatea ridicată ca și copiii să comită același reducționism.

B.

- Fără îndoială că prezentul a adus mari provocări în relația dintre părinți și copii, pe fondul ritmului cotidian trepidant și al unei ancorări excesive în spațiul virtual. De aceea, consider că, așa cum sugerează Aurora Liiceanu în volumul *Prin perdea*, există, la ora actuală, o fisură semnificativă în relația părinte-copil, având în vedere nu doar faptul că, în lumea de azi, părinții și copiii își permit să petreacă din ce în ce mai puțin timp împreună, ci și faptul că izolarea excesivă în virtual degradează comunicarea din realitate.
- Pe de o parte, ritmul trepidant al societății contemporane face ca relațiile autentice din familii să fie din ce în ce mai dificile. Dificultățile economice și dinamica exacerbată a carierelor răpesc cea mai importantă parte din timpul individului contemporan. În acest sens, Aurora Liiceanu subliniază cât de puțin mai sunt dispuși oamenii să reflecteze la complexitatea relațiilor din familii („Relațiile dintre părinți și copii sunt complicate și încărcate psihologic de sensuri pe care nu prea ne pierdem timpul să le analizăm sau să le înțelegem").

Scanned with OKEN Scanner

- Pe de altă parte, există numeroase situații în care izolarea excesivă în mediul virtual, care a devenit o modă esențială a contemporaneității, tinde să înlocuiască relațiile interumane, ceea ce constituie un pericol deloc de neglijat. Din pricina unor astfel de „evaziuni" din realitate, membrii familiilor ajung să se descopere din ce în ce mai puțin. Bunăoară, aceeași Aurora Liiceanu reliefează existența unei astfel de „maladii" sociale, specifică umanității actuale și vizibilă în relația dintre părinți și copii („Adesea m-am gândit că părinții nu-și cunosc copiii și nici copiii nu-și cunosc părinții").
- În concluzie, există, în prezent, o fisură semnificativă în relația părinte-copil, ținând cont nu doar de faptul că lipsa timpului nu mai face posibilă o coerență firească a relațiilor familiale, ci și de faptul că oamenii au tendința constantă de a se refugia în mediul virtual.

SUBIECTUL al II-lea **(10 puncte)**

- Întregul discurs se focalizează pe tema istoriei și integrează, în spiritul ideologiei pașoptiste, problematica libertății poporului și a mesianismului scriitorului, reperabile prin aluzia la social prezentă în text. Încă din incipit, se remarcă – prin restituirea unor episoade glorioase ale istoriei naționale – necesitatea impunerii unor modele cvasi-sanctificate din trecut, evidențiată prin epitetul „sfânta carte". În plus, marea teză a luptei pentru libertatea neamului, care a marcat ideologia primei jumătăți a secolului al XIX-lea, este sugerată prin intermediul invocării divinității: „Dumnezeu le da biruință, căci el e sprijinitorul pricinilor drepte, căci el a lăsat libertatea pentru popoare, și cei ce se luptă pentru libertate se luptă pentru Dumnezeu". În aceeași ordine de idei, evocarea actualității („aducerea aminte a acelor timpuri eroice să deștepte în noi simtimentul datoriței ce avem d-a păstra și d-a mări pentru viitorime această prețioasă moștenire") relevă rolul mesianic al scriitorului, care mizează pe strategiile discursive ale epocii pentru a determina schimbări în societate.

SUBIECTUL al III-lea **(30 de puncte)**

- Vezi **Modelul nr. 8.**

Modelul nr. 24

SUBIECTUL I **(40 de puncte)**

A.

1. Expresia se referă la teritoriul din ce în ce mai mare pe care l-au câștigat călătoriile.
2. Oamenii au uitat să călătorească inteligent, întrucât ceea ce s-a câștigat în extensiune și viteză s-a pierdut în intensitate și nivel calitativ.
3. Un diplomat sau un om de afaceri nu călătorește decât în subsidiar, deoarece ei se află într-o misiune cu finalități precise, iar adevăratul călător se deplasează la modul gratuit, de dragul călătoriei înseși.
4. Notele de călătorie se investesc cu atributul artei când voiajul nu se mai îndeplinește de dragul lui însuși, când devine un pretext ce depășește simțitor simpla, dar dificila artă de a călători.
5. Jurnalul de călătorie este, potrivit autorului, un fals jurnal, întrucât un asemenea text nu acordă atenție detaliului factologic, nici nu este impecabil organizat din punct de vedere cronologic, ci se construiește – mai degrabă – ca o revenire la experiența culturală trăită, dublată de o regăsire a sinelui de către scriitor, pe care o restituie retrospectiv.

B.

- Este bine cunoscut faptul că, la ora actuală, o călătorie inteligentă constituie o reală provocare, din pricina diverselor tentații care îi ademenesc pe voiajori, făcându-i adeseori să uite de mizele proprii-

Scanned with OKEN Scanner

lor deplasări. Cu toate acestea, succesul unei asemenea călătorii depinde, în repetate rânduri, de persoana în cauză și de seriozitatea sa. De aceea, consider că, așa cum sugerează Radu Enescu în volumul *Ab urbe condita. Eseuri despre valoarea omului și umanismul valorilor*, există o tentație contemporană a individului de a nu mai călători inteligent, însă un voiaj poate fi întotdeauna abil gestionat de către un călător serios, în pofida „obstacolelor" care, inevitabil, pot apărea.

- Pe de o parte, turismul contemporan reușește să cadă frecvent în eroarea „dezorganizării„: călătorii care ajung la importante destinații sunt adesea mult mai interesați de cumpărături decât de vizitarea – bine pusă la punct – a obiectivelor celor mai importante. Or, această variantă mai puțin inteligentă a voiajului este, din păcate, din ce în ce mai prezentă pe plan mondial. De pildă, Radu Enescu subliniază o pierdere a calității călătoriilor („În mod paradoxal, odată cu perfecționarea uluitoare a mijloacelor de locomoție, oamenii au uitat, în genere, să călătorească inteligent. Ceea ce s-a câștigat în extensiune și viteză s-a pierdut în intensitate și nivel calitativ").
- Pe de altă parte, un călător serios va avea întotdeauna capacitatea de a-și gestiona bine vizitele și de a recurge la „auxiliarele" cele mai utile în acest sens: cărți ale orașelor, hărți, ghizi turistici. O bună planificare a timpului și a distanțelor salvează, de cele mai multe ori, situația, permițându-i un voiaj de calitate celui care este cu adevărat preocupat de scopul propriei deplasări. Bunăoară, același Radu Enescu reliefează câteva dintre atributele omului care se știe bucura în mod autentic de o călătorie („uimirea și surpriza, proprii călătoriei, ca act de cunoaștere").
- În concluzie, există o „obișnuință" contemporană a individului de a nu-și mai organiza, în mod eficient, călătoriile, însă un voiajor serios va reuși întotdeauna să își gestioneze abil orice vizită, în ciuda „tentațiilor" care pot surveni.

SUBIECTUL al II-lea (10 puncte)

- Textul poetic citat se focalizează pe tema iubirii. Încă din incipit, sunt evocate profundele sentimente de dragoste pe care eul liric le nutrește pentru ființa îndrăgită, după cum sugerează inversiunea „Viața-mi toată o am în tine". În plus, interogațiile retorice „Ești tu o fee? Ești zeitate?" denotă o divinizare a iubitei sub auspiciile idealizante ale erosului, în vreme ce epitetul „suflet rece" trădează, în egală măsură, un supliciu absolut al îndrăgostitului, ce resimte dureros absența ființei iubite. Nu în ultimul rând, inversiunea „La glasu-ți mintea îmi e răpită" reliefează farmecul aparte al dragostei, capabilă să domine instanța lirică.

SUBIECTUL al III-lea (30 de puncte)

- Vezi **Modelul nr. 9**.

Modelul nr. 25

SUBIECTUL I (40 de puncte)

A.

1. Expresia se referă la modul în care se manifestau revoluționarii.
2. O consecință a trecerii Dunării de către armata turcească o reprezintă faptul că Bucureștii erau tăiați în două.
3. Ion Ghica se află în exil la Constantinopol.
4. Nicolae Bălcescu se dovedește, în esență, demoralizat.
5. Un important efect al faptului că, la acea dată, capii revoluției se aflau în exil îl reprezintă, în esență,

Scanned with OKEN Scanner

tensiunile semnificative care încep să marcheze relațiile dintre ei, dar și constituirea – în mod paradoxal – de grupuri antagoniste în rândul conaționalilor aflați în dificultate, raporturile conflictuale persistând vreme îndelungată.

B.

- Fără îndoială că mișcările sociale au reprezentat întotdeauna o miză importantă în vederea realizării progresului național, fiind o importantă formă de exprimare a populației în diferite conjuncturi istorice. De aceea, consider că, așa cum sugerează Neagu Djuvara în volumul *Între Orient și Occident*, mișcările sociale sunt importante în dobândirea libertății și independenței naționale, având în vedere nu doar faptul că, în acest fel, populația reușește să atragă atenția, ci și faptul că asemenea manifestări ajută la consolidarea relațiilor dintre cetățeni.
- Pe de o parte, mișcările sociale rămân o modalitate fundamentală prin care populația unei țări poate pleda pentru obținerea libertății și a independenței naționale, punând presiune asupra conducerii și reușind, în acest fel, să atragă atenția. De pildă, Neagu Djuvara subliniază efectele pe care Revoluția de la 1848 a reușit să le aibă („La București, sub presiunea străzii și a unei fracțiuni a armatei, Bibescu semna, peste două zile, noua constituție"), obținându-se – fie și temporar – un guvern revoluționar („Timp de trei luni, guvernul revoluționar se va strădui să aplice un program de reforme").
- Pe de altă parte, există numeroase situații în care mișcările sociale generează o importantă consolidare a relațiilor dintre cetățeni, decișI să își asume un ideal comun și să aibă sentimentul apartenenței la o colectivitate, ceea ce constituie, în definitiv, câștigul cel mai semnificativ, capabil să fie motorul crucial al dobândirii libertății și independenței naționale. Bunăoară, același Neagu Djuvara reliefează modul în care, la 1848, sentimentul coeziunii sociale era un important instrument al Revoluției („De această dată, «strada se mișca» în spatele unor căpetenii cu program bine definit").
- În concluzie, mișcările sociale sunt importante în dobândirea libertății și independenței naționale, ținând cont nu doar de faptul că reprezintă o soluție pentru a atrage atenția conducerii în momente cruciale ale istoriei, ci și de faptul că asigură solidaritatea cetățenilor.

SUBIECTUL al II-lea (10 puncte)

- Întregul discurs poetic se focalizează pe tema patriotică și integrează, în spiritul ideologiei pașoptiste, problematica libertății poporului și a mesianismului poetului, reperabile prin aluzia la social prezentă în text. Încă din incipitul textului, se remarcă – prin apelul la motivul preromantic al ruinelor – antiteza dintre un trecut glorios și prezentul decăzut, evidențiată prin epitetul „gloria străbună" și prin metafora „umbra de eroi". În plus, marea teză a luptei pentru libertatea neamului, care a marcat ideologia primei jumătăți a secolului al XIX-lea, este sugerată prin intermediul inversiunii „uită-n timpul nopții necazuri și nevoi". În aceeași ordine de idei, interogația retorică „Dar unde sunt acestea?" relevă rolul mesianic al poetului, care mizează pe strategiile poetice ale epocii pentru a determina schimbări în societate.

SUBIECTUL al III-lea (30 de puncte)

- Creația literară „Baltagul" de Mihail Sadoveanu, operă publicată în anul 1930, este un roman realist cu substrat mitic, în care relația dintre Vitoria Lipan și fiul său, Gheorghiță, devine reprezentativă pentru viziunea despre lume a autorului.
- În primul rând, în viziunea lui Mihail Sadoveanu, așa cum se conturează la nivelul romanului, tradiția și modernitatea nu reprezintă două moduri diferite de înțelegere a lumii, ci devin forme complementare care ajută omul să descifreze tainele universului. De aceea, **conflictul central** al discursului epic nu constă în ciocnirea dintre cele două mentalități. Tensiunile apar atunci când noua lume capitalistă generează excese, îndepărtându-se de la valorile morale după care funcționează lumea tradițională. Este vorba despre Ilie Cuțui și Calistrat Bogza, care au încercat să se îmbogățească

Scanned with OKEN Scanner

prin mijloace necinstite. Aici se relevă și rolul celor două personaje, Vitoria și Gheorghiță. Acestea trebuie să restabilească, prin actul justițiar, ordinea unei lumi ce este pe cale să se transforme în haos.

- În al doilea rând, **modalitățile de caracterizare** a celor două personaje sunt cele consacrate de textul epic: directe și indirecte. În primele cinci capitole ale romanului, protagonista este caracterizată preponderent indirect, comportamentul său fiind unul specific oricărei muntence. Tot în partea expozitivă a textului, naratorul omniscient recurge la caracterizare directă în vederea portretizării personajului feminin. Elementul central asupra căruia se oprește este privirea, ca oglindă a sufletului. În acest fel, naratorul dezvăluie atât frumusețea interioară a eroinei („deși nu mai era tânără, avea o frumusețe neobișnuită în privire"), cât și îngrijorarea acesteia („ochii îi străluceau ca într-un fel de ceață, în dosul genelor lungi, răsfrânte în niște cârligașe"). În construcția personajului Gheorghiță, autorul recurge la mijloace indirecte, astfel încât trăsăturile de caracter ale tânărului sunt evidențiate prin comportament și prin relația cu mama sa.
- Din punct de vedere **social**, cele două personaje întruchipează tipologii umane, reprezentative pentru universal rural: Vitoria este țăranca de la munte, iar Gheorghiță este adolescentul naiv, a cărui preocupare este oieritul. Familia Lipan este una de tip patriarhal, în care bărbatul este cel care inspiră legea, iar femeia veghează la perpetuarea ei. Absența lui Nechifor Lipan este resimțită, de aceea, de Vitoria ca un dezechilibru, ca o reală amenințare pentru omogenitatea și coerența microuniversului familial. În acest scop, femeia încearcă să-l conștientizeze și pe Gheorghiță de importanța călătoriei, de faptul că el urmează să devină capul familiei, în locul lui Nechifor. Această mentalitate patriarhală se evidențiază și în relația pe care mama o are cu cei doi copii ai săi: dacă față de Minodora este mai restrictivă, în raport cu Gheorghiță se dovedește mai permisivă.
- Ambele personaje se încadrează în **categoria „sufletelor tari"** ale literaturii române. Deși sufletul îi plânge de durere, Vitoria dă dovadă de stăpânire de sine. Caracter puternic, ea reușește să-și ducă la îndeplinire misiunea de a afla adevărul despre moartea soțului. Personajul feminin are o inteligență nativă, astfel încât reușește să se adapteze cu ușurință la legile noii lumi cu care intră în contact. Intuiește ce se află în sufletele oamenilor, îi descoase, pentru a obține informațiile de care are nevoie. Această intuiție a femeii îl uimește pe naivul Gheorghiță care spune despre ea că: „Mama asta trebuie să fie vreo fermecătoare, pentru că poate citi gândurile omului". De fapt, ea însăși își evidențiază această capacitate, în momentul în care i se adresează fiului: „Eu te pot ceti pe tine, măcar că nu știu carte". Așadar, Vitoria Lipan se constituie într-un adevărat model pentru tânărul neinițiat. Acesta îi va copia comportamentul, astfel încât devine capabil și el să înțeleagă gândurile străinilor, să se adapteze la noua lume, să fie curajos.
- Viziunea despre lume a autorului se reflectă, mai ales, la nivelul **statutului moral** al celor două personaje. Întregul comportament al Vitoriei îi reflectă verticalitatea. Aceasta respectă tradițiile și nu își poate găsi liniștea până în momentul în care realizează ritualul înmormântării, prin care sufletul soțului său va fi legat de lanțurile eternității. Mai mult, chiar dacă pătrunde într-o lume nouă, Vitoria Lipan nu renunță la tradiție, astfel încât cinstește după datină cumetria de la Borca și nunta de la Cruci. În aceeași lege a tradiției încearcă să își educe și copiii, de aceea devine îndârjită, atunci când fiica ei, Minodora, pare deschisă spre nou. Inclusiv gestul final, când îl îndeamnă pe Gheorghiță să-l lovească cu baltagul pe Calistrat Bogza, trebuie interpretat ca fiind unul moral. „A răzbuna" înseamnă, pentru Vitoria, restabilirea binelui, a ordinii.
- **O primă secvență narativă**, menită a reliefa relația dintre personaje, se constituie în dialogul pe care Vitoria îl poartă cu Gheorghiță înainte de plecarea la drum. Acest schimb de replici se consitituie într-o reală formă de caracterizare indirectă, ce relevă trăsăturile de caracter ale actanților. Deși Gheorghiță este încă inocent, mama adoptă o atitudine convingătoare, prin care să-l conștientizeze pe tânăr de faptul că, pentru el, începe o nouă etapă a vieții: „Înțelege că jucăriile au stat! De acum, trebuie să te arăți bărbat! Eu alt sprijin pe lume nu mai am și îmi trebuie brațul tău.".
- Momentul în care sunt descoperite osemintele lui Nechifor Lipan, în râpa dintre Suha și Sabasa, se constituie într-un **alt episod narativ** care pune în relief trăsăturile celor două persona-

Scanned with OKEN Scanner

prin mijloace necinstite. Aici se relevă și rolul celor două personaje, Vitoria și Gheorghiță. Acestea trebuie să restabilească, prin actul justițiar, ordinea unei lumi ce este pe cale să se transforme în haos.

- În al doilea rând, **modalitățile de caracterizare** a celor două personaje sunt cele consacrate de textul epic: directe și indirecte. În primele cinci capitole ale romanului, protagonista este caracterizată preponderent indirect, comportamentul său fiind unul specific oricărei muntence. Tot în partea expozitivă a textului, naratorul omniscient recurge la caracterizare directă în vederea portretizării personajului feminin. Elementul central asupra căruia se oprește este privirea, ca oglindă a sufletului. În acest fel, naratorul dezvăluie atât frumusețea interioară a eroinei („deși nu mai era tânără, avea o frumusețe neobișnuită în privire"), cât și îngrijorarea acesteia („ochii îi străluceau ca într-un fel de ceață, în dosul genelor lungi, răsfrânte în niște cârligașe"). În construcția personajului Gheorghiță, autorul recurge la mijloace indirecte, astfel încât trăsăturile de caracter ale tânărului sunt evidențiate prin comportament și prin relația cu mama sa.
- Din punct de vedere **social**, cele două personaje întruchipează tipologii umane, reprezentative pentru universal rural: Vitoria este țăranca de la munte, iar Gheorghiță este adolescentul naiv, a cărui preocupare este oieritul. Familia Lipan este una de tip patriarhal, în care bărbatul este cel care inspiră legea, iar femeia veghează la perpetuarea ei. Absența lui Nechifor Lipan este resimțită, de aceea, de Vitoria ca un dezechilibru, ca o reală amenințare pentru omogenitatea și coerența microuniversului familial. În acest scop, femeia încearcă să-l conștientizeze și pe Gheorghiță de importanța călătoriei, de faptul că el urmează să devină capul familiei, în locul lui Nechifor. Această mentalitate patriarhală se evidențiază și în relația pe care mama o are cu cei doi copii ai săi: dacă față de Minodora este mai restrictivă, în raport cu Gheorghiță se dovedește mai permisivă.

Ambele personaje se încadrează în **categoria „sufletelor tari"** ale literaturii române. Deși sufletul îi plânge de durere, Vitoria dă dovadă de stăpânire de sine. Caracter puternic, ea reușește să-și ducă la îndeplinire misiunea de a afla adevărul despre moartea soțului. Personajul feminin are o inteligență nativă, astfel încât reușește să se adapteze cu ușurință la legile noii lumi cu care intră în contact. Intuiește ce se află în sufletele oamenilor, îi descoase, pentru a obține informațiile de care are nevoie. Această intuiție a femeii îl uimește pe naivul Gheorghiță care spune despre ea că: „Mama asta trebuie să fie vreo fermecătoare, pentru că poate citi gândurile omului". De fapt, ea însăși își evidențiază această capacitate, în momentul în care i se adresează fiului: „Eu te pot ceti pe tine, măcar că nu știu carte". Așadar, Vitoria Lipan se constituie într-un adevărat model pentru tânărul neinițiat. Acesta îi va copia comportamentul, astfel încât devine capabil și el să înțeleagă gândurile străinilor, să se adapteze la noua lume, să fie curajos.

- Viziunea despre lume a autorului se reflectă, mai ales, la nivelul **statutului moral** al celor două personaje. Întregul comportament al Vitoriei îi reflectă verticalitatea. Aceasta respectă tradițiile și nu își poate găsi liniștea până în momentul în care realizează ritualul înmormântării, prin care sufletul soțului său va fi legat de lanțurile eternității. Mai mult, chiar dacă pătrunde într-o lume nouă, Vitoria Lipan nu renunță la tradiție, astfel încât cinstește după datină cumetria de la Borca și nunta de la Cruci. În aceeași lege a tradiției încearcă să își educe și copiii, de aceea devine îndârjită, atunci când fiica ei, Minodora, pare deschisă spre nou. Inclusiv gestul final, când îl îndeamnă pe Gheorghiță să-l lovească cu baltagul pe Calistrat Bogza, trebuie interpretat ca fiind unul moral. „A răzbuna" înseamnă, pentru Vitoria, restabilirea binelui, a ordinii.
- **O primă secvență narativă**, menită a reliefa relația dintre personaje, se constituie în dialogul pe care Vitoria îl poartă cu Gheorghiță înainte de plecarea la drum. Acest schimb de replici se consitituie într-o reală formă de caracterizare indirectă, ce relevă trăsăturile de caracter ale actanților. Deși Gheorghiță este încă inocent, mama adoptă o atitudine convingătoare, prin care să-l conștientizeze pe tânăr de faptul că, pentru el, începe o nouă etapă a vieții: „Înțelege că jucăriile au stat! De acum, trebuie să te arăți bărbat! Eu alt sprijin pe lume nu mai am și îmi trebuie brațul tău.".
- Momentul în care sunt descoperite osemintele lui Nechifor Lipan, în râpa dintre Suha și Sabasa, se constituie într-un **alt episod narativ** care pune în relief trăsăturile celor două persona-

Scanned with OKEN Scanner

je. Neiniţiatul Gheorghiţă rămâne şocat la vederea cadavrului tatălui său, în vreme ce Vitoria îşi păstrează stăpânirea de sine. Atentă la păstrarea tradiţiei, femeia îşi jeleşte soţul şi îi aprinde o lumânare, dar, în acelaşi timp, colaborează cu autorităţile. Acceptă să vorbească „prin sârmă" cu prefectul de la Piatra, căruia îi va cere permisiunea să o lase să îşi îngroape bărbatul „în ţintirim".

- În concluzie, relaţia dintre Vitoria şi Gheorghiţă Lipan rămâne reprezentativă pentru viziunea despre lume a unui autor care a optat pentru o scriere hibridă, roman realist cu substrat mitic, ca să evidenţieze faptul că tradiţia şi modernitatea nu reprezintă două forme opozitive, ci complementare, prin care fiinţa umană se poate raporta la lumea în care trăieşte.

Modelul nr. 26

SUBIECTUL I (40 de puncte)

A.

1. Expresia se referă la momentul în care Ion Vianu a început discuţia cu Matei Călinescu.
2. În toamna anului 1947, viitorul memorialist trebuie să se întoarcă în ţară, întrucât tatăl său era rechemat din misiunea diplomatică în Iugoslavia.
3. Lecturile reprezintă pasiunea comună a celor doi băieţi.
4. Două trăsături ale lui Matei le reprezintă faptul că e subţirel şi că are părul închis.
5. Relaţia de prietenie dintre cei doi băieţi se bazează pe o evidentă simpatie reciprocă şi pe devotament, având în vedere frecventele intervale în care se întâlnesc, dar şi pe o pasiune comună a lecturii, ţinând cont de predilecţiile pentru aceleaşi cărţi, pe care aceştia le comentează împreună.

B.

- S-a afirmat adesea că pasiunile comune devin esenţiale atunci când vine vorba despre „întemeierea" unei prietenii autentice şi durabile. Similarităţile dintre oameni sunt indispensabile pentru acea simpatie reciprocă şi sinceră care stă la baza unei amiciţii adevărate. De aceea, consider că, aşa cum sugerează Ion Vianu în volumul *Amintiri în dialog. Memorii*, pasiunile comune pot constitui fundamentul prieteniilor trainice, având în vedere faptul că simpatia pe care o persoană o nutreşte pentru ceilalţi ţine de o descoperire a sinelui în alteritate, dar şi faptul că oamenii angajaţi în atingerea acelorași idealuri sunt mult mai capabili să aibă o amiciţie durabilă.
- Pe de o parte, acea afecţiune fundamentală care stă la baza unei prietenii reale se naşte între oamenii care îşi seamănă, care se pot identifica în celălalt, astfel încât să poată avea o comunicare armonioasă, construită pe un principiu al admiraţiei. În acest sens, Ion Vianu subliniază această condiţie decisivă pe care a îndeplinit-o prietenia sa cu Matei Călinescu („Nu din întâmplare îmi amintesc de asta, ci pentru că relaţia noastră s-a desfăşurat şi s-a îmbogăţit pe măsură ce se înmulţeau lecturile paralele, comentate în lungi discuţii"), amintind admiraţia pe care o avea pentru tânărul său amic („apoi, am aflat de la tine că luai lecţii cu hispanistul Popescu-Telega şi citeai pe Cervantes în original, ceea ce m-a făcut deodată să te văd altfel").
- Pe de altă parte, există numeroase situaţii în care idealurile comune le permit indivizilor să investească timp suficient în relaţiile de prietenie, să dovedească un devotament cu totul special pentru amici, astfel de raporturi interumane contribuind în chip hotărâtor la evoluţia personală a celor implicaţi. Bunăoară, acelaşi Ion Vianu reliefează importanţa unei angajări autentice într-o asemenea relaţie („Au fost ani când am fi socotit aproape de neconceput să nu ne vedem de două ori pe zi"), evidenţiindu-i beneficiile.
- În concluzie, pasiunile comune pot constitui fundamentul prieteniilor trainice, ţinând cont nu doar de faptul că o astfel de relaţie presupune recunoaşterea sinelui în celălalt, ci şi de faptul că idealurile care îi leagă pe oameni le permit să investească enorm într-o amiciţie.

Scanned with OKEN Scanner

SUBIECTUL al II-lea **(10 puncte)**

▶ Întregul discurs poetic se focalizează pe tema timpului. Încă din incipitul textului, este redat optimismul eului liric, caracteristic epocii pașoptiste, restituit – după evocarea suferinței general umane – prin intermediul interogației retorice: „Căci cine știe oare, și cine îmi va spune/ Ce-o să aducă ziua și anul viitor?". În plus, personificarea „zicea odată copilăria mea" are rolul de a surprinde instanța poetică în diferitele etape ale existenței sale, profilând ideea că supliciul ontologic, deși inevitabil (după cum indică inversiunea „ce nădejdi dă unul, acelălalt le ia"), este întotdeauna depășit sub semnul speranței, așa cum reliefează exclamația retorică „Și eu a ta sosire cu lumea o slăvesc!".

SUBIECTUL al III-lea **(30 de puncte)**

▶ Vezi **Modelul nr. 7**.

Modelul nr. 27

SUBIECTUL I **(40 de puncte)**

A.

1. În textul dat, termenul *împrumutată* are, mai degrabă, sensul „confiscată", întrucât scopul era să se păstreze originalele.

2. Cel care a pus bazele bibliotecii din Alexandria a fost Ptolemeu al II-lea Philadelphos.

3. Dovezile statutului de universitate sau academie al Bibliotecii din Alexandria sunt descoperirile unei echipe polono-egiptene, care, în 2004, au scos la iveală, prin excavare, un complex de amfiteatre și săli de cursuri.

4. Biblioteca din Alexandria a făcut ca orașul să devină centru cultural datorită numărului mare de papirusuri pe care îl deținea, dar și datorită calităților intelectuale ale celor pe care îi aducea să predea în facultatea care funcționa în cadrul bibliotecii.

5. În Biblioteca din Alexandria erau depozitate papirusuri care conțineau mare parte din cunoașterea lumii. Printre acestea se numărau cu siguranță și mărturii istorice. Când Alexandria a fost distrusă, această cunoaștere s-a pierdut. Formularea „istoria și-a pierdut memoria" e îndreptățită, întrucât s-au pierdut mărturiile despre perioadele precedente.

B.

▶ Biblioteca din Alexandria, prin numărul foarte mare (în epocă) de papirusuri și prin Academia pe care o finanța, a reușit să se impună drept centru cultural în lumea mediteraneană. Informațiile care s-au pierdut nu mai pot fi recuperate, rămânând cercetătorilor, înainte de toate, speculația cu privire la ce era depozitat acolo. Dată fiind influența pe care a avut-o Biblioteca asupra lumii culturale din acea perioadă, e de necontestat rolul major pe care l-a avut în istoria omenirii.

▶ În primul rând, rolul pe care îl juca în epocă Biblioteca din Alexandria e relevat de impactul pe care l-a avut în momentul în care a fost distrusă. Istoricii vremii catalogau evenimentul ca fiind unul dramatic în dezvoltarea culturii și considerau că *„a aruncat Europa cu 1000 de ani în urmă în ceea ce privește dezvoltarea științei, medicinii, filozofiei, istoriei și literaturii"*.

▶ În al doilea rând, Biblioteca păstra majoritatea cunoștințelor istorice ale vremii, iar pierderea ei a însemnat și pierderea legăturilor cu trecutul. Imediat după distrugere, Europa a intrat într-un proces de pierdere treptată a trecutului și, probabil, a valorilor acestuia. Joel Levy cataloga evenimentul ca *«ziua în care istoria și-a pierdut memoria»*.

Scanned with OKEN Scanner

▶ În concluzie, Biblioteca din Alexandria a jucat un rol major în istoria omenirii. Distrugerea ei a marcat un moment de cotitură în istoria Europei, iar pierderile culturale s-au simțit timp de secole, unele nemaiputând fi recuperate vreodată.

SUBIECTUL al II-lea **(10 puncte)**

▶ Fragmentul dat prezintă imaginea unei femei ce se roagă într-o biserică „pustie". Motivul literar al nopții creează un cadru specific romantic. Copila este comparată cu un înger care se roagă, vegheată fiind de un om „cufundat în întuneric", care este asemănat cu un demon. Tensiunea artistică e construită prin punerea în antiteză, procedeu prin excelență romantic, a celor doi, a îngerului care se roagă și a demonului care privește.

SUBIECTUL al III-lea **(30 de puncte)**

▶ Vezi **Modelul nr. 1**.

Modelul nr. 28

SUBIECTUL I **(40 de puncte)**

A.

1. Expresia se referă la copiii care își irosesc somnul.

2. Impactul pe care cărțile îl pot avea asupra cititorului constă în faptul că, prin lectură, nu mai este cel care era când s-a apucat de citit, putându-se vorbi de modificările minții produse de o asemenea activitate.

3. Autoarea îl invidiază pe Alberto Moravia pentru plăcerea trăită când îi veneau pachetele cu cărți acasă, având un ritual al contactului cu volumele.

4. Generația de astăzi, spre deosebire de generația autoarei, nu mai este interesată să citească literatură, orientându-se spre computer.

5. Perspectiva autoarei se centrează asupra unei capacități impresionante a literaturii de a rafina ființa, de a-i îngădui să câștige o anume eleganță în raporturile cu ceilalți, dar, în același timp, vizează faptul că lectura le dezvoltă cititorilor capacitatea empatică, abilitatea de a-i înțelege pe cei din jur.

B.

▶ Fără îndoială că modul în care, la ora actuală, cartea este percepută în rândul generației tinere a suferit transformări semnificative în raport cu imaginea despre carte specifică secolului trecut. De aceea, consider că, așa cum sugerează Aurora Liiceanu în volumul Prin perdea, destinul cărții are toate șansele de a se modifica de la o generație la alta, având în vedere nu doar orientarea decisivă a tinerilor spre lumea virtuală, ci și rarele situații în care noua generație înțelege, în mod autentic, frumusețea literaturii.

▶ Pe de o parte, am în vedere faptul că, în prezent, cartea s-a transformat în apanajul specialiștilor și al unui număr din ce în ce mai mic de pasionați ai lecturii. Generația tânără citește mult, însă nu cărți, ci o uriașă cantitate de text pe care o pun la dispoziție site-urile de socializare și internetul în genere. Astfel, marea problemă – care intervine într-o asemenea situație și care face diferența dintre generația veche și generația nouă în materie de lectură – este selecția valorilor: important nu este cât citești, ci calitatea lecturii. Or, generațiile dinainte aveau avantajul accesului la cărți creditabile. De exemplu, Aurora Liiceanu subliniază ideea că, în trecut, lecturile serioase, capabile să îmbogățească din punct de vedere cultural cititorul, erau un criteriu important al prieteniei („Generația mea a citit cu înverșunare. Desigur, nu erau tentațiile de astăzi și poate de aceea lectura era un diferențial important între tineri, care erau prieteni").

Scanned with OKEN Scanner

- Pe de altă parte, există numeroși tineri care nu au experimentat niciodată – în chip autentic – frumusețea literaturii, plăcerea estetică a regăsirii propriei ființe în farmecul unei cărți de calitate. Generațiile din trecut mizau în lectură tocmai pe acest efect feeric al textului, care îi „răpea" din real și le revela splendoarea lumilor închipuite. Bunăoară, aceeași Aurora Liiceanu reliefează frumusețea acestei descoperiri („Numai prin literatură poate cineva să se pună în locul celuilalt, să-i înțeleagă părțile diferite și contradictorii"), receptată inclusiv la nivel empiric („Mai întâi se uita la titlu, la tabla de materii, la prefață, le mirosea. Cărțile miros, hârtia miroase").
- În concluzie, destinul cărții are toate șansele de a se modifica de la o generație la alta, ținând cont nu doar de faptul că lecturile de calitate sunt din ce în ce mai dificil de reperat în prezent, ci și de faptul că tinerii nu mai percep farmecul aparte al cărții.

SUBIECTUL al II-lea **(10 puncte)**

- Textul dramatic citat se focalizează pe o ironizare a experienței personajelor Iorgu, Damian și Gângu, vizibilă inclusiv la nivelul indicațiilor scenice. Așa-numitele didascalii sunt utilizate cu rol descriptiv, surprinzând mișcările agitate și emfatice ale personajelor, care instituie comicul de situație („intră și se aruncă în brațele moșului său", „căutând cu lornionul la Gângu"), dar și reacțiile acestora („plângând", „îl sărută"), instaurând comicul de caracter, legat de teatralitatea pe care actanții decid să o afișeze.

SUBIECTUL al III-lea **(30 de puncte)**

- Vezi **Modelul nr. 3**.

Modelul nr. 29

SUBIECTUL I **(40 de puncte)**

A.

1. Expresia fixează timpul acțiunii dis-de-dimineață.
2. Ipoteza fragmentului o constituie ideea că, în toate elementele care îi configurează identitatea, țăranul român află prilej spre a-și manifesta puternicul său instinct artistic.
3. Două contexte în care țăranul român își manifestă spiritul artistic le reprezintă senina contemplare a splendorilor naturii în care-și duce traiul, care-l împresoară, căreia se dăruiește și în care se contopește cu un atotcuprinzător și naiv panteism, dar și zbuciumul dramaticei istorii a neamului său.
4. G. Breazul are o atitudine de admirație față de darurile artistice ale țăranului român.
5. Două trăsături de caracter ale țăranului român le constituie atât frumusețea sa interioară, reflectată în preocuparea pentru ornarea obiectelor folosite în viața de zi cu zi, cât și rafinamentul său artistic, vizibil în splendidele produse estetice ale colectivităților rurale, de la țesăturile armonios lucrate la strălucirea sculpturilor în lemn și a ceramicii.

B.

- Desigur că talentul artistic rămâne acea componentă nodală a individualității care orientează ființa spre o anumită categorie – de fiecare dată, unică și irepetabilă – a frumosului, condiționând, de multe ori, arhitectura mediului în care trăiește și în care își exersează abilitățile estetice. De aceea, consider că, așa cum susține și G. Breazul în *Dreptul la memorie*, talentul artistic al oamenilor își lasă, în chip vizibil, amprenta asupra mediului lor de viață, având în vedere nu doar faptul că spațiul reflectă, prin excelență, gusturile indivizilor care îl locuiesc, ci și faptul că locul unde se practică un talent (în domeniul picturii, al literaturii, al muzicii etc.) păstrează, inevitabil, urmele procesului de creație.

Scanned with OKEN Scanner

- Pe de o parte, talentul artistic al indivizilor se concretizează, adeseori, în spațiile pe care le locuiesc, având în vedere tendințele umanității, încă de la începuturile ei – când peșterile în care primii oameni se adăposteau erau frecvent pictate –, de a armoniza prin forme și culori mediul de viață. De pildă, G. Breazul evocă opțiunea țăranului român de a estetiza toate elementele vieții cotidiene („Coliba în care se adăpostește, unealta de muncă, vasele sunt atâtea motive pentru manifestarea, demonstrarea și afirmarea simțului pentru frumos al țăranului român"), evidențiind diversitatea mijloacelor de „înfrumusețare" a lumii exterioare („Cusături, țesături, alesături, crestături, ceramică, arhitectură, sculptura în lemn, minunatele troițe, fantasticele basme, eroii legendelor sunt elocvente mărturii și tot atâtea podoabe care izvorăsc din adâncurile firii Românului").
- Pe de altă parte, locurile în care mulți dintre artiștii celebri ai istoriei culturale au trăit și au creat rămân ofertante și ajung să fie vizitate frecvent, întrucât conservă semnele oamenilor care le-au locuit: muzicienii își umplu casele cu instrumente, pictorii le transformă în veritabile ateliere, iar literații par să viețuiască, de regulă, în mijlocul unei biblioteci. Bunăoară, în universul marilor arte pe care îl reprezintă Parisul, apartamentul lui Victor Hugo îi păstrează masa de scris, casa lui Honoré de Balzac adăpostește manuscrise și ediții rare, iar locuința lui Eugène Delacroix include atelierul impresionant al faimosului pictor.
- În concluzie, talentul artistic al oamenilor își lasă, în chip vizibil, amprenta asupra mediului în care aceștia trăiesc, ținând cont nu doar de faptul că indivizii au avut, de-a lungul istoriei, o tendință constantă de a-și estetiza mediul de viață, ci și de faptul că marii artiști și-au organizat întotdeauna locuințele astfel încât să le permită un proces eficient de creație.

SUBIECTUL al II-lea (10 puncte)

- Textul poetic citat se focalizează pe tema condiției artistului. Încă din incipitul textului, se remarcă, în spiritul ideologiei pașoptiste, ideea rolului mesianic al poetului, redată cu ajutorul metaforei „libertatea mumă a fericirii fac". Enumerația „La câmp și la cetate [...] În carceri, pe ruine" sugerează, în această ordine de idei, capacitatea vocii lirice de a traduce estetic viața și aspirațiile întregului popor, în vreme ce inversiunea „pe-ale ei ruine în pace mă așez" denotă, în linie preromantică, capacitatea toposurilor care au fost martore evenimentelor glorioase din trecut de a readuce, în prezent, măreția unei istorii pierdute. De asemenea, epitetul „lupte valoroase" profilează dorința eului poetic de a le oferi un reper esențial receptorilor, invitându-i – în mod specific pentru acea epocă – la înfăptuirea idealurilor naționale.

SUBIECTUL al III-lea (30 de puncte)

- Vezi **Modelul nr. 5**.

Modelul nr. 30

SUBIECTUL I (40 de puncte)

A.

1. Expresia surprinde faptul că scriitorul, având experiența vieții la sat, îl păstrează în ființa sa.
2. Tatăl autorului era preot.
3. O circumstanță pe care copilul o păstrează în amintirea legată de satul natal este cea în care vedea satul așezat înadins în jurul bisericii și al cimitirului, adică în jurul lui Dumnezeu și al morților. .
4. Scriitorul dovedește o atitudine bazată pe venerație față de satul natal.

Scanned with OKEN Scanner

5. Imaginea satului proiectată în mintea copilului este una feerică, situată sub auspiciile fascinației și ale sacrului. Satul este legat, în memoria afectivă a tânărului, de o dimensiune religioasă și de una ancestrală, vizibile în respectul față de biserică, devenită un reper identitar al ruralului, dar și față de înaintași („vedeam satul așezat înadins în jurul bisericii și al cimitirului, adică în jurul lui Dumnezeu și al morților").

B.

- Se știe că satul românesc este invocat adeseori în calitatea sa de univers idilic: păstrător al tradițiilor, situat într-o natură nealterată, în care contactul omului cu lumea pură, originară, este mult mai ușor de stabilit. Există însă și aspecte negative care pot fi asociate acestei lumi și care-i infirmă condiția de topos ideal. De aceea, consider că viziunea idilică a lui Lucian Blaga asupra satului constituie o parte a unui adevăr fragmentar: ruralul are o dimensiune idilică semnificativă, însă există și un „revers al medaliei".
- Pe de o parte, satul se instituie, de multe ori, ca un spațiu de basm, capabil să conserve identitatea națională și să îi ofere individului un acces imediat la frumusețea primă a lumii. De asemenea, în varianta sa tradițională, spațiul rural era mult mai ancorat în legile moralei, bazate pe respectul față de valorile religioase și față de antecesori. De pildă, Lucian Blaga amintește această variantă idilică a satului („Satul se integrează într-un destin cosmic"), invocând respectul față de filonul ecleziastic și față de predecesori („Mi-aduc aminte: vedeam satul așezat înadins în jurul bisericii și al cimitirului, adică în jurul lui Dumnezeu și al morților").
- Pe de altă parte, nu pot fi omise nici aspectele negative ce caracterizează acest microunivers, concretizate adeseori în obsesia de a obține pământuri prin mijloace necinstite, în fascinația pentru calomnii (specifică, de multe ori, comunităților restrânse) sau în preocuparea excesivă pentru „gura lumii". Odată cu instalarea comunismului, satul a început să își piardă din ce în ce mai tare fondul idilic, iar exodul populației la oraș a însemnat, în bună parte, o apocalipsă a vieții rurale. Bunăoară, romanul Moromeții, scris de Marin Preda, ilustrează această transformare absolută a ruralului, după cum observă și Nicolae Manolescu: „În Moromeții, interesantă e problema lui Niculae, căci conflictul dintre el și Moromete simbolizează conflictul dintre două concepții despre țăran". Criticul literar intuiește cu îndreptățire în acești actanți o „expresie a adaptării sau dezadaptării spontane de o lume".
- În concluzie, satul românesc păstrează un important fond idilic, integrând – în același timp – și „reversul medaliei", având în vedere nu doar feeria specifică spațiului rural, ci și unele dezavantaje care țin de „minusurile" comunităților mici și de influența nefastă a comunismului.

SUBIECTUL al II-lea (10 puncte)

- Întregul discurs narativ se focalizează, în spiritul romantismului, pe o fascinație a misterului, antrenând în acțiune personaje excepționale aflate în situații excepționale. Încă din incipitul textului, misterul este sugerat prin intermediul motivului oniric („El îmbla ca-n vis"), dublat de epitetul „sărman visător", care sugerează ancorarea personajului într-o lume a iluziilor. În plus, toposurile cu valoare simbolică (piramida, lacul, insula) denotă aceeași pătrundere într-un univers al neobișnuitului. Pe de altă parte, fragmentul propune un erou excepțional, împrumutând figura regelui, în situații excepționale („Ajunse la insulă"), aflate sub semnul fantasticului, după cum indică epitetele cromatice „lumina roșie" și „umbra neagră".

SUBIECTUL al III-lea (30 de puncte)

- Vezi **Modelul nr. 7.**

Scanned with OKEN Scanner

Cuprins

	Enunțuri	Posibile soluții
Modelul 1	4	65
Modelul 2	6	67
Modelul 3	8	69
Modelul 4	10	72
Modelul 5	12	75
Modelul 6	14	77
Modelul 7	16	79
Modelul 8	18	81
Modelul 9	20	84
Modelul 10	22	87
Modelul 11	24	90
Modelul 12	26	91
Modelul 13	28	92
Modelul 14	30	93
Modelul 15	32	96
Modelul 16	34	98
Modelul 17	36	101
Modelul 18	38	102
Modelul 19	40	103
Modelul 20	42	104
Modelul 21	44	105
Modelul 22	46	106
Modelul 23	48	109
Modelul 24	50	110
Modelul 25	52	111
Modelul 26	54	114
Modelul 27	56	115
Modelul 28	58	116
Modelul 29	60	117
Modelul 30	62	118

Scanned with OKEN Scanner

Simulare

Examenul de Bacalaureat Național
Limba și literatura română
Clasa a XI-a
Profil real
2017

Simularea Examenului Național de Bacalaureat 2017 pentru elevii claselor a XI-a aduce, la proba scrisă a disciplinei Limba și literatura română, un element de noutate în ceea ce privește structura subiectului. Prin cele 30 de teste, pe care prezenta lucrare le conține, ne propunem să venim în sprijinul vostru, al elevilor și al profesorilor deopotrivă, atât pentru a vă familiariza cu noul tip de subiect, cât și pentru a vă facilita orientarea învățării spre atingerea competențelor de evaluat.

Astfel, parcurgând cele 30 de modele propuse, aveți posibilitatea:

-de a vă familiariza cu diversele tipuri de texte vizate de **Subiectul I** (text nonliterar, memorialistic, epistolar, jurnalistic, juridic-administrativ, științific, argumentativ)

-de a exersa strategiile de înțelegere și de interpretare a unui text literar, prin raportare la epoca în care acesta a fost scris, la curentul cultural sau literar, competență evaluată prin **Subiectul al II-lea.**

-de a vă orienta studiul individual spre a sintetiza cunoștințele despre textele studiate, aparținând unor autori canonici, într-un eseu care vizează aspectele de analiză tematică, structurală și stilistică a operei literare, competență vizată de **Subiectul al III-lea.**

De asemenea, toate modelele sunt însoțite de sugestii de rezolvare, astfel încât soluțiile pe care le-am propus să vă permită o autoevaluare obiectivă, prin raportare la exigențele probei din cadrul simulării.

editura Delfin

ISBN 978-606-8763-64-4

9 786068 763644

Scanned with OKEN Scanner